ROMÂNIA
JUDEȚUL MUREȘ
ORAȘUL LUDUȘ
CONSILIUL LOCAL

Hotărârea nr. 111
din 27 octombrie 2026
privind aprobarea Strategiei de dezvoltare locală a orașului Luduș pentru perioada 2021-2030 – varianta actualizată

Consiliul Local al orașului Luduș, întrunit în ședință ordinară de lucru,

Văzând referatul de aprobare nr. 32135 din 11.09.2026 întocmit de către primarul orașului, raportul de specialitate nr. 32136 din 11.09.2026 întocmit de către Serviciul Administrație Publică Locală, precum și rapoartele de avizare ale Comisiilor de specialitate "B.F.C. și F.E.", „Juridică", „U.A.T. și P.M.", „A.D.P.P. și A.P.L.", "Î.C.S.S.A.C.P.S.",

Ținând cont de Decizia de emitere a avizului de mediu nr. 9573 din 31.03.2023 eliberată de Agenția pentru Protecția Mediului Mureș, înregistrată la sediul autorității locale sub nr. 23557 din 05.04.2023 și avizul de mediu nr. 18 din 05.12.2023,

În conformitate cu dispozițiile art. 25, lit. g) din Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare;

Cu respectarea procedurilor reglementate de Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

În temeiul dispozițiilor art. 129, alin. (2), lit. b), alin. (4), lit. e), ale art. 139, alin. (1), precum și ale art. 196, alin. (1), lit. a) din O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare,

Hotărăște:

Art. 1 Se aprobă *Strategia de dezvoltare locală a orașului Luduș pentru perioada 2021-2030– varianta actualizată*, conform *Anexei*, care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art. 2 Începând cu data adoptării prezentei, hotărârea Consiliului Local Luduș nr. 72 din 30 mai 2023 își încetează aplicabilitatea.

Art. 3 Cu aducerea la îndeplinire se încredințează primarul orașului Luduș, prin compartimentele de specialitate.

Un exemplar din prezenta hotărâre se comunică:
- Instituției Prefectului - județul Mureș,
- Primarului orașului Luduș,
- Serviciului Administrație Publică Locală,
- Spre afișare.

Președinte de ședință,
Consilier, Hagău Antoaneta-Adela

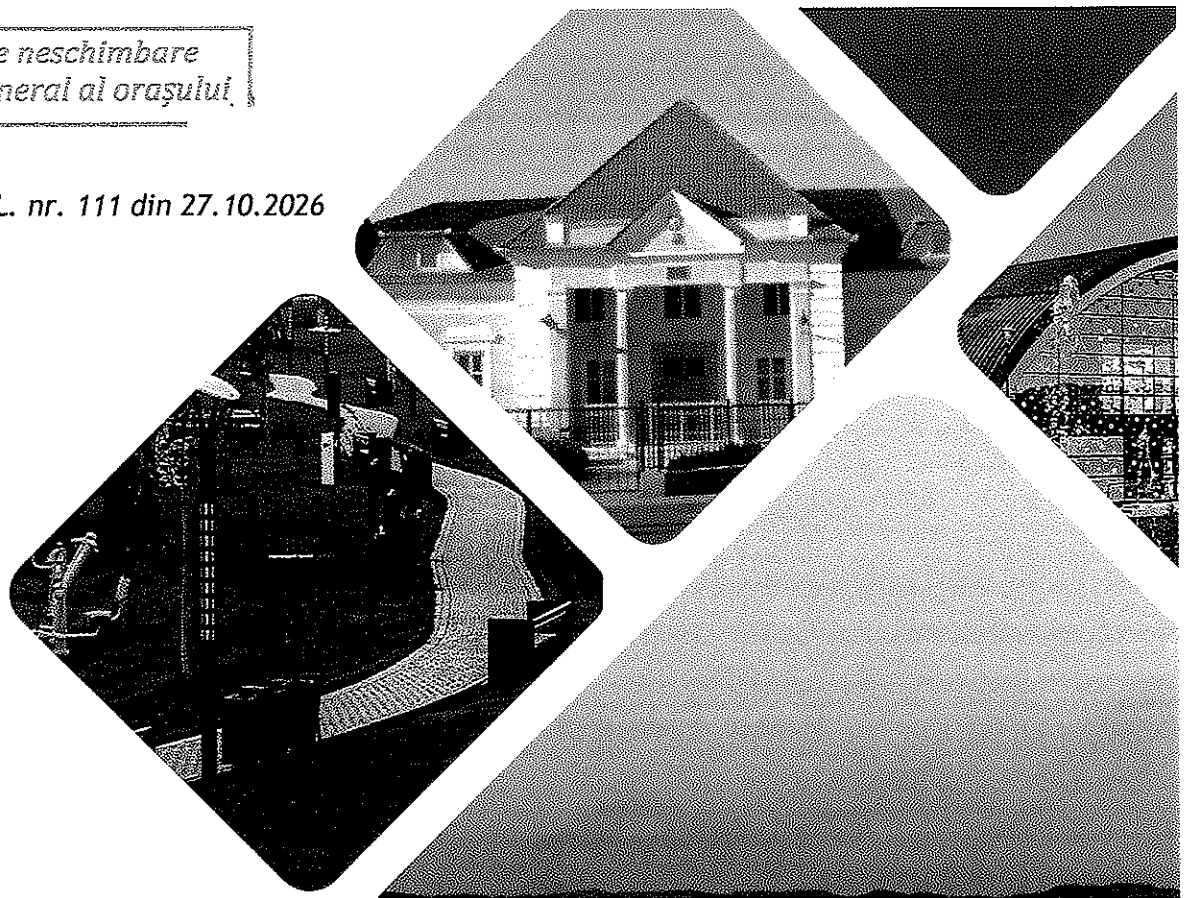
ROMANIA JUDEȚUL MUREȘ ORAȘUL LUDUȘ CONSILIUL LOCAL

Contrasemnează pentru legalitate,
Secretar general al orașului,
jr. Năsăudean Anca

Prezenta hotărâre a fost adoptată cu un număr de 15 voturi pentru.
Număr voturi împotrivă: 0; Abțineri de la vot: 0; Număr voturi exprimate: 15;
Număr consilieri locali în funcție: 16; Număr consilieri locali prezenți: 15;

Vizat spre neschimbare
Secretar general al orașului

Anexă la H.C.L. nr. 111 din 27.10.2026

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A ORAȘULUI LUDUȘ 2021-2030

CUPRINS

Preambul 9
Metodologia de elaborare a strategiei de dezvoltare locală 11
1. ANALIZA SOCIO-ECONOMICĂ 13
1.1 Scurt istoric 14
1.1.1 Evoluția istorică a Orașului Luduș 14
1.1.2 Heraldica locală 15
1.2 Considerații generale privind așezarea și poziția geografică 16
1.2.1 Așezare 16
1.2.2 Relieful 17
1.3 Profil socio-demografic 21
1.3.1 Profil socio-demografic la nivel regional și județean 21
1.3.2 Evoluția demografică a Orașului Luduș 23
1.3.3. Componența etnică și confesională a Orașului Luduș 29
1.3.4. Comunități sărace, izolate/ marginalizate 31
1.4 Infrastructura tehnico-edilitară 35
1.4.1 Infrastructura rutieră 35
1.4.2 Infrastructura de transport și comunicații 37
1.4.3 Alimentarea cu apă 42
1.4.4 Rețeaua de canalizare 45
1.4.5 Alimentarea cu gaze naturale 45
1.4.6 Alimentarea cu energie electrică 47
1.5 Profilul economic al orașului 49
1.5.1 Profilul economic la nivelul Regiunii Centru/județului Mureș 49
1.5.2 Profilul economic al Orașului Luduș 55
1.6 Infrastructura educațională 60
1.6.1 Infrastructura educațională 60
1.7. Condiții climatice și de mediu 67
1.7.1. Modul de colectare al deșeurilor menajere 67
1.7.2. Evoluția cantității de deșeuri colectate selectiv 67
1.8 Agricultura 68
1.8.1 Context județean 68
1.8.2. Context local 70
1.8.3. Zootehnia 72
1.9. Sănătatea 75
1.9.1. Infrastructura de sănătate 75
1.10. Infrastructura socială și serviciile sociale 81
1.10.1 Serviciile sociale 81
1.11. Administrație și servicii publice 84

1.11.1. Administrația locală 84
1.11.2. Servicii publice 85
1.11.3. Urbanism 87
1.12. Turismul și potențialul turistic 89
1.12.1. Turismul și potențialul turistic la nivel de județ 89
1.12.2. Atracțiile turistice ale Orașului Luduș 91
1.12.3. Atracții turistice din împrejurimi 95
1.12.4. Infrastructura turistică a Orașului Luduș 98
1.13. Cultură, sport și alte activități recreaționale 99
1.13.1. Monumente istorice 99
1.13.2. Cultură 100
1.13.3. Sport și alte activități recreaționale 103
1.14. Creștere inteligentă și digitalizare 106
1.15. Cooperare și asociații – Zona urbană funcțională 107
2.1. Corelarea cu strategiile și planurile europene, regionale și județene 111
2.1.1. Corelarea cu strategiile și planurile europene 111
2.1.2. Corelarea cu strategiile și planurile naționale 121
2.1.3. Corelarea cu strategiile și planurile regionale 133
2.1.4. Corelarea cu strategiile și planurile locale 136
2. STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2021–2030 13
2.2. Viziunea și obiectivele strategice 139
2.3. Analiza SWOT 141
2.4. Măsuri privind dezvoltarea locală pentru perioada 2021–2030 156
2.5. Portofoliul de proiecte 160
2.6. Mecanismul de prioritizare 179
2.7. Lista de proiecte prioritare și sursele de finanțare 184
2.7.1 Fișe sintetice ale proiectelor prioritare ale Orașului Luduș 189
2.7.2. Surse de finanțare 243
2.8. Implementarea, monitorizarea și Evaluarea Strategiei de Dezvoltare Locală 247
2.8.1. Implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală 247
2.8.2. Monitorizarea Strategiei de Dezvoltare Locală 248
2.8.3. Evaluarea strategiei și analiza impactului 249
2.8.4. Indicatori ai implementării strategiei 249
2.9. Consultare publică 252
2.10. Bibliografie 259

LISTA TABELELOR

Tabelul nr. 1. Componența unității administrativ-teritoriale 17
Tabelul nr. 2. Informații socio-demografice la nivelul Regiunii Centru 21
Tabelul nr. 3. Populația județului Mureș la recensămintele din anii 1992, 2002, 2011, 2021 pe categorii de localități 23
Tabelul nr. 4. Evoluția populației la recensămintele din 1992, 2002, 2011 și 2021 24
Tabelul nr. 5. Evoluția populației după domiciliu la nivelul Orașului Luduș 25
Tabelul nr. 6 Evoluția sporului natural și migrator în perioada 2015-2025 26
Tabelul nr. 7. Populația după etnie la nivelul Orașului Luduș la recensământul din anul 2021 30
Tabelul nr. 8: Distribuția populației Orașului Luduș în funcție de tipul zonei urbane 32
Tabelul nr. 9. Rețeaua de drumuri care asigură relația cu teritoriul învecinat 35
Tabelul nr. 10. Lungimea străzilor orășenești în perioada 2021-2025 35
Tabelul nr. 11. Numărul locurilor de parcare/autoturisme 37
Tabelul nr. 12. Traseul de transport public local din orașul Luduș, pe sensuri de circulație 39
Tabelul nr. 13. Trasee de transport public județene cu plecare din orașul Luduș 40
Tabelul nr. 14. Stații de taxi în Orașul Luduș 41
Tabelul nr. 15. Lungimea rețelei de distribuție a apei potabile în perioada 2020-2025 43
Tabelul nr. 16. Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor în perioada 2020-2025 44
Tabelul nr. 17. Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare în perioada 2020-2025 45
Tabelul nr. 18. Lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor în perioada 2020-2025 46
Tabelul nr. 19. Consum gaze naturale în perioada 2020-2025 47
Tabelul nr. 20. Resursele de muncă și populația ocupată în județele Regiunii Centru la nivelul anului 2024 49
Tabelul nr. 21. Întreprinderi active la nivelul județului Mureș, pe secțiuni CAEN Rev. 2 și clase de mărime după numărul de salariați, în anul 2024 51
Tabelul nr. 22. Numărul mediu al salariaților la nivelul județului Mureș în perioada 2020-2024 53
Tabelul nr. 23. Numărul șomerilor înregistrați la nivelul județului Mureș în perioada 2020-2025 54
Tabelul nr. 24. Distribuția firmelor aflate în funcțiune în anul 2025, la nivelul orașului Luduș, pe grupe de activități și cifra de afaceri înregistrată 55
Tabelul nr. 25. Structura întreprinderilor aflate în funcțiune după numărul de angajați în anul 2025, orașul Luduș 57
Tabelul nr. 26. Distribuția cifrei de afaceri și a salariaților pe clase de mărime a firmelor, în anul 2025 58
Tabelul nr. 27. Numărul șomerilor înregistrați în orașul Luduș, pe sexe, în perioada 2020–2025 59

Tabelul nr. 28. Principalele unități de învățământ și structuri educaționale din orașul Luduș 60
Tabelul nr. 29. Populația școlară a orașului Luduș, pe niveluri de educație, în perioada 2020–2025 64
Tabelul nr. 30. Personalul didactic din orașul Luduș, pe niveluri de educație, în perioada 2020–2025 65
Tabelul nr. 31. Colectarea ambalajelor prin Sistemul Garanție-Returnare, anul 2025, orașul Luduș 68
Tabelul nr. 32. Suprafața fondului funciar după modul de folosință la nivel de județ 68
Tabelul nr. 33. Suprafața fondului funciar după modul de folosință la nivelul Orașului Luduș 71
Tabelul nr. 34. Efectivul de animale la județul Mureș în perioada 2020-2025 72
Tabelul nr. 35. Efectivele de animale la nivelul Orașului Luduș 73
Tabelul nr. 36. Unitățile sanitare din Luduș pe categorii de unități și forme de proprietate 77
Tabelul nr. 37. Personalul medico-sanitar pe categorii și forme de proprietate 79
Tabelul nr. 38. Situația principalelor activități și documente privind protecția persoanelor cu dizabilități, în perioada 2024–2025 81
Tabelul nr. 39. Situația solicitărilor și dosarelor privind principalele beneficii de asistență socială, în perioada 2024–2025 82
Tabelul nr. 40. Parcurile/spațiile verzi/terenurile de joacă existente în Luduș 88
Tabelul nr. 41. Unități de cazare la nivelul județului Mureș 89
Tabelul nr. 42. Principalii indicatori ai capacității turistice la nivelul județului Mureș 90
Tabelul nr. 43. Principalii indicatori ai capacității turistice la nivelul orașului Luduș 92
Tabelul nr. 44. Lista monumentelor istorice aflate în Orașul Luduș 99
Tabelul nr. 45. Cămine culturale/casă de cultură din Orașul Luduș 101
Tabelul nr. 46. Activitatea bibliotecilor din Orașul Luduș 103
Tabelul nr. 47: Sinteza oportunităților de finanțare pentru LIFE 119
Tabelul nr. 48. Obiective strategice și priorități specifice cuprinse în Strategia de Dezvoltare Teritorială a României – România policentrică 2035 123
Tabelul nr. 49: Obiectivele de Dezvoltare Durabilă și ținte aferente 127
Tabelul nr. 50. Domenii, obiective strategice, priorități specifice și măsuri cuprinse în Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027 133
Tabelul nr. 51. Analiza SWOT a cadrului demografic 141
Tabelul nr. 52. Analiza SWOT a infrastructurii 142
Tabelul nr. 53: Analiza SWOT a cadrului economic 143
Tabelul nr. 54. Analiza SWOT a sistemului educațional 145
Tabelul nr. 55. Analiza SWOT a condițiilor climatice și de mediu 146
Tabelul nr. 56. Analiza SWOT a sectorului agricol 148
Tabelul nr. 57. Analiza SWOT a sistemului de sănătate 149
Tabelul nr. 58. Analiza SWOT a sistemului de asistență socială 150
Tabelul nr. 59. Analiza SWOT a administrației și serviciilor publice 151

Tabelul nr. 60. Analiza SWOT a turismului și potențialului turistic 152
Tabelul nr. 61. Analiza SWOT a cadrului cultural, sportiv și a activităților recreaționale.....153
Tabelul nr. 62. Analiza SWOT a gradului de digitalizare la nivel local 154
Tabelul nr. 63. Portofoliul de proiecte al Orașului Luduș pentru perioada 2021-2030 160
Tabelul nr. 64: Concepte operaționale.....179
Tabelul nr. 65. Fișă privind modalitatea de prioritizare a proiectelor, la nivelul UAT Orașul Luduș.....182
Tabelul nr. 66. Lista de proiecte prioritare și sursele de finanțare.....184
Tabelul nr. 67. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 1 189
Tabelul nr. 68. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 2 191
Tabelul nr. 69. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 3 193
Tabelul nr. 70. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 4 195
Tabelul nr. 71. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 5 197
Tabelul nr. 72. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 6 199
Tabelul nr. 73. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 7 201
Tabelul nr. 74. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 8 203
Tabelul nr. 75. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 9 205
Tabelul nr. 76. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 10 207
Tabelul nr. 77. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 11 209
Tabelul nr. 78. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 12 211
Tabelul nr. 79. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 13 213
Tabelul nr. 80. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 14 215
Tabelul nr. 81. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 15 217
Tabelul nr. 82. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 16 219
Tabelul nr. 83. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 17 221
Tabelul nr. 84. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 18 223
Tabelul nr. 85. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 19 225
Tabelul nr. 86. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 20 227
Tabelul nr. 87. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 21 229
Tabelul nr. 88. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 22 231
Tabelul nr. 89. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 23 233
Tabelul nr. 90. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 24 235
Tabelul nr. 91. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 25 237
Tabelul nr. 92. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 26 239
Tabelul nr. 93. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 27 239
Tabelul nr. 94: Instrumentele și pachetele financiare propuse pentru perioada 2028-2034 246

LISTA FIGURILOR

Figura nr. 1. Harta Orașului Luduș 16
Figura nr. 2: Inundabilitate cu risc mare, zona Chețani Luduș 20
Figura nr. 3. Rețeaua urbană a Regiunii Centru 23
Figura nr. 4. Evoluția structurală a populației orașului Luduș pe localități componente la recensămintele din 1992, 2002, 2011 și 2021 25
Figura nr. 5. Evoluția populației după domiciliu la nivelul orașului Luduș în perioada 2017-2026 26
Figura nr. 6. Evoluția sporului natural în perioada 2015-2025 27
Figura nr. 7. Evoluția sporului migrator în perioada 2021-2025 28
Figura nr. 8. Piramida vârstelor 29
Figura nr. 9. Structura populației stabile după etnie la nivelul Orașului Luduș 30
Figura nr. 10. Componența confesională a orașului Luduș 31
Figura nr. 11. Comunități marginalizate declarate de autoritățile locale, orașul Luduș 33
Figura nr. 12. Localizarea infrastructurilor de traversare, orașul Luduș 38
Figura nr. 13. Cantitatea de apă potabilă consumată în perioada 2020-2025 44
Figura nr. 14. Consumul de gaze naturale în perioada 2020-2025 47
Figura nr. 15. Structura resurselor de muncă și populația ocupată în județele Regiunii Centru 49
Figura nr. 16. Numărul mediu al salariaților din Regiunea Centru pe secțiuni ale economiei, anul 2024 50
Figura nr. 17. Structura întreprinderilor active din județul Mureș, pe clase de mărime după numărul de salariați, în anul 2024 (%) 52
Figura nr. 18. Numărul mediu de salariați la nivelul județului Mureș în perioada 2020-2024 53
Figura nr. 19. Structura pe sexe a șomerilor înregistrați în județul Mureș în perioada 2020–2025 (%) 54
Figura nr. 20. Structura întreprinderilor active pe activități economice din orașul Luduș 57
Figura nr. 21. Întreprinderi aflate în funcțiune după numărul de angajați în anul 2025, orașul Luduș 58
Figura nr. 22. Structura suprafeței agricole la nivelul județului Mureș în anul 2017 70
Figura nr. 23. Structura suprafeței agricole la nivelul Orașului Luduș în anul 2019 71
Figura nr. 24. Repartiția bovinelor, ovinelor și porcinelor la nivelul Orașului Luduș 74
Figura nr. 25: Obiectivele de Dezvoltare Durabilă 127
Figura nr. 26. Alinierea obiectivelor, într-un cadru logic 181
Figura nr. 27. Pașii de urmat pentru implementarea Strategiei 247
Figura nr. 28. Tipuri de monitorizare 248

Figura nr. 29. Percepția respondenților asupra stării trotuarelor.....253
Figura nr. 30. Percepția respondenților asupra stării șanțurilor 254
Figura nr. 31. Percepția locuitorilor asupra stării drumurilor 254
Figura nr. 32. Gradul de racordare al gospodăriilor la rețeaua de apă.....255
Figura nr. 33. Percepția locuitorilor asupra turismului local 256
Figura nr. 34. Sediul social al agenților economici chestionați.....257
Figura nr. 35. Domeniile de activitate ale agenților economici din Cadrul chestionarului.....257
Figura nr. 36. Percepție respondenților cu privire la sprijinul acordat de către Primăria Luduș.....258

Preambul

Strategia de dezvoltare locală face posibilă coordonarea activă a proceselor de dezvoltare care au loc în teritoriu, luarea în considerare a caracteristicilor locale, a schimbărilor din mediul exterior și promovarea abordării pro-active, realizată într-un mod inovativ, cu privire la procesele de dezvoltare teritorială.

Elaborarea strategiei de dezvoltare locală reprezintă unul din pașii cei mai importanți care susțin procesele de dezvoltare locală. În esență, acest tip de strategie clarifică pe termen mediu și lung care sunt direcțiile și domeniile spre care se orientează efortul de dezvoltare a comunității. Strategia de dezvoltare locală este caracterizată de cel puțin șapte trăsături:

- imagine asupra viitorului,
- creativitate,
- flexibilitate,
- activitate,
- creată pentru acțiune,
- orientare spre schimbare,
- orientare spre un câștig durabil.

Astfel planificarea strategică poate fi definită drept un proces de management care va permite Orașului Luduș să se concentreze asupra alinierii eficiente a resurselor existente și potențiale cu obiectivele stabilite pe termen mediu și lung.

Prezenta strategie de dezvoltare locală reprezintă documentația care stă la baza dezvoltării Orașului Luduș. Dezvoltarea locală se poate defini ca un proces în care demersurile administrației publice sunt unite cu acelea ale oamenilor, cu scopul de a îmbunătăți condițiile sociale, culturale și economice ale comunității.

Dezvoltarea locală este deci cel mai strâns legată de conceptul de parteneriat care asigură accesul la toate resursele necesare, bazându-se atât pe participarea celor care reprezintă anumite interese, cât și pe disponibilitatea administrației publice de a forma parteneriate cu grupuri, organizații sau instituții.

Viziunea de dezvoltare durabilă a Orașului Luduș este totodată concentrată pe dezvoltarea economică, ca rezultat al susținerii mediului de afaceri local dar și pe folosirea oportunităților pe care orașul le are, dezvoltând sectorul serviciilor și valorificând potențialul industrial, devenind o destinație atractivă pentru cei care muncesc și trăiesc aici. Dezvoltarea economică este văzută ca fiind strâns legată de calitatea capitalului uman, ca principală condiție a performanței economice.

Atingerea acestor obiective strategice asociază în mod obligatoriu interesul pentru dezvoltarea unei administrații publice prompte, deschisă către cetățean și eficientă în toate aspectele sale.

Metodologia de elaborare a strategiei de dezvoltare locală

Planificarea strategică este un proces sistematic, prin care comunitățile pot să-și creeze imaginea viitorului și pot concepe etapele necesare în funcție de resursele locale pentru a realiza obiectivele propuse. Elaborarea strategiei de dezvoltare locală a cuprins următoarele etape:

- **Elaborarea analizei diagnostic a teritoriului acoperit de strategie**

În baza documentelor statistice și a informațiilor furnizate de compartimentele de specialitate din cadrul aparatului de specialitate al Orașului Luduș s-a conturat profilul socio-demografic, starea actuală a infrastructurii, profilul economic, infrastructura educațională, serviciile sanitare și sociale, turismul și cultura, dar și alte domenii de interes ale Orașului Luduș.

- **Elaborarea strategiei de dezvoltare și a portofoliului de proiecte**

Pe baza analizei diagnostic a situației teritoriale s-a elaborat strategia de dezvoltare locală, cuprinzând următoarele domenii: infrastructură, educație, sănătate, mediu, cultură, turism, sport, recreere și agrement, asistență socială, administrație, digitalizare ș.a.

În această etapă s-au parcurs următorii pași:

- ✓ s-au analizat nevoile comunității locale în contextul economic și social actual;
- ✓ unitatea administrativ teritorială, împreună cu experții desemnați pentru elaborarea strategiei au elaborat direcțiile strategice de dezvoltare și obiectivele pentru perioada 2021 - 2027;
- ✓ au fost aplicate chestionare la nivelul administrației publice locale, agenților economici și cetățenilor, pentru identificarea nevoilor de dezvoltare ale comunității;
- ✓ echipa de elaborare a strategiei a procedat la colectarea și analiza datelor statistice teritoriale locale;
- ✓ s-a realizat planul strategic de dezvoltare pentru orizontul de timp 2021 - 2027;
- ✓ s-a stabilit complementaritatea strategiei cu alte strategii relevante;
- ✓ au fost organizate întâlniri ale grupului de lucru pentru elaborarea strategiei, în urma cărora au fost validate informațiile colectate și prelucrate de către echipa de elaborare, au fost făcute recomandări de îmbunătățire a documentului și au fost stabilite principiile de planificare strategică pentru perioada următoare;
- ✓ s-a realizat o analiză a factorilor de risc privind implementarea strategiei;
- ✓ s-au stabilit măsuri pentru monitorizarea și evaluarea implementării strategiei.

Pentru conturarea Strategiei de Dezvoltare a Orașului Luduș, a fost consultată structura Ghidului pentru elaborarea Strategiilor Integrate de Dezvoltare Urbană (SIDU), ghid dezvoltat în cadrul proiectului de elaborare a Politicii Urbane a României, creat cu scopul de a sprijini orașele din România în a deveni verzi și reziliente, competitive și productive, juste și incluzive și bine guvernate.

Nu în ultimul rând, acesta oferă posibilitatea de a alinia noile strategii cu direcțiile și obiectivele propuse de prima politică urbană a țării.

De altfel, acesta oferă o serie de instrumente practice în procesul de planificare, astfel încât energiile și eforturile de la nivel local să poată fi canalizate cât mai eficient către creșterea nivelului de participare publică și identificarea proiectelor cu impact major pentru următoarea perioadă de programare.

Din cadrul Ghidului, în plus față de adaptarea structurii Strategiei la structura propusă, au fost avute în vedere următoarele elemente:

- ✓ Conceptul de dezvoltare spațială, prin propunerea unor măsuri de regenerare urbană ca direcție de acțiune;
- ✓ Utilizarea piramidelor nevoilor grupurilor-țintă;
- ✓ Analiza diagnostic pentru fiecare dimensiune urbană.

- **Dezbateri publice**

În perioada septembrie-octombrie 2020, documentul a fost supus consultării publice, proces care, din cauza situației epidemiologice, s-a efectuat exclusiv on-line prin publicarea documentelor pe pagina web a primăriei. În perioada mai 2022–iulie 2022 strategia a fost actualizată în conformitate cu cele mai recente date teritoriale existente, cu noile priorități europene de dezvoltare și cu noile surse de finanțare a proiectelor incluse în cadrul portofoliului de proiecte. În perioada iulie 2022–august 2022 strategia a parcurs un nou proces de consultare publică, în urma căruia au fost analizate actualizările realizate asupra strategiei.

Astfel, procesul de elaborare a Strategiei de Dezvoltare a respectat mecanismele specifice aplicării principiului parteneriatului pe întreaga perioadă de elaborare și ulterior de actualizare a strategiei, constând în:

- ✓ constituirea la nivelul UAT Orașul Luduș a unui Grup de Lucru desemnat pentru elaborarea Strategiei;
- ✓ organizarea de consultări regulate ale Grupului de Lucru în toate etapele intermediare relevante pentru procesul de planificare strategică;
- ✓ proiectarea de chestionare diferențiate pentru principalii actori ai comunității și aplicarea acestora anonimă, la nivelul unor eșantioane reprezentative;
- ✓ interpretarea rezultatelor chestionarelor și reflectarea acestora în analiza SWOT și în stabilirea obiectivelor și priorităților de dezvoltare;
- ✓ parcurgerea unui proces de consultare publică, transparent și accesibil tuturor părților interesate;
- ✓ supunerea documentului aprobării organului deliberativ al UAT Orașul Luduș, după finalizarea procesului de consultare publică și includerea în cadrul documentului a recomandărilor primite de la părțile interesate.

- **Redactarea documentului final**

Documentul strategic a fost finalizat ținând cont de sugestiile și opiniile formulate din partea factorilor interesați urmând a fi aprobat prin Hotărârea Consiliului Local nr. 72/30.05.2023.

- **Actualizarea Strategiei de Dezvoltare Locală a Orașului Luduș pentru perioada 2021-2030**

În perioada iulie 2026-august 2026, s-a intervenit asupra Strategiei în vederea actualizării documentului strategic existent, asigurându-se păstrarea logicii strategice aprobate și integrarea informațiilor noi necesare, care au vizat:

- ✓ actualizarea listei proiectelor prioritare în concordanță cu sursele de finanțare disponibile în perioada 2021-2030 (PR Centru 2021-2027, PNRR, Programul Tranziția Justă, Fondul pentru Modernizare și alte programe aplicabile);
- ✓ corelarea informațiilor conexe care au impact asupra noii versiuni a strategiei, astfel încât documentul final să fie coerent, actualizat și utilizabil în procesul decizional.

ORAȘ LUDUȘ

ANALIZA SOCIO-ECONOMICĂ

1.1 Scurt istoric

1.1.1 Evoluția istorică a Orașului Luduș

Descoperirile arheologice clasează începuturile Orașului Luduș în preistorie, cu cel puțin 2 milenii înainte de nașterea lui Iisus Hristos. În mileniul I i.d.h., când geto-dacii sunt amintiți ca făcând parte din ramura nord dunăreană a tracilor, pe actualul teritoriu al Ludușului existau două așezări dacice, una Gheja și cealaltă Luduș. Acestea au făcut parte pe vremea regilor Burebista și Decebal din Dacia și se vorbea limba geto-dacă. În timpul stăpânirii romane asupra Daciei (106-274) în spațiul geografic al Ludușului s-au constituit, alături de vechile sate ale dacilor, așezări romane. Atât așezările dacilor, cât și cele ale romanilor din spațiul ludușean, au făcut parte din provincia creată de împăratul Traian, numită în izvoare istorice succesiv, Dacia Felix, Superior, Apulensis, provincie componentă a Imperiului Roman. Sub aspect militar satele de aici erau supravegheate de unități militare care aparțineau regiunii a XIII Gemina cu sediul la Apullum (Alba Iulia). Limba oficială impusă în acea perioadă a fost limba latină.

După retragerea aureliană (271-274) locuitorii daco-romani și apoi românii Ludușului s-au constituit într-o obște sătească de sine stătătoare. Obștea era condusă de un jude, de un sfat al bătrânilor și de jurați.După cucerirea Transilvaniei de către regalitatea maghiară (sec. X-XII), Ludușul a fost transformat într-un simplu sat iobăgesc aflat pe moșia unui maghiar înnobilat de regii Ungariei. Așa este atestat Ludușul în documentele medievale, cea mai veche atestare documentară a Ludușului datează din anul 1241, an în care așezarea și comunitatea umană au avut mult de suferit din cauza jafurilor, incendiilor și crimelor comise de hoarda tătaro- mongolă. Începând cu anul 1541, când Transilvania devine principat autonom sub suveranitate otomană, pe la Luduș s-au perindat oștile rivale ale ungurilor care râvneau la domnia principatului, ieniceri și spahii turci în căutare de hrană, hoarde de tătari venite din Crimeea după pradă, cătane imperiale împinse de monarhii habsburgi de la Viena.

Pacea de la Karlowitz (1699) a schimbat stăpânirea asupra Transilvaniei, Ludușul, ca de altfel întregul spațiu intra carpatic, a fost acaparat de habsburgi și încorporat în vastul și multi-naționalul imperiu habsburgic. Între 1699 și 1850 Ludușul a aparținut din punct de vedere administrativ de plasa bogată, comitetul Turda-Arieș din principatul Transilvaniei. Guvernul principatului se afla la Sibiu, iar limba oficială a devenit germana, dar la Luduș se vorbea românește și ungurește. Politica de reforme iluministe, liberale și neoliberale promovată de austrieci a avut urmări însemnate și pentru ludușeni. După anul 1880, Ludușul este ridicat la rangul de comună, iar din anul 1850 devine centru administrativ al plasei Luduș. Crearea imperiului dualist austro-ungar în 1867 și alipirea Transilvaniei la Ungaria a produs o nouă stăpânire asupra Ludușului. Din punct de vedere administrativ a continuat să fie comună, reședința plasei Luduș, componentă a județului Turda-Arieș. Între anii 1866-1918 Ludușul a făcut parte din Ungaria Mare. Aici erau aplicate legile adoptate de parlamentul și guvernul de la Budapesta. În acea perioadă la Luduș își desfășurau activitatea prefectura plasei, postul de jandarmi, circumscripția financiară, iar limba oficială era limba maghiară.

Românii din Luduș au înființat în anul 1891 un departament al Asociațiunii Transilvane

pentru Literatura și Cultură a poporului român, prescurtat ASTRA. În anul 1897 Ludușul avea epitetul de orășel înflorător. Între anii 1903-1905 Guvernul de la Budapesta a colonizat la Luduș câteva sute de familii de etnie maghiară, cu intenția mărturisită public de a schimba raportul demografic în favoarea maghiarilor. În acea perioadă, prin colonizare, au apărut satele Roșiori, Avrămești și Fundătura. Marea Unire de la 1 Decembrie 1918 i-a salvat de primejdia pierderii identității naționale, moment în care limba oficială a redevenit limba română.

Între anii 1918-1947 Ludușul a rămas tot în categoria comunelor mari, centrul administrativ al plasei Luduș din județul Turda. Dictatul de la Viena din 30 august 1940, prin care Ungaria a răpit nord-vestul Transilvaniei, nu a atins administrativ Ludușul, localitatea rămânând între granițele României. În timpul celui de-al doilea război mondial, pentru o foarte scurtă perioadă de timp, adică între 5 septembrie și 9 octombrie 1944, Ludușul a ajuns sub ocupația armatelor germane și maghiare. Administrația românească a fost dizolvată și a fost impusă o administrație maghiară. În acel scurt timp ocupanții au asasinat 13 evrei și 5 români, printre care și pe notarul primăriei, Mihail Polacek. În data de 9 octombrie 1944 armata română a eliberat Ludușul. Între anii 1948-1950 Ludușul a continuat să fie centrul plasei Luduș. În anul 1951 a fost creat raionul Luduș care a aparținut inițial de județul Cluj, dar ulterior a fost repartizat regiunii Mureș cu reședința la Tg. Mureș. Conducătorii administrației locale erau recrutați numai din membrii Partidului Muncitoresc Român, partid ce și-a luat denumirea de partid comunist în 1965. Ludușul a fost declarat oraș în 1960. În anul 1965 când a fost proclamată Republica Socialistă România, Ludușul era considerat un oraș în plină dezvoltare. În 1968, odată cu noua împărțire administrativ-teritorială a țării, raionul Luduș a fost desființat, Ludușul fiind de atunci oraș de mărime mijlocie al județului Mureș.

În urma alegerilor democratice din anul 1992, a fost constituit Consiliul Local al Orașului Luduș (alcătuit din 19 consilieri) – ca putere locală legislativă, un primar și un viceprimar, ca reprezentanți ai puterii executive locale, a fost numit un secretar al Consiliului Local, ca reprezentant al Guvernului României la Luduș. Din 1992 și până în prezent, Ludușul este organizat ca unitate administrativ-teritorială a României, cu statut de oraș, care funcționează în conformitate cu prevederile Codului Administrativ, aprobat prin Ordonanța Guvernului României, nr. 57/2019.

1.1.2 Heraldica locală

Descrierea stemei

Stema Orașului Luduș, se compune dintr-un scut triunghiular cu marginile rotunjite, în care broșează un căprior de argint. În partea superioară, în câmp roșu, se află două spice de grâu, de aur. În vârful scutului, în câmp albastru, se află o coloană ionică, de argint. Scutul este timbrat de o coroană murală de argint cu 3 turnuri crenelate.

Semnificațiile elementelor însumate

Spicele de grâu reprezintă bogăția pământului și ocupația locuitorilor. Coloana ionică

sugerează semnele civilizației antice existente pe aceste locuri. Coroana murală cu 3 turnuri crenelate semnifică faptul că localitatea are rangul de oraș. Stema Orașului Luduș a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.1030 din 2007, publicată în Monitorul Oficial al României în data de 06.09.2007.

1.2 Considerații generale privind așezarea și poziția geografică

1.2.1 Așezare

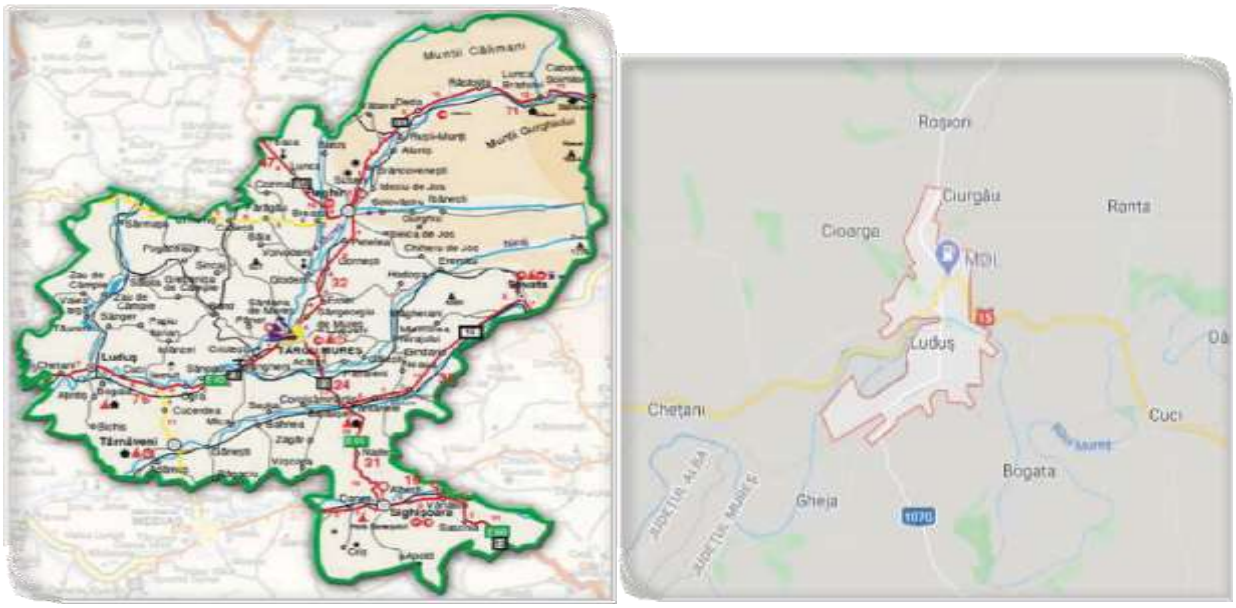

Figura nr. 1. Harta Orașului Luduș
Sursa: Google

Orașul Luduș (în trecut Ludoșul de Mureș; în maghiară Marosludas) este amplasat în partea centrală a Podișului Transilvaniei (la 44 km de municipiul Târgu Mureș). Din punct de vedere administrativ aparține județului Mureș, ocupând peste 67 km² - circa 1% din suprafața județului Mureș.

Județul Mureș se situează în Regiunea Centru, care se învecinează la nord-est cu județul Suceava, la est cu județul Harghita, la sud-est cu județul Brașov, la sud cu județul Sibiu, la vest cu județul Cluj, la nord cu județul Bistrița-Năsăud, iar la sud-vest cu județul Alba.

Orașul Luduș se găsește pe ambele maluri ale râului Mureș, pe Drumul Național DN15, respectiv pe Drumul European E60, între Târgu Mureș și Cluj- Napoca.

Prin întregul potențial disponibil (natural, material și uman) este o componentă importantă a județului din care face parte, armonios integrată în vastul complex funcțional care este Podișul Transilvaniei.

Teritoriul administrativ al Orașului Luduș are următoarele vecinătăți:

- Nord – comuna Sânger;
- Est – comuna Cuci;

- Sud – comuna Bogata;
- Vest – comuna Chețani.

Din punct de vedere administrativ Orașul Luduș are în componența sa șapte localități.

Tabelul nr. 1. Componența unității administrativ-teritoriale

U.A.T.	Localități componente	
Orașul Luduș	Luduș	
	Avrămești	Fundătura
	Cioarga	Gheja
	Ciurgău	Roșiori

Sursa: UAT Orașul Luduș

1.2.2 Relieful

Relieful teritoriului administrativ al Orașului Luduș este mai ridicat în partea de nord și scade progresiv către sud, iar rețeaua hidrografică urmează configurația acestuia. Se disting, astfel, trei unități de relief, Podișul Târnăveni și două unități colinare urmate către sud de culoarul Mureșului: Colinele Ludușului (vest) și Comlodului (est), trecerea munte – coline – râu de la nord către sud explicând și configurația altitudinilor. Unitățile majore de relief peste care suprapun teritoriului Orașului Luduș sunt Câmpia Transilvaniei, culoarul Mureșului și Podișul Târnăveni.

Rocile care alcătuiesc depozitele sarmațiene din zonă sunt înmagazinate cu gaz metan, iar în zonele de sinclinal sunt îmbibate cu ape de zăcământ, sărate sau iodurate. Gazul metan reprezintă cea mai importantă resursă a subsolului. Se exploatează din domul gazeifer aflat pe teritoriul cătunelor Avrămești-Fundătură.

Acest dom este alcătuit din depozite sedimentare neogene (alternanță de nisipuri și marne) și este erodat și înconjurat de zone de sinclinal.

Rocile sedimentare sunt o altă bogăție a subsolului fiind reprezentate de nisipuri, marne, argile, gresii, luturi de coastă, pietrișuri și balast cu largi utilizări în industria materialelor de construcții.

Rețeaua hidrografică

Orașul Luduș este situat integral în bazinul hidrografic al râului Mureș. Principalele cursuri de apă sunt următoarele:

- Râul Mureș – reprezintă principalul bazin hidrografic care traversează de la est la vest Orașul Luduș, unde colectează apele Pârâului de Câmpie care străbate orașul de la nord la sud; se constată un proces de meandrare și formare a unui număr mare de insule mici. După regularizarea cursului Mureșului la sfârșitul anilor ’70, au apărut brațele moarte folosite fie pentru piscicultură, fie au dispărut în urma colmatării cu nămol provenit din spălarea sfeclei de zahăr și transformarea lor în terenuri arabile.

- Pârâul de Câmpie (Ludușelul) și Pârâul Găbud - prezintă cursuri puternic influențate de tectonica regiunii, de poziția domurilor și a sinclinalelor. Prezintă pante mici, cu intense procese de înmlăștinare. Apele freatice din bazinul de recepție a acestora sunt sulfatate sau carbonatate, cu un grad ridicat de mineralizare și duritate.

Clima

Trăsăturile climatice ale Orașului Luduș sunt o consecință a poziției sale în centrul Transilvaniei, fapt care încadrează acest teritoriu în sectorul de climat temperat continental- moderat în cadrul cărora apar tipul de deal și culoar. Climatul prezintă nuanțe de ariditate, verile fiind în general mai secetoase și mai calde. Datorită caracteristicilor reliefului, temperaturile medii anuale scad de la vest la est, având valori cuprinse între 8 – 9° C în partea de vest și 2 – 4° C în est. Precipitațiile sunt, în general, bogate, media acestora fiind de 627,1 mm/an. Privitor la frecvența precipitațiilor, se constată că acestea se încadrează tipului de circulație nord-vestică și vestică, valorile cele mai ridicate aparținând lunilor mai și iunie.

Radiația solară este înregistrată ca fiind aproximativ 110 Kcal/cm2 pe an. Maximul înregistrat are loc în luna iulie și valoarea minimă în decembrie. Perioada însorită însumează aproximativ 1.440 – 1.550 ore pe an, numărul zilelor însorite fiind situat între 60 și 85, 48 – 52 % din durata astronomică posibilă. Maximul înregistrat are loc în luna iulie și valoarea minimă în decembrie.

Umiditatea relativă a aerului exprimă saturația procentuală în vapori de apă din atmosferă. În zona colinară, respectiv în colinele Comlodului și Ludușului umiditatea relativă a aerului este de 76%, în timp ce în Culoarul Mureșului umiditatea relativă are o valoare de 70%.

Grosimea medie a stratului de zăpadă se situează între 25 și 40 cm în zona dealurilor. Orașul Luduș este supus în cea mai mare parte a anului circulației maselor de aer dinspre vest și nord-vest, cu intensitate și frecvență mijlocie, viteza medie fiind de 3,1 m/s. În timpul iernii sunt frecvente vânturile dinspre nord-est care ating uneori viteze ce depășesc 50 m/s.

Fauna

Pe teritoriul Orașului Luduș au fost identificate o serie de specii precum: iepurele (Lepus europaeus), căprioara, mistrețul, veverița, pârșul (Glis glis), nevăstuica (Mustella nivalis), orbetele și specii de păsări cum ar fi: porumbelul gulerat (Columba palambus),cucul (Cuculus canorus), turturica (Streptotelia turtur), ciocănitoarea (Aryobates major), gaia (Milvus milvus), gaița (Garrulus glandoris), grangurele (Oriolus oriolus), fazanul (Phasianus colchicus) etc. Fondul faunistic bogat a determinat dezvoltarea turismului cinegetic la o serie de specii ca iepurele, căprior și păsări. Biotopul apelor curgătoare și lacustre cuprinde diverse specii de pești, cum ar fi: crapul (Cyprinus carpia), cleanul (Lenciscus squalins), știuca (Fringilla montifrigilla), somnul (Silurus glanis), racul (Astacus), moluște și rațe sălbatice (Anas platyrhyuchos).

Vegetația

Asociațiile vegetale caracteristice Orașului Luduș au origini diferite ale elementelor floristice care alternează, de la cele nordice, subarctice, continentale-orientale, la cele sudice și sud-estice și endemisme. Vegetația arborescentă este reprezentată de pădurile de gorun (Quercus petraea), arbore de origine central-europeană, pe alocuri în amestec cu alte foioase, printre care carpenul (Carpenus betulus). În cele două unități de relief reprezentate de Colinele Ludușului și Colinele Comlodului, ca și în Podișul Târnavelor apar păduri de stejari mezofili, respectiv stejar pedunculat (Quercus robur) și cerul (Quercus cerris) pe versanții sudici. În zonele colinare apar zone de amestec cu jugastrul (Acer campestre), teiul (Tilia cordata), paltinul de câmp (Acer platanoides), plopul tremurător (Populus tremula), cireșul păsăresc (Cerasus avium) și în locuri cu umezeală mai ridicată frasinul (Fraxinus excelsior). Categoria arbuștilor include specii precum alunul (Corylus avellana), cornul (Cornus mas), sângerul (Cormus sanquinea), lemnul câinesc (ligustrum vulgare), păducelul (Crataegus monogyna), porumbarul (Prunus spinosa), măceșul comun (Rosa canina) și în lungul văilor, socul (Sambucus nigra). Vegetația caracteristică pajiștilor include specii de iarba vântului (Agrostis tenuis), păiuș comun (Festuca sulcata), bărboasa (Botirochloa ischaemum) și specii ierboase precum floră acidofilă, graminee, lăcrămioare (Convallaria majolis) etc. Văile râurilor au caracteristică vegetația de luncă, formată din specii de esență moale: plopul alb (Populus alba), răchita comună (Salix fragilis), răchita albă (Salix alba), ierburi mezofile și higrofile, stuf (Phragmites), rogoz (Carex), papura (Tipha) etc.

Riscuri naturale

Orașul Luduș este expus riscurilor naturale după cum urmează:

a. **Grad de seismicitate** – Orașul Luduș este situat în zona curbei de maxim grad 7 de seismicitate pe scara Richter.

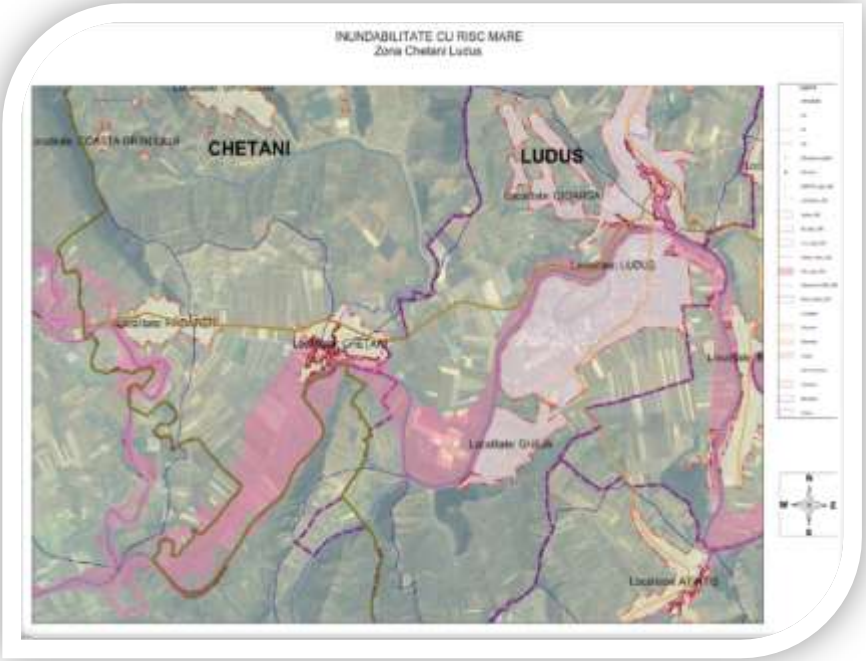

Figura nr. 2: Inundabilitate cu risc mare, zona Chețani Luduș
Sursa: Apele Române[1]

b. **Viituri** – cele istorice înregistrate în anii 1970, 1975, 1998 și 1999 au impus necesitatea finalizării lucrărilor de regularizare a Pârâului de Câmpie, ceea ce presupune refacerea podurilor. Lucrările de deviere a râului Mureș au funcționat în condiții bune, cu excepția unor clapete de reținere care nu au fost menținute în stare de funcționare de administratorul lucrărilor de regularizare. Necesitatea lucrărilor de consolidare, înălțare și prelungire a malului Mureșului în zona Orașului Luduș este o măsură prioritară pentru protecția împotriva viiturilor. Nefuncționarea acestor clapete a generat refularea apelor de viitură în zona satului component Gheja.

c. **Alunecările de teren** – pe ambele laturi ale râului Mureș s-au semnalat alunecări de teren, dar și în zona de vest a localității Gheja, Ciurgău, Roșiori, zone afectate intens de alunecări. Regularizarea râului Mureș a produs o stabilizare a zonei aferente malului drept. Versantul situat la sud-vest de satul component Gheja este afectat de alunecări. Cele mai frecvente apar la Gheja în locul numit „Pe sub râpă” și pe strada Turzii, în oraș.

Alunecările de teren din zona localității Luduș se clasifică astfel:

- alunecări în pătură de sol constau în deplasarea solului înțelenit pe un substrat impermeabil, acestea apar pe suprafețe restrânse primăvara;
- alunecări sub formă de valuri apar pe versanți formați din orizonturi nisipoase

[1] Inundabilitate cu risc mare, zona Chețani Luduș, disponibil la: http://www.cjmures.ro/ Inundatii/Apele_romane_RS_mare_ Zona_Chetani_Ludus.pdf

și cu strate acvifere etajate și sunt prezente în Fundătură, Avrămești, Roșiori și Luduș;

- alunecări monticulare (glimee), caracterizează versanții pâraielor Cioarga, Fundătura și versantul nordic al râului Mureș între Luduș și localitatea Ghindeni.

1.3 Profil socio-demografic

1.3.1 Profil socio-demografic la nivel regional și județean

Regiunea Centru are o suprafață de aproximativ 34.100 kmp, reprezentând 14,3% din teritoriul național și este bine relaționată teritorial, realizând conexiuni cu 6 din cele 7 regiuni de dezvoltare din România.[2]

Numărul populației după domiciliu în Regiunea Centru la 1 ianuarie 2026 era de 2.589.235 de locuitori, regiunea plasându-se pe poziția a 6-a în rândul celor 8 regiuni de dezvoltare ale României. Densitatea populației la nivel regional, de 75,93 locuitori/kmp, este cu 14,87 puncte sub media națională. La nivel județean, cea mai scăzută valoare a densității populației se înregistrează în Harghita (48,48 locuitori/kmp), iar cea mai ridicată în Brașov (120,32 locuitori/ kmp).

Tabelul nr. 2. Informații socio-demografice la nivelul Regiunii Centru

[2] Agenția de Dezvoltare Regională Centru, Prezentare Regiunea Centru, informații disponibile la: https://www.adrcentru.ro/prezentare-regiunea-centru/

Informații fixe	Suprafața (kmp)	Populația după domiciliu (01.01.2026)	Densitate populație (loc/kmp)	Număr orașe și municipii	Număr comune	Grad de ur-baniza-re 2026 (%)[3]	Resurse de muncă (mii persoane) 2026	Populația ocupată (mii persoane) 2024[4]
România	238.397	21.646.220	90,80	319	2.862	55,20%	14.586.073	7.742,7
Regiunea Centru	34.100	2.589.235	75,93	57	357	58,07%	1.718.230	972,9
Alba	6.242	360.199	57,71	11	67	59,96%	239.839	146,9
Brașov	5.363	645.288	120,32	10	48	69,89%	422.227	250,7
Covasna	3.710	219.461	59,15	5	40	48,61%	146.794	74,2
Harghita	6.639	321.888	48,48	9	58	42,81%	214.463	114,1
Mureș	6.714	574.386	85,55	11	91	50,30%	381.047	201,2
Sibiu	5.432	468.013	86,16	11	53	64,81%	313.860	185,8

Sursa: Prelucrare a autorului, pe baza datelor furnizate de Institutul Național de Statistică[5]

Cu o rată de urbanizare de 58,07%, Regiunea Centru se situează peste media națională. Cele mai urbanizate județe sunt Brașov și Sibiu, la polul opus situându-se județul Harghita, cu o pondere a populației urbane de doar 42,81%. Rețeaua de localități din Rețeaua de așezări a Regiunii Centru cuprinde 57 de orașe, dintre care 20 au statut de municipiu, și 357 de comune, fiind caracterizată printr-o structură urbană relativ diversificată din perspectiva dimensiunii demografice. Brașov reprezintă principalul centru urban al regiunii și singurul oraș cu o populație de peste 200.000 de locuitori, fiind urmat de Sibiu și Târgu Mureș, încadrate în categoria orașelor cu 100.000–200.000 de locuitori.

La nivelul orașelor de dimensiune medie, 7 centre urbane înregistrează populații cuprinse între 30.000 și 50.000 de locuitori – Miercurea-Ciuc, Făgăraș, Odorheiu Secuiesc, Reghin, Săcele, Sighișoara și Sebeș –, iar alte 9 orașe se situează în intervalul 20.000–30.000 de locuitori: Zărnești, Cugir, Târnăveni, Codlea, Aiud, Cisnădie, Blaj, Târgu Secuiesc și Gheorgheni. Categoria orașelor cu 10.000–20.000 de locuitori cuprinde, de asemenea, 9 centre urbane: Râșnov, Luduș, Toplița, Avrig, Ocna Mureș, Agnita, Covasna, Cristuru Secuiesc și Sovata.

O componentă importantă a rețelei urbane regionale este reprezentată de orașele mici. Astfel, 21 de orașe au între 5.000 și 10.000 de locuitori – Iernut, Întorsura Buzăului, Baraolt, Victoria, Dumbrăveni, Tălmaciu, Zlatna, Ungheni, Bălan, Vlăhița,

[3] Gradul de urbanizare este calculat ca raport între populația cu domiciliul în mediul urban și populația totală
[4] Institutul Național de Statistică, FOM103D - Populația ocupată civilă pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN Rev.2, sexe, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe
[5] Institutul Național de Statistică, POP107A - POPULAȚIA DUPĂ DOMICILIU la 1 ianuarie pe grupe de vârstă și vârste, sexe, medii de rezidență, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe, ADM101A - Organizarea administrativă a teritoriului, pe categorii de unități administrative, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe

Câmpeni, Teiuș, Sărmașu, Ghimbav, Rupea, Miercurea Nirajului, Sălișteа, Copșa Mică, Sângeorgiu de Pădure, Abrud și Predeal –, în timp ce 5 orașe au o populație mai mică de 5.000 de locuitori: Miercurea Sibiului, Ocna Sibiului, Baia de Arieș, Borsec și Băile Tușnad.[6]

Figura nr. 3. Rețeaua urbană a Regiunii Centru

Sursa: Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027 (PDR CENTRU)

1.3.2 Evoluția demografică a Orașului Luduș

La 1 decembrie 2021, populația rezidentă a județului Mureș era de 518.193 persoane, dintre care 265.128 femei (51,16%) și 253.065 bărbați (48,84%). Comparativ cu recensământul din 2011, când populația rezidentă a județului era de 550.846 persoane, numărul locuitorilor s-a redus cu 32.653 persoane, respectiv cu 5,93%.

Declinul demografic a afectat în proporții apropiate ambele sexe. Numărul bărbaților s-a redus de la 268.941 persoane în 2011 la 253.065 persoane în 2021, ceea ce corespunde unei scăderi de 15.876 persoane (-5,90%). În cazul femeilor, populația s-a diminuat de la 281.905 persoane la 265.128 persoane, respectiv cu 16.777 persoane (-5,95%).

Tabelul nr. 3. Populația județului Mureș la recensămintele din anii 1992, 2002, 2011, 2021 pe categorii de localități[7]

Populația la recensăminte	Ianuarie	Martie	Octombrie	Decembrie

[6] Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027 (PDR CENTRU), informații disponibile la: https://www.adrcentru.ro/wp-content/uploads/2021/10/2.-Analiza-socioeconomica.pdf
[7] Conform împărțirii administrativ-teritoriale existente la data fiecărui recensământ

	1992	2002	2011	2021
Total județ	610.053	580.851	550.846	518.193
Municipii și orașe	310.995	283.759	276.773	246.721
Comune	299.058	297.092	274.073	271.472

Sursa: Recensământul populației 1992, 2002, 2011, 2021

Populația Orașului Luduș a înregistrat, pe termen lung, o tendință descendentă, evidențiată de rezultatele recensămintelor populației. Astfel, populația UAT a scăzut de la 18.789 locuitori în 1992 la 17.497 locuitori în 2002, ceea ce reprezintă o diminuare cu 1.292 persoane (-6,88%). Tendința de scădere s-a accentuat în intervalul următor, populația ajungând la 15.328 locuitori în 2011, cu 2.169 persoane mai puțin (-12,40%) față de anul 2002. În perioada 2002–2011, evoluția demografică a localităților componente a fost diferențiată. Scăderi ale populației s-au înregistrat în Luduș (-13,40%), Gheja (-13,19%), Fundătura (-6,56%) și Roșiori (-4,40%), în timp ce Cioarga (+3,93%), Avrămești (+3,55%) și Ciurgău (+3,33%) au înregistrat creșteri moderate ale numărului de locuitori. La Recensământul Populației și Locuințelor din 2021, populația rezidentă a Orașului Luduș era de 14.757 persoane, în scădere cu 571 persoane (-3,73%) față de anul 2011. Deși declinul demografic s-a menținut, ritmul de reducere a populației a fost considerabil mai redus decât în intervalul 2002–2011.

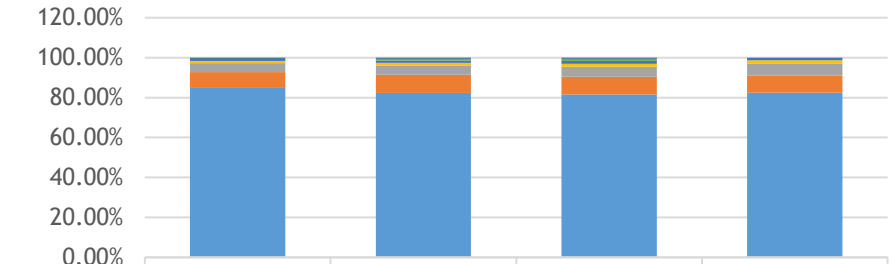
Tabelul nr. 4. Evoluția populației la recensămintele din 1992, 2002, 2011 și 2021

Localități	RPL 1992	RPL 2002	2002 față de 1992	RPL 2011	2011 față de 2002	RPL 2021	2021 față de 2011
Luduș	16.000	14.418	-1.582 (-9,89%)	12.486	-1.932 (-13,40%)	12.179	-307 (-2,46%)
Avrămești	208	197	-11 (-5,29%)	204	+7 (+3,55%)	194	-10 (-4,90%)
Cioarga	209	229	+20 (+9,57%)	238	+9 (+3,93%)	237	-1 (-0,42%)
Ciurgău	89	90	+1 (+1,12%)	93	+3 (+3,33%)	*	—
Fundătura	5	183	+178 (+3.560,00%)	171	-12 (-6,56%)	-	—
Gheja	1.429	1.585	+156 (+10,92%)	1.376	-209 (-13,19%)	1.242	-134 (-9,74%)
Roșiori	849	795	-54 (-6,36%)	760	-35 (-4,40%)	904	+144 (+18,95%)
ORAȘ LUDUȘ	18.789	17.497	-1.292 (-6,88%)	15.328	-2.169 (-12,40%)	14.757	-571 (-3,73%)

Sursa: Recensământul populației 1992, 2002, 2011, 2021

Localitatea Luduș concentrează cea mai mare parte a populației UAT, ponderea sa menținându-se peste 80% la toate recensămintele analizate. Aceasta a reprezentat 85,16% din populația totală a orașului în 1992, 82,40% în 2002 și 81,46% în 2011. La RPL 2021, ponderea localității Luduș a crescut ușor, la 82,53% din populația totală a UAT. În anul 2011, distribuția populației între cele șapte localități componente era următoarea: Luduș – 81,46%, Gheja – 8,98%, Roșiori – 4,96%, Cioarga – 1,55%, Avrămești – 1,33%, Fundătura –

1,12% și Ciurgău – 0,61%. Pentru anul 2021, dintre localitățile pentru care INS publică valori distincte, Luduș reprezenta 82,53% din populația UAT, Gheja 8,42%, Roșiori 6,13%, Cioarga 1,61%, iar Avrămești 1,31%. Comparativ cu anul 2011, se remarcă în special creșterea populației localității Roșiori cu 18,95%, concomitent cu continuarea declinului în Luduș, Gheja și Avrămești. În ansamblu, între recensămintele din 1992 și 2021, populația Orașului Luduș s-a redus de la 18.789 la 14.757 locuitori, respectiv cu 4.032 persoane (-21,46%), ceea ce confirmă caracterul structural al declinului demografic înregistrat în ultimele trei decenii.

	RPL 1992	RPL 2002	RPL 2011	RPL 2021
Ciurgău	0.47%	0.51%	0.61%	0
Fundătura	0.03%	1.05%	1.12%	0
Avrămești	1.11%	1.13%	1.33%	1.31%
Cioarga	1.11%	1.31%	1.55%	1.61%
Roșiori	4.52%	4.54%	4.96%	6.13%
Gheja	7.61%	9.06%	8.98%	8.42%
Luduș	85.16%	82.40%	81.46%	82.53%

* La RPL 2021, valorile pentru Fundătura și Ciurgău nu sunt disponibile distinct;

Figura nr. 4. Evoluția structurală a populației orașului Luduș pe localități componente la recensămintele din 1992, 2002, 2011 și 2021

Sursa: Recensământul populației 1992, 2002, 2011, 2021

Scăderea populației continuă să reprezinte una dintre principalele provocări demografice ale Orașului Luduș. Tendința descendentă evidențiată de recensămintele populației este confirmată și de evoluția populației după domiciliu la data de 1 ianuarie, care, cu excepția variației nesemnificative înregistrate în anul 2018, s-a redus constant în perioada analizată.

Evoluția populației după domiciliu la nivelul Orașului Luduș în perioada 2017-2026 este redată în tabelul de mai jos:

Tabelul nr. 5. Evoluția populației după domiciliu la nivelul Orașului Luduș

Anul 2017	Anul2018	Anul2019	Anul2020	Anul2021	Anul2022	Anul 2023	Anul 2024	Anul 2025	Anul 2026
UM: Număr persoane									
17.525	17.526	17.433	17.358	17.181	16.982	16.895	16.800	16.746	16.608

Sursa: Institutul Național de Statistică[8]

[8] Institutul Național de Statistică, POP107D - POPULAȚIA DUPĂ DOMICILIU la 1 ianuarie pe grupe de vârstă si vârste, sexe, județe și localități

Evoluția indicatorului evidențiază o tendință aproape continuă de diminuare a populației după domiciliu. Singura excepție din intervalul analizat este anul 2018, când numărul persoanelor cu domiciliul în Orașul Luduș a crescut cu o singură persoană față de anul precedent, de la 17.525 la 17.526 locuitori. Începând cu anul 2019, populația după domiciliu s-a redus în fiecare an: cu 93 persoane (-0,53%) în 2019, cu 80 persoane (-0,46%) în 2020, cu 179 persoane (-1,03%) în 2021 și cu 220 persoane (-1,28%) în 2022.

Tendința descendentă s-a menținut și în perioada recentă, chiar dacă intensitatea scăderii a variat de la un an la altul. Astfel, populația după domiciliu s-a redus cu 59 persoane (-0,35%) în 2023, cu 95 persoane (-0,56%) în 2024, cu 54 persoane (-0,32%) în 2025 și cu 138 persoane (-0,82%) în 2026, ajungând la 16.608 persoane.

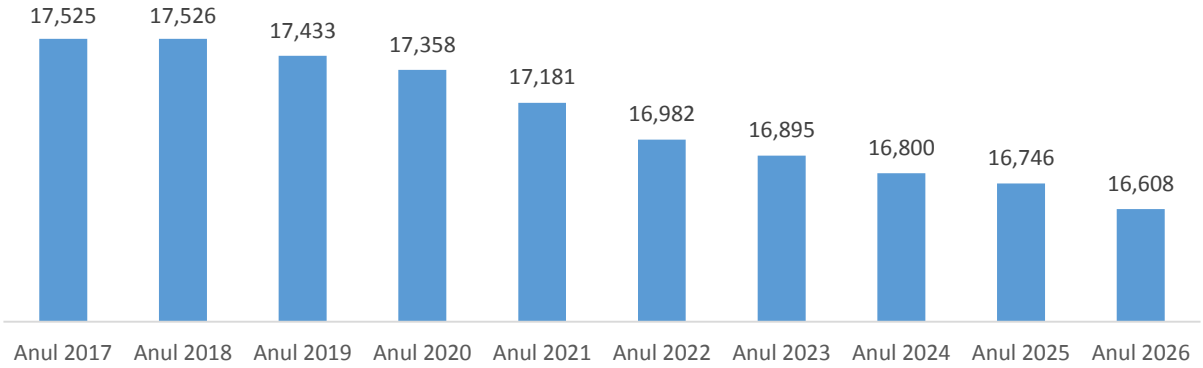

Figura nr. 5. Evoluția populației după domiciliu la nivelul orașului Luduș în perioada 2017-2026
Sursa: Institutul Național de Statistică

Pe ansamblul perioadei 2017–2026, Orașul Luduș a pierdut 917 persoane cu domiciliul în UAT, ceea ce corespunde unei diminuări de aproximativ 5,23%. Evoluția confirmă astfel persistența declinului demografic identificat și prin analiza rezultatelor recensămintelor, cu implicații asupra dimensiunii populației active.

Evoluția demografică

Principalii indicatori demografici sunt redați în tabelul de mai jos:

Tabelul nr. 6 Evoluția sporului natural și migrator în perioada 2015-2025

Anul	Născuți-vii[9]	Decedați[10]	Spor natural	Sosiți[11]	Plecați[12]	Spor migrator
			(inclusiv migrație externă)			
2015	149	177	-28	207	240	-33
2016	159	208	-49	189	225	-36
2017	159	191	-32	241	213	28
2018	168	205	-37	218	276	-58
2019	121	226	-105	284	257	27
2020	135	251	-116	190	254	-64

[9] Institutul Național de Statistică, POP201D - Născuți vii pe județe și localități
[10] Institutul Național de Statistică, POP206D - Decedați pe județe și localități
[11] Institutul Național de Statistică, POP307A - Stabiliri cu domiciliul (inclusiv migrația internațională) pe județe și localități
[12] Institutul Național de Statistică, POP308A - Plecări cu domiciliul (inclusiv migrația internațională) pe județe și localități

Anul	Născuți-vii[9]	Decedați[10]	Spor natural	Sosiți[11] (inclusiv migrație externă)	Plecați[12] (inclusiv migrație externă)	Spor migrator
2021	136	254	-118	179	266	-87
2022	156	209	-53	252	288	-36
2023	123	181	-58	203	241	-38
2024	125	189	-64	208	206	2
2025	105	176	-71	177	259	-82

Sursa: Institutul Național de Statistică

În perioada 2015-2025, fenomenele demografice înregistrate la nivelul Orașului Luduș au avut o evoluție predominant defavorabilă. Din perspectiva mișcării naturale a populației, numărul deceselor a fost mai ridicat decât cel al născuților-vii în fiecare dintre anii analizați, astfel încât sporul natural s-a menținut negativ pe întregul interval.

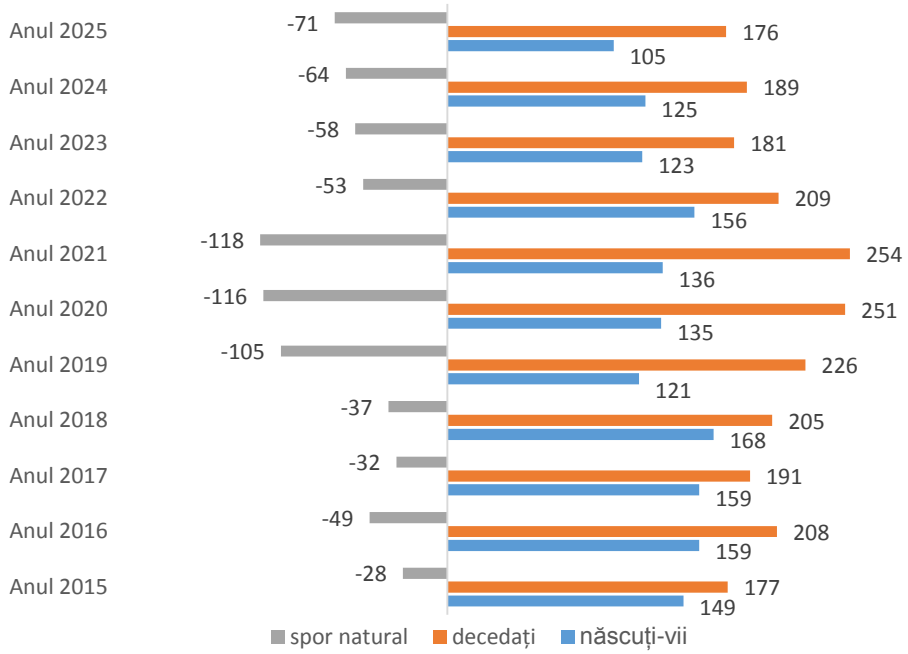

Figura nr. 6. Evoluția sporului natural în perioada 2015-2025
Sursa: Institutul Național de Statistică

Deficitul natural s-a accentuat, de la -28 de persoane în 2015 la -116 persoane în 2020, pe fondul reducerii numărului de nașteri (născuților-vii) și al creșterii numărului deceselor. Evoluția din anul 2020 trebuie analizată și în contextul debutului pandemiei de COVID-19. Cea mai nefavorabilă valoare a perioadei a fost înregistrată în 2021, când sporul natural a ajuns la -118 persoane, ca urmare a raportului dintre 136 de născuți-vii și 254 de decese.

Începând cu anul 2022, deficitul natural s-a redus comparativ cu nivelurile din perioada 2019-2021, fără ca tendința să fie însă inversată. Sporul natural a fost de -53 de persoane în 2022, -58 de persoane în 2023, -64 de persoane în 2024 și -71 de persoane în 2025. Evoluția ultimilor ani indică o nouă accentuare graduală a deficitului natural, determinată în principal de scăderea numărului născuților-vii, de la 156 în 2022 la 105 în 2025. Menținerea îndelungată a unui spor natural negativ

reflectă diminuarea capacității de înlocuire a populației și contribuie la accentuarea procesului de îmbătrânire demografică.

Mișcarea migratorie a avut, de asemenea, o contribuție predominant negativă la evoluția populației, așa cum se poate observa și din figura de mai jos:

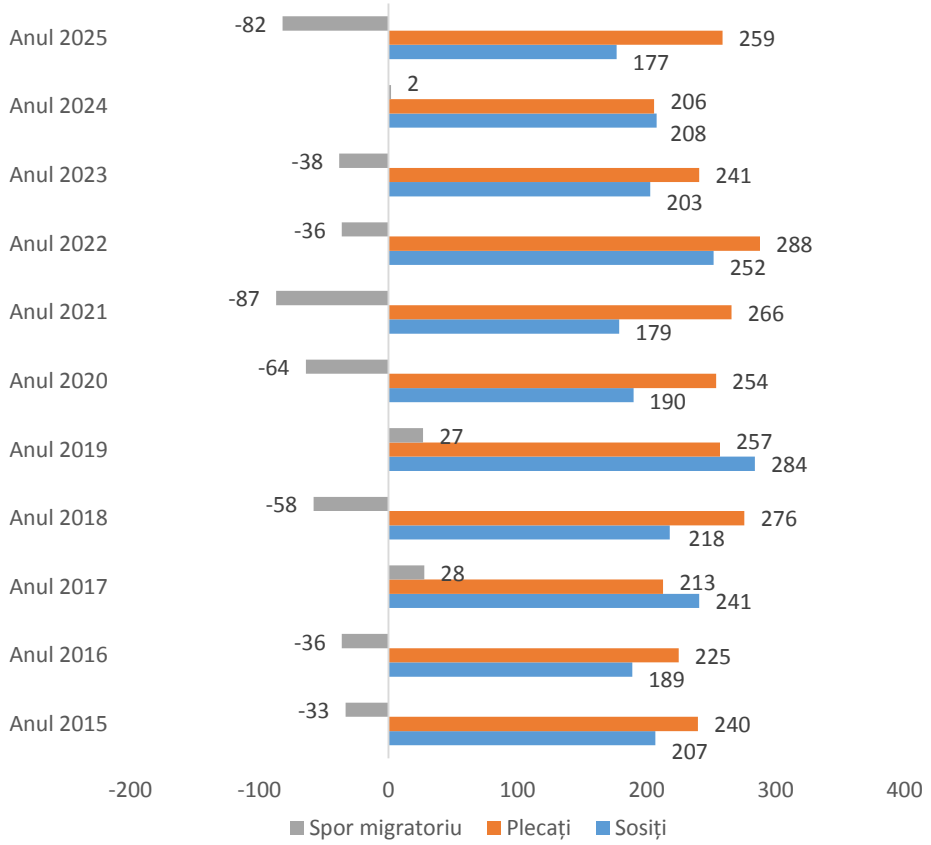

Figura nr. 7. Evoluția sporului migrator în perioada 2021-2025

Sursa: Institutul Național de Statistică

Sporuri migratorii pozitive au fost înregistrate numai în 2017 (+28 de persoane), 2019 (+27 de persoane) și 2024 (+2 persoane). În ceilalți ani, numărul persoanelor plecate l-a depășit pe cel al persoanelor sosite, cele mai ridicate deficite migratorii fiind consemnate în 2021 (-87 de persoane) și 2025 (-82 de persoane).

Prin urmare, mișcarea migratorie nu a compensat pierderile generate de sporul natural negativ. În majoritatea anilor, cele două componente au acționat cumulativ în sensul diminuării populației Orașului Luduș. În anul 2025, de exemplu, deficitul natural de -71 de persoane și deficitul migratoriu de -82 de persoane au determinat un deficit demografic cumulat de -153 de persoane.

La începutul anului 2026, populația după domiciliu a Orașului Luduș era de 16.608 persoane, dintre care 8.644 de persoane de sex feminin și 7.964 de persoane de sex masculin. Populația feminină era majoritară, reprezentând 52,05% din total, comparativ cu 47,95% în cazul populației masculine. Indicele de feminitate, calculat ca raport între numărul femeilor și cel al bărbaților, era de aproximativ 109 femei la 100 de bărbați.

Structura populației pe grupe de vârstă evidențiază concentrarea acesteia în grupele adulte și adulte înaintate, așa cum se poate observa și din graficul de mai jos:

Grupe de vârstă	Masculin	Feminin	Total
0-4 ani	327	341	668
5-9 ani	365	378	743
10-14 ani	372	357	729
15-19 ani	424	428	852
20-24 ani	424	421	845
25-29 ani	437	447	884
30-34 ani	487	434	921
35-39 ani	609	585	1.194
40-44 ani	605	610	1.215
45-49 ani	667	667	1.334
50-54 ani	726	661	1.387
55-59 ani	634	718	1.352
60-64 ani	460	544	1.004
65-69 ani	456	581	1.037
70-74 ani	421	560	981
75-79 ani	294	430	724
80-84 ani	155	254	409
85 ani și peste	101	228	329
Total	**7.964**	**8.644**	**16.608**

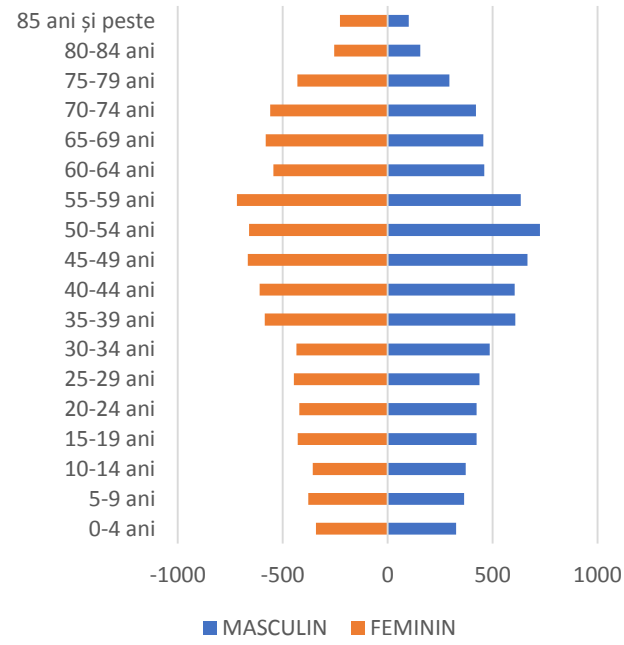

Figura nr. 8. Piramida vârstelor

Sursa: Institutul Național de Statistică

Persoanele cu vârsta cuprinsă între 45 și 59 de ani însumau 4.073 de locuitori și reprezentau 24,52% din populația totală. Cea mai numeroasă grupă era cea de 50-54 de ani, cu 1.387 de persoane, respectiv 8,35%, urmată de grupele de 55-59 de ani, cu 1.352 de persoane (8,14%), și 45-49 de ani, cu 1.334 de persoane (8,03%).

Populația cu vârsta de până la 14 ani însuma 2.140 de persoane, reprezentând 12,89% din total, în timp ce populația de 65 de ani și peste cuprindea 3.480 de persoane, respectiv 20,95%. Prin comparație, populația vârstnică o depășea cu 1.340 de persoane pe cea tânără. Indicele de îmbătrânire demografică era de aproximativ 163 de persoane vârstnice la 100 de persoane tinere, ceea ce indică un proces accentuat de îmbătrânire a populației.

Persoanele din categoria de vârstă 15-64 de ani reprezentau 66,16% din populația după domiciliu. Raportul de dependență demografică era de aproximativ 51 de persoane tinere și vârstnice la 100 de persoane de vârstă activă. Structura demografică actuală indică astfel o bază redusă de populație tânără și o pondere ridicată a populației vârstnice, cu implicații asupra disponibilității viitoare a forței de muncă și asupra cererii de servicii sociale și medicale.

1.3.3. Componența etnică și confesională a Orașului Luduș

Componenta etnică

Datele colectate la Recensământul Populației și Locuințelor din anul 2021 pentru

orașul Luduș sunt redate în tabelul de mai jos:

Tabelul nr. 7. Populația după etnie la nivelul Orașului Luduș la recensământul din anul 2021

Populația după etnie RPL 2021	Oraș Luduș
români	9.399
maghiari	2.784
romi	1.150
altă etnie	8
informație indisponibilă	1.412
Total populație stabilă după etnie	14.757

Sursa: Recensământul populației 2021

Structura etnică a populației Orașului Luduș evidențiază predominanța populației de etnie română, care reprezintă 63,69% din totalul populației rezidente. Principala minoritate etnică este cea maghiară, cu o pondere de 18,87%, urmată de populația de etnie romă, care reprezintă 7,79%. Celelalte categorii etnice au o prezență redusă, populația de etnie italiană reprezentând 0,03%, iar persoanele aparținând altor etnii 0,05%. Pentru 9,57% din populația rezidentă, informația privind apartenența etnică este indisponibilă. În ansamblu, datele evidențiază caracterul multietnic al comunității locale, în cadrul căreia populațiile română, maghiară și romă constituie principalele componente etnice.

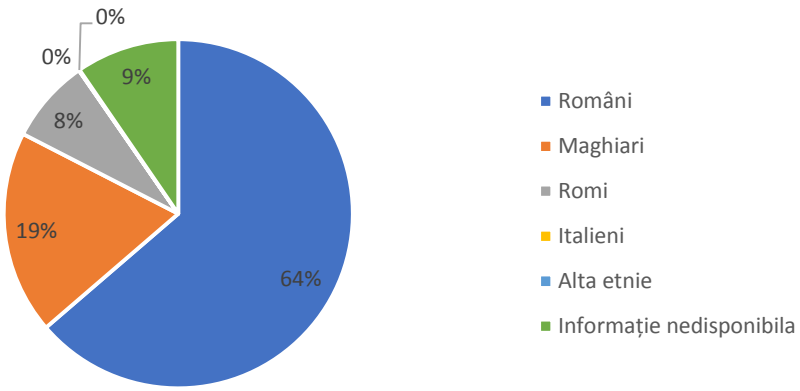

Figura nr. 9. Structura populației stabile după etnie la nivelul Orașului Luduș
Sursa: Recensământul populației 2021

Componența confesională

Din punct de vedere confesional, populația Orașului Luduș este predominant ortodoxă. Persoanele aparținând Bisericii Ortodoxe Române reprezintă 63,96% din populația rezidentă, respectiv 9.439 de persoane. A doua comunitate confesională ca dimensiune este cea reformată, cu 2.157 de persoane (14,62%), urmată de comunitățile romano-catolică, cu 627 de persoane (4,25%), greco-catolică, cu 311 persoane (2,11%), și penticostală, cu 280 de persoane (1,90%).

Celelalte culte religioase au ponderi individuale mai reduse. Dintre acestea, cele mai numeroase sunt comunitatea Martorilor lui Iehova, cu 146 de persoane (0,99%), și cea adventistă de ziua a șaptea, cu 119 persoane (0,81%). Persoanele care s-au declarat

fără religie, atee sau agnostice însumează 67 de persoane, reprezentând 0,46% din populația rezidentă.[13]

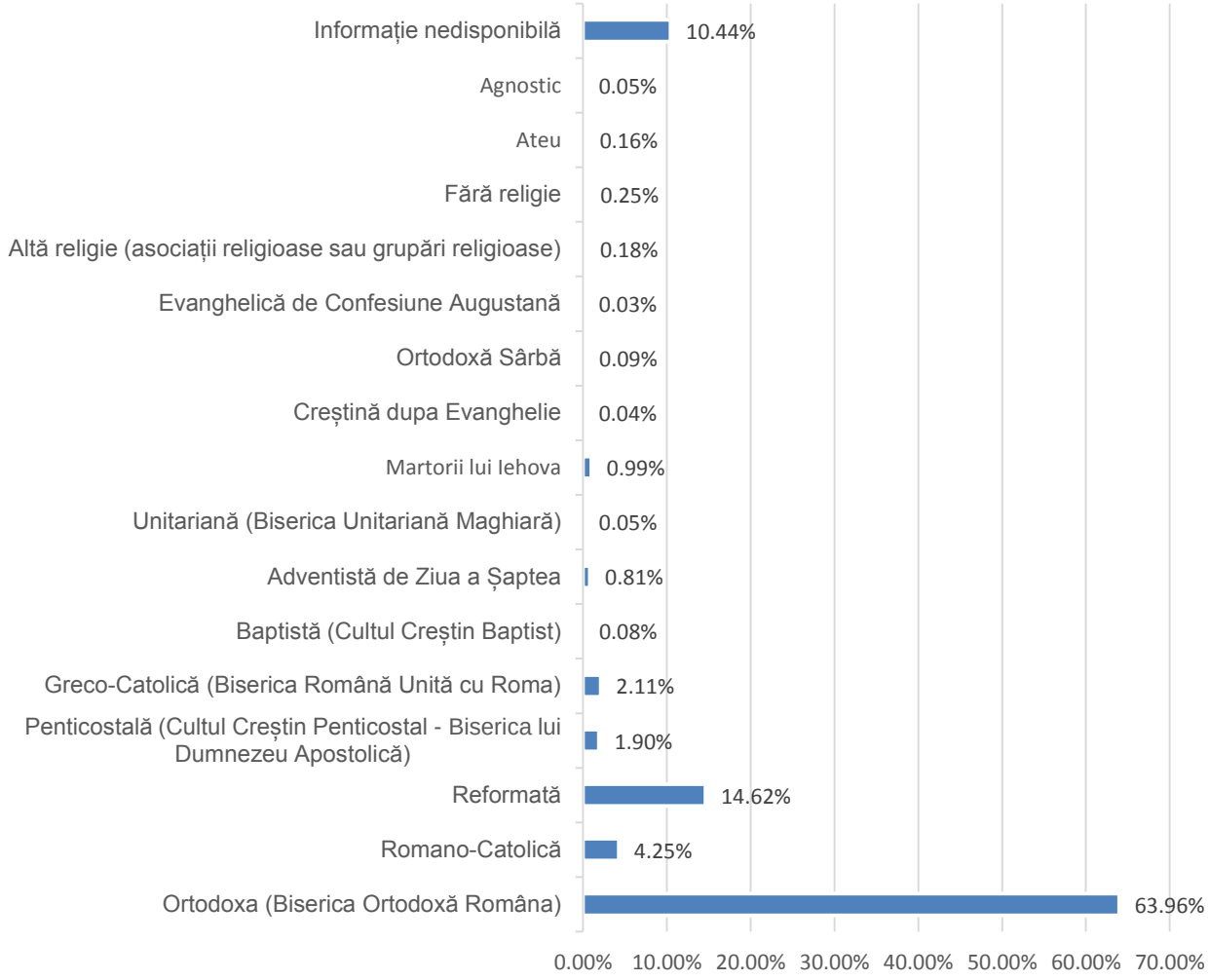

Figura nr. 10. Componența confesională a orașului Luduș
Sursa: Recensământul populației 2021

1.3.4. Comunități sărace, izolate/ marginalizate

Guvernul României și Banca Mondială în studiul „Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate din România" au definit zonele urbane „marginalizate" ca fiind zone din interiorul orașelor și municipiilor care nu satisfac un standard corespunzător pe nici unul din următoarele criterii:

- capital uman - au deficit de capital uman;
- ocupare - au un nivel scăzut de ocupare formală;

[13] Recensământul populației 2021, Rezultate definitive: Caracteristici etno-culturale demografice

- locuire - oferă condiții improprii de locuire.

Zonele urbane „dezavantajate" sunt, prin definiție, zone din interiorul orașelor și municipiilor care nu ating un standard corespunzător privind capitalul uman (educație, starea de sănătate, mărimea și compoziția gospodăriei), ocuparea și condițiile de locuire.

Distribuția zonelor marginalizate și dezavantajate

Indiferent de tipul din care fac parte, zonele urbane marginalizate (ZUM) reprezintă spații în care se cumulează forme multiple de excluziune socială, caracterizate prin concentrarea persoanelor cu nivel scăzut de educație, stare precară de sănătate, număr ridicat de copii (zone dezavantajate pe capital uman), printr-un nivel scăzut de ocupare în sectorul formal și condiții precare de locuire. Puternica stigmatizare cu care sunt asociate aceste locuri, pe lângă lipsa sau slaba calitate a serviciilor (ex. educație, sănătate, infrastructură utilitară) reduc drastic șansele populației de a depăși situația de sărăcie.[14]

La nivel național, peste o treime (până la 47%) din populație din 5 orașe (Aninoasa județul Hunedoara, Podu Iloaiei - județul Iași, Budești - județul Călărași, Băneasa; județul Constanța și Ștefănești - județul Botoșani) trăiesc în zone marginalizate.

Tabelul nr. 8: Distribuția populației Orașului Luduș în funcție de tipul zonei urbane

Tipuri	Zone nedezavantajate	Zone dezavantajate privind locuirea	Zone dezavantajate privind ocuparea	Zone dezavantajate privind capitalul uman	Zone marginalizate	Zone cu instituții sau sub 50 de locuitori
Orașul Luduș	69,34%	2,93%	2,97%	18,79%	5,62%	0,35%

Sursa: Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate din România

Conform informațiilor din tabelul prezentat[15] 5,62 % din populația Orașului Luduș, aparține zonei marginalizate (populația luată în calcul este de la RPL 2011).

[14] Atlas zone urbane marginalizate – pag. 7

[15] Atlasul zonelor urbane marginalizate din România, disponibil la: https://documents1.worldbank.org/curated/en/857001468293738087/pdf/882420WP0P1430085232B00OUO0900Atlas.pdf

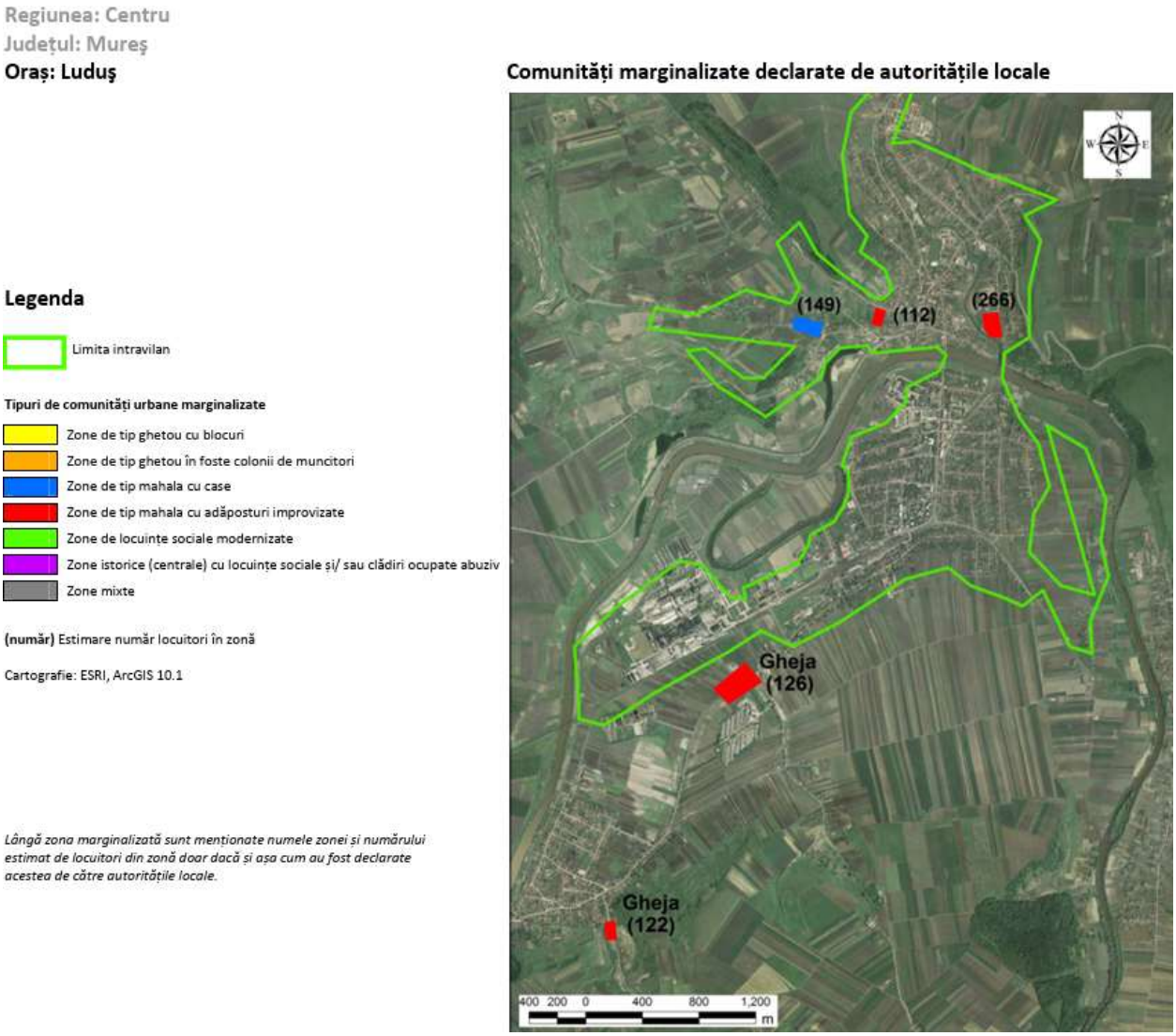

Figura nr. 11. Comunități marginalizate declarate de autoritățile locale, orașul Luduș

Sursa: Atlasul zonelor urbane marginalizate din România

În prezent numărul locuitorilor din zonele de tip mahala din Orașul Luduș este de 116 din care: mahala cu case (în Cioarga) - 76 locuitori și adăposturi improvizate (Mărășești) – 40 locuitori. De obicei, acestea sunt cartiere vechi, de periferie, care s-au extins după 1990, cu comunități extrem de sărace (rome, dar nu numai). Astfel, pe lângă casele de proastă calitate (din chirpici), au fost ridicate numeroase cocioabe și/sau adăposturi improvizate (din plastic și cartoane cu o oarecare structură din lemn) fie în curțile vechilor case, fie pe domeniul public din imediata vecinătate a cartierului.

Deși casele și adăposturile sunt în general foarte mici, cu o suprafață cuprinsă între 6 și 40 de metri pătrați, în ele locuiesc familii numeroase, cu mulți copii. Casele sunt amplasate haotic, una lângă alta, cu foarte puțin spațiu între ele. În majoritatea cazurilor, aceste zone includ comunități rome tradiționale ale căror membri vorbesc limba romani.

Problemele locuitorilor din zonele de tip mahala cu case/ locuințe improvizate:

- condiții proaste de locuire/ condiții de locuire mizerabile;
- lipsa sau accesul redus la infrastructură;
- lipsa sau venituri reduse;
- poziții marginale și vulnerabile pe piața muncii;
- educație formală scăzută sau deloc în rândul adulților;
- rate ridicate ale abandonului școlar în rândul copiilor (în special în cazul fetelor).[16]

[16] Atlasul zonelor urbane marginalizate

1.4 Infrastructura tehnico-edilitară

1.4.1 Infrastructura rutieră

Principalele căi de acces în Luduș sunt reprezentate de DN 15/E 60, care realizează legătura Orașului Luduș cu municipiul Cluj Napoca, în direcția nord-vest, respectiv cu municipiul Târgu Mureș, în direcția est, și de DJ 151 care pornește din DN 15, în interiorul localității, și asigură legătura spre Zau de Câmpie, Miheșu de Câmpie și Sărmașu.

Tabelul nr. 9. Rețeaua de drumuri care asigură relația cu teritoriul învecinat

Rețeaua de drumuri care asigură relația cu teritoriul învecinat			
DN 15/E60	Km 0+000	Km 373+931	Turda (DN 1) – Iernut - Târgu Mureș - Reghin - Toplița - Borsec - Bicaz - Piatra Neamț - Bacău (DN 2)
DJ107G - sector județul Mureș	Km 0+000, DJ 107D (Uioara de Sus)	Km 16+775, Limita Jud. Mureș	Noșlac - Căptalan - Copand - Stâna de Mureș - Găbud
DJ107G - sector județul Alba	Km 16+775, limita județului Alba	Km 33+805, Luduș (DN 15)	Limita județului Alba – Botez – Cecălaca – Ațintiș – Luduș (DN 15)
DJ151	Km 0+000, Luduș (DN 15)	Km 45+810, Limita Jud. Bistrița - Năsăud	Roșiori - Avrămești - Tăureni - Gaura Sângerului - Zau de Câmpie - Bujor -Miheșu de Câmpie - Balda - Sărmașu -Sărmășel - Sărmașel Gară

Sursa: UAT Orașul Luduș

Accesibilitatea regională a orașului Luduș a fost îmbunătățită prin deschiderea circulației pe tronsonul Chețani–Câmpia Turzii al autostrăzii A3, la 21 decembrie 2023. Investiția a asigurat continuitatea legăturii pe autostradă între Târgu Mureș și zona Clujului, completând conexiunile oferite de rețeaua de drumuri naționale și județene.

Cursul Râului Mureș reprezintă o barieră naturală care divizează rețeaua stradală urbană, separând zona istorică de Cartierul nou și zona industrială. Rețeaua stradală internă conține numai o structură de traversare, pe care se suprapune traseul drumului județean 107G (relația cu județul Alba). Pe acest sector al infrastructurii stradale, utilizat atât de fluxurile locale, cât și de cele de tranzit, este permisă inclusiv circulația vehiculelor grele de marfă.

Tabelul nr. 10. Lungimea străzilor orășenești în perioada 2021-2025

Lungimea străzilor orășenești (km)		Anul 2021	Anul 2022	Anul 2023	Anul 2024	Anul 2025
ORAȘ LUDUȘ	**Total**[17]	65	65	70	80	80
	din care modernizate[18]	52	52	57	57	59

[17] Institutul Național de statistică, GOS104A - Lungimea străzilor orășenești pe județe și localități

Sursa: Institutul Național de statistică

În perioada 2015-2020 au fost modernizate/reabilitate următoarele străzi/parcări/ trotuare:

- Reparații prin plombare DJ 107G pe o suprafață de 5168 mp;
- Realizarea unei structuri rutiere cu un strat de rulare din îmbrăcăminte bituminoasă pe străzile Magnoliei, Mioriței, Grădinilor, Brusturului, Pajiștei, Viorelelor, Castanilor, Nouă, Salcâmilor, Dobrogei, Mărășești, Aurel Vlaicu, Viilor, Frăgarilor, Dorului, Izvorului, Câmpului, 8 Martie (parțial), Școlii, Fundătură, Dosului, Dahu, Avrămești, cu o lungime de 11,407 km;
- Modernizare strada Policlinicii și strada Pieții – 886 ml;
- Modernizare 530 ml lungime drum, din care 425 ml strada Avram Iancu și 105 ml strada Florilor;
- Amenajare trotuare pe străzile Păcii, Republicii, Garofiței, Școala Gimnazială Ioan Vlăduțiu, Liceul Tehnologic, Rândunelelor, Ghioceilor și Libertății;
- Reparații străzi cu covor asfaltic: Garofiței, Libertății și Brândușei;
- Modernizare strada 1 Mai, lungime 307 m;
- Reparații trotuare strada Republicii;
- Amenajare parcări și alei pietonale Cartierele Dacia, Viitorului, Independenței;
- Reabilitare parcări strada Garofiței și B-dul 1 Decembrie 1918;
- Reabilitare accese și trotuare cartier Luduș Est, străzile Dobrogei, Castanilor, Nouă;
- Reparații pod cartier Gheja, Strada Castelului;
- Modernizare stradă în lungime de 0,795 km, din care strada Mureșului în lungime de 0,431 km și strada Crângului în lungime de 0,364 km;
- Lucrări de reparații străzi prin plombări 3250 mp;
- Lucrări de reparații strada Plopilor, reparații carosabil prin frezare și asfaltare, amenajare trotuare pavate;
- Lucrări de reparații capitale carosabil str. Tâmplarilor;
- Lucrări de amenajare parcări și alei pietonale cu pavaj: Strada Tâmplarilor, Piața Unirii, strada Garofiței, suprafață totală 2452 mp;
- Amenajare parcări și alei pietonale pe străzile: Principală, Mioriței, Grădinilor, Câmpului, Izvorului și piața din strada Ghioceilor, 3101 mp.

Ulterior perioadei 2015–2020, investițiile în infrastructura rutieră și în infrastructura de reîncărcare pentru vehicule electrice au continuat. Conform informațiilor transmise de UAT Orașul Luduș, au fost finalizate următoarele proiecte:

[18] Institutul Național de statistică, GOS105A - Lungimea străzilor orășenești modernizate, pe județe și localități

- „Modernizare străzi aproximativ 9 km – etapa I”, finanțat prin Programul Național de Dezvoltare Locală, finalizat în iunie 2022;
- „Pod rutier peste râul Mureș (reabilitare și consolidare)”, derulat prin Compania Națională de Investiții, finalizat în iunie 2025;
- „Amplasare puncte de reîncărcare vehicule electrice”, finanțat prin Planul Național de Redresare și Reziliență, finalizat în august 2025;
- „Reabilitarea și modernizarea infrastructurii de drumuri în orașul Luduș”, finanțat prin Programul Național de Investiții „Anghel Saligny”, finalizat în mai 2026.

La nivelul Orașului Luduș sunt amenajate 1.541 locuri de parcare din care 1.272 parcări publice și 269 parcări de reședință închiriate. Cunoscându-se numărul locurilor de parcare și valorile indicatorului „deținere de autoturisme”, s-a calculat raportul dintre numărul de autoturisme deținute de locuitori și numărul locurilor de parcare disponibile. Această analiza a fost realizată în următoarele ipoteze:

- au fost considerate numai autoturismele înmatriculate la adrese situate în locuințe colective (blocuri);
- au fost considerate locurile de parcare aferente parcărilor publice și celor de reședință închiriate.

Tabelul nr. 11. Numărul locurilor de parcare/autoturisme

Număr locuri de parcare	Număr autoturisme	Număr autoturisme/ Număr locuri de parcare
1.541	2.828	1,84

Sursa: UAT Orașul Luduș

Reiese faptul că unui loc de parcare amenajat îi revin 1,83 autoturisme, ceea ce semnifică un deficit al locurilor de parcare în raport cu necesarul existent. Aceste probleme se manifestă în cartierele de locuințe colective, în care sunt concentrate valori ridicate ale deținerilor de autovehicule: Str. 8 Martie, Str. Principală, Str. Garofiței.

1.4.2 Infrastructura de transport și comunicații

Transport feroviar

Transportul feroviar în Orașul Luduș există încă din anul 1872, când s-a dat în exploatare sectorul de cale ferată Războieni – Târgu Mureș, în lungime de 59,2 km.

În perioada 1886- 1888 a fost construit și dat în exploatare tronsonul de cale ferată Luduș – Măgheruș - Șieu, în lungime de 94 km. Teritoriul de analiză este racordat la rețeaua națională de cale ferata în stația Luduș amplasată pe linia secundara 405: Deda - Reghin - Târgu Mureș - Luduș - Războieni și în halta Luduș Sat Hc pe linia 406: Bistrița Bârgăului - Sărățel - Șieu - Luduș.

În decursul unei zile lucrătoare, în intervalul orar 00:00 - 23:59, stația Luduș reprezintă punct de plecare/sosire pentru 24 de trenuri încadrate în rangurile Regio (R, 20 cazuri) și

Interregio (IR, 4 cazuri), în timp ce halta Luduș Sat Hc este tranzitată de 8 trenuri de rang Regio. Rețeaua feroviară secționează teritoriul intravilan al Orașului Luduș pe direcția SV-NE, conducând la reducerea conectivității rețelei stradale urbane (numărul legăturilor posibile între nodurile rețelei rutiere) pe relațiile Sud-Nord.

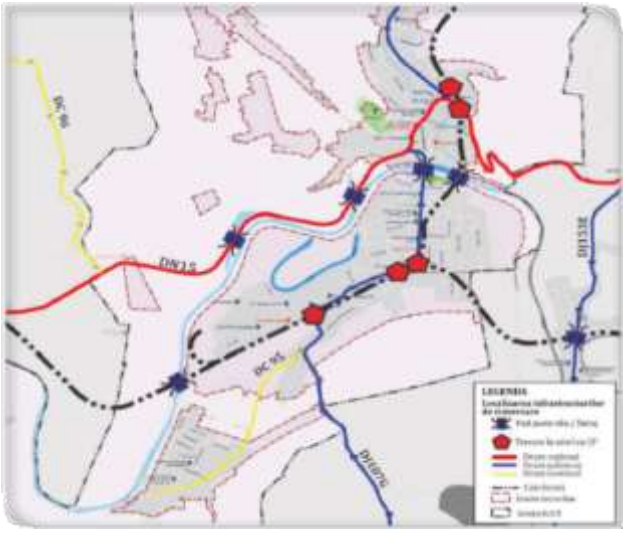

Figura nr. 12. Localizarea infrastructurilor de traversare, orașul Luduș

Sursa: Orașul Luduș

Intersecția dintre rețeaua de cale ferata și DN 15 (E60) se realizează la nivel, generând timpi de așteptare și probleme de siguranța circulației. Alte treceri la nivel sunt situate pe Str. Gării, DJ107G, Str. Răsăritului și Str. Viilor. În figura de mai sus sunt reprezentate aceste infrastructuri de traversare.[19]

O direcție de dezvoltare a transportului feroviar este reprezentată de proiectul „Tren Metropolitan Mureș", care vizează introducerea și dezvoltarea serviciilor de transport feroviar metropolitan pe relația Reghin–Târgu Mureș–Luduș. Prin Hotărârea Consiliului Local Luduș nr. 59 din 19 iunie 2026 au fost aprobați indicatorii tehnico-economici ai obiectivului de investiții și acordat un mandat special reprezentantului orașului în Adunarea Generală a Asociaților Asociației de Dezvoltare Intercomunitară de Transport Public Feroviar „Tren Metropolitan Mureș". Proiectul urmărește valorificarea infrastructurii feroviare existente pentru îmbunătățirea mobilității între localitățile de pe acest coridor.

Transport public

Legăturile rutiere de transport public de persoane ale orașului Luduș cu municipiul Cluj-Napoca sunt asigurate prin curse interjudețene operate de mai mulți transportatori, între care Duda Trans, Irina Trans, Viomob, Trans Olteanu Tour și Genese Transport. Pe relația județeană Luduș–Iernut–Târgu Mureș sunt publicate curse regulate ale operatorului Simstel Impex. Orașul beneficiază, de asemenea, de opriri ale unor curse care deservesc trasee de distanță mai lungă.

[19] Plan de mobilitate urbană durabilă al orașului Luduș, disponibil la: http://ludus.ro/portal/mures/ludus/portal.nsf/6E548395565F336BC225847B0036F703/$FILE/ph%204-anexa-PMUD%20Oras%20Ludus_2019_compressed.pdf

Transportul public local de persoane este asigurat de societatea Administrativ Serv Luduș S.R.L., care a preluat operarea serviciului în anul 2019. Potrivit informațiilor publicate de operator, serviciul este prestat în baza Contractului-cadru de delegare directă a gestiunii serviciilor publice de transport persoane nr. 41596 din 11 octombrie 2019.

Rețeaua de transport public local asigură legătura dintre zonele periferice și zona centrală a orașului. Potrivit informațiilor publicate de Administrativ Serv Luduș S.R.L., traseul este prezentat pe relația Roșiori–Gheja și retur, cu o lungime de 14,65 km pe fiecare sens, respectiv 29,30 km pentru parcursul dus–întors.

Tabelul nr. 12. Traseul de transport public local din orașul Luduș, pe sensuri de circulație

Sensul de circulație	Lungime (km)	Număr de staţii enumerate de operator
Roșiori–Gheja	14,65	25
Gheja–Roșiori	14,65	24

Sursa: Administrativ Serv Luduș S.R.L., secțiunea „Transport”

Transportul public local deservește inclusiv zona Avrămești, prin stațiile indicate de operator, și traversează zona centrală, asigurând accesul către instituții publice, unități de învățământ și zone de activitate economică.

Serviciul este operat de Administrativ Serv Luduș S.R.L. Conform dotărilor publicate de societate, parcul destinat transportului cuprinde șase autobuze din categoria M3, clasa I: cinci autobuze marca VDL și un autobuz marca Berkhof, toate fabricate în anul 2008. Anul de fabricație indică o vechime de aproximativ 18 ani la nivelul anului 2026, evidențiind necesitatea înnoirii progresive a parcului auto.[20]

Sectoarele de infrastructură utilizate de mijloacele de transport sunt caracterizate de valori ridicate ale fluxurilor de trafic. La nivelul orelor de vârf de trafic circulația mijloacelor de transport public este afectată de întârzieri care conduc la reducerea vitezei comerciale a transportului public. Reducerea acestei disfuncționalități poate fi realizată prin relocarea fluxurilor de trafic de pe artera reprezentată de B-dul 1 Decembrie 1918, ca urmare a realizării unei infrastructuri noi de traversare a Râului Mureș.

La nivelul rețelei de transport public se întâlnesc atât stații amenajate cu adăposturi pentru călători, cât și stații reprezentate numai prin sisteme de semnalizare verticală, fără să existe informații cu privire la traseele care utilizează stația respectivă sau la programul de circulație.

Facilitățile acordate de Orașul Luduș pentru diferite categorii de utilizatori, potrivit Hotărârii Consiliului Local Nr. 207 / 2014 sunt:

Gratuitate pentru următoarele categorii de utilizatori:

- persoane cu handicap accentuat și grav, inclusiv însoțitorii și asistenții personali ai acestora;
- veteranii de război și văduvele de război;

[20]Administrativ Serv Luduș S.R.L., informații disponibile la: https://administrativservludus.ro/dotare-utilaje

- persoanele persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și cele deportate în străinătate sau constituite în prizonieri;
- persoanele îndreptățite să beneficieze de prevederile Legii nr. 341/ 2004 a recunoștinței față de eroii-martiri și luptătorii care au contribuit la victoria Revoluției române din decembrie 1989, precum și față de persoanele care și-au jertfit viața sau au avut de suferit în urma revoltei muncitorești anticomuniste de la Brașov din noiembrie 1987, cu modificările și completările ulterioare;
- elevii orfani, elevii cu cerințe educaționale speciale, precum și cei pentru care s-a stabilit o măsură de protecție specială;
- elevii din învățământul gimnazial;
- pensionarii cu venituri sub 700 lei, inclusiv.

Reducere cu 50% a tarifului abonamentului de transport public local pentru următoarele categorii de utilizatori:

- persoane cu handicap ușor și mediu;
- pensionarii cu venituri între 701 lei și 1000 lei, inclusiv;
- elevii din învățământul profesional și liceal acreditat/autorizat.

Sistemul de transport public județean este organizat de Consiliul Județean Mureș, prin operatori de transport. Conform celor mai recente date disponibile, conectivitatea rutieră a Orașului Luduș cu alte localități ale județului este asigurată, prin traseele județene nr. 146 – Luduș – Iernut – Târgu Mureș, nr. 148 – Luduș – Cuci – Iernut, nr. 149 – Luduș – Iernut – Târnăveni și nr. 150 – Luduș – Bogata Mureș. Potrivit datelor aferente anului 2024, acestea însumau 42 de curse planificate pe zi în timpul săptămânii și 27 de curse pe zi în weekend. Dintre traseele prezentate, legătura Luduș – Iernut – Târgu Mureș înregistra cea mai ridicată frecvență, cu 16 curse în zilele lucrătoare.[21]

Tabelul nr. 13. Trasee de transport public județene cu plecare din orașul Luduș

Cod	Traseu	Curse/zi luni-vineri	Curse/zi weekend
146	Luduș – Iernut – Târgu Mureș	16	10
148	Luduș – Cuci – Iernut	12	8
149	Luduș – Iernut – Târnăveni	4	3
150	Luduș – Bogata Mureș	10	6

Sursa: Studiu de oportunitate, Introducerea și, ulterior, dezvoltarea serviciilor de Tren Metropolitan Mureș

[21] Studiu de oportunitate, Introducerea și, ulterior, dezvoltarea serviciilor de Tren Metropolitan Mureș, informații disponibile la: https://www.tirgumures.ro/proiecteh/2026/26%20MARTIE%202026/19.%20Referat%20si%20phcl%20%20aprobare%20studiu%20oportunitate%20ADI%20TREN%20metropolitan/00-SOp-TM_Mures-noiembrie2025-FINAL-1.pdf

Transport public auxiliar: Taxi

Transportul public de persoane în regim de taxi este reglementat la nivelul Orașului Luduș prin Hotărârea Consiliului Local nr. 71 din 28.07.2026 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea, autorizarea și executarea serviciului de transport în regim de taxi și în regim de închiriere în orașul Luduș. Potrivit art. 46 alin. (1) din regulament, numărul maxim de autorizații taxi pentru executarea serviciului de transport persoane în regim de taxi este de 60.

Conform Anexei nr. 35 la regulament, pe teritoriul orașului sunt prevăzute 8 stații de taxi, cu un total de 21 de locuri de așteptare.[22]

Tabelul nr. 14. Stații de taxi în Orașul Luduș

Nr. crt.	Locul unde este amplasată stația	Număr de locuri
1.	cartier Dacia, str. 1 Mai – lângă stația de autobuz de lângă trecerea la nivel cu calea ferată	3
2.	centru – bd. 1 Decembrie 1918, vis-a-vis de stația de autobuz de lângă primăria orașului Luduș	4
3.	str. Gh. Barițiu – lângă stația „Lupa Capitolina”	2
4.	intersecția străzii Mihai Eminescu cu strada Viilor	2
5.	B-dul 1 Decembrie 1918 intersecție cu Str. Ghioceilor lângă magazinul Profi	2
6.	Str. Pieței lângă Restaurant Bologa primele 2 locuri pe sensul de mers și ultimele 2 locuri, lângă Piața Mare Agroalimentară	4
7.	B-dul 1 Decembrie 1918 intersecție cu str. Viitorului primele 2 locuri	2
8.	Piața Unirii	2

Sursa: Primăria Orașului Luduș

Telecomunicații

Orașul Luduș beneficiază de servicii de comunicații electronice, care includ telefonie fixă și mobilă, acces la internet și servicii de televiziune. Dintre operatorii relevanți de pe piața națională se numără Orange România, Digi și Vodafone, care furnizează servicii fixe și/sau mobile.

Accesul la internet este asigurat prin rețele fixe și mobile, iar serviciile de televiziune sunt disponibile prin tehnologii precum cablul, satelitul și IPTV, în funcție de oferta și infrastructura operatorilor. Disponibilitatea efectivă a serviciilor și a tehnologiilor de acces poate varia în funcție de adresă.

Evoluțiile naționale evidențiază dezvoltarea continuă a infrastructurii de internet de

[22] Primăria Orașului Luduș, Hotărârea Consiliului Local nr. 71 din 28.07.2026 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea, autorizarea și executarea serviciului de transport în regim de taxi și în regim de închiriere în orașul Luduș, informații disponibile la: https://www.ludus.ro/portal/mures/ludus/portal.nsf/AllByUNID/8F57BEACF2FEFA64C2258657003A77F1?OpenDocument

mare viteză. Potrivit ANCOM, la sfârșitul anului 2025, România înregistra peste 7 milioane de conexiuni de internet fix, dintre care 5,7 milioane erau realizate prin fibră optică până la locuință sau sediu (FTTH). Totodată, aproximativ patru din zece conexiuni fixe permiteau viteze de nivel Gigabit.[23]

Din perspectivă strategică, dezvoltarea conectivității digitale trebuie corelată cu extinderea serviciilor publice electronice, digitalizarea mediului de afaceri și reducerea disparităților de acces între diferitele zone ale orașului și localitățile aparținătoare. Planul de Dezvoltare Regională Centru 2021–2027 include digitalizarea și dezvoltarea rețelelor de internet printre prioritățile regionale, în contextul în care la nivelul regiunii au fost înregistrate diferențe semnificative între mediul urban și cel rural, precum și deficiențe în ceea ce privește infrastructura de internet de bandă largă insuficient extinsă sau dezvoltată, în special în localitățile greu accesibile și izolate.[24]

1.4.3 Alimentarea cu apă

Sursa de apă

Orașul Luduș dispune de un sistem centralizat de alimentare cu apă potabilă, operat de Compania AQUASERV S.A. Târgu Mureș, care face parte din sistemul zonal de alimentare cu apă Luduș. Sursa de apă brută a orașului este râul Mureș, apa captată fiind tratată în stația de tratare Luduș. Documentația tehnică aprobată în anul 2022 consemnează existența a două criburi prefabricate, unul în funcțiune, cu debitul de 110 l/s, și unul de rezervă, cu debitul de 50 l/s. [25]

Stația de tratare, amplasată în zona de sud-est a orașului, pe malul stâng al râului Mureș, a fost reabilitată prin POS Mediu 2007-2013, lucrările fiind finalizate în anul 2016. Capacitatea de tratare consemnată în documentațiile tehnice este de 6.646 m^3/zi, respectiv 76,9 l/s de apă tratată.

Potrivit Strategiei ADI „Aqua Invest Mureș” 2024-2030, sursa de apă și aducțiunea nu prezintă deficiențe identificate, iar stația de tratare nu prezintă deficiențe funcționale. Capacitatea acesteia este însă insuficientă pentru necesarul viitorului sistem zonal Luduș, în contextul extinderii alimentării cu apă către localitățile din zona de deservire.

Sistem de colectare și depozitare

Aducțiunea de apă brută dintre captare și stația de tratare are o lungime de 1.400 m și este realizată din conductă de polietilenă (PE), cu diametrul nominal DN 500 mm. Conducta a fost reabilitată în anul 2019, astfel încât descrierea anterioară,

[23] ANCOM – Piața comunicațiilor electronice la sfârșitul anului 2025, informații disponibile la: https://www.ancom.ro/despre-noi/media/comunicate-de-presa/peste-7-milioane-de-conexiuni-de-internet-fix-la-finalul-anului-2025/
[24] PDR Centru 2021-2027, informații disponibile la: https://www.adrcentru.ro/wp-content/uploads/2021/10/3.-Analiza-SWOT.pdf
[25] Monitorul Oficial al Județului Mureș nr. 48/2022, informații disponibile la: https://ro.cjmures.ro/wp-content/uploads/2022/11/Monitorul-Oficial-48_2022.pdf

referitoare la aducțiunea din oțel realizată în anul 1986, nu mai corespunde infrastructurii consemnate în documentația tehnică din 2022.

Apa tratată este înmagazinată și distribuită prin intermediul gospodăriilor de apă și al stațiilor de pompare și repompare. Documentația din 2022 identifică patru amplasamente de înmagazinare–compensare: V1 și V2 în incinta stației de tratare Luduș, V3 pe Dealul Ludușului și V4 pe strada Avrămești. Sistemul include stația de pompare a apei brute, grupurile de pompare GP1 și GP2, stații de repompare de tip hidrofor pe străzile Turzii și Avrămești, precum și patru stații hidrofor pe străzile Viilor, 8 Martie, Dahu și Cioargă.

Infrastructura a beneficiat de investiții de reabilitare și extindere prin proiectul POS Mediu „Extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată în județul Mureș", inclusiv prin contractele aferente stațiilor de tratare Luduș–Iernut și sistemelor de alimentare cu apă și canalizare Luduș–Iernut, finalizate în perioada 2015–2016.

În continuarea modernizării, la 30 septembrie 2025 a fost semnat contractul de proiectare și execuție „Extindere stație de tratare Luduș", în valoare de 50.420.140,18 lei, fără TVA, cu o durată contractuală de execuție de 20 de luni. Investiția prevede realizarea unei noi linii tehnologice de tratare, alături de linia existentă, precum și instalații pentru recuperarea apei de la spălarea filtrelor, prelucrarea nămolului și modernizarea infrastructurii auxiliare și de automatizare. Potrivit caietului de sarcini citat în documentația publică a achiziției, noua linie este proiectată pentru o capacitate de 54,10 l/s de apă tratată. Contractul de finanțare al proiectului regional, cod SMIS 354488, a fost anunțat de AQUASERV în aprilie 2026. [26]

Rețeaua de distribuție apă potabilă avea în anul 2025 o lungime totală de 93 km, valoare care a rămas constantă în toată perioada analizată (2020-2025), sugerând lipsa unor lucrări de extindere a rețelei simple de distribuție a apei potabile.

Tabelul nr. 15. Lungimea rețelei de distribuție a apei potabile în perioada 2020-2025

Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022	Anul 2023	Anul 2024	Anul 2025
UM: Km						
ORAȘ LUDUȘ	93	93	93	93	93	93

Sursa: Institutul Național de Statistică[27]

[26] Strategia Asociației de Dezvoltare Intercomunitară „Aqua Invest Mureș 2024-2030, informații disponibile la: https://hcl.usr.ro/tgmures/2024/h310

[27] Institutul Național de Statistică, GOS106B - Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile, pe județe și localități

Tabelul nr. 16. Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor în perioada 2020-2025

Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor - mii mc -		Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022	Anul 2023	Anul 2024	Anul 2025
Oraș Luduș	Total	1.039	1.003	1.020	976	1.103	1.087
	din care: pentru uz casnic	550	542	527	511	549	538

Sursa: Institutul Național de Statistică[28]

În perioada 2020–2025, cantitatea totală de apă potabilă distribuită consumatorilor din Orașul Luduș a înregistrat o evoluție oscilantă, crescând de la 1.039 mii mc în 2020 la 1.087 mii mc în 2025. După o reducere până la 976 mii mc în anul 2023, indicatorul a crescut la 1.103 mii mc în 2024, atingând valoarea maximă a perioadei analizate, urmată de o ușoară diminuare în 2025. Cantitatea distribuită pentru uz casnic a avut o evoluție relativ stabilă, situându-se între 511 și 550 mii mc, iar în anul 2025 a fost de 538 mii mc, reprezentând aproximativ 49,5% din totalul apei potabile distribuite.

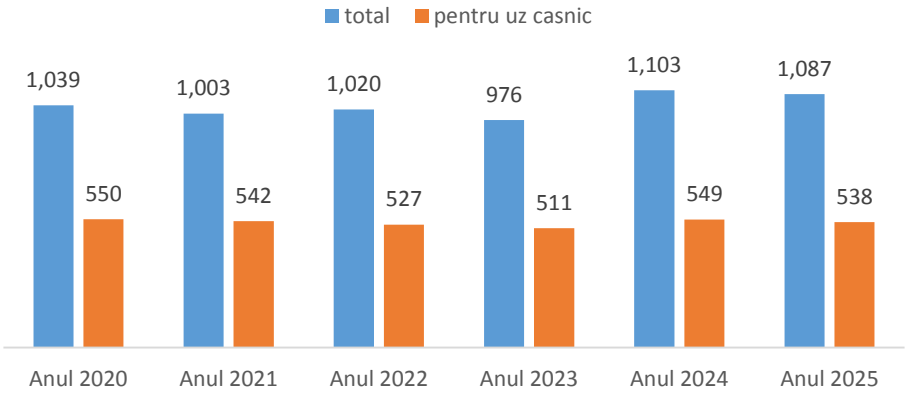

Figura nr. 13. Cantitatea de apă potabilă consumată în perioada 2020-2025
Sursa: Institutul Național de Statistică

Reducerea înregistrată în anul 2023, de 44 mii mc față de 2022, a fost determinată atât de diminuarea consumului casnic, cât și de cea a consumului noncasnic, acesta din urmă contribuind cu 28 mii mc la scăderea totală. Evoluția poate fi asociată cu

[28] Institutul Național de Statistică, GOS108A - Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor, pe județe și localități

modificări ale cererii de consum, inclusiv din partea utilizatorilor economici. În acest context, reluarea activității fabricii de zahăr din Luduș abia la sfârșitul lunii septembrie 2023, după o perioadă de întrerupere, constituie un posibil factor explicativ al reducerii consumului noncasnic.

1.4.4 Rețeaua de canalizare

În anul 2025, lungimea totală simplă a conductelor de canalizare din orașul Luduș era de 77,7 km, în creștere cu 14,2 km față de anul 2020, ceea ce reprezintă un avans de aproximativ 22,4%. În intervalul analizat, valoarea indicatorului a crescut de la 63,5 km în anul 2020 la 64 km în anul 2021, menținându-se la acest nivel până în anul 2023. Cea mai importantă creștere a fost înregistrată în anul 2024, când lungimea rețelei a ajuns la 77,7 km, valoare menținută și în anul 2025.

Tabelul nr. 17. Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare în perioada 2020-2025

Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare [km]	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022	Anul 2023	Anul 2024	Anul 2025
ORAȘUL LUDUȘ	63,5	64	64	64	77,7	77,7

Sursa: Institutul Național de Statistică[29]

Infrastructura de epurare a apelor uzate a fost modernizată prin construirea unei noi stații de epurare în orașul Luduș, în cadrul proiectului „Extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată în județul Mureș”, finanțat prin Programul Operațional Sectorial Mediu și cofinanțat din Fondul de Coeziune al Uniunii Europene. Potrivit comunicatului AQUASERV din 4 februarie 2016, la acea dată lucrările erau finalizate și recepționate, iar stația fusese preluată în operare de companie.

Investiția a inclus epurarea mecano-biologică a apelor uzate și prelucrarea nămolurilor rezultate, precum și prevederea unui sistem SCADA pentru monitorizarea și controlul automat al proceselor tehnologice. Modernizarea a urmărit reducerea impactului evacuărilor asupra mediului și asigurarea încadrării apelor epurate în limitele impuse de cerințele aplicabile.[30]

1.4.5 Alimentarea cu gaze naturale

Județul Mureș se situează pe primul loc în ceea ce privește producția de gaze naturale în România furnizând peste 60% din totalul extras pe țară, și este totodată județul cu cea mai dezvoltată rețea de distribuție a gazului metan. Orașul Luduș face parte din principalele localități pe teritoriul cărora există captări de gaze naturale, aflate în exploatarea ROMGAZ Mediaș, Schela Târgu Mureș. ROMGAZ S.A. deține o importantă exploatare a gazelor naturale (între localitățile Avrămești și Roșiori), ce cuprinde numeroase sonde de extracție gaze naturale, conducte de aducțiune, conducte

[29] Institutul Național de Statistică, GOS110A - Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare, pe județe și localități
[30] Compania AQUASERV S.A., „Stație de epurare nouă în Luduș și o stație de epurare reabilitată în Iernut”, comunicat din 04.02.2016, informații disponibile la: https://aquaserv.ro/investiii/pos-mediu/mass-media

colectoare, grup pompare și instalații aferente. Teritoriul administrativ al Orașului Luduș este traversat de mai multe conducte de transport gaze naturale de presiune înaltă, operatorul acestora fiind S.N.T.G.N. TRANSGAZ S.A. MEDIAȘ.

Astfel, partea de sud a teritoriului este traversată de următoarele conducte: conductă de racord de presiune înaltă pentru alimentarea SRM Noslac, conductă magistrală cu Dn 500 mm, Ozd – Câmpia Turzii, conductă de racord de presiune înaltă cu Dn 250 mm, pentru alimentarea SRS Luduș.

În partea de nord a teritoriului administrativ al Orașului Luduș se află exploatarea ROMGAZ, iar gazele naturale extrase aici sunt trimise în sistemul TRANSGAZ S.A., în conducta de transport Avrămești – Chețani (având Dn 250 mm) și în conducta de racord de presiune înaltă cu Dn 100 mm pentru alimentarea SRM Sânger. Alimentarea cu gaze naturale a Orașului Luduș se realizează prin intermediul unei stații de reglare măsurare (SRS Luduș), alimentată din conducta de racord cu diametrul de 250 mm.

Orașul Luduș dispune de un sistem de distribuție a gazelor naturale operat de Delgaz Grid S.A. Situația alimentării cu gaze naturale a Orașului Luduș este următoarea:

- Alimentarea cu gaze naturale a Orașului Luduș și a cartierului Gheja se face prin intermediul unei stații de reglare de sector (SRS) cu capacitatea de 20.000 mc/h.
- Alimentarea cu gaze naturale a cartierului Roșiori se face dintr-o stație de reglare măsurare predare (SRMP), cu capacitatea de 1.200 mc/h.[31]

Conform datelor Institutului Național de Statistică, în anul 2025, lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor naturale din orașul Luduș era de 78,9 km, cu 9 km mai mare decât în anul 2020, reprezentând o creștere de aproximativ 12,9%. Evoluția indicatorului nu a fost însă uniformă: după creșterea de la 69,9 km în anul 2020 la 83,2 km în anul 2024, în anul 2025 a fost înregistrată o reducere de 4,3 km, echivalentă cu aproximativ 5,2% față de anul precedent.

Tabelul nr. 18. Lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor în perioada 2020-2025

Lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor [km]	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022	Anul 2023	Anul 2024	Anul 2025
ORAȘ LUDUȘ	69,9	79	79,4	79,7	83,2	78,9

Sursa: Institutul Național de Statistică[32]

Din tabelul de mai jos se observă o tendință generală de scădere a consumului de gaze naturale în perioada 2020–2025. După creșterea de la 8.119 mii m³ în anul 2020 la 8.913 mii m³ în anul 2021, acesta s-a redus în următorii doi ani, ajungând la 6.911 mii m³ în anul 2023. În anii 2024 și 2025 s-au înregistrat creșteri succesive, volumul distribuit atingând 7.376 mii m³ în anul 2025, cu 5,86% peste nivelul anului precedent. Cu toate acestea, valoarea din 2025 a rămas cu 9,15% sub cea înregistrată în anul 2020 și cu 17,24% sub nivelul maxim al perioadei, consemnat în anul 2021.

[31] Strategia de dezvoltare a orașului Luduș pentru perioada 2014-2020
[32] Institutul Național de Statistică, GOS116A - Lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor, pe județe și localități

Tabelul nr. 19. Consum gaze naturale în perioada 2020-2025

Gaze naturale distribuite [mii mc]		Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022	Anul 2023	Anul 2024	Anul 2025
ORAȘ LUDUȘ	Total	8.119	8.913	7.577	6.911	6.968	7.376
	din care: pentru uz casnic	5.840	6.317	5.429	5.092	5.070	5.415

Sursa: Institutul Național de Statistică[33]

Gazele naturale distribuite pentru uz casnic au continuat să dețină ponderea majoritară, reprezentând 73,41% din volumul total în anul 2025, respectiv 5.415 mii m³. Comparativ cu anul 2024, volumul destinat uzului casnic a crescut cu 6,80%.

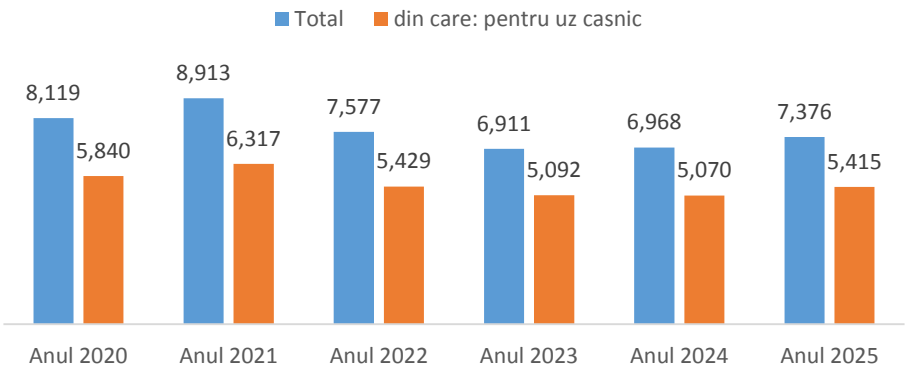

Figura nr. 14. Consumul de gaze naturale în perioada 2020-2025

Sursa: Institutul Național de Statistică

1.4.6 Alimentarea cu energie electrică

Distribuția energiei electrice în orașul Luduș este asigurată de Distribuție Energie Electrică Romania S.A. (DEER), prin Sucursala Mureș, aferentă zonei Transilvania Sud.[34]

În ceea ce privește iluminatul public, UAT Orașul Luduș a implementat proiectul „Modernizarea și eficientizarea sistemului de iluminat public", finanțat prin Programul Operațional Regional 2014-2020, pentru care anunțul de finalizare a fost publicat în decembrie 2023. Proiectul a urmărit creșterea eficienței energetice prin modernizarea echipamentelor de iluminat, utilizarea energiei din surse regenerabile și introducerea unui sistem de telegestiune.[35]

Intervențiile prevăzute în cadrul proiectului au inclus instalarea a 2.184 de corpuri de iluminat și a 127 de surse de energie regenerabilă pentru iluminatul public.

[33] Institutul Național de Statistică, GOS118A - Gaze naturale distribuite, după destinație, pe județe și localități
[34] Distribuție Energie Electrică Romania S.A., „Sucursala Mureș", informații disponibile la: https://www.distributie-energie.ro/sucursala-mures
[35] Primăria Orașului Luduș, „Modernizarea și eficientizarea sistemului de iluminat public" - pagina proiectului și anunțul de finalizare din 05.12.2023, informații disponibile la: https://www.ludus.ro/portal/mures/ludus/portal.nsf/AllByUNID/00019012?OpenDocument

Obiectivele investiției au vizat reducerea consumului anual de energie și a emisiilor asociate, diminuarea cheltuielilor de funcționare a sistemului și îmbunătățirea condițiilor de siguranță pentru circulația rutieră și pietonală.[36]

[36] Primăria Orașului Luduș, Anunț de începere a proiectului, 16.12.2019, informații disponibile la: https://www.ludus.ro/portal/mures/ludus/portal.nsf/4CB19D841E36D13FC22584D20036D75B/$File/01%20-%20Anexa%201_anunt-de-presa-policrom.pdf

1.5 Profilul economic al orașului

1.5.1 Profilul economic la nivelul Regiunii Centru/județului Mureș

În anul 2024, resursele de muncă ale Regiunii Centru însumau 1.415 mii persoane, iar populația ocupată civilă totaliza 972,9 mii persoane. Județul Mureș ocupa poziția a doua la nivel regional pentru ambii indicatori, cu 323,1 mii persoane reprezentând resurse de muncă și 201,2 mii persoane ocupate în economia civilă. Astfel, județul concentra 22,8% din resursele de muncă și 20,7% din populația ocupată civilă a regiunii, constituind unul dintre principalele centre de concentrare a forței de muncă la nivel regional.

Tabelul nr. 20. Resursele de muncă și populația ocupată în județele Regiunii Centru la nivelul anului 2024

Resursele de muncă și populația ocupată în județele Regiunii Centru	Populația ocupată[37]	Resurse de muncă[38]
UM: mii persoane		
Regiunea CENTRU	**972,9**	**1.415**
Alba	146,9	200,7
Brașov	250,7	344,8
Covasna	74,2	124,1
Harghita	114,1	179,4
Mureș	201,2	323,1
Sibiu	185,8	242,9

Sursa: Institutul Național de Statistică

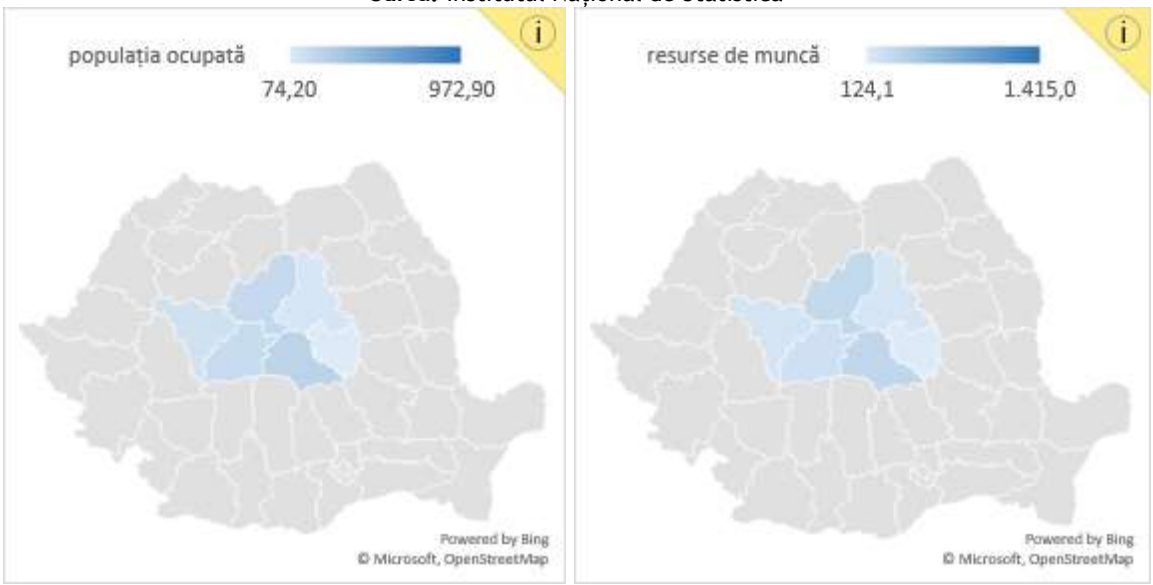

Figura nr. 15. Structura resurselor de muncă și populația ocupată în județele Regiunii Centru
Sursa: Institutul Național de Statistică

[37] Institutul Național de Statistică, FOM103D - Populația ocupată civilă pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN Rev.2, sexe, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe
[38] Institutul Național de Statistică, FOM101A - Resurse de muncă pe sexe, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe

Structura numărului mediu de salariați pe activități economice evidențiază rolul predominant al industriei prelucrătoare, care concentrează 195.597 de salariați, reprezentând 28,59% din total. Comerțul cu ridicata și cu amănuntul, inclusiv repararea autovehiculelor și motocicletelor, ocupă poziția a doua, cu 107.025 de salariați și o pondere de 15,64%. Cumulat, cele două ramuri economice reunesc 44,24% din numărul mediu total de salariați, reflectând contribuția semnificativă a activităților industriale și comerciale la ocuparea salarială.

O contribuție importantă revine, de asemenea, sănătății și asistenței sociale, cu 55.203 salariați (8,07%), construcțiilor, cu 53.250 de salariați (7,78%), și învățământului, cu 45.505 salariați (6,65%). Acestea sunt urmate de transport și depozitare (5,20%), activități de servicii administrative și de servicii suport (4,82%), respectiv hoteluri și restaurante (4,61%). Distribuția sectorială evidențiază astfel, alături de baza industrială și comercială, contribuția serviciilor de sănătate și educație, a construcțiilor și a serviciilor destinate populației și întreprinderilor la diversificarea ocupării salariale.

Cele mai reduse ponderi se înregistrează în tranzacțiile imobiliare (0,59%), intermedierile financiare și asigurări (0,81%) și alte activități de servicii (0,82%). Aceste valori exprimă contribuția relativă a ramurilor respective la numărul mediu de salariați, fără a reflecta în mod direct aportul lor la valoarea adăugată sau la productivitatea economiei.[39]

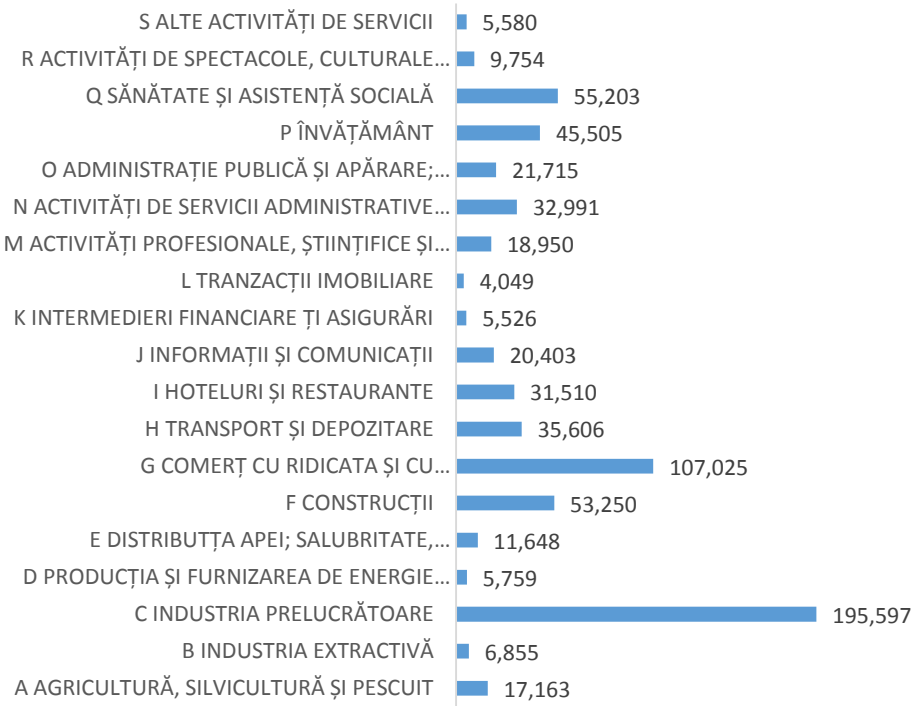

Figura nr. 16. Numărul mediu al salariaților din Regiunea Centru pe secțiuni ale economiei, anul 2024

[39] Institutul Național de Statistică, FOM104F - Numărul mediu al salariaților pe activități ale economiei naționale (secțiuni și diviziuni) CAEN Rev.2, sexe, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe

Sursa: Institutul Național de Statistică

În anul 2024, la nivelul județului Mureș erau înregistrate 17.657 de întreprinderi active. Distribuția sectorială evidențiază ponderea predominantă a comerțului cu ridicata și cu amănuntul, inclusiv repararea autovehiculelor și motocicletelor, care reunea 4.390 de întreprinderi, reprezentând 24,86% din total. Activitățile profesionale, științifice și tehnice ocupau poziția a doua, cu 1.852 de întreprinderi (10,49%), urmate de industria prelucrătoare, cu 1.817 întreprinderi (10,29%), construcții, cu 1.790 de întreprinderi (10,14%), și transport și depozitare, cu 1.743 de întreprinderi (9,87%). Cumulat, cele cinci sectoare concentrau 65,65% din întreprinderile active ale județului.

Structura reflectă diversitatea activităților economice, în cadrul căreia comerțul și serviciile profesionale coexistă cu o componentă industrială și de construcții semnificativă. Hotelurile și restaurantele dețineau 5,98% din totalul întreprinderilor active, sănătatea și asistența socială reprezentau 5,28%, iar informațiile și comunicațiile, 4,83%. Industria extractivă și producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat înregistrau cele mai reduse ponderi, de 0,16%, respectiv 0,21%.

Tabelul nr. 21. Întreprinderi active la nivelul județului Mureș, pe secțiuni CAEN Rev. 2 și clase de mărime după numărul de salariați, în anul 2024

NUMĂR DE UNITĂȚI LOCALE ACTIVE, PE ACTIVITĂȚI ALE ECONOMIEI NAȚIONALE	din care: pe clase de mărime după numărul de salariați				
	Total	0-9 persoane	10-49 persoane	50-249 persoane	250 persoane și peste
TOTAL	17.657	16.171	1.242	215	29
A AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ ȘI PESCUIT	584	518	62	3	1
B INDUSTRIA EXTRACTIVĂ	28	15	12	1	
C INDUSTRIA PRELUCRĂTOARE	1.817	1.460	250	94	13
D PRODUCȚIA ȘI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICĂ ȘI TERMICĂ, GAZE, APĂ CALDĂ ȘI AER CONDIȚIONAT	37	35	-	-	2
E DISTRIBUȚIA APEI; SALUBRITATE, GESTIONAREA DEȘEURILOR, ACTIVITĂȚI DE DECONTAMINARE	103	81	14	7	1
F CONSTRUCȚII	1.790	1.574	189	25	2
G COMERȚ CU RIDICATA ȘI CU AMĂNUNTUL; REPARAREA AUTOVEHICULELOR ȘI MOTOCICLETELOR	4.390	4.071	282	33	4
H TRANSPORT ȘI DEPOZITARE	1.743	1.643	87	12	1
I HOTELURI ȘI RESTAURANTE	1.056	925	124	6	1
J INFORMAȚII ȘI COMUNICAȚII	852	812	33	6	1

NUMĂR DE UNITĂȚI LOCALE ACTIVE, PE ACTIVITĂȚI ALE ECONOMIEI NAȚIONALE	din care: pe clase de mărime după numărul de salariați				
	Total	0-9 persoane	10-49 persoane	50-249 persoane	250 persoane și peste
K INTERMEDIERI FINANCIARE ȚI ASIGURĂRI	199	189	9	1	-
L TRANZACȚII IMOBILIARE	452	440	11	1	-
M ACTIVITĂȚI PROFESIONALE, ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE	1.852	1.815	32	5	-
N ACTIVITĂȚI DE SERVICII ADMINISTRATIVE ȘI ACTIVITĂȚI DE SERVICII SUPORT	729	653	60	14	2
O ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ ȘI APĂRARE; ASIGURĂRI SOCIALE DIN SISTEMUL PUBLIC	-	-	-	-	-
P ÎNVĂȚĂMÂNT	231	227	4	-	-
Q SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	932	882	46	3	1
R ACTIVITĂȚI DE SPECTACOLE, CULTURALE ȘI RECREATIVE	384	367	14	3	-
S ALTE ACTIVITĂȚI DE SERVICII	478	464	13	1	-

Sursa: Institutul Național de Statistică

Din perspectiva claselor de mărime, mediul de afaceri județean era dominat de întreprinderile cu 0-9 salariați, care însumau 16.171 de unități, respectiv 91,58% din total. Întreprinderile cu 10-49 de salariați reprezentau 7,03%, cele cu 50-249 de salariați dețineau 1,22%, iar cele cu cel puțin 250 de salariați aveau o pondere de 0,16%. Prin urmare, 98,62% dintre întreprinderile active funcționau cu mai puțin de 50 de salariați, ceea ce evidențiază importanța întreprinderilor cu efective reduse de personal în structura economiei județene.[40]

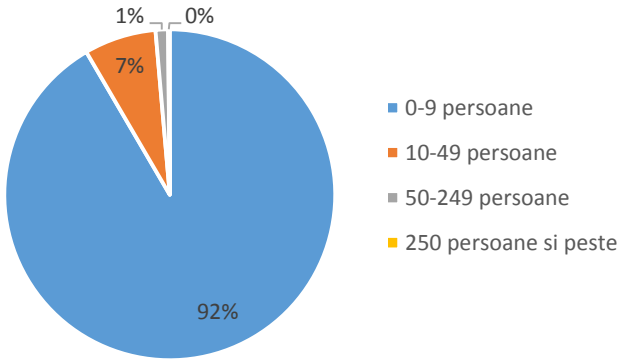

Figura nr. 17. Structura întreprinderilor active din județul Mureș, pe clase de mărime după numărul de salariați, în anul 2024 (%)
Sursa: Institutul Național de Statistică

[40] Institutul Național de Statistică, INT101O - Întreprinderi active, pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN Rev.2, clase de mărime după numărul de salariați, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe

Industria prelucrătoare se distinge prin prezența întreprinderilor cu efective mai mari de salariați, concentrând 94 dintre cele 215 întreprinderi cu 50–249 de salariați și 13 dintre cele 29 de întreprinderi cu cel puțin 250 de salariați. Valorile evidențiază rolul sectorului industrial în organizarea activităților economice la o scară mai mare, complementar predominanței numerice a întreprinderilor cu puțini salariați.

În perioada 2020–2024, numărul mediu al salariaților din județul Mureș a înregistrat o creștere continuă, de la 131.717 persoane la 138.302 persoane. Majorarea cumulată a fost de 6.585 de persoane, echivalentă cu aproximativ 5,00%, corespunzând unei creșteri medii absolute de circa 1.646 de persoane pe an.

Tabelul nr. 22. Numărul mediu al salariaților la nivelul județului Mureș în perioada 2020-2024

Județ	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022	Anul 2023	Anul 2024
Mureș	131.717	132.487	135.109	137.447	138.302

Sursa: Institutul Național de statistică

Dinamica anuală evidențiază intensități diferite ale acestei evoluții. Cele mai importante creșteri s-au înregistrat în anii 2022 și 2023, când numărul mediu al salariaților a sporit cu 2.622, respectiv 2.338 de persoane față de anul precedent. În anul 2024, creșterea a continuat într-un ritm mai redus, cu un plus de 855 de persoane, reprezentând 0,62%. Evoluția indică o extindere a ocupării salariale la nivel județean în intervalul analizat, însoțită de o încetinire a creșterii în ultimul an.[41]

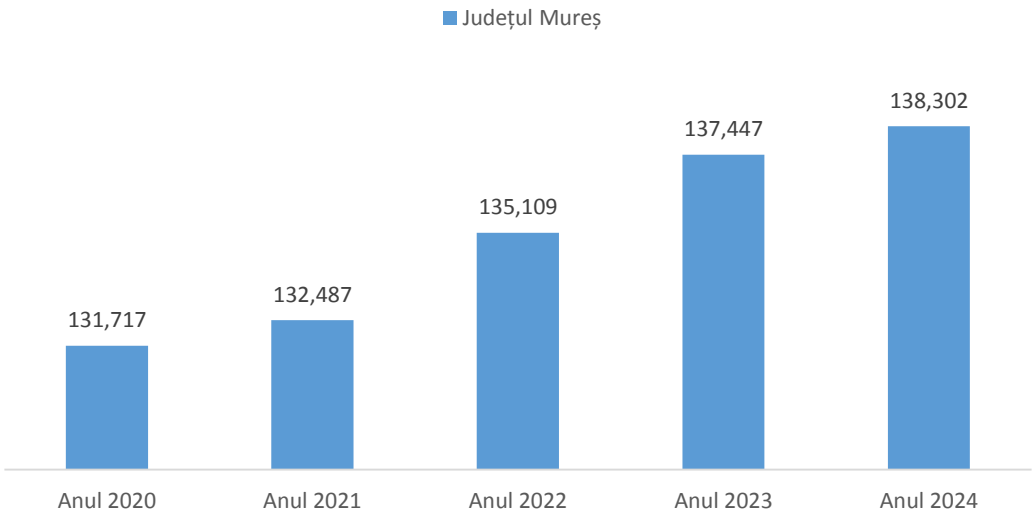

Figura nr. 18. Numărul mediu de salariați la nivelul județului Mureș în perioada 2020-2024

Sursa: Institutul Național de statistică

În perioada 2020–2025, numărul șomerilor înregistrați în județul Mureș a avut o evoluție fluctuantă, înregistrând, pe ansamblul intervalului, o reducere de 1.152 de persoane, respectiv 17,94%. După scăderea de la 6.423 de persoane în anul 2020 la 5.188 de persoane în anul 2021, indicatorul a crescut la 6.819 persoane în anul 2022, atingând

[41] Institutul Național de statistică, FOM104D - Numărul mediu al salariaților pe județe și localități

valoarea maximă a perioadei analizate. Ulterior, numărul șomerilor înregistrați s-a diminuat succesiv, ajungând la 6.260 de persoane în 2023, 6.109 persoane în 2024 și 5.271 de persoane în 2025. În ultimul an al intervalului, reducerea a fost de 838 de persoane față de anul precedent, echivalentă cu 13,72%.

Tabelul nr. 23. Numărul șomerilor înregistrați la nivelul județului Mureș în perioada 2020-2025

Județul Mureș	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022	Anul 2023	Anul 2024	Anul 2025
Total	6.423	5.188	6.819	6.260	6.109	5.271
Masculin	3.387	2.776	3.642	3.342	3.272	2.790
Feminin	3.036	2.412	3.177	2.918	2.837	2.481

Sursa: Institutul Național de statistică

Distribuția pe sexe evidențiază un număr mai ridicat al șomerilor de sex masculin pe întreaga perioadă analizată. În anul 2025, erau înregistrați 2.790 de bărbați și 2.481 de femei, reprezentând 52,93%, respectiv 47,07% din total.

Comparativ cu anul 2024, numărul șomerilor s-a redus pentru ambele categorii, cu 482 de persoane în cazul bărbaților și cu 356 de persoane în cazul femeilor. Scăderea consemnată în perioada 2023–2025 indică diminuarea șomajului înregistrat administrativ.[42]

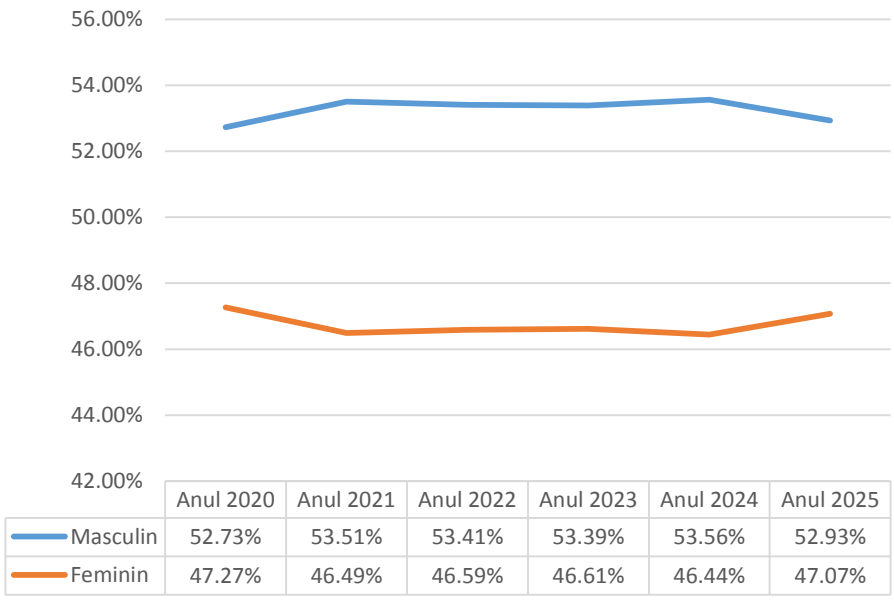

Figura nr. 19. Structura pe sexe a șomerilor înregistrați în județul Mureș în perioada 2020-2025 (%)

Sursa: Institutul Național de statistică

[42] Institutul Național de statistică, SOM101E - Șomeri înregistrați la sfârșitul lunii, pe sexe, județe și localități

1.5.2 Profilul economic al Orașului Luduș

În anul 2025, la nivelul orașului Luduș se regăseau 708 firme aflate în funcțiune, dintre care 615 aveau disponibile informații privind cifra de afaceri și numărul de salariați pentru anul analizat. Acestea cumulau o cifră de afaceri de 967.817.206 lei și un număr de 2.204 salariați.

Dintre firmele cu date disponibile, 466 înregistrau o cifră de afaceri pozitivă, iar 149 raportau o valoare nulă. Celelalte 93 de firme, pentru care informațiile aferente anului 2025 nu erau disponibile, au fost incluse exclusiv în analiza distribuției numerice pe activități economice.

Structura sectorială evidențiază diferențe între distribuția numerică a firmelor și contribuția acestora la cifra de afaceri cumulată. Comerțul și repararea autovehiculelor și motocicletelor reunesc cel mai mare număr de firme din lista analizată, respectiv 185, urmate de transport și depozitare, cu 104 firme, industria prelucrătoare, cu 70 de firme, și construcții, cu 65 de firme. Activitățile profesionale, științifice și tehnice sunt reprezentate de 60 de firme, iar hotelurile și restaurantele, de 49 de firme.

Tabelul nr. 24. Distribuția firmelor aflate în funcțiune în anul 2025, la nivelul orașului Luduș, pe grupe de activități și cifra de afaceri înregistrată

Grupa de activități	Firme în funcțiune	Firme cu date pentru 2025	Cifra de afaceri 2025 (lei)	Pondere în cifra de afaceri
Agricultură, silvicultură și pescuit	17	16	11.873.232	1,23%
Industria extractivă	1	1	0	0,00%
Industria prelucrătoare	70	60	472.056.910	48,78%
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	2	1	0	0,00%
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor și decontaminare	5	2	100.192	0,01%
Construcții	65	59	41.345.228	4,27%
Comerț și repararea autovehiculelor și motocicletelor	185	161	251.622.793	26,00%
Transport și depozitare	104	89	78.676.643	8,13%
Hoteluri și restaurante	49	44	49.545.067	5,12%
Informații și comunicații	21	19	3.277.616	0,34%
Intermedieri financiare și asigurări	13	12	1.131.430	0,12%
Tranzacții și dezvoltare imobiliară	18	17	9.087.013	0,94%
Activități profesionale, științifice și tehnice	60	54	18.986.143	1,96%

Grupa de activități	Firme în funcțiune	Firme cu date pentru 2025	Cifra de afaceri 2025 (lei)	Pondere în cifra de afaceri
Servicii administrative și servicii suport	19	14	7.921.814	0,82%
Învățământ	8	6	751.262	0,08%
Sănătate și asistență socială	22	21	15.446.628	1,60%
Activități de spectacole, culturale și recreative	25	21	4.392.549	0,45%
Alte activități de servicii	24	18	1.602.686	0,17%
Total	708	615	967.817.206	100,00%

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor furnizate de Listă firme[43]

Industria prelucrătoare reprezintă principala componentă a economiei din perspectiva cifrei de afaceri, cu 472,06 milioane lei, echivalentul a 48,78% din total. Comerțul și repararea autovehiculelor și motocicletelor contribuie cu 251,62 milioane lei, respectiv 26,00%. Împreună, cele două grupe concentrează aproximativ trei sferturi din cifra de afaceri cumulată, evidențiind rolul central al activităților industriale și comerciale în rezultatele economice ale firmelor analizate.

Transportul și depozitarea ocupă poziția a treia, cu o cifră de afaceri de 78,68 milioane lei și o pondere de 8,13%, urmate de hoteluri și restaurante, cu 49,55 milioane lei (5,12%), și construcții, cu 41,35 milioane lei (4,27%). Serviciile profesionale, științifice și tehnice, deși sunt reprezentate de un număr relativ ridicat de firme, contribuie cu 1,96% la cifra de afaceri cumulată. Diferențele dintre reprezentarea numerică și ponderea economică a activităților reflectă dimensiuni și volume de activitate distincte ale firmelor din fiecare sector.

Importanța industriei prelucrătoare este susținută și de contribuția la ocuparea salarială. Firmele din această grupă pentru care există date înregistrează 840 de salariați, reprezentând aproximativ 38,11% din totalul analizat. Comerțul și repararea autovehiculelor și motocicletelor însumează 436 de salariați, transportul și depozitarea, 270, iar hotelurile și restaurantele, 195.

Distribuția firmelor pe grupe de activități economice evidențiază predominanța comerțului și a activităților de reparare a autovehiculelor și motocicletelor, care concentrează 26,13% din total. Transportul și depozitarea ocupă poziția a doua, cu 14,69%, urmate de industria prelucrătoare (9,89%), construcții (9,18%) și activitățile profesionale, științifice și tehnice (8,47%). Împreună, aceste cinci grupe reunesc 68,36% din firmele analizate, reflectând concentrarea numerică a mediului de afaceri local în activități comerciale, de transport, industriale, de construcții și de servicii profesionale.

[43] **Notă:** lista conține coduri CAEN Rev. 2 și Rev. 3. Pentru analiza de față au fost utilizate grupe de activități armonizate, care nu reprezintă o clasificare oficială unică pe secțiuni CAEN. Repararea autovehiculelor a fost inclusă în aceeași grupă cu comerțul, indiferent de revizia codului, iar dezvoltarea imobiliară a fost inclusă în grupa activităților imobiliare. Ponderile sunt calculate exclusiv pe baza cifrei de afaceri disponibile; suma procentelor poate diferi marginal de 100% din cauza rotunjirilor.

Hotelurile și restaurantele dețin o pondere de 6,92%, completând structura activităților destinate deservirii populației și vizitatorilor. Celelalte grupe înregistrează individual ponderi sub 4%, cele mai reduse revenind industriei extractive (0,14%) și producției și furnizării de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (0,28%). Aceste ponderi descriu distribuția numerică a firmelor, contribuția economică a fiecărei grupe fiind evidențiată distinct prin cifra de afaceri și numărul de salariați.

Figura nr. 20. Structura întreprinderilor active pe activități economice din orașul Luduș

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor furnizate de Listă firme

Distribuția pe clase de mărime evidențiază predominanța firmelor cu 0-9 salariați, care reprezintă 92,68% dintre cele 615 firme cu informații disponibile. Firmele cu 10-49 de salariați dețin o pondere de 6,18%, iar cele cu 50–249 de salariați reprezintă 1,14%. În grupul analizat nu sunt înregistrate firme cu cel puțin 250 de salariați. Categoria 0-9 salariați include și 240 de firme care raportează zero salariați, aspect relevant pentru interpretarea dimensiunii ocupării salariale asociate mediului de afaceri local.

Tabelul nr. 25. Structura întreprinderilor aflate în funcțiune după numărul de angajați în anul 2025, orașul Luduș

Clasa de mărime	Număr de firme	Pondere în firmele cu date disponibile
0–9 salariați	570	92,68%
10–49 de salariați	38	6,18%

50-249 de salariați	7	1,14%
250 de salariați și peste	0	0,00%
Total firme cu date disponibile	615	100,00%

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor furnizate de Listă firme

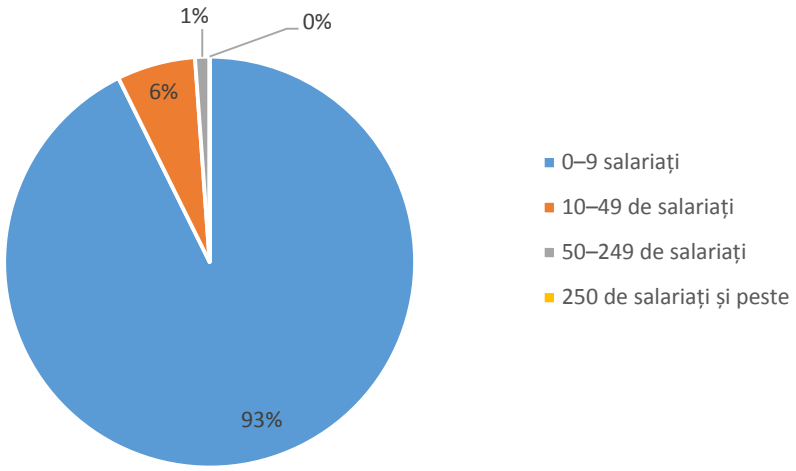

Figura nr. 21. Întreprinderi aflate în funcțiune după numărul de angajați în anul 2025, orașul Luduș

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor furnizate de Listă firme

Analiza distribuției cifrei de afaceri și a salariaților pe clase de mărime, pentru cele 615 firme cu date disponibile în anul 2025, evidențiază contribuția fiecărei categorii la rezultatele economice și la ocuparea salarială, în raport cu ponderea sa numerică în mediul de afaceri analizat. Datele obținute sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Tabelul nr. 26. Distribuția cifrei de afaceri și a salariaților pe clase de mărime a firmelor, în anul 2025

Clasa de mărime	Număr de firme	Cifra de afaceri (lei)	Pondere în cifra de afaceri	Număr de salariați
0-9 salariați	570	297.775.255	30,77%	759
10-49 de salariați	38	165.255.320	17,08%	660
50-249 de salariați	7	504.786.631	52,16%	785
250 de salariați și peste	0	0	0,00%	0
Total	615	967.817.206	100,00%	2.204

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor furnizate de Listă firme

Deși firmele cu 0-9 salariați predomină numeric, cele șapte firme cu 50-249 de salariați generează 52,16% din cifra de afaceri cumulată, respectiv 504,79 milioane lei. Acestea însumează 785 de salariați, evidențiind o concentrare importantă a activității economice într-un grup restrâns de firme. Firmele cu 10-49 de salariați realizează o cifră de afaceri de 165,26 milioane lei, reprezentând 17,08% din total, și reunesc 660

de salariați. În cazul firmelor cu 0–9 salariați, cifra de afaceri cumulată este de 297,78 milioane lei, echivalentă cu 30,77% din total, iar numărul salariaților însumează 759 de persoane.

Concentrarea rezultatelor economice este vizibilă și la nivel individual. Cele mai mari două cifre de afaceri din baza analizată sunt înregistrate de o firmă din domeniul fabricării materialelor plastice în forme primare, cu 190,95 milioane lei, și de o firmă din domeniul fabricării zahărului, cu 164,91 milioane lei. Împreună, acestea generează 36,77% din cifra de afaceri cumulată. Structura indică existența unui nucleu industrial cu o contribuție majoră la economia analizată și, în același timp, o sensibilitate a rezultatelor agregate la evoluția unui număr restrâns de operatori economici.

În perioada 2020–2025, numărul șomerilor înregistrați în orașul Luduș a avut o evoluție fluctuantă. După scăderea de la 162 de persoane în anul 2020 la 145 de persoane în anul 2021, indicatorul a crescut succesiv, ajungând la 167 de persoane în 2022, 169 de persoane în 2023 și 265 de persoane în 2024, valoarea maximă a intervalului analizat. În anul 2025, numărul șomerilor înregistrați s-a redus la 232 de persoane, cu 12,45% față de anul precedent. În pofida acestei reduceri, nivelul înregistrat a rămas cu 43,21% peste cel din anul 2020.

Tabelul nr. 27. Numărul șomerilor înregistrați în orașul Luduș, pe sexe, în perioada 2020–2025

Județ	Localitate	Sexe	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022	Anul 2023	Anul 2024	Anul 2025
Mureș	ORAȘ LUDUȘ	Total	162	145	167	169	265	232
		Masculin	95	88	89	89	109	130
		Feminin	67	57	78	80	156	102

Sursa: Institutul Național de Statistică

Distribuția pe sexe evidențiază evoluții diferite în ultimul an al perioadei. Numărul femeilor înregistrate ca șomere s-a diminuat de la 156 în anul 2024 la 102 în anul 2025, în timp ce numărul bărbaților a crescut de la 109 la 130. Astfel, reducerea totalului șomerilor înregistrați în anul 2025 a rezultat din diminuarea componentei feminine, care a compensat creșterea celei masculine. La sfârșitul anului 2025, bărbații reprezentau 56,03% din totalul șomerilor înregistrați, iar femeile, 43,97%.

Industria prelucrătoare constituie o componentă importantă a profilului economic al orașului Luduș, atât prin contribuția la cifra de afaceri, cât și prin numărul de salariați. Dintre cele 708 firme aflate în funcțiune, 70 desfășoară activități în această ramură. Cele 60 de firme industriale cu date disponibile pentru anul 2025 cumulează o cifră de afaceri de 472,06 milioane lei și 840 de salariați, reprezentând 48,78% din cifra de afaceri și 38,11% din numărul salariaților aferente firmelor analizate.

Profilul industrial local include fabricarea materialelor plastice în forme primare, industria alimentară, fabricarea produselor metalice, prelucrarea lemnului și fabricarea mobilei, precum și producția de articole textile, de îmbrăcăminte și de

materiale pentru construcții. Fabricarea materialelor plastice în forme primare și fabricarea zahărului se disting prin dimensiunea economică a principalilor operatori, în timp ce celelalte activități contribuie la diversificarea bazei industriale locale.

Concentrarea unei părți importante a cifrei de afaceri într-un număr restrâns de firme industriale evidențiază rolul acestora în economia orașului, dar și sensibilitatea rezultatelor economice locale la evoluția activității lor. Din perspectiva dezvoltării locale, susținerea modernizării tehnologice, creșterea eficienței energetice a proceselor de producție și dezvoltarea competențelor profesionale reprezintă direcții relevante pentru consolidarea competitivității sectorului.

Diversificarea activităților industriale poate fi susținută prin dezvoltarea relațiilor dintre producători, furnizori și prestatorii locali de servicii. În industria alimentară, oportunitățile de investiții trebuie evaluate în raport cu disponibilitatea materiilor prime agricole din oraș și din teritoriul învecinat, capacitățile de procesare existente și cererea de piață. Totodată, identificarea și evaluarea spațiilor industriale neutilizate, acolo unde acestea există, ar putea fundamenta intervenții de reconversie și atragere a unor noi activități productive.

1.6 Infrastructura educațională

1.6.1 Infrastructura educațională

Infrastructura educațională a orașului Luduș asigură accesul la educație antepreșcolară și preșcolară, învățământ primar și gimnazial, liceal, profesional și postliceal. Rețeaua cuprinde Grădinița „Căsuța Fermecată”, împreună cu structurile arondate și Creșa Luduș, Școala Gimnazială nr. 1, Școala Gimnazială „Ioan Vlăduțiu”, Liceul Tehnologic nr. 1 și Școala Postliceală „Med Farm Speranța”.

Educația timpurie este organizată prin Grădinița „Căsuța Fermecată”, unitate cu personalitate juridică, în structura căreia funcționează grădinițe cu program normal și prelungit, inclusiv în Gheja și Roșiori, precum și creșa. Oferta educațională locală este completată de învățământul postliceal sanitar, prin Școala Postliceală „Med Farm Speranța”, filiala Luduș.

Tabelul nr. 28. Principalele unități de învățământ și structuri educaționale din orașul Luduș

Nr. crt.	Unitatea / structura educațională	Observații privind organizarea
1	Grădinița „Căsuța Fermecată”	Unitate cu personalitate juridică; include structuri preșcolare arondate
2	Școala Gimnazială nr. 1	Unitate cu personalitate juridică
3	Școala Gimnazială „Ioan Vlăduțiu”	Unitate cu personalitate juridică
4	Liceul Tehnologic nr. 1	Unitate cu personalitate juridică
5	Școala Postliceală „Med Farm Speranța” – Luduș	Învățământ postliceal sanitar; autorizată

Sursa: UAT Orașul Luduș

Grădinița „Căsuța Fermecată” are în componență următoarele structuri:

- Grădinița cu program normal nr. 1 Luduș;
- Grădinița cu program prelungit nr. 1 Luduș;
- Grădinița cu program normal nr. 2 Luduș;
- Grădinița cu program normal Gheja;
- Grădinița cu program prelungit Roșiori;
- Creșa Luduș.

Grădinița „Căsuța Fermecată” a fost construită în anul 1974, are o suprafață construită de 737 mp. și regim de înălțime P+E. Clădirea în care se desfășoară activitatea preșcolară are în componență următoarele săli: 6 săli de clasă, 1 sală de mese-cantină, un birou pentru director, o cancelarie și o magazie-depozit.

Grădinița cu program normal nr. 1 Luduș a fost construită în anul 1960 și are o suprafață de 167 mp.

Grădinița cu program prelungit nr. 1 Luduș a fost construită în anul 1960 și are o suprafață de 326 mp. Clădirea are în componență următoarele săli: 3 săli de clasă, o bucătărie, un birou și o magazie.

Grădinița cu program normal nr. 2 Luduș a fost construită în anul 1964, are o suprafață de 175 mp și regim de înălțime P+E. Clădirea este formată din 4 săli de clasă, un birou și o cancelarie.

Grădinița cu program normal Gheja a fost construită în anul 1898 și are o suprafață de 351 mp. Unitatea de învățământ își desfășoară activitatea în 4 săli de clasă.

Grădinița cu program prelungit Roșiori a fost construită în anul 1976 și are o suprafață de 202mp. Activitatea preșcolară se desfășoară în 3 săli de clasă.

Creșa Luduș funcționează ca structură arondată Grădiniței „Căsuța Fermecată”. Autoritatea locală a inițiat proiectul „Construcția și echiparea infrastructurii pentru educația timpurie (creșă)”, care prevedea realizarea unei capacități de 41 de locuri. Potrivit informațiilor furnizate de UAT Orașul Luduș, proiectul nu a fost implementat, contractul de finanțare fiind reziliat.

Școala gimnazială Nr.1 Luduș are acreditate 2 niveluri de învățământ primar și gimnazial.

Unitatea de învățământ își desfășoară activitatea în mai multe corpuri de clădiri:

- Local 1: anul 1962, suprafață construită 705 mp;
- Local 2: anul 1910, suprafață construită 1196 mp;
- Local 3: anul 1912, suprafața construită 474 mp;
- Local 4: anul 1960, suprafață construită 60 mp;

- Sală sport: anul 2004, suprafață construită 1117 mp;
- Atelier întreținere: anul 1955, suprafață construită 207 mp.

Activitatea școlară se desfășoară în 28 de săli de clasă, un laborator de informatică, 1 laborator de fizică-chimie și un laborator de biologie. La nivel de școală există un cabinet stomatologic și un cabinet psiholog.

În perspectiva dezvoltării infrastructurii școlare, Școala Gimnazială nr. 1 Luduș necesită construirea și dotarea unui corp nou de clădire, în vederea extinderii spațiilor educaționale și îmbunătățirii condițiilor de desfășurare a procesului de învățământ.

Școala Gimnazială „Ioan Vlăduțiu" Luduș

Școala are acreditate 3 niveluri de învățământ: preșcolar, primar și gimnazial. Unitatea de învățământ deține mai multe corpuri de clădiri:

- Clădire A construită în anul 1960, suprafață construită 809 mp;
- Sală sport construită în anul 1970, suprafață construită 240 mp;
- Sală festivă construită în anul 1970, suprafață construită 100 mp;
- Clădire – Parohia greco-catolică construită în anul 1980, suprafața construită 270 mp;
- Clădire – internat Liceul Tehnologic Nr.1. Luduș construită în anul 1980, suprafață construită 2674 mp;
- Atelier întreținere construit în anul 1990, suprafață construită 40 mp.

Infrastructura Școlii Gimnaziale „Ioan Vlăduțiu" a beneficiat de investiții prin proiectul „Extinderea și echiparea structurii educaționale a Școlii Gimnaziale Ioan Vlăduțiu, orașul Luduș, județul Mureș".

Investiția a vizat reabilitarea și extinderea spațiilor de învățământ, dotarea acestora și îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a activității didactice. Obiectivele specifice stabilite prin documentația inițială a proiectului au vizat:

1. Realizarea unei infrastructuri școlare corespunzătoare aparținând sistemului educațional obligatoriu, prin reabilitarea și extinderea clădirii Școlii Gimnaziale Ioan Vlăduțiu din Orașul Luduș, județul Mureș.
2. Atingerea unei capacități de 22 de săli de clasă și trei laboratoare.
3. Dotarea celor 8 săli de clasă nou construite și a laboratorului de informatică cu obiecte de inventar/mijloacele fixe necesare desfășurării în condiții optime a activității didactice.
4. Creșterea gradului de participare la învățământul primar și gimnazial, cu cel puțin

5% al copiilor, aparținând grupurilor care se află în risc sporit de abandon școlar și de părăsire timpurie a școlii.

5. Asigurarea facilităților pentru desfășurarea programului de tip „Școala după școală”.

Potrivit comunicatului publicat de școală, etapa a II-a a proiectului a fost finalizată la 28 februarie 2025, prin Programul „Regiunea Centru” 2021–2027.

Rezultatele prezentate includ opt săli de clasă noi și un laborator de informatică dotate, precum și o capacitate de 510 persoane a infrastructurii educaționale reabilitate și extinse.[44]

Liceul Tehnologic nr. 1 Luduș are acreditate 2 niveluri de învățământ: liceal și profesional. Activitatea se desfășoară în 3 corpuri de clădire:

- Clădire A construită în anul 1968 , suprafață construită 762 mp;
- Clădire B construită în anul 1980, suprafață construită 675 mp;
- Clădire sală sport și ateliere școlare construită în anul 1980, suprafața construită 928 mp.

Activitatea liceală se desfășoară în 42 săli de clasă, 3 laboratoare de informatică, 2 laboratoare de fizică, 1 laborator de chimie și 1 laborator de biologie.

Clubul copiilor Luduș își desfășoară activitatea în 2 clădiri: o clădire construită în anul 1920 cu o suprafață construită de 196 mp și în sala sport Luduș construită în anul 2007 cu o suprafață de 207 mp. Clubul copiilor beneficiază de șapte cercuri didactice, pe următoarele specializări: muzică vocal-instrumentală, șah, judo și skandenberg, foto și informatică, dans modern și atelierul fanteziei, tenis de masă, limba engleză.

Învățământul postliceal

Oferta educațională locală este completată de Școala Postliceală „Med Farm Speranța”, filiala Luduș. Potrivit informațiilor publicate de instituție, filiala este autorizată și oferă pregătire pentru calificările de asistent medical generalist și asistent medical de farmacie.

Modernizarea dotărilor educaționale

O intervenție recentă la nivelul infrastructurii educaționale o constituie proiectul „Dotarea cu mobilier, materiale didactice și echipamente digitale a unităților de învățământ preuniversitare din orașul Luduș, județul Mureș”, finanțat prin Planul Național de Redresare și Reziliență. Conform informațiilor transmise de UAT,

[44] Școala Gimnazială „Ioan Vlăduțiu”, comunicat de finalizare a proiectului – etapa a II-a, informații disponibile la: https://www.scoalaioanvladutiu.ro/assets/files/Anunt-finalizareproiect.pdf

proiectul a fost finalizat în mai 2026, completând investițiile în clădiri cu modernizarea resurselor materiale utilizate în procesul educațional.

În perioada 2020–2025, populația școlară a orașului Luduș a înregistrat o creștere continuă, de la 2.587 la 2.730 de persoane. Majorarea cumulată a fost de 143 de persoane, reprezentând 5,53%, iar în anul 2025 creșterea față de anul precedent a fost de 32 de persoane, respectiv 1,19%. Evoluția generală ascendentă a fost însoțită de modificări ale distribuției populației școlare pe niveluri de educație.

Tabelul nr. 29. Populația școlară a orașului Luduș, pe niveluri de educație, în perioada 2020-2025

Nivel de educație	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Total	2.587	2.603	2.609	2.675	2.698	2.730
Copii înscriși în creșe	32	30	45	48	55	56
Copii înscriși în grădinițe	407	389	384	384	389	399
Elevi înscriși în învățământul primar, inclusiv învățământul special	641	663	693	743	752	778
Elevi înscriși în învățământul gimnazial, inclusiv învățământul special	621	603	588	545	555	545
Elevi înscriși în învățământul liceal	729	715	711	704	683	697
Elevi înscriși în învățământul profesional	157	131	117	119	133	113
Elevi înscriși în învățământul postliceal, inclusiv învățământul special	:	72	71	132	131	142

Sursa: Institutul Național de Statistică[45]

Învățământul primar a înregistrat cea mai importantă creștere în termeni absoluți, efectivul elevilor majorându-se de la 641 în anul 2020 la 778 în anul 2025, respectiv cu 137 de persoane (+21,37%). Numărul copiilor înscriși în creșe a crescut de la 32 la 56, iar efectivul învățământului postliceal a ajuns la 142 de elevi în anul 2025, comparativ cu 72 în anul 2021, primul an cu date disponibile în seria prezentată.

În schimb, învățământul gimnazial a înregistrat o reducere de 76 de elevi față de anul 2020 (−12,24%), iar învățământul profesional, de 44 de elevi (−28,03%). Efectivul învățământului liceal s-a diminuat cu 32 de elevi pe ansamblul perioadei (−4,39%), deși în anul 2025 a crescut față de anul precedent. Numărul copiilor înscriși în grădinițe s-a menținut relativ apropiat de nivelul inițial, ajungând la 399 în anul 2025, față de 407 în anul 2020.

În structura populației școlare din anul 2025, învățământul primar deținea cea mai mare pondere, de 28,50%, urmat de învățământul liceal (25,53%) și gimnazial (19,96%). Copiii înscriși în grădinițe reprezentau 14,62% din total, elevii din învățământul postliceal, 5,20%, iar cei din învățământul profesional, 4,14%. Nivelul antepreșcolar avea cea mai redusă pondere, de 2,05%.

[45] Institutul Național de Statistică, SCL103D - Populația școlară, pe niveluri de educație, județe și localități

Evoluțiile diferențiate evidențiază necesitatea adaptării capacităților educaționale și a resurselor de personal la dinamica fiecărui nivel de învățământ. Creșterea efectivelor din învățământul primar este relevantă pentru planificarea spațiilor școlare și a tranziției către ciclul gimnazial, în timp ce reducerea participării la învățământul profesional justifică analizarea ofertei de calificări în raport cu opțiunile elevilor și cerințele angajatorilor locali.

În perioada 2020–2025, personalul didactic din orașul Luduș a înregistrat o creștere de la 178 la 195 de persoane, reprezentând o majorare de 17 persoane, respectiv 9,55%.

Evoluția nu a fost uniformă. După creșterile din anii 2021 și 2022, efectivul s-a redus la 184 de persoane în anul 2023, ulterior revenind pe o traiectorie ascendentă. În anul 2025 s-a înregistrat valoarea maximă a perioadei analizate, cu șase persoane mai mult decât în anul precedent (+3,17%).

Tabelul nr. 30. Personalul didactic din orașul Luduș, pe niveluri de educație, în perioada 2020–2025

Nivel de educație	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Total	178	181	188	184	189	195
Învățământ antepreșcolar	2	3	6	6	6	6
Învățământ preșcolar	33	33	37	37	37	37
Învățământ primar, inclusiv învățământul special	30	30	30	32	32	32
Învățământ gimnazial, inclusiv învățământul special	65	67	69	60	63	61
Învățământ liceal	48	48	46	48	49	53
Învățământ profesional	:	:	:	:	:	4
Învățământ postliceal, inclusiv învățământul special	:	:	:	1	2	2

Sursa: Institutul Național de Statistică[46]

Distribuția pe niveluri de educație evidențiază concentrarea personalului didactic în învățământul gimnazial și liceal. În anul 2025, aceste niveluri însumau 61, respectiv 53 de persoane, reprezentând împreună 58,46% din total. Învățământul preșcolar dispunea de 37 de persoane, iar cel primar, de 32. La nivel antepreșcolar erau înregistrate șase persoane, în învățământul profesional, patru, iar în cel postliceal, două.

Comparativ cu anul 2020, efectivul personalului didactic a crescut în învățământul liceal cu cinci persoane, în cel preșcolar și antepreșcolar cu câte patru persoane, iar în cel primar cu două persoane. În schimb, învățământul gimnazial a înregistrat o reducere de patru persoane. Pentru învățământul profesional și postliceal, lipsa datelor la începutul perioadei nu permite calcularea unei variații comparabile pe întregul interval.

[46] Institutul Național de Statistică, SCL104D - Personalul didactic, pe niveluri de educație, județe și localități

Corelarea cu evoluția populației școlare evidențiază dinamici diferite între nivelurile de educație. În învățământul primar, numărul elevilor a crescut cu 21,37% între 2020 și 2025, în timp ce personalul didactic s-a majorat cu 6,67%. Această diferență susține necesitatea urmăririi gradului de încărcare a claselor și a adecvării resurselor umane la efectivele școlare, fără a permite, în absența datelor privind formațiunile de studiu și normele didactice, concluzia existenței unui deficit de personal.

1.7. Condiții climatice și de mediu

1.7.1. Modul de colectare al deșeurilor menajere

Serviciul de colectare a deșeurilor din orașul Luduș este asigurat de Urban Grup Environment S.R.L. Potrivit informațiilor furnizate de UAT Orașul Luduș, cadrul contractual a fost actualizat prin încheierea contractului nr. 424 din 19.01.2026 între Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Ecolect Mureș și operator, pentru o durată de opt ani.

Colectarea deșeurilor vegetale se realizează săptămânal, în aceeași zi cu deșeurile menajere. Pentru deșeurile vegetale voluminoase sunt organizate campanii semestriale de colectare, care completează serviciul periodic și permit preluarea resturilor vegetale de dimensiuni mari.

Infrastructura de colectare a beneficiat de investiții finanțate din bugetul local pentru amenajarea unor platforme subterane destinate deșeurilor municipale pe străzile:

- Rândunelelor;
- Bradului;
- Ghioceilor;
- Independenței;
- Brândușei;
- Zăvoiului;
- Crinului;
- Garofiței;
- Policlinicii.

1.7.2. Evoluția cantității de deșeuri colectate selectiv

În perioada 2018-2021 se remarcă o creștere accentuată a cantității de deșeuri colectate. Astfel, în anul 2019 colectarea selectivă a deșeurilor a crescut cu 30% față de anul 2018. În anul 2020 s-a înregistrat o creștere procentuală considerabilă a cantității de deșeuri colectate față de anul 2019, în valoare de 75,21%. În anul 2020 cantitatea de deșeuri colectată selectiv a continuat să crească, fiind colectate cu 5.467.561.620 kg de deșeuri în plus față de anul precedent. Creșterile înregistrare în perioada de referință se datorează reglementărilor naționale privind mediul și managementul deșeurilor, aliniate cu standardele și practicile europene, care propun o abordare nouă a problematicii deșeurilor, precum și crearea unei infrastructuri aferente adecvate, moderne și flexibile. Prin urmare, trendul ascendent înregistrat reflectă eforturile autorităților publice locale în ceea ce privește dezvoltarea infrastructurii de gestionare a deșeurilor și colectare selectivă.

În anul 2025, la nivelul orașului Luduș au fost returnate prin Sistemul Garanție-Returnare aproximativ 2,91 milioane de ambalaje, cu o masă totală de 193,35 tone, potrivit datelor publicate de RetuRO.

Tabelul nr. 31. Colectarea ambalajelor prin Sistemul Garanție-Returnare, anul 2025, orașul Luduș

Tipul ambalajelor	Număr de ambalaje returnate	Cantitate (kg)
Plastic	1.666.131	56.275,42
Metal	721.398	9.994,93
Sticlă	517.921	127.079,76
Total	2.905.450	193.350,11

Sursa: Prelucrare proprie pe baza raportului RetuRO - Raportare finală pe localități, ianuarie–decembrie 2025

Din punct de vedere numeric, predomină ambalajele din plastic, cu aproximativ 1,67 milioane de unități, urmate de ambalajele din metal, cu 721.398 de unități, și de cele din sticlă, cu 517.921 de unități. În ceea ce privește masa ambalajelor returnate, cea mai mare contribuție revine sticlei, cu 127,08 tone, urmată de plastic, cu 56,28 tone, și metal, cu 9,99 tone.[47]

1.8 Agricultura

1.8.1 Context județean

Cele mai recente date disponibile furnizate de Direcția pentru agricultură a județului Mureș arată faptul că suprafața totală a județului Mureș era de 671.388 ha, din care 496.971 ha(74,02%) este în proprietate privată. Din suprafața totală, 411.131 (61,24%) o reprezintăterenurile agricole, iar 260.257 ha (38,76%) sunt terenuri neagricole.

În anul 2017 suprafața agricolă a județului Mureș era de 408.838 ha din care 92,15% se află în proprietate privată iar 7,85% este proprietatea statului. Terenul arabil reprezintă 54,33% din suprafața agricolă, pășunile 25,99% iar fânațele 17,96%. Suprafața agricolă neutilizată692 ha în anul 2017 se compune din: 20 ha pajiști, 14 ha vii abandonate și 450 ha livezi îndeclin.[48]

Tabelul nr. 32. Suprafața fondului funciar după modul de folosință la nivel de județ

Situația fondului funciar la 31.12.2017 (ha)				
Nr.crt.	Modul de folosință pentru supra-fața agricolă/neagricolă	Total general	din care:	
			Sector privat	Sector stat
1	Arabil	222.103	221.292	811

[47] RetuRO - Raportare finală pe localități, ianuarie–decembrie 2025, informații disponibile la: https://returosgr.ro/raportare
[48] Raportul de activitate al Direcției pentru agricultură a județului Mureș

Situația fondului funciar la 31.12.2017 (ha)				
Nr.crt.	Modul de folosință pentru supra-fața agricolă/neagricolă	Total general	din care:	
			Sector privat	Sector stat
2	Pășuni	106.255	75.513	30.742
3	Pășuni natural din fondul forestier	2.711	2.296	415
4	Fânețe	73.409	72.869	540
5	Vii total + hameiști	1.151	1.151	-
6	- vii pe rod	917	917	-
7	- hamei total	212	212	-
8	- hamei pe rod	212	212	-
9	Livezi total	4.964	4.963	1
10	- livezi pe rod	2.718	2.718	-
11	Arbuști fructiferi total	237	237	-
12	- arbuști fructiferi pe rod	141	141	-
13	Alte plantații ornamentale	27	23	4
14	Plantații de duzi pitici	13	13	-
15	Suprafață agricolă neutilizată	692	692	-
16	Suprafață agricolă totală	**408.838**	**376.740**	**32.098**
17	Păduri	213.618	96.695	116.923
18	Ape	5.957	2.722	3.235
19	Drumuri	9.660	3.806	5.854
20	Curți construcții	19.774	16.952	2.822
21	Teren neproductiv	12.725	10.497	2.228
22	Suprafață neagricolă total	**261.734**	**130.672**	**131.062**
23	Total general	**670.545**	**517.376**	**153.169**
24	Suprafață agricolă ptr.irigat	108	83	25
25	- arabil	78	53	25
26	- livezi	30	30	-

Sursa: Raportul de activitate al Direcției pentru agricultură a județului Mureș

Ponderea cea mai importantă din totalul de 261.734 ha suprafață neagricolă este ocupată cu păduri și anume 213618 ha (45,26% fiind în proprietate privată). Apele ocupă 5957 ha (2,28% din total suprafață neagricolă), construcțiile ocupă 19.774 ha (7,55% din suprafațaneagricolă), drumurile sunt desfășurate pe o suprafață de 9660 ha (3,69%), iar suprafața terenurilor neproductive este de 12725 ha (4,86% din suprafața neagricolă).

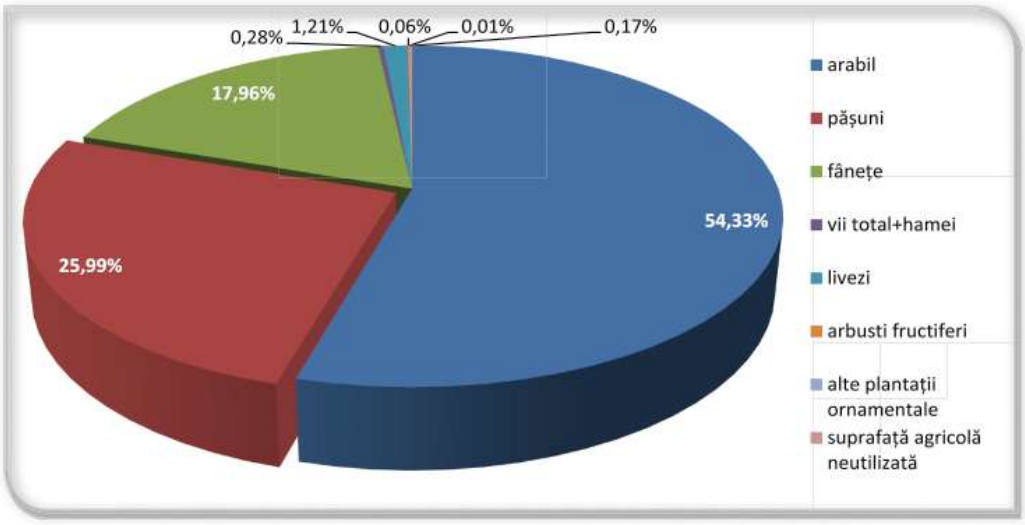

Figura nr. 22. Structura suprafeței agricole la nivelul județului Mureș în anul 2017
Sursa: Raportul de activitate al Direcției pentru agricultură a județului Mureș

Datele aferente campaniei APIA din anul 2025 evidențiază amploarea activității agricole la nivelul județului Mureș. Potrivit informațiilor comunicate de conducerea APIA Mureș și publicate de Radio România Târgu Mureș, peste 21.000 de fermieri au solicitat sprijin financiar, pentru o suprafață declarată de peste 260.000 ha. Aproximativ 45% din suprafața solicitată la plată era gestionată de ferme cu peste 50 ha, ceea ce evidențiază contribuția acestora la exploatarea terenurilor agricole cuprinse în schemele de sprijin.

Comparativ cu anul 2024, numărul fermierilor solicitanți s-a redus cu aproximativ 500, în timp ce suprafața declarată a înregistrat o ușoară creștere. Reprezentanții APIA Mureș asociază această evoluție cu procesul de comasare a terenurilor și semnalează o creștere a numărului de fermieri tineri. Reducerea numărului de solicitanți, concomitent cu menținerea sau extinderea suprafețelor declarate, sugerează o concentrare a utilizării terenurilor la nivelul exploatațiilor participante la schemele de sprijin. Interpretarea privește exclusiv beneficiarii și suprafețele declarate la APIA, fără a descrie integral structura exploatațiilor agricole sau fondul funciar al județului.[49]

1.8.2. Context local

Cele mai recente date disponibile, furnizate Direcția pentru agricultură a județului Mureș, arată faptul că în anul 2019 suprafața agricolă a Orașului Luduș era de 4.818 ha din care 97,51% se află în proprietate privată iar 2,49% este proprietatea statului. Terenul arabil reprezintă 74,6% din suprafața agricolă, pășunile 10,17%, fânațele 15,17% și 0,06% vii și pepiniere viticole.

Ponderea cea mai importantă din totalul de 1738 ha suprafață neagricolă este ocupată

[49] Radio România Târgu Mureș, „A crescut suprafața agricolă pentru subvenții, în Mureș”, 1 august 2025, informații comunicate de directorul APIA Mureș, informații disponibile la: https://www.radiomures.ro/stiri/a-crescut-suprafata-agricola-pentru-subventii-in-mures.html

cuconstrucții, 711 ha (85,23% fiind în proprietate privată).

Pădurile și altă vegetație forestieră ocupă 318 ha (18,3% din total suprafață neagricolă), apele și bălțile ocupă 165 ha (9,49%din total suprafață neagricolă), căile de comunicații și căile ferate sunt desfășurate pe osuprafață de 251 ha (14,44%), iar suprafața terenurilor degradate și neproductive este de293 ha (16,86%).

Tabelul nr. 33. Suprafața fondului funciar după modul de folosință la nivelul Orașului Luduș

Modul de folosință pentru supra-fața agricolă/neagricolă	An 2014		An 2019	
	UM: Ha		UM: Ha	
	Total	din care proprietate privată	Total	din care proprietate privată
Total	6725	5953	6556	5731
Agricolă	5113	5046	4818	4698
Arabilă	3596	3545	3594	3531
Pășuni	490	488	490	452
Fînețe	1024	1010	731	712
Vii și pepiniere viticole	3	3	3	3
Terenuri neagricole total	1612	907	1738	1033
Păduri și altă vegetație forestieră	318	127	318	127
Ocupată cu ape, bălți	165	7	165	7
Ocupată cu construcții	711	606	711	606
Căi de comunicații și căi ferate	251	24	251	24
Terenuri degradate și neproductive	167	143	293	269

Sursa: Raportul de activitate al Direcției pentru agricultură a județului Mureș

Față de anul 2014 suprafața agricolă s-a redus cu 295 ha (fânețele înregistrând o scădere cu 293 ha, iar terenul arabil o scădere cu 2 ha), iar terenurile neagricole au înregistrat o creștere cu 126 ha.

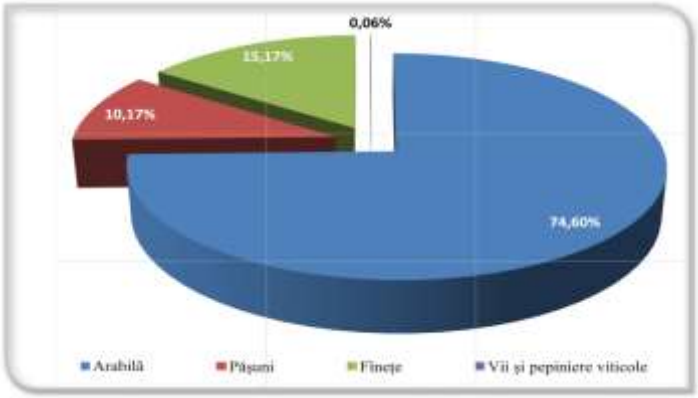

Figura nr. 23. Structura suprafeței agricole la nivelul Orașului Luduș în anul 2019

Sursa: Raportul de activitate al Direcției pentru agricultură a județului Mureș

În anul 2025, UAT Orașul Luduș a beneficiat de finanțare prin Programul Național de Cadastru și Carte Funciară pentru 13 sectoare cadastrale, vizând aproximativ 1.800 de imobile din intravilan și extravilan. Totodată, se desfășurau lucrări pentru întocmirea a șapte planuri parcelare, aferente unui număr estimat de 666 de imobile, dintre care 608 situate în extravilan. Aceste demersuri susțin clarificarea situației proprietăților și îmbunătățirea evidenței terenurilor.

În același an, actualizarea registrului agricol s-a realizat în format electronic. Administrația locală a sprijinit fermierii prin eliberarea adeverințelor necesare obținerii subvențiilor APIA și prin asistență pentru identificarea și digitizarea parcelelor. Activitatea a inclus înregistrarea contractelor de arendă, precum și eliberarea atestatelor de producător și a carnetelor de comercializare a produselor agricole.

Proiectul „Reconstrucție ecologică forestieră pe terenuri degradate – Perimetrul de ameliorare «Coasta lui Papuc»" vizează împădurirea unei suprafețe de 10,56 ha de teren degradat. Pentru realizarea investiției a fost încheiat un contract de finanțare nerambursabilă cu Administrația Fondului pentru Mediu. Potrivit raportului primarului pentru anul 2025, proiectul figura în curs de execuție, cu un contract în derulare și plăți raportate de 16.349 lei. [50]

În documentele strategice anterioare a fost inclus proiectul „Modernizare piață – construire hală agroalimentară în Orașul Luduș", care prevedea realizarea unei clădiri cu regim de înălțime P+E și o suprafață construită desfășurată de 886 m². Obiectivul urmărea îmbunătățirea condițiilor de comercializare a produselor agroalimentare și asigurarea unor spații corespunzătoare din punct de vedere igienico-sanitar.

1.8.3. Zootehnia

Context județean

Tabelul următor prezintă evoluția efectivelor de animale și a numărului de familii de albine din județul Mureș în perioada 2020–2025, pe baza datelor Institutului Național de Statistică:

Tabelul nr. 34. Efectivul de animale la județul Mureș în perioada 2020-2025

Categoria	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Bovine	72.850	73.665	75.592	76.204	77.071	80.836
Porcine	93.836	92.047	78.827	75.005	77.306	79.358
Ovine	426.064	412.221	401.970	450.121	443.257	521.839
Caprine	40.194	39.296	40.256	47.034	47.264	49.887

[50] Raportul privind starea economică, socială și de mediu a orașului Luduș pe anul 2025, informații disponibile la: https://www.ludus.ro/portal/mures/ludus/portal.nsf/C8FF3A4EC6B8CEA1C2258DA90030BEBE/$FILE/pct%202%20RaportPrimar%202025-%202.pdf

Categoria	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Cabaline	8.572	7.872	7.371	7.329	7.508	8.987
Păsări	1.577.536	1.419.962	1.377.465	1.912.263	1.779.027	1.592.279
Familii de albine	58.433	54.638	55.838	60.690	70.521	71.714

Sursa: Institutul Național de Statistică[51]

La nivelul județului Mureș, în anul 2025, majoritatea categoriilor analizate au înregistrat valori superioare celor din anul 2020. Efectivul caprinelor a crescut cu 24,12%, ajungând la 49.887 de capete, iar cel al ovinelor s-a majorat cu 22,48%, până la 521.839 de capete. Numărul familiilor de albine a crescut cu 22,73%, atingând 71.714 familii. De asemenea, efectivele bovinelor au înregistrat o creștere de 10,96%, evoluția acestora fiind continuu ascendentă pe parcursul perioadei analizate. Majorări mai reduse s-au înregistrat la cabaline, cu 4,84%, și la păsări, cu 0,93%.

Porcinele reprezintă singura categorie analizată al cărei efectiv din anul 2025 s-a situat sub nivelul înregistrat în 2020. Numărul acestora s-a redus de la 93.836 la 79.358 de capete, ceea ce corespunde unei diminuări de 14.478 de capete, respectiv de 15,43%. Creșterile înregistrate în anii 2024 și 2025 au compensat doar parțial scăderile din anii anteriori.

Comparativ cu anul 2024, cele mai accentuate creșteri din 2025 s-au înregistrat la cabaline, cu 19,70%, și la ovine, cu 17,73%. Majorări au fost consemnate și la bovine, porcine, caprine și familii de albine. În schimb, efectivul păsărilor s-a redus cu 10,50%, de la 1.779.027 la 1.592.279 de capete, continuând scăderea începută în anul 2024.

Context local

Cele mai recente date disponibile arată că la nivelul Orașului Luduș efectivele de animale erau formate din: 925 capete bovine, 1404 porcine, 5649 ovine și 43 capete caprine. Pe lângă efectivele enumerate în tabelul de mai jos la nivel de oraș mai există 65 cabaline, 15.302 păsări, 740 familii de albine și 2 bivoli.

Tabelul nr. 35. Efectivele de animale la nivelul Orașului Luduș

Numărul animalelor la data de 1 decembrie	An 2019			
	Um: capete			
	Bovine	Porcine	Ovine	Caprine
LUDUȘ	276	344	779	36
AVRĂMEȘTI	115	125	372	
CIOARGA	46	53	564	5
CIURGĂU	68	44	212	
FUNDĂTURA	48	75	341	

[51] Institutul Național de Statistică, AGR201A – Efectivele de animale, pe categorii, forme de proprietate și județe

Numărul animalelor la data de 1 decembrie	An 2019			
	Um: capete			
	Bovine	Porcine	Ovine	Caprine
GHEJA	81	63	1.998	2
ROȘIORI	291	340	1.383	
Total	**925**	**1.404**	**5.649**	**43**

Sursa: Anuarul statistic al județului Mureș anul 2019

Din graficul de mai jos putem observa repartiția efectivelor de animale la nivel de oraș (bovine, ovine și porcine) și anume: 31,46% din bovine se aflau în Roșiori, 35,37 % din ovine se regăseau în Gheja, iar 32,59% din porcine se regăseau în Luduș.

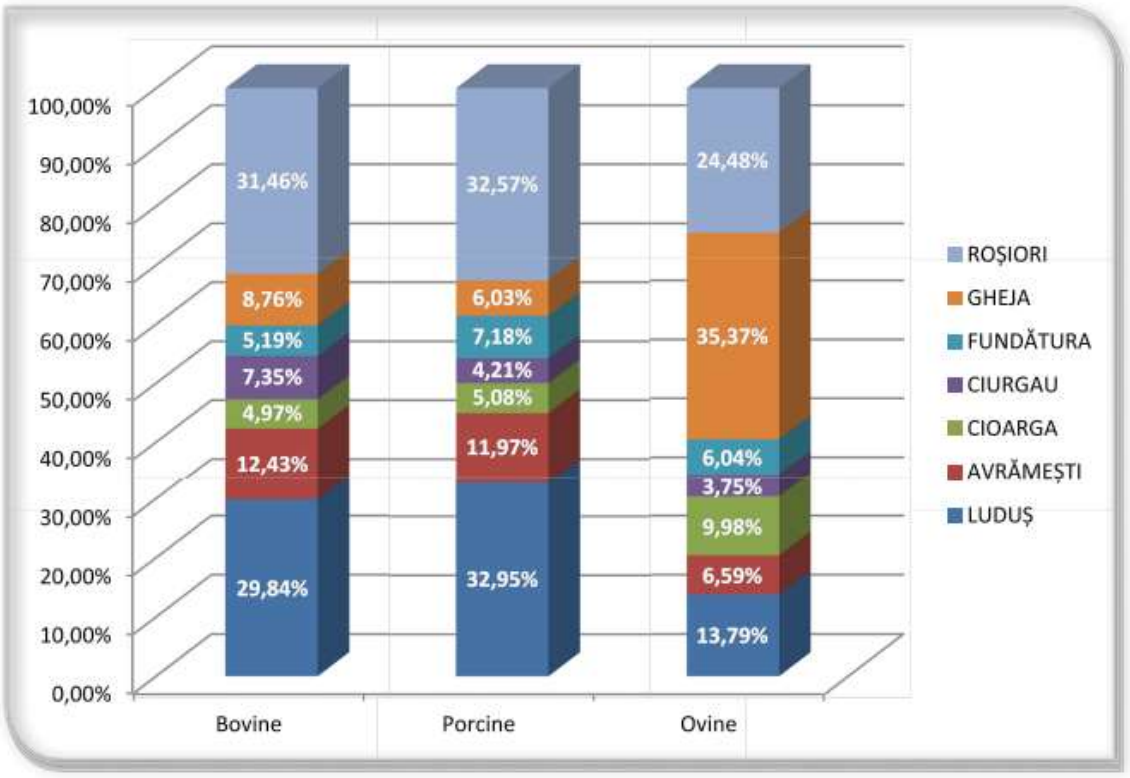

Figura nr. 24. Repartiția bovinelor, ovinelor și porcinelor la nivelul Orașului Luduș

Sursa: Anuarul statistic al județului Mureș anul 2019

Sprijinul administrației locale pentru crescătorii de păsări și animale mici este reflectat de protocolul de colaborare aprobat prin Hotărârea Consiliului Local Luduș nr. 144 din 25 noiembrie 2025, pentru perioada 1 ianuarie-31 decembrie 2026. Colaborarea cu Asociația „Crescătorilor de Păsări și Animale Mici Luduș 2011” urmărește promovarea crescătorilor și organizarea de târguri și expoziții. Protocolul prevede acordarea de consultanță de specialitate și punerea gratuită la dispoziția asociației a unor spații pentru desfășurarea evenimentelor, inclusiv platforma din fața sălii de sport de pe strada Pieței și sala de sport, conform calendarului stabilit. Aceste măsuri oferă un cadru pentru susținerea activității asociative și promovarea

crescătorilor la nivel local, județean și național.[52]

O legătură economică între industria alimentară locală și sectorul zootehnic este reprezentată de valorificarea subproduselor rezultate din procesarea sfeclei de zahăr. În octombrie 2025, conducerea Fabricii de Zahăr Luduș anunța comercializarea borhotului pentru furajarea bovinelor, menționând un stoc disponibil de aproximativ 2.000 de tone la momentul comunicării. Posibilitatea aprovizionării direct de la unitatea de procesare constituie o oportunitate pentru exploatațiile zootehnice din zonă și evidențiază potențialul valorificării complementare a producției vegetale și industriale în creșterea animalelor.[53]

1.9. Sănătatea

1.9.1. Infrastructura de sănătate

Context județean

În anul 2025, la nivelul județului Mureș funcționau 22 de spitale, dintre care 9 publice și 13 private, precum și 8 unități sanitare numai cu internare de zi, toate private. Rețeaua ambulatorie cuprindea 16 ambulatorii de specialitate, dintre care 14 private, și 11 ambulatorii integrate spitalelor, dintre care 2 private. Infrastructura sanitară includea, de asemenea, 5 dispensare medicale publice, 2 centre de sănătate mintală publice, o unitate medico-socială publică și 91 de centre medicale de specialitate, dintre care 90 private.

Asistența medicală prin cabinete era asigurată de 285 de cabinete medicale de familie și 252 de cabinete medicale de specialitate, toate private, precum și de 420 de cabinete stomatologice, dintre care 419 private. În cadrul rețelei medicale aferente unităților de învățământ funcționau 92 de cabinete medicale școlare, 8 cabinete stomatologice școlare, un cabinet medical studențesc și un cabinet stomatologic studențesc, toate publice. Rețeaua era completată de 3 societăți civile medicale de specialitate private și 28 de alte cabinete medicale, dintre care 23 private.

Serviciile farmaceutice erau furnizate prin 252 de farmacii, dintre care 11 publice și 241 private, 66 de puncte farmaceutice private și 11 depozite farmaceutice private. Totodată, în județ funcționau 176 de laboratoare medicale, dintre care 59 publice și 117 private, 55 de laboratoare de tehnică dentară private, un centru public de transfuzie și

[52] Consiliul Local al Orașului Luduș, Hotărârea nr. 144 din 25 noiembrie 2025 privind aprobarea Protocolului de colaborare între Primăria orașului Luduș și Asociația „Crescătorilor de Păsări și Animale Mici Luduș 2011”, informații disponibile la: https://www.ludus.ro/portal/mures/ludus/portal.nsf/D5EE17A6548FAB68C2258C14002D6DBB/$FILE/HCL%20144.pdf

[53] Agrointeligența, „Fabrica Luduș a început vânzarea borhotului de sfeclă de zahăr, un super-aliment în furajarea vacilor”, informații disponibile la: https://agrointel.ro/341242/fabrica-ludus-a-inceput-vanzarea-borhotului-de-sfecla-de-zahar-un-super-aliment-in-furajarea-vacilor

două puncte de lucru private ale centrelor de dializă. [54]

Capacitatea spitalelor pentru internare continuă era de 4.332 de paturi, dintre care 3.803 în sectorul public și 529 în sectorul privat. Astfel, sectorul public concentra 87,8% din paturile pentru internare continuă. Pentru spitalizarea de zi, spitalele dispuneau de 505 paturi, dintre care 338 publice și 167 private. Separat, unitățile sanitare numai cu internare de zi aveau 79 de paturi, toate private. Capacitatea celorlalte categorii de unități cuprindea 35 de paturi în unități medico-sociale publice, 47 de paturi în preventorii publice și 68 de paturi aferente posturilor de dializă din punctele de lucru private. [55]

n anul 2025, personalul medico-sanitar din județul Mureș cuprindea 3.336 de medici, exclusiv stomatologi, dintre care 538 medici de familie, precum și 816 stomatologi și 894 de farmaciști. Personalul sanitar mediu număra 4.629 de persoane, dintre care 4.318 asistenți medicali, iar personalul sanitar auxiliar însuma 2.870 de persoane. În categoria altor tipuri de personal sanitar cu studii superioare erau înregistrate 823 de persoane, dintre care 640 asistenți medicali cu studii superioare. Totodată, datele INS consemnau 70 de asistenți medicali de obstetrică-ginecologie (moașe).

Distribuția pe forme de proprietate evidențiază concentrarea medicilor și a personalului sanitar mediu în sectorul public. Acesta reunea 2.567 de medici, reprezentând 76,9% din totalul județean, și 3.587 de persoane încadrate ca personal sanitar mediu, respectiv 77,5% din totalul acestei categorii.[56]

Context local

Infrastructura sanitară a orașului Luduș cuprinde unități publice și private care asigură servicii de asistență medicală spitalicească, ambulatorie, primară, stomatologică și farmaceutică, precum și servicii de diagnostic și recuperare medicală.

Analiza statistică urmărește perioada 2020–2025, în limitele disponibilității datelor Institutului Național de Statistică. Pentru unitățile sanitare, matricea SAN101B oferă informații până în anul 2025, însă valorile disponibile pentru acest ultim an sunt parțiale la nivelul orașului Luduș. Pentru personalul medico-sanitar, seria locală din matricea SAN104B este disponibilă până în anul 2024. Prin urmare, anul 2024 constituie reperul comun pentru prezentarea infrastructurii sanitare și a resurselor umane.

[54] Institutul Național de Statistică, SAN101A – Unități sanitare pe categorii de unități, forme de proprietate, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe, județul Mureș, anul 2025
[55] Institutul Național de Statistică, SAN102B – Paturi în unitățile sanitare pe categorii de unități sanitare, forme de proprietate, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe
[56] Institutul Național de Statistică, SAN104A – Personalul medico-sanitar pe categorii, forme de proprietate, sexe, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe

În anul 2024, în orașul Luduș erau înregistrate un spital public, un ambulatoriu integrat spitalului, un dispensar medical public și 7 cabinete medicale școlare publice. Sectorul privat cuprindea 2 centre medicale de specialitate, 7 cabinete medicale de familie, 8 cabinete stomatologice și 14 cabinete medicale de specialitate. Rețeaua sanitară era completată de 4 farmacii, dintre care una publică și 3 private, 7 laboratoare medicale, dintre care 6 publice și unul privat, precum și 4 laboratoare private de tehnică dentară.

Tabelul nr. 36. Unitățile sanitare din Luduș pe categorii de unități și forme de proprietate

Categorii de unități sanitare	Forma de proprietate	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Spitale	Publică	1	1	1	1	1	1
Unități sanitare, inclusiv unități asimilate spitalelor, numai cu internare de zi	Privată	—	—	—	—	—	1
Ambulatorii de specialitate	Privată	4	—	—	—	—	—
Ambulatorii integrate spitalului	Publică	1	1	1	1	1	—
Dispensare medicale	Publică	1	1	1	1	1	—
Centre medicale de specialitate	Privată	—	—	2	2	2	—
Cabinete medicale școlare	Publică	6	8	8	7	7	—
Cabinete medicale de familie	Privată	8	3	8	8	7	—
Societate medicală civilă	Privată	1	1	—	—	—	—
Cabinete stomatologice	Privată	9	10	8	8	8	—
Cabinete medicale de specialitate	Privată	7	14	2	2	14	—
Societate civilă medicală de specialitate	Privată	1	1	—	—	—	—
Farmacii	Publică	1	1	1	1	1	—
Farmacii	Privată	3	3	3	3	3	—
Laboratoare medicale	Publică	6	6	6	6	6	—
Laboratoare medicale	Privată	1	1	2	2	1	—
Laboratoare de tehnică dentară	Privată	4	4	4	4	4	—

Sursa: Institutul Național de statistică[57]

În perioada 2020–2024, numărul spitalelor publice, al ambulatoriilor integrate spitalului, al dispensarelor medicale, al farmaciilor și al laboratoarelor de tehnică dentară a rămas constant. Numărul cabinetelor medicale școlare a crescut de la 6 la 7, după un număr de 8 cabinete înregistrate în anii 2021 și 2022. În sectorul privat, numărul cabinetelor medicale de familie a scăzut de la 8 la 7, iar cel al cabinetelor stomatologice de la 9 la 8. Cabinetele medicale de specialitate au înregistrat variații anuale, de la 7 în anul 2020 la 14 în anul 2024.

[57] Institutul Național de Statistică, SAN101B - Unități sanitare pe categorii de unități, forme de proprietate, județe și localități

Spitalul Orășenesc „Dr. Valer Russu” reprezintă principala unitate publică de asistență medicală spitalicească din Luduș și deservește atât populația orașului, cât și locuitorii localităților învecinate. Potrivit istoricului publicat de instituție, spitalul a fost înființat în anul 1930 de către dr. Valer Russu, având inițial 20 de paturi.

Conform structurii organizatorice aprobate prin Hotărârea Consiliului Local Luduș nr. 52 din 25 martie 2025, spitalul are prevăzute 216 paturi pentru spitalizare continuă și 12 paturi pentru spitalizare de zi.

În cadrul spitalului „Dr. Valer Russu” funcționează următoarele secții și compartimente:

- secția chirurgie;
- secția medicina internă;
- compartiment îngrijiri paleative;
- compartiment boli infecțioase;
- secția obstetrică – ginecologie;
- compartiment neonatologie;
- secția pediatrie;
- compartiment primiri urgențe;
- secția psihiatrie cronici;
- compartiment de prevenire și control al infecțiilor nozocomiale.

Cabinetele medicale care funcționează în cadrul ambalatorului de specialitate sunt: ORL, medicină internă, chirurgie generală, pediatrie, obstetrică-ginecologie, neurologie, dermato-venerologie, psihiatrie, oftalmologie, endocrinologie, gastroenterologie, ortopedie-traumatologie, planificare familială, diabet zaharat-nutriție și boli metabolice, boli infecțioase, pneumologie, TBC, urologie și cardiologie.

În anul 2016 a fost implementat prin fonduri europene (programul POR) proiectul intitulat: „Modernizarea și dotarea ambulatoriului Spitalului Orășenesc Dr. Valer Russu”.

Lucrările de modernizare realizate au fost:

- modernizarea și consolidarea construcției existente, ridicarea gradului de finisaj a spațiilor la standardele actuale;
- refacerea integrală a instalațiilor electrice de curenți tari;
- modernizare sistem de protecție la fenomene tranzitorii și la trăsnet;
- reabilitare și modernizare instalații de curenți slabi;
- dotare și mobilare cu aparatură și echipamente a cabinetelor medicale;
- reabilitare grupuri sanitare;
- montare 2 lifturi de persoane.

În cadrul spitalului funcționează 4 laboratoare:

- laboratorul de analize medicale;
- laboratorul de radiologie și imagistică medicală;
- laboratorul anatomie patologică;

- laborator Recuperare, Medicină Fizică și Balneologie (bază de tratament).

În luna iunie 2026 a fost finalizat proiectul „Investiții în infrastructura ambulatoriului din cadrul Spitalului Orășenesc Dr. Valer Russu Luduș”, cod SMIS 333866, finanțat prin Programul Sănătate. Prin intermediul acestuia au fost achiziționate și puse în funcțiune echipamente medicale pentru cabinetele ambulatoriului integrat, în vederea îmbunătățirii capacității de diagnostic și tratament și a condițiilor de furnizare a serviciilor medicale. Finalizarea investiției este prezentată și în comunicarea publicată de spital la 19 iunie 2026.

Potrivit informațiilor furnizate de către primărie, se află în implementare proiectul „Reabilitarea și extinderea ambulatoriului în vederea implementării programelor de screening”, cod SMIS 354768. Investiția vizează dezvoltarea infrastructurii necesare desfășurării programelor de screening, completând intervențiile de modernizare și dotare a ambulatoriului integrat.

De asemenea, se află în implementare proiectul „Demolarea corpurilor C2, C6, C7, C8, construirea, împrejmuirea, branșarea și dotarea unei structuri de îngrijire paliativă în cadrul Spitalului Orășenesc Dr. Valer Russu Luduș”, cod SMIS 348280.[1] Proiectul, finanțat prin Programul Sănătate, prevede realizarea unei structuri de îngrijire paliativă cu 26 de paturi, perioada de implementare anunțată fiind 27 octombrie 2025–30 octombrie 2028.

În ceea ce privește resursele umane, în anul 2024, la nivelul orașului Luduș, erau înregistrați 66 de medici, dintre care 8 medici de familie, 9 stomatologi, 22 de farmaciști și 191 de persoane din categoria personalului sanitar mediu.

Tabelul nr. 37. Personalul medico-sanitar pe categorii și forme de proprietate

Categorii de personal medico-sanitar	Forma de proprietate	2020	2021	2022	2023	2024
Medici	Publică	49	51	56	55	53
Medici	Privată	15	21	19	19	13
Din total medici: medici de familie	Privată	8	3	8	8	8
Stomatologi	Publică	1	1	1	1	1
Stomatologi	Privată	8	8	8	8	8
Farmaciști	Publică	2	2	2	2	2
Farmaciști	Privată	15	18	29	12	20
Personal sanitar mediu	Publică	146	144	140	169	170
Personal sanitar mediu	Privată	31	28	27	11	21

Sursa: Institutul Național de statistică[58]

În perioada 2020–2024, numărul total al medicilor a crescut de la 64 la 66, însă evoluția nu a fost constantă. După atingerea unui nivel de 75 de medici în anul 2022, numărul acestora a scăzut la 74 în anul 2023 și la 66 în anul 2024. Numărul stomatologilor s-a menținut la 9 pe întreaga perioadă, iar numărul farmaciștilor a variat între 14 și 31, ajungând la 22 în anul 2024.

Personalul sanitar mediu a crescut de la 177 de persoane în anul 2020 la 191 în anul 2024. În sectorul public, numărul acestuia a crescut de la 146 la 170, în timp ce în

[58] Institutul Național de Statistică, SAN104B - Personalul medico-sanitar pe categorii, forme de proprietate, județe și localități

sectorul privat a scăzut de la 31 la 21. În anul 2024, unitățile publice concentrau 80,3% din totalul medicilor și 89,0% din personalul sanitar mediu, în timp ce majoritatea stomatologilor și a farmaciștilor erau înregistrați în sectorul privat.

1.10. Infrastructura socială și serviciile sociale

1.10.1 Serviciile sociale

Direcția de Asistență Socială

Direcția de Asistență Socială are responsabilitatea dezvoltării și diversificării serviciilor sociale în funcție de nevoile sociale identificate, cu scopul prioritar de a menține funcționalitatea socială a persoanei, urmărind menținerea și reinserția în mediul propriu de viață, familial și comunitar.

În anul 2025 au fost întocmite 258 de anchete sociale pentru evaluarea sau reevaluarea adulților în vederea încadrării în grad de handicap, comparativ cu 253 în anul 2024, ceea ce reprezintă o creștere de aproximativ 1,98%. Totodată, au fost realizate 12 anchete sociale în vederea angajării asistenților personali, față de 10 în anul precedent.

La sfârșitul anului 2025 erau angajați 55 de asistenți personali, dintre care 14 pentru copii cu handicap grav și 41 pentru adulți cu handicap grav. Pe parcursul anului au fost angajați 12 asistenți personali, iar plata indemnizației lunare pentru persoanele care au optat pentru această formă de sprijin a fost asigurată pentru aproximativ 126 de persoane lunar.[59]

Tabelul nr. 38. Situația principalelor activități și documente privind protecția persoanelor cu dizabilități, în perioada 2024-2025

Tip de activitate/document	2024	2025
Anchete sociale pentru evaluarea/reevaluarea adulților în vederea încadrării în grad de handicap	253	258
Anchete sociale pentru evaluare/reevaluare, destinate Comisiei pentru Protecția Copilului	28	22
Anchete sociale pentru însoțitorii persoanelor cu handicap care solicită rovinietă	57	95
Monitorizări ale copiilor cu dizabilități	65	70
Contracte cu familia copilului cu dizabilități	26	23
Referate pentru acordarea indemnizației de îngrijire	44	45
Dispoziții de acordare a indemnizației lunare	44	45
Dispoziții de încetare a indemnizației lunare	31	33
Anchete sociale în vederea angajării asistenților personali	10	12
Borderouri pentru plata indemnizației lunare	24	48
Rapoarte de monitorizare a activității asistenților personali	68	84

Sursa: Raportul privind starea economică, socială și de mediu a Orașului Luduș, an 2025

[59] Raportul privind starea economică, socială și de mediu a orașului Luduș, an 2025

Beneficii de asistență socială

Direcția de Asistență Socială primește și verifică solicitările pentru acordarea beneficiilor sociale și oferă informare și consiliere privind condițiile de eligibilitate și documentele necesare. Indemnizația pentru creșterea copilului și stimulentul de inserție sunt reglementate prin O.U.G. nr. 111/2010, iar alocația de stat pentru copii prin Legea nr. 61/1993, republicată, cu modificările și completările ulterioare. O.U.G. nr. 111/2010; Legea nr. 61/1993.

Începând cu 1 ianuarie 2024, ajutorul social pentru asigurarea venitului minim garantat și alocația pentru susținerea familiei au fost înlocuite de venitul minim de incluziune, reglementat prin Legea nr. 196/2016. Acesta cuprinde ajutorul de incluziune și ajutorul pentru familia cu copii, acordate în funcție de situația și veniturile solicitanților. Prin urmare, actualizarea evidențelor locale utilizează această categorie de sprijin.

Tabelul nr. 39. Situația solicitărilor și dosarelor privind principalele beneficii de asistență socială, în perioada 2024–2025

Indicator	Unitatea de măsură	2024	2025
Indemnizație pentru creșterea copilului/stimulent de inserție	Dosare înregistrate	148	137
Alocație de stat pentru copii	Dosare înregistrate	119	124
Solicitări privind venitul minim de incluziune	Cereri introduse în aplicația VMI	419	330
Dosare VMI aprobate	Dosare	249	95
Dosare VMI modificate	Dosare	143	235
Dosare VMI respinse/încetate	Dosare	73	61

Sursa: Raportul privind starea economică, socială și de mediu a Orașului Luduș, an 2025

Sprijinul pentru familiile vulnerabile a inclus și măsuri pentru participarea copiilor la educație și pentru susținerea cuplurilor mamă–nou-născut defavorizate. În anul 2025 au fost distribuite 184 de tichete sociale pentru stimularea participării la învățământul preșcolar, comparativ cu 134 în anul 2024, precum și 18 tichete sociale pe suport electronic pentru nou-născuți, față de 8 în anul precedent. De asemenea, au fost acordate 3 ajutoare de înmormântare și 4 ajutoare de urgență.

Sprijin pentru încălzirea locuinței și consumul de energie

Ajutorul pentru încălzirea locuinței și suplimentul pentru energie se acordă în cadrul măsurilor de protecție a consumatorului vulnerabil de energie, reglementate prin Legea nr. 226/2021 și normele metodologice aprobate prin H.G. nr. 1.073/2021, cu modificările și completările ulterioare.

În anul 2025, Direcția de Asistență Socială a preluat și verificat 217 cereri pentru încălzirea locuinței cu combustibili solizi, față de 235 în anul 2024, și 201 cereri pentru încălzirea cu gaze naturale, comparativ cu 282 în anul precedent. Numărul solicitărilor s-a redus cu aproximativ 7,66% pentru combustibilii solizi și cu 28,72% pentru gazele naturale.

Separat, în cadrul mecanismului de sprijin pentru consumatorii casnici de energie electrică aflați în situație de sărăcie energetică, instituit prin O.U.G. nr. 35/2025, au fost preluate și introduse în aplicația EPIDS 228 de solicitări.

Protecția copilului și autoritatea tutelară

Activitatea de protecție a copilului urmărește prevenirea separării de familie, identificarea situațiilor de risc și sprijinirea părinților în îndeplinirea responsabilităților de creștere și îngrijire. În anul 2025 au fost întocmite 140 de planuri de servicii, față de 70 în anul 2024. Au fost raportate 110 monitorizări privind copiii cu părinți plecați în străinătate, comparativ cu 84 în anul precedent, și 82 de monitorizări privind copiii aflați în risc de separare de părinți, față de 57 în anul 2024. Totodată, au fost realizate 30 de anchete sociale pentru delegarea temporară a autorității părintești.

Pe linie de autoritate tutelară, în anul 2025 au fost raportate o dispoziție de numire a unui curator pentru copii, 4 contracte de întreținere, 35 de anchete sociale solicitate de instanța de judecată în cauze de divorț, 2 anchete sociale privind curatela și 5 anchete sociale privind tutela.

În domeniul prevenirii și combaterii violenței domestice, Direcția de Asistență Socială a înregistrat 14 sesizări/adrese, a realizat 14 evaluări inițiale ale riscului și a elaborat 14 planuri de intervenție. Au fost informate și consiliate 14 victime, iar 14 cazuri au fost monitorizate.

Servicii pentru persoanele vârstnice

În anul 2025, serviciile oferite prin Centrul Servicii la Domiciliu pentru Persoane Vârstnice au fost acordate unui număr de 6 persoane vârstnice. Acestea au inclus sprijin pentru igiena personală, îmbrăcare, alimentație, mobilizare și deplasare, precum și ajutor pentru pregătirea hranei, cumpărături, menaj și gestionarea activităților cotidiene. Componenta de sprijin pentru sănătate a cuprins monitorizarea parametrilor fiziologici și însoțirea beneficiarilor la medicul de familie sau la medicul specialist.

Direcția de Asistență Socială a asigurat și managementul de caz pentru 16 beneficiari internați în centre rezidențiale. În același an au fost efectuate demersuri pentru internarea a 6 persoane și pentru încetarea acordării serviciilor în cazul a 3 persoane. Activitatea a inclus evaluarea nevoilor, consilierea persoanelor vârstnice și a aparținătorilor, întocmirea documentației și monitorizarea cazurilor.

Creșa Luduș

Creșa Luduș este inclusă în oferta de educație antepreșcolară, cu program prelungit și predare în limbile română și maghiară. Potrivit situației publicate de Inspectoratul Școlar Județean Mureș la 25 mai 2026, pentru anul școlar 2026–2027 sunt prevăzute 3 grupe, cu un total de 55 de locuri: două grupe cu predare în limba română, însumând 40 de locuri, și o grupă cu predare în limba maghiară, cu 15 locuri. Aceste valori descriu oferta de școlarizare, nu numărul final al copiilor înscriși.

Asistența medicală comunitară și școlară

Asistența medicală comunitară contribuie la identificarea nevoilor persoanelor vulnerabile și la facilitarea accesului acestora la servicii medicale și sociale. Activitățile desfășurate la nivel local includ evaluarea situațiilor de vulnerabilitate, educația pentru sănătate, prevenirea îmbolnăvirilor, consilierea privind sănătatea reproducerii și monitorizarea persoanelor cu nevoi de îngrijire, în colaborare cu serviciile sociale și furnizorii de servicii medicale.

În anul 2025, pentru activitatea de asistență medicală comunitară și mediere sanitară au fost raportate 310 persoane catagrafiate și 362 de probleme sociale identificate. Au fost desfășurate 8 acțiuni de promovare și educație pentru sănătate, cu 190 de participanți raportați. Aceste valori reflectă indicatori diferiți ai activității și nu se însumează pentru determinarea unui număr total de beneficiari.

În cadrul medicinei școlare, raportul pentru anul 2025 consemnează 18.950 de consultații și 529 de tratamente, serviciile fiind destinate elevilor din cele trei unități de învățământ menționate în document.

1.11. Administrație și servicii publice

1.11.1. Administrația locală

Orașul Luduș este o unitate administrativ-teritorială cu personalitate juridică de drept public și patrimoniu propriu. Organizarea și funcționarea administrației locale sunt reglementate de Constituția României și de OUG nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare. Exercitarea competențelor locale se întemeiază pe autonomie locală, descentralizare, legalitate și consultarea cetățenilor asupra problemelor de interes local.

Autoritățile administrației publice locale sunt Consiliul Local, cu rol deliberativ, și primarul, cu rol executiv. Consiliul Local adoptă hotărâri, iar primarul emite dispoziții și conduce aparatul de specialitate. Viceprimarul exercită atribuțiile delegate și îl înlocuiește pe primar în condițiile legii. Primăria constituie structura funcțională permanentă prin care sunt puse în aplicare deciziile autorităților locale și sunt soluționate problemele curente ale comunității; aceasta nu are personalitate juridică proprie.[60]

Pentru mandatul 2024–2028, componența publicată de autoritatea locală cuprinde 17 consilieri locali. Activitatea deliberativă este susținută de cinci comisii de specialitate, care acoperă administrația și patrimoniul local, bugetul și fondurile europene, urbanismul și mediul, domeniile social, educațional, cultural și sportiv, precum și problemele juridice, ordinea publică și relația cu cetățenii.[61]

Organigrama și statul de funcții ale aparatului de specialitate al primarului au fost modificate prin HCL nr. 76 din 28 iulie 2026. Activitatea administrativă este realizată prin funcții publice și posturi contractuale, potrivit structurii aprobate de Consiliul Local.[62]

Relația cu cetățenii este susținută și prin portalul oficial al orașului, care include Monitorul Oficial Local, documente bugetare, proiecte de hotărâri, anunțuri de consultare publică, formulare și secțiuni pentru servicii online, sesizări și reclamații. Aceste instrumente oferă acces la informații și canale de comunicare cu administrația locală.[63]

1.11.2. Servicii publice

Evidența persoanelor și starea civilă

Serviciul Public Comunitar Local de Evidență a Persoanelor Luduș asigură activitățile specifice de evidență a persoanelor și de stare civilă. Acestea privesc eliberarea documentelor de identitate, actualizarea evidențelor administrative și înregistrarea evenimentelor de stare civilă, potrivit competențelor legale.[64]

[60] Guvernul României, OUG nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare, art. 5, 75, 96, 106, 129, 152, 154 și 196

[61] Primăria Orașului Luduș, Componența Consiliului Local pentru mandatul 2024–2028

[62] Consiliul Local Luduș, HCL nr. 76/28.07.2026 privind modificarea organigramei și a statului de funcții ale aparatului de specialitate al primarului

[63] Primăria Orașului Luduș, portal oficial, secțiunile privind organizarea, serviciile publice și relația cu cetățenii

[64] Primăria Orașului Luduș, Evidența persoanelor; pagină actualizată la 19.11.2024

Începând cu 16 iunie 2025, la nivelul serviciului a devenit disponibilă cartea electronică de identitate. Comunicatul autorității locale prevede programarea online pentru depunerea cererilor, prin platforma Ministerului Afacerilor Interne. Introducerea acestui document reprezintă o componentă concretă a modernizării serviciilor administrative oferite populației.[65]

Poliția locală

Documentele ședinței Consiliului Local din 27 ianuarie 2026 includ raportul de activitate pentru anul 2025 al Compartimentului Poliția Locală Luduș. Atribuțiile poliției locale, reglementate prin Legea nr. 155/2010, privesc ordinea și liniștea publică, circulația pe drumurile publice, disciplina în construcții, protecția mediului, activitatea comercială și evidența persoanelor. Intervențiile și verificările se desfășoară în limitele competențelor stabilite de lege.[66]

Serviciul Voluntar pentru Situații de Urgență

Cadrul local de organizare a serviciului a fost actualizat prin HCL nr. 119 din 24 septembrie 2024, referitoare la Serviciul Voluntar pentru Situații de Urgență și Protecție Civilă Luduș. Activitatea acestuia include prevenirea situațiilor de urgență, pregătirea personalului și a populației, precum și intervenții pentru protejarea persoanelor și bunurilor, în cooperare cu structurile specializate.[67]

Raportul de activitate pentru anul 2024 consemnează participarea personalului operativ la instruiri de specialitate și organizarea a 10 exerciții de evacuare. Aceste activități susțin pregătirea instituțiilor și a populației pentru adoptarea conduitei adecvate în situații de urgență.[68]

Administrarea domeniului public și serviciile tehnice

Întreținerea drumurilor, intervențiile tehnice, transportul și îngrijirea zonelor verzi se regăsesc între activitățile Direcției Drumuri, Intervenții-Transport și Zone Verzi. Portalul autorității locale prezintă distinct și Serviciul Piețe, Sală de Sport, Bazin Sportiv și Stadion, aferent administrării infrastructurii comerciale și sportive locale.[69]

Serviciile administrative acoperă, de asemenea, gestionarea bugetului și a fiscalității locale, evidența patrimoniului, pregătirea investițiilor și derularea achizițiilor publice. Funcțiile enumerate susțin finanțarea și organizarea serviciilor oferite comunității, precum și realizarea proiectelor de dezvoltare locală.[70]

[65] Primăria Orașului Luduș, comunicat privind introducerea cărții electronice de identitate începând cu 16.06.2025; document reprodus pe portalul oficial al Comunei Bogata.

[66] Primăria Orașului Luduș, documentele ședinței Consiliului Local din 27.01.2026, raportul Compartimentului Poliția Locală pentru anul 2025

[67] Consiliul Local Luduș, HCL nr. 119/24.09.2024 privind înființarea Serviciului Voluntar pentru Situații de Urgență și Protecție Civilă Luduș potrivit Ordinului nr. 51/2024

[68] Primăria Orașului Luduș, Raport privind activitatea Serviciului Voluntar pentru Situații de Urgență în anul 2024

[69] Primăria Orașului Luduș

[70] Idem

Societatea Administrativ Serv Luduș SRL figurează în evidența ANRSC din 6 iulie 2026 cu licența nr. 6462/23.08.2023 pentru salubrizarea stradală și licența nr. 6463/23.08.2023 pentru deszăpezire și menținerea circulației pe timp de polei sau îngheț. Ambele licențe sunt de clasa a III-a și au termenul de valabilitate înscris până la 1 septembrie 2028.[71]

Administrarea domeniului public cuprinde și organizarea utilizării parcărilor de reședință. Regulamentul aplicabil acestora a fost actualizat prin HCL nr. 90/2025, care aprobă varianta revizuită a regulilor de organizare și funcționare a parcărilor publice de reședință din oraș.[72]

1.11.3. Urbanism

Serviciul Arhitectură, Urbanism și Amenajarea teritoriului funcționează în baza legii nr.50/1991, republicată, privind autorizarea lucrărilor de construcții, a Ordinului Ministrului Dezvoltării Regionale și Locuințelor nr.839/2009, a legii nr.350/2001 privind amenajareateritoriului și urbanism, cu modificările și completările ulterioare, a Legii nr.10/1995 privind calitatea în construcții cu modificările și completările ulterioare.

Activitatea Serviciului Arhitectură, Urbanism și Amenajarea teritoriului s-a concretizat în îndeplinirea obiectivelor stabilite prin ROI (Regulament de Ordine Internă) și ROF (Regulament de Organizare și Funcționare) cu respectarea întocmai a legislației specifice în domeniul autorizării lucrărilor de construcții și al urbanismului, și anume:

- Verificarea conținutului documentațiilor depuse;
- Analiza compatibilității scopului declarat pentru care s-a solicitat emiterea certificatelor de urbanism cu reglementările din documentațiile urbanistice legal aprobate și ale regulamentelor aferente ale acestora, ori ale planurilor de amenajare a teritoriului, legal aprobate, referitoare la imobilele pentru care s-a solicitat certificatul de urbanism, formulându-se condițiile și restricțiile specifice amplasamentului, obligatorii pentru realizarea investiției;
- stabilirea avizelor și acordurilor legale necesare autorizării;
- sintetizarea condițiilor din avizele și acordurile obținute de către solicitanți, în corelare cu proiectul de autorizare a execuției lucrărilor de construcții, verificându-se modul de îndeplinire a condițiilor impuse de către avizatori;
- eliberarea în termen legal a certificatelor de urbanism, autorizațiile de construire/ desființare solicitate conform legii;
- colaborarea cu Biroul ITL (Impozite și taxe locale) în vederea regularizării taxelor pentru autorizațiile de construire emise și a impunerii în evidențele fiscale a construcțiilor finalizate.

În anul 2025 au fost eliberate:

[71] ANRSC, Evidența licențelor valabile pentru serviciul de salubrizare

[72] Consiliul Local Luduș, HCL nr. 90/2025 privind aprobarea variantei actualizate a Regulamentului de organizare și funcționare a parcărilor publice de reședință

- 302 Certificate de urbanism;
- 62 Autorizații de construire;
- 43 Recepții la terminarea lucrărilor;
- 65 Declarații pentru regularizarea taxei autorizațiilor de construire;
- 103 Certificate de evidențiere/reevidențiere/radiere a construcțiilor;
- 70 Adeverințe nomenclatură stradală.

În cadrul serviciului își desfășoară activitatea compartimentul Acorduri și Control Comercial. În anul 2025:

- au fost eliberate 132 Acorduri de funcționare;
- au fost suspendate 28 Acordului de funcționare;
- au fost anulate 2 Acordului de funcționare;

Planul Urbanistic General al Orașului Luduș este în faza de actualizare.

În tabelul de mai jos sunt enumerate parcurile/spațiile verzi/terenurile de joacă care existăîn Luduș conform inventarului domeniului public.

Tabelul nr. 40. Parcurile/spațiile verzi/terenurile de joacă existente în Luduș

Denumirea bunului	Elemente de identificare	Suprafață construită (mp)
Parcul cu ceas	Luduș, B-dul 1 Decembrie 1918	225
Parcul public	Luduș, B-dul 1 Decembrie 1918	800
Parcul public	Luduș, B-dul 1 Decembrie 1918	4597
Parcul Tineretului	Luduș, B-dul 1 Decembrie 1918	24.375
Parcul Unirii	Luduș, Str.Piața Unirii	2625
Spațiu verde	Luduș, Str.1 Mai, nr.11	2800
Spațiu verde	Luduș, Str. 1 Mai, nr.10	3.500
Spațiu verde	Luduș, B-dul 1 Decembrie 1918	40
Spațiu verde	Luduș, Str.Viitorului	1780
Spațiu verde	Luduș, Str. Zăvoiului	1270
Spațiu verde	Luduș, Str.Gheorghe Barițiu	300
Teren de joacă	Luduș, Str. Rândunelelor	320
Teren de joacă	Luduș, B-dul 1 Decembrie 1918	260
Teren de sport	Luduș, B-dul 1 Decembrie 1918	3055
Stadionul Mureșul	Luduș, Str.8 Martie	15.381
Teren de tenis	Luduș, Str.Crângului	1.200
Teren de sport	Gheja, Str.Păcii	800

Sursa: Planul Urbanistic General al Orașului Luduș

1.12. Turismul și potențialul turistic

1.12.1. Turismul și potențialul turistic la nivel de județ

Potențialul turistic și frumusețea județului Mureș dispun acum de două platforme de promovare. Asociația Visit Mureș a lansat în luna mai 2019 aplicația pentru smartphone Visit Mureș și website-ul www.visit-mures.com care prezintă, într-o manieră accesibilă și atractivă, numeroasele puncte de interes de care dispune județul. Scopul instrumentelor media lansate este de a facilita accesul publicului la atracțiile culturale și naturale pe care județul Mureș le oferă din abundență. Platforma www.visit-mures.com oferă informații în limbile română, maghiară și engleză și atracțiile fiind grupate în patru categorii majore: Patrimoniu, Trasee, Ținuturi legendare și Outdoor. Astfel, secțiunea Patrimoniu oferă o prezentare a diferitelor ere istorice prin castele, catedrale, biserici și case, atât din zona urbană, cât și din cea rurală. Printre castelele și cetățile prezentate se numără cetatea Sighișoara, castelul Bethlen – Criș, castelul Teleki – Gornești, Cetatea Medievală din Târgu Mureș sau Cetatea Țărănească din Saschiz.

Tabelul nr. 41. Unități de cazare la nivelul județului Mureș

Tipul structurii (număr)	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Total	**363**	**430**	**428**	**434**	**455**	**482**
Hoteluri	58	57	57	53	55	58
Hosteluri	6	6	6	4	4	5
Apartamente și camere de închiriat	:	80	86	97	99	108
Moteluri	18	18	19	19	22	20
Vile turistice	21	23	22	23	24	25
Cabane turistice	4	3	4	4	3	4
Bungalouri	61	61	50	50	52	52
Sate de vacanță	1	1	1	1	1	1
Campinguri	5	4	3	2	3	4
Căsuțe turistice	2	2	3	7	8	10
Tabere de elevi și preșcolari	3	3	3	3	3	3
Pensiuni turistice	133	121	118	109	117	123
Pensiuni agroturistice	51	51	56	62	64	69

Sursa: Institutul Național de Statistică[73]

În perioada 2020-2025, numărul structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare din județul Mureș a crescut de la 363 la 482, reprezentând o majorare de 32,78%. Interpretarea acestei evoluții trebuie să țină seama de includerea apartamentelor și camerelor de închiriat în seria statistică începând cu anul 2021, categorie pentru care nu sunt disponibile date în 2020. Prin urmare, creșterea totalului reflectă și extinderea sferei de cuprindere statistică. Raportat la anul 2021, numărul structurilor a crescut cu 52 de unități, respectiv cu 12,09%. După ușoara scădere înregistrată în 2022, oferta de cazare a cunoscut creșteri succesive, ajungând în 2025 la cel mai ridicat nivel al intervalului analizat.

În structura ofertei de cazare din anul 2025, pensiunile turistice ocupau primul loc, cu 123 de unități, reprezentând 25,52% din total, urmate de apartamentele și camerele de închiriat, cu 108 unități și o pondere de 22,41%. Această din urmă categorie a înregistrat o creștere de 35,00% față de 2021, evidențiind consolidarea ponderii sale în oferta județeană. Pensiunile turistice au consemnat o revenire după reducerea de la 133 de unități în 2020 la 109 în 2023, însă nivelul din 2025 a rămas cu 7,52% sub cel de la începutul perioadei.

Evoluțiile celorlalte categorii au fost diferențiate. Numărul vilelor turistice a crescut de la 21 la 25, iar cel al motelurilor de la 18 la 20. Căsuțele turistice s-au majorat de la 2 la 10 unități, deși contribuția lor la total a rămas redusă. În schimb, numărul bungalourilor a scăzut de la 61 la 52, iar hostelurile și campingurile au înregistrat reduceri față de 2020. Hotelurile și cabanele turistice au revenit în 2025 la nivelurile din 2020, în timp ce satele de vacanță și taberele de elevi și preșcolari au rămas constante.

Principalii indicatori prezentați în tabelul următor evidențiază evoluția capacității de cazare și a utilizării acesteia în județul Mureș, în perioada 2020–2025.

Tabelul nr. 42. Principalii indicatori ai capacității turistice la nivelul județului Mureș

Indicator	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Capacitatea existentă (locuri)	11.276	12.328	12.557	12.698	12.899	13.779
Capacitatea în funcțiune (locuri-zile)	1.848.025	2.636.489	2.686.416	2.637.020	2.717.811	3.115.796
Înnoptări (număr)	493.040	744.890	880.529	922.549	900.451	979.181
Indicele de utilizare netă (%)	26,68	28,25	32,78	34,98	33,13	31,43

Sursa: Institutul Național de Statistică

În perioada 2020–2025, capacitatea de cazare turistică existentă în județul Mureș a înregistrat creșteri succesive, de la 11.276 la 13.779 de locuri, reprezentând o majorare de 22,20%. În același interval, capacitatea de cazare în funcțiune a crescut

[73] Institutul Național de Statistică, TUR101C - Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică pe tipuri de structuri, județe și localități

cu 68,60%, de la 1.848.025 la 3.115.796 de locuri-zile. Evoluția acestui indicator reflectă modificarea volumului de cazare pus efectiv la dispoziția turiștilor, ținând seama atât de numărul locurilor, cât și de durata funcționării structurilor.

Numărul înnoptărilor a crescut de la 493.040 în 2020 la 979.181 în 2025, apropiindu-se de dublarea nivelului înregistrat la începutul perioadei. Evoluția a fost ascendentă până în 2023, urmată de o scădere de 2,40% în 2024. În anul 2025, înnoptările au crescut cu 8,74% față de anul precedent, atingând cel mai ridicat nivel al intervalului analizat.

Indicele de utilizare netă a capacității de cazare a crescut de la 26,68% în 2020 la 34,98% în 2023, după care s-a redus la 33,13% în 2024 și la 31,43% în 2025. Scăderea din ultimul an s-a produs în condițiile în care capacitatea în funcțiune a crescut mai rapid decât înnoptările, cu 14,64%, comparativ cu 8,74%. Astfel, deși volumul înnoptărilor a atins maximul perioadei, proporția capacității efectiv utilizate a rămas sub nivelurile din 2023 și 2024. Această evoluție evidențiază importanța corelării dezvoltării ofertei de cazare cu măsurile de atragere a turiștilor și de prelungire a șederii.

1.12.2. Atracțiile turistice ale Orașului Luduș

Potențialul turistic al Orașului Luduș include patrimoniul arheologic și arhitectural din oraș și din localitatea componentă Gheja. Reperele documentate în Lista monumentelor istorice sunt Necropola de la Gheja, situl arheologic de la Luduș și Castelul Bánffy din Gheja.[74]

Necropola de la Gheja, identificată prin codul LMI MS-I-s-B-15378, este localizată la marginea estică a localității și este datată în secolul al IV-lea d.Hr. Situl arheologic de la Luduș, cod LMI MS-I-s-B-15392, se află în punctul „Fabrica de zahăr” și cuprinde așezări și necropole datate în secolele IV-V și în secolul al XI-lea. Aceste vestigii oferă resurse pentru prezentarea istoriei locale și pentru activități educative.

Castelul Bánffy din Gheja, cod LMI MS-II-m-B-15680, este situat pe strada Castelului nr. 3 și este datat în Lista monumentelor istorice la începutul secolului al XIX-lea. Prezentarea unei excursii promovate de Visit Mureș în martie 2024 menționa observarea clădirii de la distanță, în contextul utilizării sale ca instituție de sănătate mintală. Includerea castelului în circuite de vizitare presupune verificarea condițiilor actuale de acces și acordul administratorului.[75]

Pentru valorificarea turistică a patrimoniului local pot fi avute în vedere panouri de interpretare istorică, materiale digitale documentate și activități realizate în parteneriat cu instituțiile culturale. O direcție de dezvoltare o reprezintă conectarea obiectivelor din Luduș și Gheja la promovarea zonei Câmpia și Valea Mureșului

[74] Lista monumentelor istorice 2015, județul Mureș, publicată în Monitorul Oficial nr. 113 bis din 15 februarie 2016

[75] Visit Mureș, eveniment din 16 martie 2024

Inferior. Aceste măsuri pot susține vizitele de scurtă durată, cu respectarea protecției patrimoniului și a condițiilor efective de acces.

La nivelul Orașului Luduș, indicatorii prezentați în tabelul următor evidențiază evoluția structurilor de cazare, a capacității disponibile și a utilizării acesteia în perioada 2020–2025.

Tabelul nr. 43. Principalii indicatori ai capacității turistice la nivelul orașului Luduș

Indicator	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Structuri de cazare (număr)	**3**	**5**	**7**	**6**	**6**	**6**
Capacitatea existentă (locuri)	171	221	307	246	246	243
Capacitatea în funcțiune (locuri-zile)	23.867	47.414	40.729	23.242	63.212	62.761
Înnoptări (număr)	1.616	183	5.225	3.475	5.064	5.276
Indicele de utilizare netă (%)	6,77	0,39	12,83	14,95	8,01	8,41

Sursa: Institutul Național de Statistică

În perioada 2020–2025, numărul structurilor de cazare înregistrate în Orașul Luduș a crescut de la 3 la 6, după atingerea unui maxim de 7 unități în 2022. Începând cu anul 2023, numărul acestora s-a menținut constant. Capacitatea de cazare existentă a crescut de la 171 de locuri în 2020 la 243 de locuri în 2025, reprezentând o majorare de 42,11%. Totuși, nivelul din 2025 a rămas sub maximul de 307 locuri înregistrat în 2022, ceea ce indică o restrângere a capacității după acest an.

Capacitatea de cazare în funcțiune a înregistrat fluctuații importante, atingând cel mai redus nivel în 2023, cu 23.242 de locuri-zile, și cel mai ridicat nivel în 2024, cu 63.212 locuri-zile. În 2025, aceasta s-a redus ușor, cu 0,71%, până la 62.761 de locuri-zile. Diferențele dintre evoluția capacității existente și cea a capacității în funcțiune evidențiază importanța disponibilității efective a locurilor de cazare pe parcursul anului.

Numărul înnoptărilor a avut, de asemenea, o evoluție fluctuantă, de la un minim de 183 în 2021 la un maxim de 5.276 în 2025. După scăderea înregistrată în 2023, înnoptările au crescut în următorii doi ani. În 2025, majorarea față de anul precedent a fost de 4,19%, în condițiile reducerii ușoare a capacității în funcțiune, contribuind la îmbunătățirea gradului de utilizare.

Indicele de utilizare netă a atins maximul perioadei în 2023, de 14,95%, pe fondul unui volum redus al capacității în funcțiune. Ulterior, acesta a scăzut la 8,01% în 2024 și a crescut ușor la 8,41% în 2025. Nivelul din ultimul an a rămas considerabil inferior celui județean, de 31,43%, evidențiind utilizarea redusă a capacității locale de cazare. Datele indică necesitatea corelării promovării patrimoniului și a

evenimentelor locale cu oferta de cazare, pentru atragerea vizitatorilor și încurajarea șederilor în oraș.

Printre atracțiile turistice ale Orașului Luduș cele mai importante sunt:

- Necropola de la Gheja;
- Situl arheologic de la Luduș;
- Castelul Bánffy din Gheja.

Conacul Bánffy

Conacul Bánffy din Gheja rămâne un reper arhitectural important pentru localitate. A fost construit de Győrffy de Losád în jurul lui 1868 (anul căsătoriei sale în Gheja; ulterior a avut doi fii), apoi a trecut la Sándor Bethlen de Bethlen în jurul anului 1881 (perioada când i s-au născut la Gheja doi fii). În anii 1890 castelul a devenit posesiunea lui János Bánffy de Losoncz,

deși se pare că există o suprapunere cu perioada în care castelul a aparținut familiei Bethlen. Istoricul celor două familii sugerează că edificiul a devenit proprietatea lui Bánffy la câțiva ani după ce a fost construit. Se poate ca, timp de un deceniu, castelul să fi fost folosit în comun de familiile Bethlen și Bánffy. Renumitul clown elvețian Grock a petrecut o vreme la castel ca profesor particular de limba franceză, călărie și tenis al copiilor lui Bethlen Sándor și distrându-i cu acrobații. Biografia lui Grock e sumară și amintește de „cei trei fii ai lui Kálman Bethlen" (deși au fost doar doi), de fapt, unul dintre fii se numea Kálmán, iar tatăl lor Sándor.

Castelul este înălțat pe un dâmb ușor înclinat, construcția constând din două corpuri poligonale legate între ele de clădirea propriu-zisă. La parterul construcției cu două nivele se întinde un coridor cu coloane dorice, iar la etaj o loggia cu coloane fără capitel. Așezarea simetrică a bazei a avut ca rezultat o fațadă frumoasă, la axul căreia s-a construit unhol impunător.

Transformările de mai târziu au stricat frumusețea fațadei simetrice. Forma hexagonală a bastioanelor, pervazurile geamurilor acestora, ornamentele colțurilor, precum și acoperișul sub formă de plan frânt sunt caracteristice stilului baroc. În ansamblul lor, cele trei corpuri de clădire dau construcției o aură romantică.

Castelul este încadrat în lista Monumentelor Istorice din România în categoria de importanță B, Cod LMI: MS-II-m- B-15680. În jurul castelului există un parc cu arbori ornamentali și o livadă, ambele însumând 45 hectare. Caii pentru trăsuri și călărie își aveau grajdurile între Gheja și Luduș, în locul numit „La bolboană", iar animalele de muncă și atelajele la „Hodaie", la hotarul numit Răzoare. Cele două familii de nobili din Gheja, Bánffy și Bethlen, dețineau peste 700 de hectare de teren.

După plecarea familiei Bánffy, domeniul a fost administrat de un anume I. Moldovan. Terenul arabil a fost împărțit la reforma agrară cu precădere veteranilor și văduvelor de război. Domeniul a fost deținut, în ordine, de baronii Bánffy Béla, János (senior), János (junior). Ultimii proprietari ai castelului înainte de naționalizare a fost familia Losonczi.

Parcul a fost parcelat pentru construcția de locuințe, rămânând doar 15 hectare de livadă care au fost folosite de CAP (Cooperativa Agricolă de Producție) până în 1990. Castelul a fost naționalizat în 1948 și a fost preluat de Gospodăria Agricolă Colectivă (GAC), care a instalat aici birouri și a folosit pivnița, magaziile și grajdurile. În anul 1955 GAC- ul și-a mutat sediul, iar în 1960 castelul a fost preluat de Ministerul Sănătății.

După amenajare și conectarea la utilități, aici a fost amenajată secția de psihiatrie a spitalului orășenesc, având 120 de paturi. După 1990, spitalul a primit 0.5 hectare din suprafața livezii.

În anul 1995, baroneasa Bánffy Éva a revendicat posesiunile familiei. I s-au restituit o parte dintre ele, iar pentru altele (inclusiv castelul din Gheja) i s- a recunoscut dreptul de posesiune. După moartea sa, în 2009, moștenitor a devenit Bánffy Imre, băiatul fratelui său János.

Conform Repertoriului Arheologic Național, în Luduș sunt inventariate 6 situri arheologice:

Așezarea Bodrogkeresztúr de la Luduș

„Fabrica de Spirt", malul stâng al Mureșului - locuire civilă din epoca bronzului. Al. Popa încadrează fragmentele ceramice în faza III a culturii Tisa.

Așezare aparținând culturii Coțofeni de la Luduș

„Izvor" (Ciurgău, La Rozmany), lângă fostul CAP - locuire civilă din epoca bronzului.

Așezarea de epoca bronzului de la Luduș, la abator - locuire civilă.

Situl arheologic de la Luduș – „Fabrica de zahăr"

Situl arheologic este situat pe terenul fabricii de zahăr și al topitoriei de in - locuire civilă, cu o suprafață de 5 ha. În acest sit au fost descoperite o necropolă Hallstadt, un tezaur monetar roman (sec. II), o așezare din epoca romană (sec. II-III), o așezare și necropolă din epoca romano-bizantină (sec. IV-V), o așezare și necropolă din epoca medievală timpurie (sec. XI-XII).

Situl arheologic de la Luduș-Bara, la NV de oraș - locuire civilă.

Aici au fost investigate așezări din epoca bronzului timpuriu (cultura Coțofeni), epoca migrațiilor (sec. IV), epoca medievală timpurie.

Așezarea romană de la Luduș

„Ferma legumicolă", în stânga șoselei naționale Târgu Mureș - Turda - Cluj Napoca spre Chețani - locuire civilă din epoca romană.

La Gheja sunt inventariate 3 situri arheologice:

➔ **Necropola de incinerație de la Gheja-Gară - descoperire funerară**

Aici a fost descoperit un mormânt din epoca bronzului timpuriu, faza culturală Bodrogkeresztúr, precum și o necropolă de incinerație din epoca migrațiilor, secolul IV. Suprafața sitului este de 0.2 ha, iar starea de conservare este bună.

➔ **Așezare aparținând epocii bronzului de la Gheja - locuire civilă**

Situl se află pe o terasă, în punctul Gheja bătrână și aparține epocii bronzului mijlociu, faza culturală Sighișoara - Wietenberg.

➔ **Mormântul de la Gheja**

„Cariera de piatră" - descoperire funerară. Datare necunoscută, faza culturală neprecizată.[76]

1.12.3. Atracții turistice din împrejurimi

Cheile Turzii

Cheile Turzii alcătuiesc o arie protejată de interes național ce corespunde categoriei a IV-a IUCN (rezervație naturală de tip mixt), aflată în județul Cluj, la o distanță de 6 km vest de municipiul Turda, de-a lungul văii Hășdate. Au o lungime de 1.300 m și o înălțime a pereților de până la 200 m. Cheile ocupă o suprafață de 324 ha și s-au format prin erodarea rocii de calcar jurasic de către râul Hășdate. Cheile

[76] Strategia de dezvoltare locală a orașului Luduș pentru perioada

Turzii oferă un peisaj carstic de o rară sălbăticie: stânci înalte și abrupte, creste ascuțite, turnuri de piatră, vâlcele pietroase, grohotișuri, arcade etc. Conține peste 1.000 de specii de plante, animale, fluturi unele reprezentând elemente rare ca usturoiul sălbatic, acvila de stâncă, șogârțul de baltă, tisa, scorușul, garofița albă, fluturașul de stâncă. Se cunosc în Cheile Turzii aproximativ 50-60 de peșteri, arcade (resturile peșterilor prăbușite) sau firide, în general au dimensiuni mici (8 depășesc 20 m lungime, cea mai mare atingând 123 m).

Salina Turda

Salina Turda se găsește în zona Durgău-Valea Sărată din Turda. Intrarea în salină (prin galeria de acces Franz Josef) se făcea până în anul 2010 din str. Salinelor 54A (cartierul Turda Nouă), în prezent prin noua și moderna intrare din centrul turistic Salina-Durgău (Aleea Durgău nr.7).

Salina Turda este înscrisă pe lista monumentelor istorice din județul Cluj, elaborată de Ministerul Culturii din România în anul 2015 (cod LMI CJ-II-m-A-07801). Salina Turda deține în prezent săli de tratament, un amfiteatru, săli de sport, dar și o „roată panoramică", de undese pot admira stalactitele din sare.

Ștrand Durgău Turda

Aflat în imediată apropiere de Salina Turda, Ștrandul Durgău Turda este un ștrand cu apă sărată unde atât localnicii, cât și turiștii, se pot bucura de momente de relaxare într-un cadru natural liniștit. Ștrandul a fost amenajat în jurul Lacului Ocnei și Lacului Rotund, două lacuri mineralizate care s-au format în urma prăbușirii unor vechi exploatări de sare. Lacurile au un conținut ridicat de sare gemă (clorură de sodiu), astfel că fenomenul de heliotermie devine foarte intens.[77]

Cetatea medievală Târgu Mureș

[77] https://cluj.com

Cetatea medievală (în maghiară marosvásárhelyi vár) se află în centrul municipiului Târgu Mureș. Ansamblul cetății datează din secolul al XV-lea și se întinde pe o suprafață de 4,3 ha, sub formă de incintă fortificată cu 7 bastioane unite prin ziduri. În interiorul fortificației se găsește Biserica Reformată din Cetate și Muzeul de Istorie și Arheologie. Atât cetatea cu clădirile interioare (MS-II-a-A-15475), cât și ansamblul urban (MS-II-a-A-15454) din jurul ei se află pe lista monumentelor istorice. Cetatea actuală a fost construită pe locul unei alte fortificații ridicate în secolul XV (1492) și care a aparținut voievodului Transilvaniei, Báthory István. Aceasta primă cetate a fost distrusă în 1601, în timpul lui Mihai Viteazul, în urma invaziei condusă de Giorgio Basta. Poetul renascentist maghiar, Bálint Balassi la bătălia din Sânpaul din 9 iulie 1575 a căzut prizonier al principelui Ștefan Báthory și a fost ținut în cetatea din Târgu Mureș. Ulterior Báthory l-a luat cu el în Regatul Poloniei și Lituaniei, de unde l-a eliberat în 1577. O parte din secuii revoltați de decizia Dietei Transilvaniei care a refuzat restaurarea drepturilor lor de libertate, în urma fărșangului sângeros au fost torturați în 1596 în cetatea din Târgu Mureș. Între anii 1602 și 1652 s-a construit actuala cetate, de formă pentagonală, având 5 din cele 7 bastioane construite de breslele din oraș, utilizând ca materiale de construcție piatra de râu și cărămida. În anul 2011 a fost începută o amplă reabilitare finanțată de Uniunea Europeană, prin care s-a urmărit valorificarea cetății prin restaurarea componentelor artistice (picturi, stucaturi, fresce, elemente decorative exterioare, tâmplării) și remodelarea plasticii fațadelor-zidurile exterioare și interne, amenajarea căilor de acces pietonale, amenajări peisagistice și parc arheologic pentru evidențierea obiectivului reabilitat. Totodată, în 2018 a început restaurarea interioară și exterioară a Bisericii Reformate din Cetate din fondurile alocate de Guvernul Ungariei și enoriașii reformați.

Palatul Culturii și Palatul Administrativ din Târgu Mureș

Palatul Culturii este simbolul orașului Târgu Mureș. Acesta a fost construit în doi ani (1911-1913) și găzduiește mai multe instituții de cultură – Filarmonica de Stat, Biblioteca Județeană, Muzeul de Artă, Galeriile de Artă și Muzeul de Istorie. La exterior palatul este împodobit cu mozaicuri și basoreliefuri în bronz și piatră, vitralii și fresce. De la înființarea acestuia, Palatul Culturii a fost un loc în care s-au desfășurat principalele activități culturale din oraș, lucru care se întâmplă și astăzi.

Palatul Administrativ a fost prima clădire modernă a secolului XX. din centrul orașului.

Edificiul a fost construit între anii 1905-1907 din inițiativa primarului György Bernády. Clădirea are un turn înalt de 55 m, iar acoperișul și decorațiile externe sunt acoperite cu o majolică colorată în nuanțe de verde și galben muștar. Timp de 55 de ani a fost sediu al primăriei. Clădirea are o valoare arhitecturală însemnată, fiind sub umbrela stilului Secession. Din 1962 până în prezent clădirea este sediul administrativ al Consiliului Județean Mureș și al Prefecturii Mureș.

Grădina zoologică din Târgu Mureș

Punctul zoologic din Târgu Mureș a fost înființat în anii ,60 și prezintă un loc de atracție pentru populația locală și pentru turiști. La înființare grădina avea o suprafața de 600-700 mp, care în 1965 s-a mărit la 20 hectare. În prezent suprafața grădinii are 40 ha, cu o semirezervație de 5 ha pentru urși și lupi, o semirezervație pentru ierbivore europene de 10 ha, pavilion pentru feline, pavilion pentru păsări de baltă, pavilion african, pentru adăpostirea girafelor și elefanților, un padoc de 1,5 ha pentru aceste animale.

1.12.4. Infrastructura turistică a Orașului Luduș

Conform datelor Institutului Național de Statistică, la 31 iulie 2025, infrastructura de cazare turistică a Orașului Luduș cuprindea 6 structuri de primire turistică: un hotel, două moteluri, o pensiune turistică și două structuri încadrate în categoria „Apartamente și camere de închiriat”.[78]

Capacitatea de cazare existentă însuma 243 de locuri, repartizate astfel: 59 de locuri în hotel, 101 locuri în moteluri, 30 de locuri în pensiunea turistică și 53 de locuri în apartamentele și camerele de închiriat. Motelurile concentrau cea mai mare parte a capacității locale de cazare.[79]

Principalele structuri turistice cu funcțiuni de cazare sunt:

Pensiunea turistică Dana – 2 stele

Pensiunea Dana este situată în centrul orașului la aproximativ 50 de m de șoseaua E60, și este compusă din 12 camere-capacitate 30 locuri după cum urmeaza: 2 camere cu pat dublu + supliment copii, 4 camere cu 2 paturi și 6 camere cu 3 paturi.

Motel LA MOL – 2 stele

[78] Institutul Național de Statistică, TUR101C – Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică pe tipuri de structuri, județe și localități

[79] Institutul Național de Statistică, TUR102C – Capacitatea de cazare turistică existentă pe tipuri de structuri de primire turistică, județe și localități

Unitatea este situată în Luduș, str. Republicii nr 56 pe E60, lângă benzinăria Mol la intrarea în oraș din sensul Târgu Mures - Cluj. Clădirea are 3 etaje + mansardă, 9 camere pe un etaj și 3 camere la mansardă.

Hotelul River

Deschiderea Hotelului River a completat oferta turistică a Orașului Luduș prin asocierea serviciilor de cazare cu facilități de alimentație publică și agrement. Potrivit prezentării oficiale, hotelul oferă camere twin, camere duble și junior suite, restaurant pentru evenimente, cafenea, cramă și centru SPA. Facilitățile de relaxare includ piscină interioară, piscină exterioară disponibilă în sezonul cald și saună uscată. Diversitatea acestor servicii poate susține atragerea vizitatorilor pentru sejururi de relaxare și participarea la evenimente, contribuind la valorificarea ofertei turistice locale.

1.13. Cultură, sport și alte activități recreaționale

1.13.1. Monumente istorice

Conform listei monumentelor istorice publicată de Ministerul Culturii în Orașul Luduș din punct de vedere valoric sunt 7 monumente istorice reprezentative pentru patrimoniul cultural local (grupa B). Din punct de vedere structural din cele 7 monumente istorice carese regăsesc la nivel de oraș 6 sunt monumente de arheologie și unul este monumente dearhitectură.[80]

Tabelul nr. 44. Lista monumentelor istorice aflate în Orașul Luduș

Nr. crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
1	MS-I-s-B-15378	Necropola de la Gheja	Localitate componentă Gheja, oraș Luduș	la marginea de est a satului	sec.IV p. Chr.
2	MS -II-m-B-15680	Castelul Bánffy	Localitate componentă Gheja, oraș Luduș	Str.Castelului, nr.3 la margin- ea satului	înc. Sec. XIX
3	MS-I-s-B -15392	Situl arheologic de la Luduș	oraș Luduș	Fabrica de zahăr	
4	MS -I-m-B-15392.01	Așezare	oraș Luduș	Fabrica de zahăr, pe terenul fab- ricii de zahăr și al topitoriei de in	sec. XI
5	MS -I-m-B-15392.02	Necropolă	oraș Luduș	Fabrica de zahăr, pe terenul fab- ricii de zahăr și al topitoriei de in	sec. XI
6	MS -I-m-B-15392.03	Așezare	oraș Luduș	Fabrica de zahăr, pe terenul fab- ricii de zahăr și al topitoriei de in	sec.IV-V

[80] Lista Monumentelor istorice

7	MS -I-m-B-15392.04	Necropolă	oraș Luduș	Fabrica de zahăr, pe terenul fab- ricii de zahăr și al topitoriei de in	sec.IV-V

Sursa: Lista Monumentelor istorice

1.13.2. Cultură

În cursul anului 2019, Casa de Cultura„Pompeiu Hărășteanu" a inițiat și organizat, în regie proprie sau în parteneriat cu alte instituții publice numeroase evenimente și manifestări cultural-artistice, printre cele mai importante menționăm:

- Ziua Culturii Naționale - 15 ianuarie: Momente artistice susținute de elevi ai Liceului Tehnologic Nr.1 precum și o ceremonie de comemorare a poetului Mihai Eminescu în fața statuii sale din Parcul Primăriei;
- „Hai sa dăm mână cu mână" - spectacol folcloric dedicat Zilei Unirii Principatelor Române susținut de către Ansamblul Profesionist „Mureșul" din Târgu Mureș, împreună cu 4 soliste;
- Ziua Culturii Maghiare - 22 ianuarie;
- Sărbătorirea Zilei Europei - 9 Mai și manifestare dedicată comemorării poetului George Coșbuc în parteneriat cu Liceul Tehnologic Nr. 1 Luduș;
- Sărbătorirea Zilei Eroilor - Ceremonie religioasă și depuneri de coroane în cinstea eroilor;
- Sărbătorirea Zilei Internaționale a Persoanelor Vârstnice și a cuplurilor care au împlinit 50 de ani de căsătorie (Nunta de Aur);
- Sărbătorirea Zilei Armatei Române - 25 octombrie;
- Festivalul internațional de folclor „Șir de Mărgăritare", ediția a XVI-a;
- Manifestări cu ocazia Zilei Naționale a României - 1 Decembrie: ceremonii religioase și civile, depuneri de coroane de flori, spectacol folcloric.

Pe lângă aceste activități au mai fost susținute în parteneriat cu unitățile de învățământ, Biblioteca orășenească și Protopopiatul Ortodox Luduș și alte activități educativ-culturale: lansare de carte, expoziția de icoane susținută de artistul plastic Marcel Naste, precum și evenimente de divertisment pentru tineri: spectacol magie, spectacol de circ și de animație pentru preșcolari și elevi de clasele primare. De asemenea, instituția publică de cultură asigură desfășurarea zilnică în condiții optime a programelor de repetiții pentru cercurile de pian și canto ale ansamblurilor de dansuri populare.

Imobilul casei de cultură nu mai este funcțional din luna februarie 2022, însă autoritatea locală organizează anual anumite evenimente:

- Ziua Culturii Naționale - 15 ianuarie
- Sărbătorirea Zilei Eroilor - Ceremonie religioasă și depuneri de coroane în cinstea eroilor;
- Sărbătorirea Zilei Internaționale a Persoanelor Vârstnice și a cuplurilor care au împlinit 50 de ani de căsătorie (Nunta de Aur);
- Sărbătorirea Zilei Armatei Române - 25 octombrie;

- Manifestări cu ocazia Zilei Naționale a României - 1 Decembrie: ceremonii religioase și civile, depuneri de coroane de flori, spectacol folcloric.

Ansambluri de dansuri populare din Luduș

Ansamblul folcloric „Ardealul" și Ansamblul de dansuri populare Hajdina din Luduș Ansamblul a fost înființat în luna martie a anului 2000. Pe scena Casei de Cultură „Pompeiu Hărășteanu" din Luduș s-a desfășurat pe 2 aprilie 2017, spectacolul aniversar la împlinirea a 17 de ani de la constituirea Ansamblul Folcloric „Ardealul", datorată coregrafilor Petru și Mariana Pop, care au construit o veritabilă instituție de promovare a jocului și tradițiilor populare și care-i conduc destinele spre binele culturii populare din zonă.[81]

Conform inventarului domeniului public în Luduș există 2 cămine culturale și o casă de cultură.

Tabelul nr. 45. Cămine culturale/casă de cultură din Orașul Luduș

Denumirea bunului	Localitatea	Suprafață construită
Căminul cultural	Gheja	369 mp
Căminul cultural	Roșiori	257 mp
Casa de cultură	Luduș	1.047 mp

Sursa: UAT Orașul Luduș

În anul 2017 din buget local au fost reparate acoperișurile celor 2 cămine culturale din Gheja și Roșiori. În anul 2018 la căminul cultural din Gheja au fost amenajate grupurile sanitare iar la căminul cultural din Roșiori au avut loc reparații capitale. Proiectul „Reabilitare, modernizare, extindere și dotare Casă de Cultură din Orașul Luduș, județul Mureș" este depus spre finanțare prin programul POR. Activitățile proiectului constau în realizarea unui nou circuit unitar specific instituțiilor culturale, redimensionarea spațiilor existente, reamenajarea și modernizarea acestora, extinderea pe verticală a imobilului pentru amenajarea unei biblioteci.

Totodată, este în implementare proiectul "Extindere, reabilitare și modernizare imobil cu destinația de centru multifuncțional", cod SMIS 340983, ce vizează imobilul casei de cultură, contractul de finanțare fiind semnat în iunie 2026.

[81] www.ludusonline

Cinematograful „Flacăra" din Luduș

În anul 2009 prin Hotărârea Consiliului Local nr. 145/2009, Consiliul local Luduș aprobă Protocolul prin care Primăria orașului preia de la RADEF (Regia Autonomă de Distribuție și Exploatare a Filmelor) „România Film" imobilul Cinematograful „Flacăra" în domeniul public al orașului. Prin aceeași Hotărâre de Consiliu Local a fost aprobată trecerea în domeniulprivat al UAT Luduș și în administrarea Consiliului local bunurile mobile aflate în inventarul Cinematografului „Flacăra", precum și preluarea activului și pasivului aferent cinematografului. Cinematograful Flacăra e cuprins în lista sinteza a CNI (Compania Națională de Investiții) în vederea finanțării pentru reabilitarea și dotarea cinematografului.

Biblioteca Orășenească Luduș

Biblioteca Orășenească Luduș este o instituție de cultură integrată în sistemul național de biblioteci publice, a cărei misiune și obiective sunt orientate pentru a servi interesele de informare, educație permanentă, studiu, dezvoltarea personalității, lectură și recreere exprimate de membrii Orașului Luduș. Biblioteca orășenească funcționează sub autoritatea UAT Orașului Luduș, care îi asigură resursele financiare necesare bunei funcționări.

Biblioteca oferă utilizatorilor acces liber, nelimitat și în mod nediscriminatoriu la colecțiileproprii de documente și la bazele de date deținute.

În calitate de instituție de cultură de tip enciclopedic, de parte integrantă din sistemul informațional, Biblioteca Orășenească își îndeplinește misiunea care și-a asumat-o față decomunitatea utilizatorilor ludușeni prin următoarele atribuții:

- constituie, organizează, dezvoltă, conservă și pune la dispoziția utilizatorilor colecții de tip enciclopedic din toate categoriile de documente de bibliotecă, în mod corespunzător dimensiunii și structurii socio-profesionale a populației din oraș;
- asigură servicii pentru lectură, informare, studiu, documentare, recreere;
- organizează instrumente de comunicare a colecțiilor în sistem traditional și informatizat și îndrumă utilizatorii în folosirea acestor surse de informare, documentare și orientare în sistemul de servicii oferite de bibliotecă;
- oferă servicii de informare bibliografică și documentară;
- în funcție de posibilități oferă accesul utilizatorilor la alte baze de date sau documente de bibliotecă prin schimb interbibliotecar și alte servicii la distanță;
- organizează și colaborează la programele de diversificare și modernizare a serviciilor de bibliotecă;
- coordonează metodologic bibliotecile publice comunale din zonă, prin acțiuni specifice de îndrumare profesională prin proiecte și programe;
- inițiază, organizează și desfășoară proiecte și programe în parteneriat cultural-

educațional cu instituții și autorități de profil din județ și din țară.

Potrivit datelor Institutului Național de Statistică, în anul 2025, în orașul Luduș funcționau cinci biblioteci, dintre care una publică. Fondul documentar al bibliotecilor însuma 117.471 de volume, iar activitatea acestora a înregistrat 2.319 cititori activi și 10.280 de volume eliberate în cursul anului. Indicatorii privind fondul documentar, cititorii activi și volumele eliberate se referă la totalul bibliotecilor din oraș.

Tabelul nr. 46. Activitatea bibliotecilor din Orașul Luduș

Categorii de biblioteci	Județ	Localitate	Anul 2025			
			UM: Număr	Volume existenteîn biblioteci	Cititori activi la biblioteci	Volume eliberate
Total	Mureș	ORAȘ LUDUȘ	5	117.471	2.319	10.280
Publice			1			

Sursa: UAT Orașul Luduș

1.13.3. Sport și alte activități recreaționale

La nivelul Orașului Luduș diferitele activități sportive se desfășoară în cadrul celor 3 cluburisportive și Stadionul Mureș.

Clubul sportiv – ACS MUREȘUL LUDUȘ

Asociația Clubul Sportiv Mureșul Luduș are în componență secții de tenis de masă, baschet, handbal și fotbal (echipele activează în ligile a IV-a și a V-a, ultimele din sistemul competițional al FRF, aferente sportului județean), respectiv 252 de sportivi legitimați latoate grupele de vârstă.

Club sportiv Viitorul

Începând din anul 2015, „Bazinul de înot didactic" din Orașul Luduș a devenit o atracție pentru cei care sunt amatori de mișcare într-un ambient deosebit de plăcut. Cu o afluență mai mare în perioadele cu temperaturi mai scăzute, bazinul își dovedește utilitateași în timpul verii când Mureșul, aflat la câțiva pași distanță, nu reușește să facă o concurență notabilă.

Atletic Club SPORTIN Luduș

Înființat după 1989, Atletic Club SPORTIN Luduș, s-a impus în activitățile sportive ale orașului prin sportivii săi de valoare și prin performanțele la nivel național. În anul 2018 în cadrul proiectului „Calendar competițional de performanță 2018", sportivii

clubului au participat la Campionatul Național de cros J2, J3, C1, C2, C3; la Campionatul Național deSemimaraton, la Campionatul Național de atletism în aer liber și la organizarea și participareala concursul Interjudețean de cros pentru copii, juniori și masters „Trofeul Ella Kovács, ediția a XIV-a ROMÂNIA 100”.

Stadionul Mureșul

Stadionul Mureșul are o suprafață de 15.381 mp și o capacitate de 1.500 de locuri.

Parcul Tineretului

UAT Luduș a finalizat proiectul finanțat prin fonduri europene prin programul POR „Modernizare, amenajare și dotare Parcul Tineretului”. Rezultatele care au fost obținute prinimplementarea proiectului sunt:

- un teren cu suprafața de 22.792 mp amenajat ca spațiu verde;
- un spațiu de joacă pentru copii amenajat în interiorul spațiului verde;
- un teren de sport multifuncțional echipat cu dotări specifice, amenajat în interiorul spațiului verde;
- un spațiu funcțional construit, în suprafață de 287 mp;
- sistem wireless montat în cadrul spațiului verde, sistem de sonorizarea ambientală montat în cadrul spațiului verde;
- 1.305 mp alei pietonale pavate, amenajate în cadrul spațiului verde;
- 540 mp pistă alergare elastică, amenajată în cadrul spațiului verde;

- 40 bănci, 6 seturi mobilier urban, montate în interiorul spațiului verde, 8 cișmele montate în interiorul spațiului verde, 10 suporturi rastel pentru biciclete amplasate în interiorul spațiului verde, 40 seturi coșuri de gunoi colectare selectivă amplasate în cadrul spațiului verde, afișaj informativ realizat în cadrul spațiului verde;
- un sistem de irigații montat în cadrul spațiului verde.

Activități de pescuit recreativ/sportiv pe brațul mort al râului Mureș

Brațul Mort al râului Mureș este un habitat piscicol natural, având acces din strada Crinului și se află în domeniul public al UAT Orașului Luduș, administrarea, întreținerea și exploatarea acestui bun desfășurându-se sub autoritatea deliberativă și executivă a Orașului Luduș, prin Serviciul Piețe, Sala de sport, Bazin Sportiv și Stadion

din cadrul Primăriei Orașului Luduș.[82]

Lacul de pescuit –are o suprafață de aproximativ 10 ha luciu de apă, o lungime de 1.4 km, cu adâncimea ce variază între 1.5 și 4.5 m, specia predominantă ce poate fi pescuită fiind crapul comun și crapul oglindă. Balta mai prezintă și o populație de somn, biban, caras, știucă și ten. Se poate pescui pe un mal, în locurile amenajate sau neamenajate. A fost reabilitat drumul de acces care era impracticabil pe anumite porțiuni, s-a toaletat malul interior, au fost amenajate 20 de standuri de pescuit cu dale de beton recuperate de la vechile trotuare.

[82] Regulament de organizare și funcționare a activităților de pescuit recreativ/sportiv pe brațul mort al râului Mureș

1.14. Creștere inteligentă și digitalizare

Servicii publice on-line

Începând din aprilie 2020, Primăria Orașului Luduș a pus la dispoziția cetățenilor Ghișeul online, o platformă pentru depunerea online a documentelor. În acest moment platforma online poate fi folosită pentru Acces Informație Publică, Adeverințe (toate tipurile), Autorizație (toate tipurile), Avize (toate tipurile), Cerere (toate tipurile), Certificate (toate tipurile), Petiție, Declarație (toate tipurile). Administrația locală Luduș intenționează să extindă lista documentelor ce vor putea fi obținute fără să mai fie necesară deplasarea la ghișeele instituției. De asemenea prin intermediul serviciului on-line impozite și taxe se pot achita taxele, impozitele și amenzile.

Wi-fi în spații publice

Proiectul privind realizarea facilităților Wi-Fi în spațiile publice ale Orașului Luduș a fost implementat, conform informațiilor transmise de administrația locală pentru actualizarea strategiei. Intervenția se înscrie în inițiativa europeană WiFi4EU, destinată sprijinirii accesului gratuit la internet în spațiile publice ale comunităților locale.

Dezvoltarea conectivității publice completează serviciile electronice oferite de administrație și poate facilita accesul cetățenilor și al vizitatorilor la informații și platforme online. Valorificarea acestei infrastructuri poate sprijini utilizarea serviciilor publice digitale și participarea la viața comunității..

1.15. Cooperare și asociații – Zona urbană funcțională

În ceea ce privește implicarea și cooperarea autorității locale cu alte entități de interes, amintim apartenența la asociațiile de dezvoltare intracomunitare. Asociațiile de dezvoltare intercomunitară se constituie în condițiile legii, în scopul realizării în comun a unor proiecte de dezvoltare de interes zonal sau regional ori al furnizării în comun a unor servicii publice.

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Aqua Invest Mureș

Orașul Luduș face parte din Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Aqua Invest Mureș cu atribuții în domeniul apă-canalizare.

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „ECOLECT MUREȘ"

Asociația s-a înființat în luna anul 2008, sub denumirea de Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „ECOLECT MUREȘ" și este constituită în scopul înființării, organizării, reglementării, finanțării, exploatării, monitorizării și gestionării în comun a serviciului de salubrizare a localităților pe raza de competență a unităților administrativ-teritoriale membre, precum și realizarea în comun a unor proiecte de investiții publice de interes zonal sau regional, destinate înființării, modernizării și/sau dezvoltării, după caz, a sistemelor de utilități publice aferente. Membrii Asociației de Dezvoltare Intercomunitară „ECOLECT MUREȘ" sunt reprezentați de cele 102 unități administrativ teritoriale (UAT) ale județului Mureș și Consiliul județean Mureș, printre care și Orașul Luduș.

Principalele obiective ale Asociației cu privire la gestionarea deșeurilor municipale sunt cele care conduc la îndeplinirea țintelor asumate de România prin Tratatul de Aderare la Uniunea Europeană precum asigurarea colectării deșeurilor generate de întreaga populație, implementarea colectării separate a deșeurilor menajere, asigurarea de capacități suficiente de sortare și reciclare a deșeurilor, asigurarea de capacități de tratare a deșeurilor biodegradabile, depozitarea deșeurilor care nu pot fi valorificate în depozite conforme, delegarea gestiunii serviciilor de colectare, transport, tratare și depozitarea deșeurilor municipale.[83]

Asociația Orașelor din România

Asociația pentru Urgențe Medicale Luduș

Asociația pentru Urgențe Medicale Luduș a fost fondată în 2019. Asociația a luat naștere ca urmare a unei fructuoase colaborări între managementul unei companii private din Luduș și personalul Compartimentului de Primiri Urgențe din localitate. Medicina de urgență este o necesitate, însă una foarte costisitoare.

Pe lângă personal bine instruit, este nevoie de o mulțime de aparate, dispozitive, medicamente, consumabile și acces rapid la secția de primiri a urgențelor. Orașul Luduș a continuat și în anul 2019 relațiile de înfrățire și cooperare cu localitățile Urhida și Lucias din Ungaria stabilite prin HCL 133/2009 și HCL 115/27.04.2010.

[83] https://www.adiecolectms.ro/

Un concept deosebit de important în arhitectura noilor direcții de dezvoltare a comunităților umane la nivel european, aplicabil și în cazul Orașului Luduș este cel de **zonă urbană funcțională.**

Zona urbană funcțională constituie un concept de dezvoltare spațială care prevedere tratarea ca un tot unitar a orașelor/municipiilor, împreună cu zonele periurbane și limitrofe acestora cu care acestea au dezvoltat de-a lungul timpului legături organice (spre exemplu, localitățile care sunt puternic conectate funcțional cu orașul - (distanță mică între localități – mai puțin de 20 km, număr mare de navetiști, activități economice interconectate, etc.). Zona urbană funcțională a Orașului Luduș se compune din orașul reședință **Luduș**, localitățile aparținătoare **Avrămești, Cioarga, Ciurgău, Fundătura, Gheja și Roșiori**, precum și din localitățile periurbane **Bogata**, **Chețani** și **Ațintiș.**

Între localitățile aparținătoare, respectiv localitățile periurbane și orașul Luduș se stabilesc relații intense specifice zonei urbane funcționale, respectiv:

- distanța între localități este mică, sub 20 de kilometri;
- există rute de transport care asigură o conexiune bună între localitățile în cauză și orașul reședință Luduș;
- există fluxuri constante de navetiști, majoritatea populației active din localitățile în cauză desfășurându-și activitatea lucrativă în Orașul Luduș;
- o ponderea importantă din absolvenții de școală gimnazială din localitățile în cauză optează pentru a-ți continua studiile la liceele existente în Orașul Luduș;
- majoritatea serviciilor publice care nu sunt disponibile la nivel de localitate de rang inferior sunt concentrate în Orașul Luduș, făcând necesară deplasare frecventă a locuitorilor din localitățile satelit către orașul reședință;
- dezvoltarea economică și socială a întregului perimetru delimitat de zona periurbană gravitează și este direct influențată de activitatea economică existentă la nivelul orașului reședință.

Având în vedere toate aceste elemente, sunt întrunite condițiile minime pentru declararea zonei formată din orașul reședință **Luduș**, localitățile aparținătoare **Avrămești, Cioarga, Ciurgău, Fundătura, Gheja și Roșiori**, precum și din localitățile periurbane **Bogata**, **Chețani** și **Ațintiș ca zonă urbană funcțională a Orașului Luduș.** Avantajele apartenenței localităților mai sus menționate la zona urbană funcțională constau în accesul extins la linii de finanțare și la oportunități de dezvoltare teritorială (ex. dezvoltarea unui sistem de transport public regulat) suplimentare. Astfel, scopul principal al sprijinului conceput de Uniunea Europeană pentru zonele urbane funcționale constă în eliminarea disparităților de dezvoltare între localitățile aparținătoare zonei și în dezvoltarea unor mecanisme teritoriale care să consolideze dezvoltarea organică a acestuia, mobilitatea intra-teritorială și reziliența comunităților locale vizate.

Existența zonei urbane funcționale face posibilă crearea unor grupuri de acțiune locală la nivel urban, specifice mecanismului DLRC (dezvoltare locală sub responsabilitatea comunității), care asigură alte oportunități de finanțare, în special pentru zonele urbane marginalizate din cadrul zonei urbane funcționale, sau pentru comunitățile aflate în risc de excluziune socială.

ORAȘ LUDUȘ
STRATEGIA
DE DEZVOLTARE
LOCALĂ
2021-2030

2.1. Corelarea cu strategiile și planurile europene, regionale și județene

Pentru elaborarea proiectelor cuprinse în prezenta strategie este necesară analiza politicilor și existente. Astfel, prin analiză a fost urmărită corelarea cu strategiile și planurile naționale, regionale și locale, cu scopul de a identifica domeniile cheie de intervenție, precum și obiectivele și prioritățile specifice vizate în perioada următoare.

2.1.1. Corelarea cu strategiile și planurile europene

Programele europene de finanțare implementate în România în perioada 2021-2027

Politica de coeziune a Uniunii Europene pentru perioada 2021–2027 susține competitivitatea și inovarea, tranziția verde, conectivitatea, incluziunea socială și dezvoltarea teritorială integrată. Direcțiile principale ale politicii de coeziune sunt transpuse în programe de finanțare naționale și regionale, prin investiții în infrastructură, servicii publice, întreprinderi și competențe.[84]

Prezentarea programelor ține seama de modificările intervenite pe parcursul implementării, inclusiv de reunirea finanțărilor pentru dezvoltare durabilă și tranziție justă în Programul Dezvoltare Durabilă și Tranziție Justă.

Alocările din tabelul următor reprezintă bugete publice la nivelul programelor, alcătuite din contribuția Uniunii Europene și cofinanțarea publică națională. Datele sunt raportate la documentele și fișele oficiale disponibile în septembrie 2026.

Tabelul nr. 44. Alocările programelor naționale de finanțare 2021–2027 (euro)

Program	Contribuția UE	Cofinanțarea publică națională	Buget public total
PDDTJ	6.183.789.178	1.601.152.199	7.784.941.377
Programul Sănătate	2.660.208.945	948.551.867	3.608.760.812
Programul Incluziune și Demnitate Socială	3.366.046.600	822.913.124	4.188.959.724
Programul Educație și Ocupare	3.098.205.000	741.366.195	3.839.571.195
PoCIDIF	1.650.000.000	461.230.103	2.111.230.103

[84] Comisia Europeană, obiectivele politicii de coeziune

Sursa: prelucrare pe baza documentelor indicate în nota de subsol.[85]

Programul Dezvoltare Durabilă și Tranziție Justă (PDDTJ) 2021–2027

Programul Dezvoltare Durabilă și Tranziție Justă integrează investițiile de mediu și energie cu măsurile pentru teritoriile afectate de tranziția către neutralitatea climatică. Versiunea 3.1 a fost aprobată prin Decizia Comisiei Europene C(2026)1803 din 11 martie 2026. Finanțarea este asigurată prin Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul de coeziune și Fondul pentru o tranziție justă. Din bugetul total de aproximativ 7,785 miliarde euro, componenta finanțată prin Fondul pentru o tranziție justă, împreună cu contribuția națională aferentă, însumează aproximativ 2,531 miliarde euro.

Investițiile pentru dezvoltare durabilă acoperă alimentarea cu apă și tratarea apelor uzate, gestionarea deșeurilor și economia circulară, biodiversitatea, calitatea aerului, adaptarea la schimbările climatice și energia. Componenta de tranziție justă include priorități pentru județele Gorj, Hunedoara, Dolj, Galați, Prahova și Mureș, alături de intervenții pentru tehnologii strategice, locuințe accesibile și asistență tehnică.

Prioritatea 6 – Mureș are un buget public total de 222.900.355 euro: 189.465.301 euro din Fondul pentru o tranziție justă și 33.435.054 euro cofinanțare națională. Tabelul prezintă repartizarea orientativă a contribuției europene. [86]

Tabelul nr. 45. Prioritatea 6 – Mureș: repartizarea contribuției europene (euro)

Domeniu de intervenție	Contribuția UE
Infrastructuri pentru IMM-uri	11.900.000
Dezvoltarea IMM-urilor și investiții productive	86.994.082
Energie eoliană	2.030.234
Energie solară	25.599.056
Alte surse regenerabile, inclusiv geotermale	7.515.648
Reabilitarea terenurilor și siturilor contaminate	6.725.370
Producție ecologică și eficiența resurselor în întreprinderi mari	17.850.000
Material rulant pentru transport urban curat	7.752.510
Infrastructură pentru combustibili alternativi	403.750
Modernizarea serviciilor pieței muncii	6.162.948
Adaptarea lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor	16.531.703
Total	**189.465.301**

[85] Comisia Europeană, DG REGIO, Fișa programului cu CCI 2021RO16FFPR001; Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, Programul Sănătate 2021–2027; Comisia Europeană, DG REGIO, Social Inclusion and Dignity; Comisia Europeană, DG REGIO, Education and Employment; Comisia Europeană, DG REGIO, Smart growth, digitalization and financial instruments.

[86] Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, Programul Dezvoltare Durabilă și Tranziție Justă 2021–2027, informații disponibile la: https://mfe.gov.ro/programul-dezvoltare-durabila-si-tranzitie-justa/

Sursa: Programul Dezvoltare Durabilă și Tranziție Justă 2021–2027

Programul Sănătate (PS) 2021–2027

Programul Sănătate finanțează dezvoltarea serviciilor medicale, modernizarea infrastructurii și creșterea capacității sistemului de a răspunde nevoilor populației. Intervențiile combină investițiile materiale cu pregătirea personalului, prevenția și îmbunătățirea serviciilor. Sunt vizate asistența primară și ambulatorie, reabilitarea, paliația, bolile cronice, oncologia și transplantul, precum și cercetarea și utilizarea tehnologiilor în domeniul medical.

Versiunea 7.1, aprobată prin Decizia C(2026)5377 din 22 iulie 2026, cuprinde zece priorități. Bugetul public total este de 3.608.760.812 euro, din care 2.660.208.945 euro reprezintă contribuția europeană. Structura financiară include intervenții pentru competențe și tehnologii strategice în sănătate, precum și pentru infrastructură cu utilizare dublă.

Tabelul nr. 46. Prioritățile Programului Sănătate și bugetele publice totale (euro)

Prioritate și domeniu de intervenție	Buget public total
P1. Asistență primară, comunitară, ambulatorie și prevenție	650.672.535
P2. Reabilitare, paliație și îngrijirea bolilor cronice	199.508.689
P3. Eficacitatea și reziliența sistemului medical	509.175.119
P4. Infrastructuri spitalicești și sanitare	589.264.536
P5. Cercetare medicală inovatoare	204.794.075
P6. Digitalizarea sistemului medical	1.485.735
P7. Oncologie și transplant	645.770.768
P8. Personal și competențe în sănătate legate de tehnologiile digitale și biotehnologii	114.436.608
P9. Tehnologii și servicii în sănătate care contribuie la STEP	351.767.644
P10. Investiții în infrastructura dublă	341.885.103
Total	**3.608.760.812**

Sursa: Programul Sănătate

La Luduș, investițiile în ambulatoriu și în serviciile de reabilitare și paliație răspund direcțiilor din prioritățile 1 și 2. Dezvoltarea acestor servicii apropie diagnosticul, tratamentul și îngrijirea de pacienții din oraș și din localitățile învecinate. Dotările și spațiile medicale trebuie corelate cu personalul și organizarea serviciilor, astfel încât

capacitatea creată să se reflecte în acces mai bun la îngrijire și în continuitatea tratamentului. [87]

Programul Incluziune și Demnitate Socială (PoIDS) 2021–2027

Programul Incluziune și Demnitate Socială susține reducerea sărăciei și a excluziunii prin servicii comunitare, sprijin pentru copii și familii, îngrijirea persoanelor vârstnice și creșterea autonomiei persoanelor cu dizabilități. Finanțează, de asemenea, intervenții pentru alte grupuri vulnerabile și ajutor material. Potrivit fișei Comisiei Europene aferente deciziei din 24 iunie 2026, bugetul public total este de 4.188.959.724 euro. Componenta FSE+, inclusiv cofinanțarea națională aferentă, însumează 3.700.269.968 euro, iar componenta FEDR, 488.689.756 euro.[88]

Programul Educație și Ocupare (PEO) 2021–2027

Programul Educație și Ocupare sprijină accesul la educație și formare, participarea pe piața muncii și dezvoltarea competențelor. Finanțările urmăresc prevenirea abandonului școlar, educația timpurie, învățământul profesional, învățarea pe tot parcursul vieții, integrarea profesională a tinerilor și a persoanelor dezavantajate, antreprenoriatul și economia socială. Fișa Comisiei Europene indică un buget public total de 3.839.571.195 euro, din care 3.098.205.000 euro provin din FSE+, aferent deciziei de aprobare din 7 august 2026.[89]

La nivel local, pregătirea profesională și sprijinul pentru ocupare pot fi organizate în parteneriat cu unitățile de învățământ, angajatorii și serviciile de ocupare. Adaptarea formării la cererea de competențe din economia locală susține integrarea tinerilor și reconversia persoanelor afectate de schimbările economice. În educație, intervențiile pentru elevii aflați în risc de abandon și sprijinul acordat familiilor completează investițiile în clădiri și dotări școlare.

Programul Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (PoCIDIF) 2021–2027

PoCIDIF susține cercetarea și inovarea, colaborarea dintre mediul academic și întreprinderi, competitivitatea IMM-urilor și transformarea digitală. Domeniile de intervenție includ serviciile administrației publice centrale, sprijinul pentru digitalizare și valorificarea digitală a culturii. Fișa financiară publicată de Comisia

[87] Agenția pentru Dezvoltare Regională Vest, Programul Sănătate, informații disponibile la: https://adrvest.ro/programul-sanatate/

[88] Programul Incluziune și Demnitate Socială (PoIDS) 2021–2027, informații disponibile la: https://mfe.gov.ro/pids-21-27/

[89] Programul Educație și Ocupare (PEO) 2021–2027, informații disponibile la: https://mfe.gov.ro/peos/prezentare-program/

Europeană și consultată la 9 septembrie 2026 indică 2.111.230.103 euro contribuție publică totală, din care 1.650.000.000 euro din FEDR.[90]

Un proiect național relevant pentru administrația locală este Platforma națională de interoperabilitate, implementată de Autoritatea pentru Digitalizarea României în perioada iulie 2025–iulie 2028. Proiectul are o valoare totală de 164.430.871 lei și urmărește schimbul de date între sistemele informatice publice, inclusiv conectarea administrațiilor locale.

Extinderea serviciilor electronice ale Primăriei Luduș presupune integrarea aplicațiilor existente și reutilizarea informațiilor disponibile în registrele publice. Conectarea la infrastructurile naționale de schimb de date poate reduce documentele solicitate repetat cetățenilor și poate simplifica soluționarea cererilor. Astfel, dezvoltarea portalului local și a aplicațiilor administrative se articulează cu investițiile naționale în interoperabilitate.

Programul Transport (PT) 2021–2027

Programul Transport susține conectivitatea rutieră și feroviară, siguranța circulației, transportul naval și multimodal și mobilitatea sustenabilă în nodurile urbane. Actualizările ghidurilor din septembrie 2026 includ și infrastructura reziliență cu utilizare dual pentru mobilitate militară. Alocările trebuie raportate la forma actualizată a programului și a ghidurilor, întrucât acestea au fost revizuite pe parcursul implementării.

Sinteza publicată la 4 septembrie 2026 a OMTI nr. 813/2026 indică alocări din program de 2.763.067.250 euro pentru conectivitatea rutieră primară, 567.899.125 euro pentru conectivitatea rutieră secundară și 1.949.030.652 euro pentru eficiența căilor ferate. Aceste valori reprezintă alocările menționate pentru prioritățile respective; limitele de contractare și supracontractare sunt evidențiate distinct în ghiduri.[91]

Alte programe și complementarități

Programul Asistență Tehnică (PAT) 2021–2027 sprijină funcționarea sistemului de gestionare a fondurilor europene. Acesta finanțează inclusiv asistența tehnică aferentă componentei de dezvoltare durabilă a PDDTJ.

Programul pentru Acvacultură și Pescuit (PAP) 2021–2027 este finanțat prin Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură (FEAMPA). Acesta sprijină pescuitul durabil, acvacultura, prelucrarea și comercializarea produselor, protejarea resurselor acvatice și dezvoltarea comunităților pescărești.

[90] Programul Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (PoCIDIF) 2021–2027, informații disponibile la: https://mfe.gov.ro/pocidif/despre-programul-pocidif/

[91] Fonduri-structurale.ro, informații disponibile la: https://www.fonduri-structurale.ro/stiri/41193/au-fost-modificate-ghidurile-solicitantului-aferente-prioritatilor-1-2-3-4-5-6-7-si-9-din-programul-transport-2021-2027

Programele naționale sunt completate, pentru Orașul Luduș, de Programul „Regiunea Centru" 2021–2027. Prezentarea acestuia se integrează în corelarea la nivel regional, împreună cu documentele de dezvoltare și specializare inteligentă ale Regiunii Centru.

Continuitatea investițiilor după anul 2027

Perioada de programare și calendarul implementării nu se suprapun integral. De exemplu, versiunea aprobată în iulie 2026 a Programului Sănătate prevede eligibilitatea până la 31 decembrie 2030, iar proiectul național de interoperabilitate are termen de implementare în iulie 2028. Prin urmare, investițiile asociate programării 2021–2027 pot produce rezultate și după încheierea acestei perioade.

Pentru perioada 2028–2034, Comisia Europeană propune organizarea sprijinului prin planuri de parteneriat naționale și regionale și menținerea finanțării pentru infrastructură, competitivitate și dezvoltare teritorială.

Prezentarea Comisiei menționează aproximativ 450 miliarde euro pentru coeziunea economică, socială și teritorială, inclusiv pescuit și comunități rurale, în cadrul propunerii. Adoptarea bugetului multianual rămâne supusă procedurii europene de negociere și aprobare.[92]

Pregătirea proiectelor Ludușului cu orizont mai lung poate urmări direcțiile anunțate și calendarul stabilirii programelor viitoare

Programul Interreg Europe 2021-2027

Reprezintă unul dintre instrumentele de punere în aplicare a politicii de coeziune a UE. Prin această politică, UE urmărește o dezvoltare armonioasă în întreaga Uniune, prin îmbunătățirea coeziunii economice, sociale și teritoriale pentru a stimula dezvoltarea regiunilor din UE și a statelor membre.

Obiectivul acestui program este acela de a îmbunătăți implementarea politicilor și programelor de dezvoltare regională, în principal a programelor din cadrul obiectivului investiții pentru creștere economică și locuri de muncă prin promovarea schimbului de experiență și a învățării politicilor printre actorii de relevanță regională.[93]

Aria eligibilă pentru acest program se întinde pe întreg teritoriul UE plus alte două state partenere cu statut special (Norvegia și Elveția). Prin intermediul acestui program se au în vedere acțiuni în mai multe domenii, precum: *cercetare, dezvoltare, inovare, digitalizare, informatizare, IMM, antreprenoriat, energie, riscuri, apă/apă*

[92] Comisia Europeană, propunerea privind politica de coeziune pentru perioada 2028–2034 și etapele adoptării, informații disponibile la: https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/the-eu-s-long-term-budget-2028-2034/

[93] Interreg Europe 2021-2027, preluat de pe https://www.interregeurope.eu/about-us/2021-2027/ la data de 10.01.2022

uzată, economie circulară/ deșeuri, biodiversitate/infrastructura verde, calitatea aerului, mobilitate urbană, transport, piața muncii, educație, sănătate, turism, cultură[94].

Programul Interreg URBACT IV 2021-2027

Programul are drept obiectiv promovarea dezvoltării urbane durabile integrate prin cooperare. În cadrul acestui program pot participa toate statele din UE și alte 2 state partenere, acestea fiind Norvegia și Elveția. Obiectivul de politică: *O mai bună guvernanță a cooperării (ISO1): (iv) prin consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate de a implementa strategii macroregionale și strategii pentru bazinul mării, precum și alte strategii teritoriale.*

De asemenea, Programul Interreg URBACT IV *promovează dezvoltarea urbană durabilă integrată, prin cooperare, prin acțiuni pentru consolidarea capacității de natură trans-tematică prin intermediul rețelelor transnaționale și activități generale de consolidare a capacității și schimb de cunoștințe*. Temele ce pot fi abordate în cadrul rețelelor transnaționale sunt din sfera largă a dezvoltării urbane durabile integrate, vizând: dezvoltare teritorială (mobilitate, valori culturale, zone prioritare, spațiul public, planificare urbană, regenerare urbană), economie (antreprenoriat și IMM-uri, cercetare și inovare, locuri de muncă), mediu (economie circulară, reducere emisiilor de carbon, adaptare climatică, eficiență energetică, managementul deșeurilor), guvernanță (promovarea valorilor orașului, sănătate, economie socială, participare, integrare) și incluziune (educație, îmbătrânirea populației, migrarea, minorități, sărăcie, tineri).

Strategia UE în domeniul biodiversității pentru 2030

Pune accent pe refacerea naturii, care va constitui un element central al planului UE de redresare în urma pandemiei de coronavirus, oferind oportunități imediate de afaceri și de investiții pentru relansarea economiei europene, prin 3 sectoare economice cheie: construcțiile; agricultura; produsele alimentare și băuturile. Aceste sectoare depind în mare măsură de natură și generează peste 7.000 de miliarde de euro.

Obiectivele constau în refacerea ecosistemelor terestre și marine degradate de pe întreg teritoriul Europei, prin:

- deblocarea a 20 de miliarde EUR pe an pentru biodiversitate din diferite surse, inclusiv fonduri UE și finanțare națională și privată. Aspectele legate de capitalul natural și de biodiversitate vor fi integrate în practicile comerciale;

[94] Acord de Parteneriat pentru perioada de programare 2021-2027, preluat de pe https://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/

- luarea măsurilor necesare pentru ca UE să devină lider mondial în abordarea crizei globale a biodiversității. Comisia va mobiliza toate instrumentele de acțiune externă și parteneriatele internaționale pentru a obține un nou cadru ambițios al ONU privind biodiversitatea la Conferința părților la Convenția privind diversitatea biologică din 2021.

Strategia Europeană Pentru Tineret 2019-2027

Strategia a fost adoptată printr-o Rezoluție a Consiliului Uniunii Europene din 26 noiembrie 2018 și este în vigoare pentru perioada 2019 -2027. Documentul are în vedere trei direcții de acțiune:

- încurajarea implicării și participării tinerilor în viața civică și democratică;
- conectarea tinerilor la nivelul Uniunii Europene și dincolo de ea în vederea creșterii implicării voluntare, a încurajării mobilităților de învățare, solidarității și înțelegerii interculturale;
- sprijinirea tinerilor prin calitatea, inovarea și recunoașterea lucrului de tineret.

Totodată, strategia cuprinde 11 obiective europene pentru tineret, respectiv*: O Uniune Europeană mai conectată cu tinerii, Egalitate pentru toate genurile, Societăți incluzive, Informare și dialog constructiv, Sănătate mintală și bunăstare, Dezvoltarea tinerilor în mediul rural, Locuri de muncă de calitate pentru toți, Învățământ de calitate, Spații ale tinerilor și participare pentru toți, O Europă verde și durabilă, Organizații de/pentru tineret și programe europene.*

Strategia Orizont Europa

Constituie viitorul program-cadru pentru cercetare și inovare (C&I) al Uniunii Europene pentru perioada 2021-2027. Este inițiativa emblematică a UE, menită să sprijine C&I din etapa de concept până la comercializare și completează finanțarea națională și regională. Orizont Europa reprezintă continuarea programului Orizont 2020 al UE.

Structura propusă a programului Orizont Europa presupune trei piloni: excelență științifică; provocări globale și competitivitate industrială europeană; Europă inovatoare.

Bugetul pe termen lung al UE pentru perioada 2021-2027 și pachetul de redresare este un buget care capacitează redresarea după COVID-19, iar acest buget va permite UE să asigure în anii următori o finanțare fără precedent, în valoare de 1,8 mii de miliarde EUR, pentru a sprijini redresarea în urma pandemiei de COVID-19 și prioritățile pe termen lung ale UE în diferite domenii de politică.

Pactul verde european

Pactul verde european, lansat în anul 2019, reprezintă cadrul strategic al Uniunii Europene pentru tranziția către o economie modernă, competitivă și eficientă în utilizarea resurselor, cu obiectivul atingerii neutralității climatice până în anul 2050. Orientările sale privesc transformarea sistemelor energetice, reducerea poluării, dezvoltarea economiei circulare, protejarea biodiversității și promovarea unor modalități de transport durabile. Totodată, Pactul urmărește gestionarea echitabilă a efectelor economice și sociale ale tranziției, prin sprijinirea teritoriilor și a comunităților afectate.[95]

Implementarea acestor orientări este susținută prin mai multe instrumente financiare europene. La nivelul cadrului financiar multianual 2021–2027 și al instrumentului NextGenerationEU, ținta stabilită pentru cheltuielile care contribuie la obiectivele climatice este de 30% din total.

Un instrument dedicat implementării politicilor de mediu și climatice este Programul LIFE, pentru care Regulamentul (UE) 2021/783 stabilește un buget de 5,432 miliarde euro, în prețuri curente, pentru perioada 2021–2027. Repartizarea orientativă prevăzută în regulament evidențiază domeniile sprijinite:

Tabelul nr. 47: Sinteza oportunităților de finanțare pentru LIFE

Subprogram	Alocare orientativă 2021–2027
Natură și biodiversitate	2.143 milioane euro
Economia circulară și calitatea vieții	1.345 milioane euro
Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea	947 milioane euro
Tranziția către o energie curată	997 milioane euro
Total LIFE	5.432 milioane euro

Sursa: Bugetul pe termen lung al UE 2021-2027[96]

Pentru administrațiile locale, subprogramul „Tranziția către o energie curată" prezintă interes prin sprijinirea planificării energetice, a pregătirii proiectelor de investiții, a atragerii finanțărilor și a implicării cetățenilor în tranziția energetică. Sprijinul vizează acțiuni de coordonare și consolidare a capacității de implementare. Între temele apelurilor publicate în anul 2026 se regăsesc elaborarea planurilor locale de încălzire și răcire, asistența pentru dezvoltarea investițiilor în energie durabilă și facilitarea cooperării între comunitățile de energie. Accesarea finanțării se realizează în condițiile specifice fiecărui apel și în urma evaluării propunerilor.[97]

Investițiile Orașului Luduș în surse regenerabile destinate comunităților de energie contribuie la obiectivele Pactului verde european privind decarbonizarea sistemului

[95] Consiliul Uniunii Europene, European Green Deal, informații disponibile la: https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/european-green-deal/
[96] Consiliul Uniunii Europene, Bugetul pe termen lung al UE 2021-2027, informații disponibile la: https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/eu-long-term-budget/eu-long-term-budget-2021-2027/
[97] Subprogramul „Tranziția către o energie curată" din cadrul programului LIFE, informații disponibile la: https://cinea.ec.europa.eu/programmes/life/clean-energy-transition_en?prefLang=ro&etrans=ro

energetic și extinderea producției de energie curată. Această direcție este completată, la nivelul administrației locale, de introducerea vehiculelor electrice în parcul auto propriu, cu efect asupra reducerii emisiilor directe generate de utilizarea acestuia. Plantarea perdelelor vegetale de-a lungul principalelor artere rutiere susține componenta de reducere a poluării și de îmbunătățire a calității mediului urban. Prin asocierea intervențiilor energetice și de transport cu dezvoltarea infrastructurii verzi, portofoliul local abordează atât sursele emisiilor, cât și calitatea spațiilor expuse presiunilor generate de traficul rutier.

Deceniul digital 2030

Programul de politică pentru 2030 privind Deceniul digital, instituit prin Decizia (UE) 2022/2481, stabilește cadrul de cooperare european pentru transformarea digitală a economiei și societății. Deceniul digital 2030 este structurat în jurul a patru domenii: dezvoltarea competențelor digitale, realizarea unor infrastructuri digitale sigure și performante, transformarea digitală a întreprinderilor și digitalizarea serviciilor publice.

Țintele europene pentru anul 2030 includ deținerea cel puțin a competențelor digitale de bază de către 80% dintre persoanele cu vârsta cuprinsă între 16 și 74 de ani, atingerea unui nivel de bază al intensității digitale de către peste 90% dintre întreprinderile mici și mijlocii și disponibilitatea online a tuturor serviciilor publice esențiale. Aceste obiective evidențiază necesitatea corelării dezvoltării infrastructurii și a aplicațiilor informatice cu pregătirea utilizatorilor și cu îmbunătățirea accesibilității serviciilor.[98]

Realizarea obiectivelor Deceniului digital este susținută, între altele, prin Programul Europa digitală – DIGITAL, inclus în cadrul financiar multianual 2021–2027. Potrivit prezentării Comisiei Europene, actualizată în iunie 2026, programul dispune de un buget total de peste 8,1 miliarde euro. Finanțarea sprijină calculul de înaltă performanță, inteligența artificială, securitatea cibernetică, competențele digitale avansate, utilizarea pe scară largă a tehnologiilor digitale și dezvoltarea capacităților în domeniul semiconductorilor. Programul susține transformarea digitală a întreprinderilor și a administrațiilor publice, în complementaritate cu alte instrumente europene de finanțare.

Un mecanism relevant pentru administrațiile publice și pentru mediul economic îl reprezintă rețeaua centrelor europene de inovare digitală – EDIH. Centrele facilitează accesul la expertiză tehnică, testarea soluțiilor înaintea realizării investițiilor, formarea profesională și consilierea privind identificarea finanțărilor. Din perspectiva dezvoltării locale, colaborarea cu asemenea structuri poate sprijini evaluarea nevoilor de digitalizare și pregătirea unor investiții adaptate capacității instituționale și cerințelor utilizatorilor.[99]

[98] Decizia (UE) 2022/2481, informații disponibile la: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022D2481

[99] Programul Europa Digitală, informații disponibile la: https://digital-strategy.ec.europa.eu/ro/activities/digital-programme

2.1.2. Corelarea cu strategiile și planurile naționale

Planul Național de Redresare și Reziliență al României [100]

Obiectivul general al PNRR al României este dezvoltarea României prin realizarea unor programe și proiecte esențiale, care să sprijine reziliența, nivelul de pregătire pentru situații de criză, capacitatea de adaptare și potențialul de creștere, prin reforme majore și investiții cheie cu fonduri din Mecanismul de Redresare și Reziliență.

Obiectivul specific al PNRR este și el corelat cu cel al mecanismului, detaliat în Regulament, și anume de a atrage fondurile puse la dispoziție de Uniunea Europeană prin NextGenerationEU în vederea atingerii jaloanelor și a țintelor în materie de reforme și investiții.

PNRR al României este structurat pe 15 componente care acoperă toți cei 6 piloni prevăzuți prin Regulament, respectiv:

I. Tranziția verde:
- ✓ C1. Managementul apei
- ✓ C2. Păduri și protecția biodiversității
- ✓ C3. Managementul deșeurilor
- ✓ C4. Transport sustenabil
- ✓ C5. Valul Renovării
- ✓ C6. Energie

II. Transformare digitală
- ✓ C7. Transformare digitală

III. Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii
- ✓ C8. Reforma fiscala și reforma sistemului de pensii
- ✓ C9. Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare

IV. Coeziune socială și teritorială
- ✓ C10. Fondul local
- ✓ C11. Turism și cultură

V. Sănătate, precum și reziliență economică, socială și instituțională
- ✓ C12. Sănătate
- ✓ C13. Reforme sociale
- ✓ C14. Bună guvernanță

[100] Informațiile privind Planul Național de Redresare și Reziliență sunt fundamentate pe versiunea din 28 octombrie 2021 a documentului, disponibil online: https://mfe.gov.ro/pnrr/, accesat la data: 14.04.2022

VI. Politici pentru noua generație

- ✓ C15. Educație

În elaborarea PNRR s-a urmărit asigurarea efectului de potențare și completare reciprocă între intervențiile incluse în PNRR și măsurile incluse în cadrul strategiilor și planurilor interne, cu scopul de consolidare a acestora din urmă. De asemenea, reformele și investițiile propuse în PNRR urmăresc să asigure continuitatea reformelor începute în perioada anterioară crizei sanitare, cu adăugarea unor angajamente și măsuri noi, care corespund priorităților actuale și au un caracter de sprijin reciproc.

Programul național de investiții Anghel Saligny[101]

Programul național de investiții ”Anghel Saligny” este coordonat de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației. Valoarea programului derulat de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației în perioada 2021-2028 este de 50.000.000 mii lei, limită maximă în baza căreia se pot încheia contracte de finanțare multianuale.

În cadrul programului se pot realiza obiective de investiții necesare pentru echiparea unităților administrativ-teritoriale cu dotări tehnico-edilitare și de acces la căile de comunicație, în conformitate cu reglementările cuprinse în Planul de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a IV-a - Rețeaua de localități, aprobat prin Legea nr. 351/2001, cu modificările și completările ulterioare.

Pot fi finanțate prin acest program obiectivele de investiții care nu sunt incluse la finanțare în programele derulate din fonduri externe nerambursabile în perioada de programare 2021-2027 sau prin alte programe naționale sau comunitare, inclusiv din contracte de împrumut semnate cu instituții de credit sau instituții financiare interne sau internaționale.

Beneficiarii programului sunt unitățile administrativ-teritoriale reprezentate de autoritățile administrației publice locale, precum și unitățile administrativ-teritoriale membre ale asociațiilor de dezvoltare intercomunitară, constituite conform legii, pentru investițiile realizate prin asociațiile de dezvoltare intercomunitară.

În cadrul programului se pot realiza obiective de investiții care constau în realizarea de construcții noi sau de lucrări de construire, reconstruire, consolidare, reparație, modernizare, modificare, extindere, reabilitare, după caz, schimbare de destinație, protejare, restaurare, conservare la construcții existente și care se încadrează în cel puțin una dintre următoarele categorii de investiții:

- ✓ alimentări cu apă și stații de tratare a apei;
- ✓ sisteme de canalizare și stații de epurare a apelor uzate, inclusiv canalizare pluvială și sisteme de captare a apelor pluviale;
- ✓ drumurile publice clasificate și încadrate în conformitate cu prevederile legale în vigoare ca drumuri județene, drumuri de interes local, respectiv drumuri comunale și/sau drumuri publice din interiorul localităților, precum și variante ocolitoare ale localităților;

[101] Guvernul României (2021), Ordonanță de Urgență pentru aprobarea Programului național de investiții „Anghel Saligny”, disponibil online: https://www.mdlpa.ro/uploads/articole/attachments/6151bbc554214183914086.pdf, accesat la data: 14.04.2022

- ✓ poduri, podețe, pasaje sau punți pietonale, inclusiv pentru biciclete și trotinete electrice;
- ✓ sisteme de distribuție a gazelor naturale, inclusiv a branșamentelor, precum și a racordului la sistemul de transport al gazelor naturale.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a României (SDTR) - România policentrică 2035

Strategia de dezvoltare teritorială a României este un document strategic, care stabilește procesele de dezvoltare de la nivelul teritoriului, în acord cu dinamicele teritoriale, tendințele pentru orizontul de timp 2035 și țintele europene de dezvoltare cu relevanță teritorială.

Având ca reper situația actuală a teritoriului național și oportunitățile de dezvoltare, SDTR propune o serie de obiective de dezvoltare cu relevanță pentru diferite zone de la nivelul teritoriului național, cu o sferă de impact diferită în funcție de specificul geografic și caracteristicile socio-economice, funcționale și culturale ale teritoriului.

Astfel, demersurile strategice cuprinse de Strategia de Dezvoltare Teritorială a României sunt încadrate în 5 obiective generale de o importanță deosebită pentru teritoriul național. Obiectivele generale sunt declinate într-un pachet de obiective specifice care formează cadrul strategic de obiective al Strategiei de dezvoltare teritorială a României, așa cum este prezentat în tabelul de mai jos:

Tabelul nr. 48. Obiective strategice și priorități specifice cuprinse în Strategia de Dezvoltare Teritorială a României – România policentrică 2035

Obiectiv strategic	Priorități specifice
OG. 1 Asigurarea unei integrări funcționale a teritoriului național în spațiul european prin sprijinirea interconectării eficiente a rețelelor energetice, de transporturi și broadband	OS 1.1 Dezvoltarea unei rețele de transport eficientă și diversificată capabilă să asigure gestionarea fluxurilor de oameni și mărfuri generate de schimburile economice între teritoriul național și piețele din spațiul european
	OS 1.3 Consolidarea infrastructurii de transport a energiei și conectarea acesteia la proiectele pan-europene cu impact regional și național
	OS 1.2 Dezvoltarea și extinderea infrastructurii portuare și aeroportuare, precum și a legăturii acestora cu centrele urbane naționale în scopul consolidării poziției României de nod logistic regional
OG. 2 Creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitară și a serviciilor publice în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de calitate, atractive și incluzive	OS 2.1 Asigurarea unei echipări complete cu infrastructură de utilități publice a localităților urbane și rurale
	OS 2.2 Asigurarea unei accesibilități crescute la nivelul teritoriului și a unei conectivități eficiente între orașele mari și zona urbană funcțională.
	OS 2.3 Creșterea atractivității spațiilor urbane și rurale prin îmbunătățirea funcțiilor rezidențiale, dezvoltarea unor spații publice de calitate și a unor servicii de transport adaptate nevoilor și specificului local

Obiectiv strategic	Priorități specifice
	OS 2.4 Furnizarea unor servicii sociale de calitate prin asigurarea unei diversificări a acestor servicii la nivelul teritoriului și îmbunătățirea gradului de acces a populației.
OG. 3 Dezvoltarea unei rețele de localități competitive și coezive prin sprijinirea specializării teritoriale și formarea zonelor funcționale urbane	OS 3.1 Dezvoltarea unor centre urbane specializate și inteligente cu vocație de poli internaționali și racordarea lor eficientă la rețeaua urbană europeană
	OS 3.2 Încurajarea dezvoltării zonelor urbane funcționale în jurul orașelor cu rol polarizator la nivelul teritoriului
	OS 3.3 Consolidarea rolului localităților rurale cu potențial de polarizare în scopul asigurării unei accesibilități crescute a populației rurale la servicii de interes general
	OS 3.4 Sprijinirea dezvoltării sistemelor urbane și axelor de dezvoltare de la nivelul teritoriului prin asigurarea unor intervenții integrate teritorial
OG. 4 Protejarea patrimoniului natural și construit și valorificarea elementelor de identitate teritorială	OS 4.1 Protejarea patrimoniului și promovarea măsurilor de regenerare a capitalului natural
	OS 4.2 Protejarea și reabilitarea patrimoniului construit în scopul conservării identității naționale și creșterii atractivității spațiilor culturale cu potențial turistic deosebit
	OS 4.3 Reducerea vulnerabilității zonelor supuse riscurilor naturale
	OS 4.4 Asigurarea echilibrului în dezvoltarea mediului rural și urban prin protejarea resurselor funciare agricole și forestiere și limitarea extinderii intravilanului localităților
OG. 5 Creșterea capacității instituționale de gestionare a proceselor de dezvoltare teritorială.	OS 5.1 Consolidarea capacității structurilor de guvernanță la niveluri multiple și diversificarea formelor de cooperare între structurile administrației publice
	OS 5.2 Consolidarea instrumentelor de planificare spațială și a instituțiilor cu rol în gestionarea și planificarea proceselor de dezvoltare a teritoriului (sau de amenajare a teritoriului)
	OS 5.3 Consolidarea capacității de cooperare și planificare în domeniul transfrontalier și transnațional

Sursa: Strategia de Dezvoltare Teritorială a României – România policentrică 2035

De asemenea, SDTR stabilește 10 linii directoare de planificare care constituie un cadru național de referință pentru direcționarea documentațiilor cu caracter strategic și planurilor de dezvoltare care au un impact teritorial, respectiv:

1. Încurajarea concentrării locuirii în intravilanul unităților administrativ – teritoriale și limitarea dezvoltării urbane în zone care nu sunt deja echipate cu infrastructura tehnico-edilitară.

Scopul urmărit este un teritoriu național cu o calitate a locuirii crescută și costuri reduse pentru infrastructura de bază. Lipsa echipării cu infrastructură edilitară a zonelor rezidențiale duce la dezechilibru în dezvoltarea teritoriului.

2. Încurajarea concentrării activităților industriale în parcuri tehnologice amplasate la limita exterioară a intravilanului unităților administrativ – teritoriale.

Scopul urmărit este un teritoriu național cu zone productive separate de cele rezidențiale, pentru optimizarea activităților umane. Disparitățile funcționale care apar prin mixarea zonelor industriale și a celor rezidențiale duc la scăderea nivelului de trai și la probleme sociale, astfel că separarea celor două funcțiuni duce la o dezvoltare teritorială echilibrată. În același timp, concentrarea activităților industriale contribuie la economii de aglomerație.

3. Încurajarea construirii în zone industriale dezafectate (brownfields) și limitarea extinderii nejustificate a intravilanului ca urmare a dinamicii populației și a dinamicii economice – interzicerea construirii în zone verzi.

Scopul urmărit este un teritoriu național cu resurse naturale protejate, folosind eficient spațiul deja construit. Crearea de locuri de muncă și consolidarea funcțiilor recreative pot veni în completarea conservării capitalului natural.

4. Încurajarea locuirii sustenabile în centrele istorice ale localităților orașelor prin operațiuni de regenerare urbană integrată a centrelor istorice.

Scopul urmărit este un teritoriu național cu zone rezidențiale concentrate, pentru evitarea dispersiei locuirii în teritoriu. Tendința de migrație spre periferia orașelor pentru dezvoltarea ansamblurilor rezidențiale poate duce la un dezechilibru funcțional și social, activitățile din centrele orașelor (istorice sau nu) limitându-se astfel doar la furnizarea de servicii. Planurile și strategiile trebuie să acorde prioritate regenerării centrelor istorice vizând în special menținerea funcțiilor rezidențiale și comerciale, dezvoltarea ofertei de servicii (comerciale, turistice, culturale), creșterea accesibilității acestor zone, amenajarea unor spații publice de calitate, consolidarea și renovarea clădirilor.

5. Dezvoltarea complementarității între zonele urbane și zonele rurale.

Scopul urmărit este păstrarea specificului fiecărui tip de zonă și dezvoltarea acelor elemente proprii de potențial în vederea asigurării unei sinergii între zonele urbane și rurale. Va fi încurajată dezvoltarea activităților de tip agricultură urbană, acolo unde condițiile locale o permit. Vor fi susținute cu prioritate localitățile cu caracter rural (sate aparținătoare, localități componente) din cadrul orașelor și municipiilor în vederea dezvoltării acestor activități specifice de tip productiv și turistic. Se vor identifica, crea și proteja centurile verzi din jurul localităților urbane.

6. Încurajarea dezvoltării care utilizează energie verde și interzicerea construirii de imobile care utilizează în exploatare exclusiv combustibili fosili.

Scopul urmărit este un teritoriu național eficient și sustenabil din punct de vedere energetic, în condițiile riscului energetic crescut la nivel european. Prețul energiei și emisiile în creștere atrag atenția asupra necesității aplicării unor soluții durabile în materie de energie, inclusiv în dezvoltarea teritorială.

7. Luarea măsurilor necesare pentru diminuarea efectelor negative ale riscurilor naturale și industriale.

Scopul urmărit este asigurarea condițiilor necesare pentru o reziliența teritorială ridicată în fața riscurilor naturale și industriale. Planurile și strategiile vor identifica toate posibilele riscuri pentru zona studiată și propune măsuri de prevenire și diminuare a efectelor acestor riscuri.

8. Încurajarea transportului sustenabil și obligativitatea elaborării planurilor de mobilitate.

Scopul urmărit este un teritoriu național cu mobilitate crescută, în condițiile accesibilității actuale reduse care împiedică dezvoltarea. Dimensiunea transportului în contextul dezvoltării are un rol esențial și se referă la conectivitate și accesibilitate. Numărul căilor de transport și varietatea tipurilor de transport sunt două aspecte cheie necesare asigurării unei astfel de dezvoltări. Ca și în cazul populației, conectivitatea și accesibilitatea sunt factori care contează în atragerea investițiilor. Se va încuraja dezvoltarea transportului public prin identificarea soluțiilor optime pentru asigurarea unei accesibilități locale și regionale și care contribuie la reducerea emisiilor de dioxid de carbon.

9. Încurajarea planificării și proiectării de calitate și limitarea derogării de la planurile de dezvoltare urbană și teritorială în vigoare.

Scopul urmărit este un teritoriu național ordonat, cu dezvoltare planificată exclusiv de profesioniști calificați. Dezvoltarea uneori haotică a teritoriului național din ultimii 25 de ani a creat o serie de probleme pe toate palierele unei planificări logice și echilibrate, iar respectarea normelor europene de planificare va contribui la o dezvoltare teritorială ordonată și creșterea calității vieții. Se vor încuraja soluțiile tehnice care promovează designul de calitate în arhitectură și urbanism.

10. Încurajarea implicării cetățenilor și comunităților în elaborarea strategiilor de dezvoltare și obligativitatea consultării publicului asupra fiecărei etape ale acestora.

Scopul urmărit este creșterea transparenței procesului de dezvoltare teritorială și urbană, pentru asigurarea controlului democratic asupra dezvoltării României. Buna funcționare și dezvoltare a teritoriului nu se poate face decât prin colaborarea tuturor actorilor implicați în procesul de elaborare a strategiilor de dezvoltare și implicarea publicului larg.

Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030

Răspunsul României la Agenda 2030 a ONU, relevantă și pentru politicile UE, este translatat prin Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030.

În cadrul documentului programatic, Strategia pornește de la premisa că dezvoltarea durabilă prezintă un cadru de gândire care, odată însușit de către cetățean, va ajuta la crearea unei societăți mai echitabile, definită prin echilibru și solidaritate și care să poată face față schimbărilor aduse de probleme actuale globale, regionale și naționale, inclusiv scăderea demografică.

Cele 17 obiective de dezvoltare durabilă sunt prezentate mai jos[102]:

[102]Informații disponibile la adresa: https://www.edu.ro/sites/default/files/Strategia-nationala-pentru-dezvoltarea-durabila-a-Rom%C3%A2niei-2030.pdf, accesat la data de 09.08.2021

Figura nr. 25: Obiectivele de Dezvoltare Durabilă
Sursa: Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030

Țintele specifice fiecărui obiectiv, care vor trebui atinse până în anul 2030, sunt prezentate în cadrul tabelului de mai jos:

Tabelul nr. 49: Obiectivele de Dezvoltare Durabilă și ținte aferente

Obiectiv	Ținte 2030
	• Reducerea cu cel puțin jumătate a numărului de cetățeni care trăiesc în sărăcie relativă • Consolidarea sistemului național unitar a serviciilor de intervenție de urgență, reabilitare ulterioară și compensare a pierderilor în caz de calamități naturale, accidente industriale sau evenimente climatice extreme.
	• Eradicarea malnutriției și menținerea ratei obezității sub 10% • Finalizarea cadastrului agricol • Dublarea ponderii agriculturii în PIB-ul României • Menținerea și rentabilizarea unor ocupații și metode tradiționale de valorificare a plantelor medicinale și fructelor de pădure în zona montană.
	• Digitalizarea completă a sistemului de sănătate • Creșterea acoperirii vaccinale până la nivelul minim recomandat de OMS pentru fiecare vaccin • Promovarea conștientizării bolilor psihice, reducerea stigmatului și crearea unui mediu în care cetățenii afectați se simt acceptați și unde pot cere ajutor • Stoparea îmbolnăvirii de tuberculoză și combaterea hepatitei și a altor boli transmisibile • Reducerea cu o treime a mortalității premature cauzate de bolile netransmisibile • Reducerea consumului de substanțe nocive
	• Reducerea ratei de părăsire timpurie a sistemului educațional • Învățământ axat pe competențe prin măsuri precum creșterea ponderii de materii

	opționale • Accentuarea rolului educației civice cu accent pe fenomenul de violență în școli • Organizarea învățământului profesional și tehnic în campusuri special amenajate și dotate; • Extinderea rețelei de centre comunitare de învățare permanentă de către autoritățile locale • Creșterea nivelului de educație financiară a cetățenilor
	• Continuarea reducerii disparității salariale dintre sexe • Eliminarea tuturor formelor de violență împotriva femeilor și fetelor, în sferele publice și private, inclusiv a traficului, exploatării sexuale și a altor tipuri de exploatare • Asigurarea participării depline și eficiente a femeilor și a egalității de șanse la ocuparea posturilor de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică
	• Creșterea substanțială a eficienței de utilizare a apei în toate sectoarele și asigurarea unui proces durabil de captare și furnizare a apei potabile, pentru a face față deficitului de apă • Conectarea gospodăriilor populației din orașe, comune și sate compacte la rețeaua de apă potabilă și canalizare în proporție de cel puțin 90% • Creșterea accesului la apă potabilă pentru grupurile vulnerabile și marginalizate
	• Extinderea rețelelor de transport și distribuție pentru energie electrică și gaze naturale • Asigurarea securității cibernetice a platformelor de monitorizare a rețelelor de producție, transport și distribuție a energiei electrice și gazelor naturale • Sporirea considerabilă a eficienței energetice (cu minimum 27% comparativ cu scenariul de status-quo) • Creșterea ponderii surselor de energie regenerabilă și a combustibililor cu conținut scăzut de carbon în sectorul transporturilor (autovehicule electrice), inclusiv combustibili alternativi
	• Promovarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul prin startup, creativitatea și inovația • Realizarea unui turism competitiv pe termen lung, dezvoltarea agroturismului, ecoturismului, turismului rural, balnear și cultural și îmbunătățirea imaginii României ca destinație turistică • Consolidarea capacității instituțiilor financiare interne pentru a încuraja și a extinde accesul la servicii bancare, de asigurări și servicii financiare pentru toți
	• Stimularea economiei digitale și investițiilor industriale care se situează în zona mai profitabilă a lanțului valoric, • Întărirea cercetării științifice, • Creșterea accesului întreprinderilor mici industriale și de altă natură la servicii financiare, inclusiv la credite accesibile, și integrarea acestora în lanțuri valorice și piețe externe

	• Adoptarea politicilor, în special fiscale, salariale și de protecție socială, în scopul reducerii progresive a inegalităților • Reducerea discriminării prin acordarea de sprijin organizațiilor neguvernamentale care activează în domeniul drepturilor omului
	• Asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, la prețuri echitabile, accesibile și durabile pentru toți, în special prin extinderea rețelelor de transport public, • Elaborarea și punerea în aplicare a unui program general de planificare spațială și amenajare a teritoriului în corelare cu strategiile sectoriale la nivel național • Educarea și responsabilizarea populației pentru situații de risc seismic • Reducerea efectelor pe care poluarea atmosferică le are asupra sănătății umane și a mediului prin acordarea unei atenții deosebite calității aerului
	• Reciclarea în proporție de 55% a deșeurilor municipale până în 2025 și 60% până în 2030 • Reciclarea în proporție de 65% a deșeurilor de ambalaje până în 2025 • Colectarea separată a deșeurilor menajere periculoase până în 2022, a deșeurilor biologice până în 2023 și materialele textile până în 2025 • Stabilirea de scheme obligatorii de răspundere extinsă a producătorilor pentru toate ambalajele până în 2024
	• Îmbunătățirea capacității de reacție rapidă la fenomene meteorologice extreme intempestive de mare intensitate
	• Prevenirea și reducerea semnificativă a poluării marine de toate tipurile, • Dezvoltarea responsabilă și sustenabilă a activităților de pescuit la speciile sălbatice și de acvacultură cu respectarea cotelor și metodelor stabilite prin lege
	• Conservarea și protejarea zonelor umede, între care se află și Rezervația Biosferei Delta Dunării • Asigurarea conservării ecosistemelor montane, • Susținerea instituțiilor și infrastructurilor de cercetare-dezvoltare • Combaterea deșertificării, restaurarea terenurilor și solurilor degradate, inclusiv a terenurilor afectate de deșertificare, secetă și inundații
	• Asigurarea și susținerea dialogului cu minoritățile naționale în vederea îmbunătățirii actului decizional, • Reducerea semnificativă a tuturor formelor de violență și ratelor de deces conexe • Stoparea abuzului, exploatării, traficului și a tuturor formelor de violență și torturii copiilor • Dezvoltarea instituțiilor eficiente, responsabile și transparente la toate nivelurile

	• Aderarea României la Zona Euro, la spațiul Schengen și la Organizația pentru Dezvoltare și Cooperare Economică

Sursa: Adaptare a Autorului, Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030

Răspunsul României la Agenda 2030 a ONU, relevantă și pentru politicile UE, este translatat prin Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030.

Programele de investiții ale Companiei Naționale de Investiții (CNI)[103]

S.C. Compania Națională de Investiții "C.N.I." S.A reprezintă o instituție subordonată Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (MDLPA), ce derulează programele de investiții de interes public sau social în domeniul construcțiilor, programe realizate de către Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației și care au ca surse de finanțare, conform OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare: bugetul de stat, alocate prin Legea anuală a Bugetului de Stat; venituri proprii constituite potrivit prevederilor art.43 din Legea nr. 10/1995 privind calitatea în construcții, cu modificările ulterioare; bugetul Consiliilor Locale, sau alte surse legal constituite.

Pentru implementarea acestor programe de investiții, S.C. Compania Națională de Investiții "C.N.I." S.A a asigurat, în anul 2020, supravegherea proiectării și executării construcțiilor, a derulării programelor de interes public sau social în domeniul construcțiilor și recepția lucrărilor de investiții, precum si prestarea de servicii specifice pentru investitorii care finanțează realizarea Programului Național de Construcții de Interes Public sau Social.

În ceea ce privește implementarea programelor de investiții de interes public sau social în domeniul construcțiilor, activitatea CNI este împărțită pe două paliere și a constat în: activitatea de promovare investiții cuprinse in cadrul programului; activitatea de derulare a finanțării și de realizare a investițiilor din cadrul programului. În cadrul celor 2 programe implementate de CNI, rezultatele înregistrate la sfârșitul lunii decembrie 2020 se prezintă după cum urmează:

- ✓ total obiective de investiții finalizate pe parcursul anului 2020: 88 de obiective de investiții;
- ✓ total contracte de proiectare si execuție/execuție încheiate pe parcursul anului 2020: 223 contracte pentru obiective de investiții noi;

[103] Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (2020), *Raport de activitate*, disponibil online: https://www.mdlpa.ro/pages/rapoarteanualedeactivitate, accesat la data: 14.04.2022

- ✓ la data de 31.12.2020 se aflau în derulare un total de 523 de obiective de investiții (inclusiv cele contractate pe parcursul anului 2020).

Începând cu 1 ianuarie 2026, solicitările de includere a obiectivelor de investiții pe listele-sinteză ale programului se depun prin platforma digitală investitii.mdlpa.ro, conform informării publicate de CNI privind aplicarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 87/2025.[104]

Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 asigură, prin obiectivele stabilite la nivel național, realizarea obiectivelor UE privind schimbările climatice. La nivel european, combaterea schimbărilor climatice se efectuează prin 5 dimensiuni - securitate energetică, decarbonizare, eficiență energetică, piața internă a energiei și cercetare, inovare și competitivitate.

Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 integrează cu prioritate obiectivele și direcțiile stabilite prin strategiile specifice în domeniul energetic, respectiv al schimbărilor climatice, bazându-se în același timp pe documentele programatice inițiate și de alte ministere/autorități.

Strategia națională de renovare pe termen lung pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, atât publice, cât și private, și transformarea sa treptată într-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonat până în 2050 are ca principale obiective:

- ✓ îmbunătățirea performanței energetice a fondului existent de clădiri prin reducerea consumului de energie, a emisiilor de carbon și extinderea utilizării surselor regenerabile de energie la clădiri;
- ✓ îmbunătățirea calității vieții pentru toți utilizatorii prin îmbunătățirea confortului termic, a condițiilor de igienă, a siguranței și calității aerului;
- ✓ reducerea nivelului sărăciei energetice și asigurarea unei încălziri accesibile financiar pentru familiile cu venituri modeste;
- ✓ eficientizarea mecanismelor de finanțare privind renovarea fondului construit;
- ✓ dezvoltarea competențelor profesionale privind eficiența energetică în clădiri și susținerea inovării;
- ✓ creșterea calității fondului construit prin îmbunătățirea siguranței clădirilor și asigurarea calității arhitecturale și de integrare în mediul urban a intervențiilor de renovare.

[104] Compania Națională de Investiții, Informare privind depunerea solicitărilor de includere pe lista-sinteză prin platforma digitală, începând cu 01.01.2026, informații disponibile la: https://www.cni.ro/

Politica urbană a României 2022–2035

Strategia națională de dezvoltare urbană integrată pentru orașe reziliente, verzi, incluzive și competitive 2022–2035 – Politica Urbană a României, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1.575/2022, stabilește direcțiile dezvoltării orașelor și ale coordonării investițiilor cu impact asupra teritoriului urban. Orizontul său de implementare permite integrarea proiectelor locale într-o perspectivă care depășește perioada de programare 2021–2027.

Documentul cuprinde cinci obiective prioritare, referitoare la sustenabilitatea spațială, îmbunătățirea mediului urban și adaptarea climatică, dezvoltarea economiei, accesul la locuințe și servicii publice, respectiv consolidarea capacității administrative și a cooperării. Digitalizarea are un rol transversal, prin utilizarea tehnologiei în planificare, furnizarea serviciilor și administrarea infrastructurii.

În privința finanțării, Politica Urbană promovează combinarea resurselor naționale și europene și coordonarea investițiilor la nivel local.[105]

În domeniul dezvoltării spațiale, strategia urmărește limitarea expansiunii urbane necontrolate, regenerarea zonelor urbane și reutilizarea construcțiilor nefolosite. O direcție importantă privește dezvoltarea unor cartiere în care locuințele, serviciile și dotările publice sunt accesibile și bine conectate.

Implementarea strategiei este detaliată prin Planul de acțiune 2022–2030, structurat în jurul investițiilor în infrastructură și al consolidării capacității administrative. Măsurile sunt diferențiate în funcție de dinamica orașelor, pentru a răspunde atât nevoilor zonelor în creștere, cât și dificultăților celor stagnante sau în declin. Documentul prevede revizuirea planului de acțiune în anul 2030, pentru perioada rămasă până la orizontul 2035.

Strategia națională privind adaptarea la schimbările climatice pentru perioada 2024–2030, cu perspectiva anului 2050

Aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1.010/2024, strategia urmărește reducerea vulnerabilității populației, infrastructurilor și activităților economice la efectele schimbărilor climatice. Documentul include obiective și direcții de acțiune pentru sectoarele vulnerabile, între care resursele de apă, sănătatea publică, localitățile, energia și transporturile.

Pentru localități, intervențiile promovate vizează extinderea și reabilitarea spațiilor verzi, regenerarea malurilor cursurilor de apă, limitarea impermeabilizării solului și reducerea consumului și a pierderilor de apă. Strategia susține, de asemenea, adaptarea clădirilor și elaborarea planurilor locale de acțiune climatică, pe baza vulnerabilităților identificate.

Planul național de acțiune aferent detaliază măsurile, responsabilitățile și sursele potențiale de finanțare. Acestea includ fonduri europene și internaționale, bugetul de

[105] Politica urbană a României 2022–2035, informații disponibile la: https://www.mdlpa.ro/pages/politicaurbanaro2035

stat, bugetele locale și resurse private, în funcție de intervenție. Accesarea fondurilor de coeziune se realizează în limita alocărilor și potrivit condițiilor programelor respective.[106]

2.1.3. Corelarea cu strategiile și planurile regionale

Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru

Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru reprezintă principalul document de planificare și programare elaborat la nivel regional prin care se stabilește viziunea de dezvoltare, obiectivul global și obiectivele specifice ce trebuie atinse până la finalul perioadei de programare, propunând în același timp direcțiile de acțiune și măsurile necesare pentru atingerea obiectivelor.

Viziunea care stă la baza dezvoltării regionale este ambiția ca, pe termen mediu, „Regiunea Centru să devină o regiune curată, atractivă pentru locuitorii săi și turism, cu o economie competitivă bazată pe cunoaștere și inovare, în care grija pentru exploatarea și utilizarea durabilă a resurselor să se afle în atenția fiecărui cetățean”.

Obiectivul global al Strategiei de Dezvoltare este ca Regiunea Centru să atingă în anul 2027 un nivel de convergență economică de 70% față de media Uniunii Europene.

Astfel, Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru pune accentul pe 6 domenii strategice de dezvoltare, fiecare dintre acestea grupând un număr de priorități și măsuri specifice:

- Dezvoltare teritorială, dezvoltare urbană durabilă;
- Competitivitate economică, cercetare-dezvoltare și inovare;
- Resurse umane, incluziune socială, ocupare și sănătate;
- Mediu, eficiență energetică și schimbări climatice;
- Turism și patrimoniu cultural;
- Dezvoltarea rurală, agricultura și silvicultura.

În tabelul următor sunt redate obiectivele și prioritățile strategice aferente fiecăruia dintre domeniile menționate anterior:

Tabelul nr. 50. Domenii, obiective strategice, priorități specifice și măsuri cuprinse în Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027

Domeniu strategic	Obiectiv strategic	Priorități specifice
1. Dezvoltare teritorială, dezvoltare urbană durabilă	**Os.1** Creșterea coeziunii teritoriale și reducerea disparităților intraregionale prin îmbunătățirea	**P.1.1** Întărirea capacității administrative a autorităților publice locale în vederea implementării principiilor dezvoltării urbane integrate și sprijinirea cooperării la nivel

[106] Guvernul României, HG nr. 1.010/2024, informații disponibile la: www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/Monitorul%20Oficial%20Partea%20I%20nr.%20823Bis.pdf

	infrastructurii regionale de transport și comunicații și sprijinirea dezvoltării urbane integrate	microregional
		P.1.2 Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport regional; dezvoltarea infrastructurii de internet, în mod special a infrastructurii de bandă largă
		P.1.3 Consolidarea rolului și funcțiilor așezărilor urbane din Regiunea Centru ca actori importanți în asigurarea coeziunii teritoriale, sociale și a creșterii economice bazată pe cunoaștere
		P.1.4 Sprijinirea mobilității urbane durabile
		P.1.5 Extinderea digitalizării serviciilor administrației publice locale și implementarea de soluții SMART City
		P.1.6 Regenerarea economică și socială a orașelor mici precum și a localităților urbane monoindustriale
2. Competitivitate economică, cercetare-dezvoltare, inovare și specializare inteligentă	**Os.2** Tranziția spre o economie regională bazată pe cunoaștere prin modernizarea tehnologică și digitalizarea întreprinderilor, intensificarea cooperării economice și prin creșterea contribuției cercetării-dezvoltării-inovării la dezvoltarea economică a Regiunii Centru	**P.2.1** Promovarea unui mediu de afaceri inovativ pentru o dezvoltare economică inteligentă
		P.2.2 Extinderea și diversificarea infrastructurii regionale și locale de afaceri, susținerea clusterelor și dezvoltarea rețelelor de cooperare economică
		P.2.3 Susținerea sectorului regional de cercetare-dezvoltare pentru o creștere economică inteligentă
		P.2.4 Creșterea gradului de internaționalizare a economiei și sectorului regional de CDI
3. ,,Resurse umane, incluziune socială, ocupare și sănătate”	**Os.3** Creșterea coeziunii sociale a Regiunii Centru prin îmbunătățirea incluziunii sociale, creșterea accesului la servicii de educație, sănătate și facilitarea integrării pe piața muncii	**P.3.1** Îmbunătățirea calității, eficacității și relevanței ofertei educaționale regionale, a serviciilor și accesului la educație la toate nivelurile
		P.3.2 Sprijinirea măsurilor active de ocupare și modernizarea pieței muncii
		P.3.3 Dezvoltarea infrastructurii, creșterea accesului și îmbunătățirea serviciilor acordate persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile
		P.3.4. Extinderea și modernizarea infrastructurii de sănătate, creșterea accesului și îmbunătățirea serviciilor de sănătate, cercetare-dezvoltare, inovare în sănătate
4. Mediu, eficiență energetică și	**Os.4** Creșterea calității vieții locuitorilor Regiunii	**P.4.1** Creșterea calității mediului înconjurător din așezările urbane și rurale din Regiunea

schimbări climatice	Centru prin reducerea emisiilor de CO2 și o mai bună gestionare a resurselor, conservarea biodiversității și creșterea adaptării la schimbările climatice	Centru
		P.4.2 Creșterea eficienței utilizării energiei și a altor resurse materiale
		P.4.3 Protejarea și conservarea biodiversității regionale
		P.4.4 Diminuarea efectelor schimbărilor climatice și prevenirea riscurilor naturale
5.Turism și patrimoniu cultural	**Os.5** Dezvoltarea sectorului turistic și a sectoarelor economice conexe prin valorificarea potențialului natural și antropic al Regiunii Centru și susținerea activităților culturale și recreative	**P.5.1** Conservarea, restaurarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural-istoric, valorificarea patrimoniului turistic natural și creșterea utilizării potențialului balnear
		P.5.2 Modernizarea și extinderea infrastructurii regionale de cazare și de agrement și îmbunătățirea serviciilor specifice
		P.5.3 Susținerea turismului de nișă, dezvoltarea activităților conexe turismului și integrarea activităților turistice
		P.5.4 Asigurarea forței calificate de muncă în turism
6. Dezvoltarea rurală, agricultura și silvicultura	**Os.6** Obiectiv strategic: Dezvoltarea durabilă a zonelor rurale din Regiunea Centru prin valorificarea potențialului natural și uman al acestora	**P.6.1** Eficientizarea sectorului agroalimentar și îmbunătățirea pregătirii profesionale a fermierilor
		P.6.2 Susținerea activităților agricole în zonele montane
		P.6.3 Valorificarea superioară, într-o manieră durabilă, a potențialului silvic regional
		P.6.4 Creșterea atractivității economice și diversificarea activităților economice în localitățile rurale
		P.6.5 Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare a localităților rurale
		P.6.6 Dezvoltarea infrastructurii sociale, cultural-recreative și susținerea dezvoltării comunitare

Sursa: Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027[107]

Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru 2021–2027

Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru 2021–2027 orientează dezvoltarea economică regională către valorificarea potențialului de inovare și consolidarea domeniilor în care regiunea dispune de competențe și resurse relevante.

[107] Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027, disponibil la: http://www.adrcentru.ro/wp-content/uploads/2021/10/4.-Strategia-de-Dezvoltare-Regionala.pdf

Documentul urmărește apropierea activităților de cercetare-dezvoltare de nevoile economiei, prin integrarea rezultatelor cercetării în activitatea întreprinderilor, transfer tehnologic și dezvoltarea competențelor profesionale.

Domeniile de specializare identificate includ industria auto și mecatronica, industria aeronautică, sectorul agroalimentar, silvicultura, prelucrarea lemnului și industria mobilei, industria ușoară, sectorul IT și industriile creative, sănătatea și turismul. Diversitatea acestora evidențiază posibilitatea valorificării inovării atât în activitățile industriale, cât și în servicii, prin modernizarea proceselor, dezvoltarea de produse și creșterea valorii adăugate.

Pentru Strategia de Dezvoltare Locală a Orașului Luduș 2021–2030, relevanța acestui document privește orientarea dezvoltării economice către modernizare, diversificare și adaptare la schimbările tehnologice.

Programul „Regiunea Centru" 2021-2027

Programul „Regiunea Centru" 2021–2027 reprezintă un instrument de susținere financiară a dezvoltării regionale, a cărui viziune este corelată cu Planul de Dezvoltare Regională și cu Strategia de Specializare Inteligentă. Programul urmărește creșterea atractivității regiunii pentru populație și turiști, consolidarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare și utilizarea durabilă a resurselor.

O componentă relevantă pentru dezvoltarea locală este abordarea integrată a teritoriilor urbane, care presupune tratarea coordonată a provocărilor economice, sociale și de mediu. În cadrul Priorității 8 – „O regiune atractivă", programul urmărește dezvoltarea urbană integrată, valorificarea patrimoniului, susținerea culturii și a turismului sustenabil. Regenerarea urbană este astfel abordată în relație cu funcțiile economice, sociale și culturale ale localităților și cu îmbunătățirea calității spațiului urban.

În raport cu Strategia de Dezvoltare Locală a Orașului Luduș 2021–2030, programul constituie un reper pentru corelarea obiectivelor locale cu orientările regionale privind competitivitatea, sustenabilitatea și atractivitatea teritorială.

2.1.4. Corelarea cu strategiile și planurile locale

Planul de mobilitate urbană durabilă al Orașului Luduș

Planul de mobilitate urbană durabilă al Orașului Luduș a formulat, pentru orizontul anului 2024, viziunea unui sistem de transport accesibil și eficient, care să susțină dezvoltarea socio-economică locală și protejarea mediului. Obiectivele strategice definite în document se referă la creșterea accesibilității, îmbunătățirea eficienței economice a transportului, sporirea siguranței deplasărilor, reducerea impactului asupra mediului și creșterea calității vieții.

Accesibilitatea, care reprezintă ușurința cu care oamenii sau bunurile materiale pot ajunge dintr-un punct de origine într-un punct de destinație utilizând modurile de transport disponibile la nivelul teritoriului, a căror conexiune în raport cu criteriul

ales este favorabilă intereselor beneficiarului transferului sau ale exploatării sistemului. Modul în care orașele facilitează accesul prin formele lor urbane și sistemelor de transport disponibile, prezintă impact direct asupra dezvoltării urbane și bunăstării populației, componente prin care se descrie calitatea vieții.

Prin acest obiectiv strategic, se urmărește ca sistemul de transport din Orașul Luduș să asigure accesibilitate ridicată pentru toate categoriile de utilizatori.

Eficiența economică se referă la sprijinul sistemului de transport în desfășurarea activităților economice, cu impact pe termen lung prin generarea de venituri și locuri de muncă în Orașul Luduș. Funcționarea sistemului de transport, astfel încât să se asigure parametrii de eficacitate, eficiență și calitate a deplasărilor persoanelor și bunurilor către/ de la unitățile economice și zonele turistice constituie unul dintre pilonii dezvoltării durabile.

Siguranța deplasărilor urmărește reducerea riscului de accidente și a gravității consecințelor acestora pentru toate categoriile de participanți la trafic. În cadrul strategiei locale, acest obiectiv susține intervențiile pentru amenajarea traversărilor pietonale, îmbunătățirea vizibilității și semnalizării, adaptarea circulației în zonele cu utilizatori vulnerabili și creșterea siguranței accesului la școli, servicii publice și stații de transport public.

Protejarea mediului se referă la desfășurarea activității de transport prin asigurarea unui schimb între satisfacerea nevoilor de mobilitate manifestate la nivelul Orașului Luduș și impactul asupra mediului. Obiectivul privind protecția mediului, care se exprimă prin reducerea valorilor indicatorilor asociați (emisii de substanțe poluante, gaze cu efect de seră, zgomot) contribuie la atingerea dezvoltării urbane durabile și implicit la creșterea calității vieții.

Calitatea vieții se referă la calitatea mediului urban, coroborată cu aspecte privind accesibilitatea teritoriului și a serviciilor de transport, siguranța cetățenilor, calitatea aerului, eficiența economică a serviciilor de transport.

Planul Urbanistic General al Orașului Luduș

Planul Urbanistic General constituie un reper pentru corelarea obiectivelor de dezvoltare locală cu organizarea spațială a teritoriului. Relația dintre planificarea strategică și cea urbanistică privește utilizarea terenurilor, distribuția funcțiunilor urbane, accesibilitatea, echiparea tehnico-edilitară și protejarea valorilor naturale și construite.

Potrivit informațiilor transmise de autoritatea locală, Planul Urbanistic General al Orașului Luduș se află în curs de actualizare, contractul de servicii fiind semnat în iunie 2026, cu o durată de prestare de trei ani.

Strategia Asociației de Dezvoltare Intercomunitară „Aqua Invest Mureș” privind serviciul de alimentare cu apă și de canalizare pentru perioada 2024–2030

Strategia ADI „Aqua Invest Mureș” stabilește cadrul de dezvoltare a serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare pentru teritoriul deservit, care include și orașul Luduș. Viziunea pentru anul 2030 urmărește accesul echitabil la servicii sigure și

adecvate, cu respectarea cerințelor de protecție a mediului și a capacității populației de a suporta costurile acestora.

Obiectivele documentului privesc consolidarea capacității instituționale, furnizarea apei de calitate și reducerea pierderilor, gestionarea durabilă a apelor uzate, utilizarea unor soluții adecvate pentru nămoluri și reziduuri, precum și cooperarea dintre comunitățile asociate. Sunt avute în vedere și adaptarea infrastructurii la schimbările climatice și îmbunătățirea eficienței serviciilor.

Corelarea cu Strategia de Dezvoltare Locală a Orașului Luduș se exprimă prin convergența obiectivelor privind accesul la utilități, creșterea calității vieții, protejarea resurselor de apă și reducerea presiunilor asupra mediului. Dimensiunea intercomunitară permite raportarea nevoilor locale la funcționarea sistemului zonal și la relațiile de deservire dintre oraș și localitățile învecinate.

2.2. Viziunea și obiectivele strategice

La orizontul anului 2030, orașul Luduș va fi un oraș inteligent, mai accesibil, și orientat spre dezvoltare durabilă.

Viziunea comunității locale până în anul 2030 este strâns legată de creșterea calității vieții cetățenilor.

- **oraș inteligent** - un oraș inteligent sau smart city este un concept de dezvoltare urbană care integrează tehnologii și sisteme pentru a administra în mod eficient și securizat resursele unui oraș, în vederea îmbunătățirii calității vieții cetățenilor, dezvoltării comunității și protejării mediului. Acestea includ, dar nu sunt limitate la: sisteme de transport, spitale, rețele de distribuție a apei, administrarea deșeurilor, școli, biblioteci, alte servicii ale comunității
- **oraș mai accesibil** - o bună conectivitate înseamnă că oamenii, investitorii și turiștii pot ajunge cât mai ușor și într-un timp cât mai scurt în Orașul Luduș. O bună conectivitate înseamnă și că cetățenii pot ajunge mai ușor în țară sau străinătate. Cu cât fluxul acesta este mai mare și mai intens cu atât dezvoltarea economică crește. De aceea este importantă infrastructura rutieră, pentru fluxul oamenilor și bunurilor din zonele urbane spre zonele rurale și invers.
- **oraș orientat spre dezvoltarea durabilă** – oricât de dezvoltat ar fi teritoriul local, nu poate fi considerată cu adevărat dezvoltat dacă își lasă parte din cetățeni în urmă. Comunităților marginalizate din comună trebuie să li se acorde atenție specială, iar cel mai ușor în furnizarea de servicii sociale este parteneriatul public-privat între Primărie și ONG- uri, fapt ce facilitează un grad de incluziune socială mai ridicat. Strategia de dezvoltare locală presupune măsuri pentru susținerea economică, socială și de mediu în baza Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030.

Obiectivele strategice și măsurile propuse pentru perioada 2021-2030 sunt în acord cu obiectivele Politicii de Coeziune:

- **Europă mai inteligentă**, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii;
- **Europă mai verde**, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice;
- **Europă conectată**, cu rețele strategice de transport și digitale;
- **Europă mai socială**, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate;
- **Europă mai apropiată de cetățenii săi**, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

Astfel, plecând de la viziunea comunității locale asupra dezvoltării localității pentru orizontul de timp 2021-2030, s-au conturat următoarele obiective strategice în concordanță cu planurile și strategiile la nivel comunitar și național și asigurând corespondența cu programele și strategiile regionale, județene și locale astfel:

Direcții strategice:

- DS 1 – Dezvoltare urbană durabilă
- DS 2 – Dezvoltare economică și competitivitate
- DS 3 – Mediu, energie, schimbări climatice
- DS 4 – Educație
- DS 5 – Sănătate și incluziune socială
- DS 6 – Turism, patrimoniu cultural și culte
- DS 7 – Capacitate administrativă
- DS 8 – Agricultură, silvicultură

2.3. Analiza SWOT

Această analiză este esențială deoarece aduce o contribuție importantă asupra identificării măsurilor ulterioare în procesul de planificare în vederea atingerii obiectivelor strategiei de dezvoltare locală.

Analiza SWOT grupează informațiile în două categorii principale:

- Factori interni – punctele tari și punctele slabe;
- Factori externi - oportunități și amenințări provenite din mediul extern.

Punctele tari și punctele slabe sunt elemente interne asupra cărora există un control direct, în timp ce oportunitățile și amenințările vin din mediul exterior și pot influența pozitivsau negativ activitatea aparatului administrativ.

Acest instrument reflectă o imagine de ansamblu astfel încât punctele tari și oportunitățilesă poată fi valorificate, pe de o parte și pe de altă parte punctele slabe și amenințările săpoată fi diminuate sau chiar eliminate.

Tabelul nr. 51. Analiza SWOT a cadrului demografic

DEMOGRAFIE – CAPITAL UMAN	
PUNCTE TARI	**PUNCTE SLABE**
• Reducerea numărului șomerilor înregistrați de la 265 de persoane în anul 2024 la 232 de persoane în anul 2025, respectiv cu 12,45% • Rata redusă a infracționalității • Număr relativ mare de tineri cu studii liceale și superioare • Disponibilitate de angajare în diferite meserii • Existența unei rețele locale de învățământ liceal, profesional și postliceal, care susține formarea capitalului uman • Structură relativ echilibrată a populației pe sexe: 47,95% bărbați și 52,05% femei, la începutul anului 2026 • Pondere majoritară a populației de vârstă activă, de 15–64 de ani, reprezentând 66,16% din populația după domiciliu la începutul anului 2026, cu potențial de participare la activitatea economică	• Depopulare – numărul populației este în continuă scădere în ultimii 10 de ani • Persistența declinului demografic: populația după domiciliu s-a redus de la 17.525 de persoane în anul 2017 la 16.608 persoane în anul 2026, respectiv cu 5,23% • Îmbătrânire demografică accentuată: persoanele de 65 de ani și peste reprezintă 20,95% din populație, iar indicele de îmbătrânire este de aproximativ 163 de persoane vârstnice la 100 de copii de 0–14 ani • Menținerea sporului natural negativ pe întreaga perioadă 2015–2025, cu un deficit de 71 de persoane în anul 2025 • Contribuția predominant negativă a mișcării migratorii la evoluția populației, cu un deficit de 82 de persoane în anul 2025 • Adaptarea lentă a populației mature și vârstnice la schimbările și provocările lumii actuale • 2,93% din populație locuiește în zone dezavantajate pe locuire • 5,62% din populație locuiește în zone marginalizate • Procent ridicat al persoanelor care locuiesc în zone dezavantajate pe capital uman: 18,79%

DEMOGRAFIE – CAPITAL UMAN	
OPORTUNITĂȚI	**AMENINȚĂRI**
• Accesarea de programe de finanțare pentru stoparea fenomenului migratoriu • Dezvoltarea infrastrcturii rutiere și a utilităților tehnico-edilitare pentru creșterea calității vieții • Îmbunătățirea serviciilor publice pentru creșterea calității vieții locuitorilor • Atragerea investitorilor și/sau promovarea antreprenoriatului • Disponibilitatea finanțărilor pentru educație, ocupare și incluziune socială prin Programul Educație și Ocupare și Programul Incluziune și Demnitate Socială 2021–2027 • Existența programelor de sprijin pentru antreprenoriat, economie socială și integrarea profesională a persoanelor vulnerabile • Posibilitatea dezvoltării unor parteneriate între unitățile de învățământ, angajatori și serviciile de ocupare, pentru adaptarea calificărilor la cerințele pieței muncii • Accesul la programe de învățare pe tot parcursul vieții și dezvoltare a competențelor digitale, care pot susține adaptarea profesională a populației adulte.	• Migrația locuitorilor în mediul urban sau în afara țării • Reducerea numărului locurilor de muncă și creșterea șomajului • Recesiune economică • Crize generate de epidemii sau pandemii • Abandonul școlar în condițiile înrăutățirii nivelului de trai și a creșterii excluziunii sociale • Creșterea raportului de dependență a vârstnicilor față de fondurile sociale • Ponderea populației inactive este în creștere, generalizată la nivel național și regional (pensionări, dificultăți de angajare pentru tineri) • Declinul demografic preconizat pentru Regiunea Centru până în 2050 și eventualele consecințe negative la nivel local.

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 52. Analiza SWOT a infrastructurii

INFRASTRUCTURĂ	
PUNCTE TARI	**PUNCTE SLABE**
• Accesibilitate - traversarea orașului de Drumul European E60, Târgu Mureș - Cluj- Napoca • Tranzitare cale ferată: linia secunda- ră 405: Deda - Reghin - Târgu Mureș - Luduș - Războieni și în halta Luduș Sat Hc pe linia 406: Bistrița Bârgăului - Sărățel - Șieu - Luduș • Accesul la populației la transportul feroviar • Iluminatul public modern și eficient prin implementarea proiectului • „Modernizarea și eficientizarea sistemului de iluminat public” finanțat prin POR 2014-2020 • Investițiile în rețeaua de apă și canalizare • Investițiile realizare pentru asfaltarea drumurilor/străzilor • Existența unei stații noi de epurare	• Lipsa pistelor de biciclete • Degradarea trotuarelor și a podurilor strategice • Căile de rulare pentru transportul public sunt degradate • Lipsa transportului ecologic • Stațiile de transport public • Lipsa unui sistem de management al traficului • Multe spații publice nu sunt accesibile pentru persoanele cu dizabilități • Nu există parcări de tip Park&Ride, iar parcările de reședință sunt insuficiente • Există pericolul de inundații și alunecări de teren • Necesitatea continuării modernizării infrastructurii stradale și pietonale; în anul 2025,

INFRASTRUCTURĂ	
• Acces ridicat la infrastructura de comunicații IT, telefonie fixă și mobile • Planul de mobilitate urbană durabilă conceput pentru a satisface nevoia de mobilitate a cetățenilor și operatorilor economici din Luduș • Dezvoltarea infrastructurii pentru mobilitate electrică prin finalizarea, în august 2025, a proiectului de amplasare a punctelor de reîncărcare pentru vehicule electrice • Reabilitarea și consolidarea podului rutier peste râul Mureș, investiție finalizată în iunie 2025 • Dezvoltarea infrastructurii de canalizare, lungimea rețelei crescând de la 63,5 km în anul 2020 la 77,7 km în anul 2025	59 km din totalul de 80 km de străzi orășenești erau înregistrați ca modernizați • Capacitatea stației de tratare a apei este insuficientă în raport cu necesarul viitorului sistem zonal Luduș, în contextul extinderii alimentării cu apă către localitățile din zona de deservire • Vechimea ridicată a parcului de autobuze utilizat pentru transportul public local
OPORTUNITĂȚI	**AMENINȚĂRI**
• Existența programelor de infrastructură finanțate din fondurile UE • Programe guvernamentale în vederea dezvoltării infrastructurii • Posibilitatea atragerii de fonduri în vederea dezvoltării infrastructurii care să asigure prevenirea pe inundații și calamități naturale • Deschiderea administrației publice locale pentru implementarea de proiecte • Master Planul pentru Sectorul Apă și Apă Uzată la nivelul județului Mureș • Posibilitatea realizării de parteneriate public-privat în vederea dezvoltării infrastructurii din oraș • Dezvoltarea transportului feroviar metropolitan pe relația Reghin–Târgu Mureș–Luduș, prin proiectul „Tren Metropolitan Mureș”, pentru care au fost aprobați indicatorii tehnico-economici în iunie 2026	• Calamități naturale – pericol de inundații, care pot degrada infrastructura • Schimbările climatice reprezintă o amenințare pentru cadrul natural: temperaturile cresc, tiparele precipitațiilor se schimbă fapt ce contribuie la distrugerea infrastructurii • Costul ridicat al documentațiilor preliminare și necesitatea cofinanțării proiectelor poate împiedica accesarea fondurilor europene • Instabilitate legislativă și monetară • Instabilitate politică • Apariția de disfuncționalități în implementarea proiectelor de infrastructură

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 53: Analiza SWOT a cadrului economic

ECONOMIE	
PUNCTE TARI	**PUNCTE SLABE**
• Amplasare favorabilă în raport cu rețelele de transport regional, prin accesul la DN 15/E60 și autostrada A3, care facilitează circulația mărfurilor și accesul la piețe. • Diversitatea activităților economice locale, cele 708 firme în funcțiune fiind repartizate în 18 grupe de activități, potrivit clasificării	• Capacitatea redusă a administrației pentru susținerea proiectelor de investiție în resursa umană și a celor de dezvoltare locală • Interes scăzut al agenților economici locali pentru formarea profesională a angajaților • Numărul redus al investitorilor străini

<table>
<tr><th colspan="2">ECONOMIE</th></tr>
<tr><td>utilizate în analiză.
• Existența unei baze locale de ocupare, cele 615 firme analizate cumulând 2.204 salariați în anul 2025.
• Prezența unui sector industrial important, industria prelucrătoare generând 48,78% din cifra de afaceri și concentrând 38,11% din salariații firmelor analizate în anul 2025
• Existența unui sector de transport și depozitare bine reprezentat numeric, cu 104 firme în funcțiune în anul 2025, care completează avantajele oferite de conectivitatea rutieră și feroviară a orașului
• Prezența capacităților de procesare agroalimentară, inclusiv a fabricii de zahăr, și existența unor practici de valorificare a subproduselor industriale, precum comercializarea borhotului pentru furajarea animalelor
• Existența unui segment de întreprinderi cu 10-49 de salariați, format din 38 de firme care însumează 660 de salariați în anul 2025, contribuind la ocuparea locală alături de întreprinderile cu efective mai mari
• Disponibilitatea unei infrastructuri locale de formare profesională și tehnologică, prin învățământul liceal, profesional și postliceal, care poate susține pregătirea resurselor umane necesare activităților economice</td><td>• Măsuri insuficiente de promovare a orașului pentru atragerea investitorilor
• Inexistența unei strategii în ceea ce privește stimularea înființării de IMM-uri promovarea insuficientă a produselor locale
• Scăderea constantă a cererii și oferte de servicii în plan local
• Inexistența pieței de materii prime și a celei de desfacere a produselor pe raza orașului
• Lipsa unui agent economic local specializat în strategii de marketing care să acorde consultanță în domeniu pentru agenții economici
• Măsuri insuficiente pentru susținerea antreprenoriatului local, al start-up-urilor
• Lipsa promovării conceptului de economie circulară
• Migrarea populației, în special a celor calificați către centrele urbane mai mari sau chiar în străinătate
• Lipsa unui parc industrial
• Menținerea numărului șomerilor înregistrați peste nivelul anului 2020: 232 de persoane în 2025, față de 162 de persoane în 2020, în pofida reducerii față de anul 2024</td></tr>
<tr><th>OPORTUNITĂȚI</th><th>AMENINȚĂRI</th></tr>
<tr><td>• Programe finanțate din Fondurile Structurale și de Coeziune pentru calificare, necalificare, specializare în diverse meserii
• Oportunități de finanțare a agenților economici locali
• Oportunități de finanțare în cadrul grupurilor locale de acțiune
• Cofinanțarea din resurse guvernamentale a proiectelor de dezvoltare a infrastructurii urbane și a activităților generatoare de venit
• Diversificarea activităților economice în special în sectorul serviciilor
• Promovarea și stimularea formelor asociative
• Utilizarea tehnologiilor noi în toate domeniile și posibilitatea înființării unui parc industrial
• Integrarea firmelor locale în relații regionale de furnizare și valorificare a subproduselor industriale, inclusiv prin cooperarea dintre</td><td>• Legislație în continuă schimbare;
• Politica nefavorabilă pentru dezvolta- rea afacerilor
• Adaptabilitate scăzută la schimbare atât a mediului privat cât și a forței de muncă
• Capacitate redusă de susținere financiară
• Condițiile UE dificil de îndeplinit de către agenții economici autohtoni
• Insuficienta pregătire în vederea accesării și implementării proiectelor europene
• Criza economică națională sau mondială
• Epidemii sau pandemii cu efect nefavorabil
• Încălzirea globală ce provoacă numeroase fenomene meteorologice extreme care pot afecta negativ unele domenii economice</td></tr>
</table>

ECONOMIE	
industria alimentară și zootehnie, cu potențial pentru dezvoltarea economiei circulare • Valorificarea conectivității regionale pentru atragerea investițiilor productive și dezvoltarea activităților de transport, logistică și servicii • Disponibilitatea finanțărilor din Fondul pentru o tranziție justă dedicate județului Mureș, pentru diversificarea economiei, dezvoltarea IMM-urilor, realizarea investițiilor productive și adaptarea competențelor forței de muncă la cerințele tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon	

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 54. Analiza SWOT a sistemului educațional

EDUCAȚIE ȘI ÎNVĂȚĂMÂNT	
PUNCTE TARI	**PUNCTE SLABE**
• Existența unui management educațional responsabil cu implicare directă • Comunicare formală și informală bună • Monitorizarea activității de formare este corespunzătoare și urmărește cunoașterea culturii organizaționale a școlii • Existența personalului didactic specializat • Situația generală la învățătură prezintă rezultate bune • Rata scăzută a abandonului școlar • Modernizarea resurselor educaționale prin finalizarea, în mai 2026, a proiectului de dotare a unităților de învățământ cu mobilier, materiale didactice și echipamente digitale • Existența unei rețele educaționale diversificate, care acoperă educația antepreșcolară și preșcolară, învățământul primar, gimnazial, liceal, profesional și postliceal • Creșterea populației școlare înregistrate de la 2.587 de persoane în anul 2020 la 2.730 de persoane în anul 2025, respectiv cu 5,53% • Creșterea efectivului personalului didactic de la 178 de persoane în anul 2020 la 195 de persoane în anul 2025, respectiv cu 9,55% • Extinderea și modernizarea infrastructurii Școlii Gimnaziale „Ioan Vlăduțiu”, etapa finalizată în februarie 2025 incluzând opt săli de clasă noi și un laborator de informatică dotate	• Învățământul profesional insuficient promovat și dezvoltat • Infrastructură educațională deficitară • Inexistența unui campus școlar • Motivația cadrelor didactice este relativ scăzută • Accesul dificil din punct de vedere material la activitățile de perfecționare • Fonduri insuficiente pentru premierea performanței școlare • Manuale școlare insuficiente • Material didactic insuficient • Inexistența unui centru de tip after-school • Reducerea efectivelor din învățământul profesional de la 157 de elevi în anul 2020 la 113 elevi în anul 2025, respectiv cu 28,03%. • Diminuarea populației școlare din învățământul gimnazial cu 12,24% și din învățământul liceal cu 4,39% în perioada 2020–2025, în contrast cu evoluția ascendentă a efectivului școlar total. • Persistența unor nevoi de extindere a infrastructurii educaționale, inclusiv necesitatea construirii și dotării unui corp nou la Școala Gimnazială nr. 1.

EDUCAȚIE ȘI ÎNVĂȚĂMÂNT	
• Existența unei oferte de activități extrașcolare prin Clubul Copiilor, în domenii artistice, sportive, informatice și lingvistice	
OPORTUNITĂȚI	**AMENINȚĂRI**
• O bună colaborare cu Inspectoratul Școlar Județean • Accesarea fondurilor europene nerambursabile pentru îmbunătățirea infrastructurii și a programelor școlare • Dezvoltarea parteneriatelor public-private în procesul educațional și a formării profesionale • Posibilitatea preluării și adaptării metodelor de bună practică din țările Uniunii Europene cu privire la activitățile didactice • Posibilitatea participării elevilor și/sau a cadrelor didactice în schimburi de experiență internaționale • Accesul la programe de formare a cadrelor didactice pentru utilizarea pedagogică a echipamentelor digitale și a resurselor educaționale, în completarea dotărilor realizate	• Incoerența politicilor educaționale la nivel educațional • Schimbările prea dese de strategie în cadrul sistemului de învățământ • Motivarea morală și salarială nu ajută cadrul didactic în activitate • Programe școlare prea încărcate • Scăderea nivelului de trai: elevi, profe- sori, părinți • Creșterea numărului de șomeri în rândul părinților • Slaba motivație a elevilor pentru învățătură • Migrația copiilor de grădiniță din satele aparținătoare spre oraș la grupe cu program prelungit • Migrarea cadrelor didactice • Existența pe piață a unor jocuri foarte violente • Scăderea populației școlare datorită declinului natalității • Comasarea claselor școlare datorită scăderii numărului de elevi • Riscuri generate de epidemii sau pandemii • Creșterea analfabetismului funcțional

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 55. Analiza SWOT a condițiilor climatice și de mediu

CONDIȚII CLIMATICE ȘI DE MEDIU	
PUNCTE TARI	**PUNCTE SLABE**
• Așezarea geografică a orașului într-o zonă cu un cadru natural deosebit • Potențial pentru practicarea agriculturii ecologice durabile • Climat temperat-continental • Depozite naturale de gaz metan • Fond faunistic bogat • Oportunități de valorificare a energiei alternative • Diverse atracții naturale • Acces la surse de apă importante	• Inexistența unui sistem performant de colectare selectivă a deșeurilor • Inexistența unei stații de compost și transfer a deșeurilor • Starea tehnică a rețelei de alimentare cu apă, canalizare, stației de epurare • Eroziunea solului din cauza inundațiilor • Lipsa preocupărilor privind composta- rea deșeurilor biodegradabile • Lipsa infrastructurii de monitorizare-permanentă a factorilor de mediu

CONDIȚII CLIMATICE ȘI DE MEDIU	
• Existența sistemului centralizat de alimentare cu apă, canalizare și stației de epurare • Spații verzi amenajate • Platforme subterane de colectare a deșeurilor • Prezența râului Mureș, a vegetației de luncă și a habitatelor acvatice, care contribuie la diversitatea cadrului natural local • Existența sistemului centralizat de alimentare cu apă și canalizare și a unei stații de epurare cu tratare mecano-biologică și monitorizarea proceselor tehnologice • Existența spațiilor verzi amenajate, inclusiv a Parcului Tineretului, în cadrul căruia au fost amenajați 22.792 m² de spațiu verde • Funcționarea Sistemului Garanție-Returnare la nivel local, prin care au fost returnate aproximativ 2,91 milioane de ambalaje în anul 2025, însumând 193,35 tone • Existența proiectului contractat de reconstrucție ecologică „Coasta lui Papuc”, pentru împădurirea a 10,56 ha de teren degradat, raportat în curs de execuție în anul 2025	• Lipsa modalităților de producere a energiei alternative • Slaba conștientizare a populației și a agenților economici în problematica protecției mediului • Inexistența dotărilor pentru situații de urgență • Neexistența unui plan de ecologizare- local în parteneriat cu agenții economici • Ignoranța populației cu privire la colectarea selectivă, a depozitării deșeurilor în locuri special amenajate și în general a protecției mediului • Producția/utilizarea foarte slabă a energiei regenerabile • Lipsa platformelor de gunoi amenajate • Existența unor terenuri degradate și a unor versanți afectați de eroziune și alunecări de teren, inclusiv în zone din Gheja, Roșiori și Ciurgău • Capacitatea stației de tratare a apei este insuficientă pentru necesarul viitorului sistem zonal Luduș, în contextul extinderii ariei de deservire
OPORTUNITĂȚI	**AMENINȚĂRI**
• Surse de finanțare Protecția Mediului • Posibilitatea dezvoltării prin bugetul local a unui sistem de management al deșeurilor • Proiecte naționale și europene pentru gestionarea deșeurilor • Linii de finanțare pentru dotarea administrației publice locale cu utilaje pentru situații de urgență • Existența unei strategii naționale de protecția mediului • Implicarea comunității în acțiunile de colectare selectivă a deșeurilor • Posibilitatea finanțării din bugetul local, sau național a unor instalații de tip energie alternativă care să ofere independența energetică instituțiilor publice • Existența unor game variate de surse de energie regenerabilă la prețuri acceptabile ce pot fi utilizate • Utilizarea instrumentelor de gestionare a riscurilor • Surse de finanțare privind Economia Circulară • Cooperarea prin ADI Ecolect Mureș și ADI Aqua Invest Mureș pentru realizarea investițiilor și îmbunătățirea serviciilor cu impact asupra	• Fenomene meteo extreme care conduc la inundații și calamități naturale • Existența pe raza orașului a unui important bazin hidrografic • Reducerea investițiilor publice • Orientarea programelor guvernamentale • Factorul antropic care poate contribui la distrugerea ariilor naturale protejate • Creșterea gradului de poluare datorită activităților economice și a creșterii numărului de autovehicule • Diminuarea surselor de apă potabilă • Scăderea suprafețelor cultivate conform practicilor agricole ecologice și creșterea impactului negativ asupra mediului ca rezultat al intensificării agriculturii

CONDIȚII CLIMATICE ȘI DE MEDIU	
mediului • Accesul la finanțările pentru tranziție justă dedicate județului Mureș, pentru investiții în energie regenerabilă și utilizarea eficientă a resurselor, relevante pentru proiectele energetice prevăzute în portofoliul local	

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 56. Analiza SWOT a sectorului agricol

AGRICULTURĂ	
PUNCTE TARI	**PUNCTE SLABE**
• Reconstrucție ecologică forestieră pe terenuri degradate Perimetrul de ameliorare Coasta lui Papuc , proiect finanțat de Guvernul României • Piața agroalimentară modernizată • Terenurile arabile au o pondere de 74,60%, restul fiind ocupate de 10,17% pășune, 15,17% fânețe, 0,06% vii • Dezvoltarea fermelor locale prin accesarea fondurilor europene • Existența societăților cu activități productive • Proiect de reconstrucție ecologică forestieră în perimetrul „Coasta lui Papuc", pentru împădurirea a 10,56 ha de terenuri degradate, finanțat prin Administrația Fondului pentru Mediu și raportat în execuție în anul 2025 • Derularea lucrărilor de cadastrare sistematică și întocmire a planurilor parcelare, raportate în 2025, care contribuie la clarificarea evidenței terenurilor • Utilizarea registrului agricol electronic și sprijinul administrativ acordat fermierilor pentru documentațiile APIA și identificarea parcelelor agricole • Existența unui parteneriat al administrației locale cu Asociația „Crescătorilor de Păsări și Animale Mici Luduș 2011", pentru anul 2026, destinat promovării crescătorilor și organizării evenimentelor de profil	• Reducerea suprafețelor agricole datorită urbanizării • Grad redus de asociere a proprietarilor agricoli • Nu există rețele de achiziționare a produselor agricole și animalelor • Slaba utilizare a soiurilor și raselor autohtone, adaptate la condițiilor locale • Acces redus la sistemul de creditare pentru sectorul agricol, pentru inițiative de afaceri în mediul rural • Interesul scăzut al tinerilor pentru practicarea agriculturii • Structuri și sisteme slab dezvoltate pentru transferul de cunoștințe, consiliere, consultanță și inovare • Acces redus la terenurile agricole cauzat de prețurile ridicate • Dotări tehnice deficitare și insuficiente în silvicultură • Lipsa digitalizării în agricultură • Parteneriat public-privat slab dezvoltat • Reticența agricultorilor de a se organiza în structuri asociative cu rol economic • Lipsa pieței de desfacere pentru unele produse precum și prețuri de vânzare scăzute datorate lipsei de asociere
OPORTUNITĂȚI	**AMENINȚĂRI**
• Investiții privind dezvoltarea unei piețe agroalimentare locale • Tendință de creștere a sectorului de produse ecologice • Creșterea interesului consumatorilor pentru	• Îmbătrânirea forței de muncă în agricultură și depopulare • Prezența animalelor sălbatice – urși, cerbi, mistreți care distrug culturile • Degradarea solurilor

AGRICULTURĂ	
alimentele naturale și sănătoase • Demersuri legislative pentru sprijinirea zonelor montane • Înființarea de forme asociative cu rol economic și cooperarea între fermieri • Creșterea valorii nete adăugate la nivelul fermelor zootehnice și mixte • Existența fondurilor europene ce pot fi absorbite în vederea impulsionării afacerilor în agricultură ex. Programul Național de Dezvoltare Rurală / Planul Național Strategic • Adaptarea cerințelor de formare, cercetare/consultanță în raport cu nevoile fermierilor	• Cadrul legislativ instabil • Slaba informare a agricultorilor cu privire la normele europene • Creșterea numărului de fenomene climatice extreme și a intensității acestora • Răspândirea bolilor contagioase severe în rândul animalelor și păsărilor (ex. pesta porcină, gripa aviară etc.) • Reticența fermierilor în utilizarea noilor tehnologii

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 57. Analiza SWOT a sistemului de sănătate

SISTEMUL DE SĂNĂTATE	
PUNCTE TARI	**PUNCTE SLABE**
• Existența și buna funcționare a spitalului cu ambulatoriu și a cabinetelor individuale de medicină de familie care acoperă populația orașului • Profesionalismul medicilor de familie • Existența de farmacii • Punct de lucru ISU-SMURD • Modernizarea dotărilor ambulatoriului prin proiectul „Investiții în infrastructura ambulatoriului din cadrul Spitalului Orășenesc Dr. Valer Russu Luduș”, cod SMIS 333866, finalizat în iunie 2026 • Existența proiectului de reabilitare și extindere a ambulatoriului pentru implementarea programelor de screening, cod SMIS 354768, aflat în implementare • Existența proiectului de construire și dotare a unei structuri de îngrijire paliativă cu 26 de paturi, cod SMIS 348280, aflat în implementare • Existența unei rețele de servicii medicale publice și private, care include medicina de familie, consultații de specialitate, stomatologie, farmacii și laboratoare • Disponibilitatea serviciilor de diagnostic și recuperare medicală, inclusiv prin laboratorul de Recuperare, Medicină Fizică și Balneologie din cadrul spitalului	• Slaba dotare a spitalului și a ambulatoriului • Slaba educație sanitară a comunității • Dotarea insuficientă a cabinetelor medicale • Neînsușirea normelor de educație sanitară pentru o mare parte din populație • Slaba comunicare în toate domeniile de prevenire • Lipsa unui centru de recuperare • Caracterul pavilionar al spitalului, astfel secțiile spitalului sunt dispersate în oraș ca locație • Clădirile secțiilor spitalului sunt vechi și degradate, afectând astfel condițiile de spitalizare și actul medical • Lipsa unui centru de recuperare modern • Reducerea recentă a numărului medicilor, de la 75 de persoane în anul 2022 la 66 de persoane în anul 2024 • Diminuarea numărului cabinetelor de medicină de familie, de la opt în anul 2020 la șapte în anul 2024, ceea ce justifică urmărirea accesibilității serviciilor de asistență primară

SISTEMUL DE SĂNĂTATE	
OPORTUNITĂȚI	**AMENINȚĂRI**
• Fonduri europene nerambursabile pentru construirea de spitale și centre medicale • Sprijin financiar nerambursabil pentru mediul privat • Existența legislației pentru acordarea de finanțare, subvenționare, cofinanțare din partea administrației locale și centrale pentru serviciile sociale • Dezvoltarea de parteneriate care să favorizeze dezvoltarea de servicii de calitate • Participarea la programe de prevenție și screening, care pot susține depistarea precoce a bolilor și accesul populației la evaluări medicale	• Costurile ridicate ale serviciilor medicale și a medicamentelor • Creșterea numărului de bolnavi cronici • Legislația în domeniu în continuă- schimbare • Slaba receptivitate a pacienților la programele naționale de sănătate • Creșterea numărului de îmbolnăviri datorate factorilor de mediu • Creșterea nevoii sociale care poate conduce la supraîncărcarea personalului • Restrângerea/încetarea activității ONG-urilor furnizoare de servicii sociale din lipsa resurselor financiare • Crize sanitare generate de epidemii sau pandemii

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 58. Analiza SWOT a sistemului de asistență socială

ASISTENȚA SOCIALĂ	
PUNCTE TARI	**PUNCTE SLABE**
• Existenta serviciului de asistență socială în subordinea Primăriei • Pondere medie a populației cu nevoi de asistare • Informare operativă cu privire la toate formele de ajutor de stat • Administrația locală asigură serviciile minimale pentru protecție socială • Existența serviciului de îngrijire la domiciliu pentru persoanele vârstnice, care oferă sprijin pentru îngrijirea personală și desfășurarea activităților cotidiene • Asigurarea sprijinului pentru persoanele cu dizabilități prin 55 de asistenți personali angajați la sfârșitul anului 2025 • Desfășurarea activităților de prevenire a separării copilului de familie și de monitorizare a copiilor cu părinți plecați în străinătate, inclusiv elaborarea a 140 de planuri de servicii în 2025	• Personal insuficient în structurile de resort ale administrației publice locale • Inexistența unui centru de permanență pentru persoane vârstnice • Percepția greșită a scopului asistenței sociale din partea populației • Inexistența unor servicii specializate adresate persoanelor vârstnice • Lipsa spiritului civic și de voluntariat
OPORTUNITĂȚI	**AMENINȚĂRI**
• Construirea și dotarea unui centru de permanență pentru bătrâni • Existența la nivel național a programelor de asistență socială	• Migrația continuă a persoanelor active a condus la apariția fenomenului în care copii sunt în grija rudelor • Costurile ridicate generează dificultăți în

ASISTENȚA SOCIALĂ	
• Posibilitatea înființării unor magazine de tip economat • Posibilitatea accesării programelor de formare și ocupare pentru integrarea profesională a persoanelor vulnerabile • Dezvoltarea parteneriatelor cu furnizori acreditați de servicii sociale și instituții județene pentru furnizarea unor servicii comunitare integrate • Implicarea organizațiilor locale și a voluntarilor în sprijinirea persoanelor izolate și în activități de incluziune socială	dotarea diverselor obiective de asistență socială • Sistemul de ajutor social nu încurajează reintegrarea activă

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 59. Analiza SWOT a administrației și serviciilor publice

ADMINISTRAȚIE ȘI SERVICII PUBLICE	
PUNCTE TARI	**PUNCTE SLABE**
• Experiența unei Primării moderne la standarde europene • Experiența în administrație a primarului, consiliului local și personalului de specialitate • Implicarea activă în problemele societății • Existența spațiului adecvat pentru buna desfășurare a activităților administrative • Existența logisticii necesare în cadrul Primăriei • Pregătirea continuă a personalului Primăriei • Campanii de informare și instruire privind cunoașterea regulilor și măsuri- lor de apărare împotriva incendiilor și protecție civilă • Exerciții de evacuare în sistem de urgență în școli, grădinițe și spital • Existența portalului oficial cu documente bugetare, Monitorul Oficial Local, consultări publice, formulare și canale pentru transmiterea sesizărilor • Disponibilitatea solicitării cărții electronice de identitate la nivel local, începând cu 16 iunie 2025, cu programare online prin platforma Ministerului Afacerilor Interne • Existența unui operator local licențiat pentru salubrizare stradală și deszăpezire, Administrativ Serv Luduș SRL • Existența Serviciului Voluntar pentru Situații de Urgență și desfășurarea activităților de pregătire și prevenire, inclusiv 10 exerciții de evacuare raportate pentru anul 2024	• Desele schimbări legislative • Insuficienta comunicare între instituțiile publice de la diferite nivele • Inexistența sau slaba funcționare a unor servicii publice de interes local • Inexistența dotărilor moderne pentru situații de urgență • Digitalizarea parțială a serviciilor administrative, cu necesitatea extinderii soluționării integrale online a solicitărilor • Necesitatea îmbunătățirii comunicării operaționale și a schimbului de date între instituțiile implicate în furnizarea serviciilor publice • Vechimea unor dotări utilizate pentru serviciile publice locale;

ADMINISTRAȚIE ȘI SERVICII PUBLICE	
OPORTUNITĂȚI	**AMENINȚĂRI**
• Cursuri de calificare și pregătire pentru funcționarii primăriei • Finanțări europene pentru dezvoltarea capacității administrative • Creșterea autonomiei locale • Implementarea de proiecte pentru mediatizarea legislației • Aplicarea principiului transparenței în activitatea instituţiilor publice • Participarea la programe de cooperare și schimb de experiență între administrații locale pentru îmbunătățirea serviciilor publice	• Capacitate redusă de autofinanțare • Schimbările frecvente ale cadrului legislativ și fiscal, care pot îngreuna planificarea bugetară și aplicarea procedurilor administrative • Impredictibilitatea transferurilor financiare de la nivel central și eventualele restrângeri bugetare • Creșterea costurilor de funcționare, întreținere și investiții, care poate limita capacitatea de modernizare a serviciilor • Riscul diminuării veniturilor proprii în contextul declinului demografic și al eventualei restrângerii a activității economice • Riscurile cibernetice și întreruperile sistemelor informatice, care pot afecta continuitatea serviciilor digitale.

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 60. Analiza SWOT a turismului și potențialului turistic

TURISMUL ȘI POTENȚIALUL TURISTIC	
PUNCTE TARI	**PUNCTE SLABE**
• Acces facil datorită legăturilor de trans- port • Obiective turistice: Castelul Bánffy din Gheja • Existența unei unități de cazare de tip hotel, a unei unități de cazare de tip pensiune, a două unități de cazare de tip moteluri și a două unități de cazare de tip cameră de închiriat • Distanță redusă față de aeroporturi • Accesibilitate rutieră favorabilă prin E60 și conexiunile cu autostrada A3, care facilitează deplasările dinspre principalele centre regionale • Existența patrimoniului arhitectural și arheologic, reprezentat de Castelul Bánffy din Gheja, Necropola de la Gheja și situl arheologic de la Luduș • Existența a 6 structuri de primire turistică, cu o capacitate totală de 243 de locuri, conform datelor INS pentru anul 2025. • Existența unor facilități complementare cazării — centru SPA, piscine, restaurant și spații pentru evenimente — în cadrul Hotelului River • Creșterea numărului de înnoptări la 5.276 în anul 2025, cu 4,19% față de 2024	• Infrastructură turistică slab dezvoltată • Lipsa unei strategii de dezvoltare a turismului local • Pregătire profesională redusă • Accesul la servicii de sănătate scăzută • Turism de tip tranzit • Percepția slabă a unei „dezvoltări durabile” a turismului și implicit a importanței protecției mediului și a patrimoniului cultural-istoric și arhitectural specific • Fonduri alocate pentru promovarea turismului neacoperitoare, insuficiente și subdimensionate • Utilizarea redusă a capacității de cazare: indice de utilizare netă de 8,41% în 2025, comparativ cu 31,43% la nivelul județului Mureș

TURISMUL ȘI POTENȚIALUL TURISTIC	
OPORTUNITĂȚI	**AMENINȚĂRI**
• Accesarea programelor de finanțare naționale, fonduri europene sau a fondurilor norvegiene care sprijină dezvoltarea activităților de turism • Fructificarea potențialului de activități recreaționale (sporturi extreme, echitație, înot etc.) • Dezvoltarea serviciilor de divertisment și agrement • Realizarea de parteneriate externe și interne de colaborare în domeniul turismului • Măsuri pentru atragerea operatorilor economici de a activa în domeniul turismului • Acțiuni comune de promovare a turismului – cu comunele învecinate • Înființarea de pensiuni agroturistice • Introducerea sistemului de management al calității și în turismul rural • Existența promovării turistice județene prin Visit Mureș și posibilitatea integrării resurselor locale în itinerare comune cu localitățile învecinate. Gheja a fost inclusă într-un itinerar promovat în 2024. Visit Mureș – itinerarul din martie 2024 • Posibilitatea dezvoltării parteneriatelor între operatorii de cazare, organizatorii de evenimente și instituțiile culturale pentru realizarea unor oferte turistice comune. • Utilizarea platformelor digitale de promovare și rezervare pentru creșterea vizibilității serviciilor locale și accesul la noi categorii de vizitatori.	• Instabilitate legislativă • Resurse financiare limitate pentru dezvoltarea infrastructurii turistice • Lipsa intabulării terenurilor • Distrugerea cadrului natural • Intensificarea traficului • Nerespectarea principiilor „dezvoltării durabile” • Constrângeri financiare

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 61. Analiza SWOT a cadrului cultural, sportive și a activităților recreaționale

CULTURĂ, SPORT ȘI ALTE ACTIVITĂȚI RECREAȚIONALE	
PUNCTE TARI	**PUNCTE SLABE**
• În oraș funcționează două cămine culturale (în Gheja și Roșiori) și o casă de cultură • Ansambluri de dansuri populare • Existența evenimentelor și manifestărilor cultural-artistice • Existența a două cluburi sportive • Existenta unui bazin de înot didactic • Parcul Tineretului modernizat și dotat: 22.792 mp spațiu verde, 1305 mp alei	• Lipsa dotărilor pentru căminele culturale constituie un impediment în desfășurarea unor activități mai complexe • Populația de vârstă a doua manifestă tot mai puțin interes pentru activitățile sportive și culturale • Număr redus de facilități culturale (cinematograf, muzeu etc.) • Biblioteca tradițională este din ce în ce mai puțin utilizată

CULTURĂ, SPORT ȘI ALTE ACTIVITĂȚI RECREAȚIONALE	
pietonale pavate, 540 mp pistă alergare elastică • Existența Bibliotecii Orășenești, care oferă servicii de lectură, informare, documentare și educație permanentă. • Finanțare contractată în iunie 2026 pentru proiectul de extindere, reabilitare și modernizare a imobilului Casei de Cultură ca centru multifuncțional, cod SMIS 340983, aflat în implementare. • Existența unei zone amenajate pentru pescuit recreativ pe brațul mort al râului Mureș, care completează oferta locală de petrecere a timpului liber.	• Implicare slabă a mediului de afaceri în promovarea culturii • Zone cu potențial de petrecere a timpului liber • Facilități reduse special dedicate tineretului sau turiștilor • Număr redus al manifestărilor cu scop caritabil
OPORTUNITĂȚI	**AMENINȚĂRI**
• Posibilitatea programelor de finanțare naționale, fonduri europene sau a fondurilor norvegiene care sprijină dezvoltarea activităților culturale și sportive • Informatizarea bibliotecilor și a serviciilor oferite de acestea • Conștientizarea interesului sectorului privat pentru implicarea în restaurarea și conservarea patrimoniului cultural • Crearea de parteneriate cu instituții de învățământ din Uniunea Europeană în vederea schimbului de experiență • Accesarea granturilor SEE și Norvegiene pentru dezvoltarea culturală • Oportunitățile Erasmus+ pentru parteneriate sportive, participare la activități fizice, incluziune și voluntariat.	• Discrepanțe între domeniul cultural și nevoile, respectiv interesele comunității, pierderea relevanței actului cultural pentru comunitate • Fonduri limitate pentru dezvoltarea infrastructurii culturale și sportive

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 62. Analiza SWOT a gradului de digitalizare la nivel local

DIGITALIZARE	
PUNCTE TARI	**PUNCTE SLABE**
• WI-FI în spații publice • Platformă pentru depunerea online a documentelor (autorizații, avize, declarații etc) • Plata on-line a taxelor, impozitelor și amenzilor • Utilizarea registrului agricol electronic, confirmată pentru anul 2025, și sprijinirea	• Lipsa strategiei de dezvoltare Smart City • Platforma digitală implementată nu acoperă digitalizarea unei categorii foarte largi de servicii publice precum: siguranța publică, sistem de monitorizare, servicii și utilități publice, monitorizare energie, mediu, iluminat public • Lipsa unui management de monitorizare a traficului • Lipsa digitalizării în școli

DIGITALIZARE	
identificării și digitizării parcelelor agricole • Finalizarea, în mai 2026, a proiectului de dotare a unităților de învățământ cu mobilier, materiale didactice și echipamente digitale, finanțat prin PNRR	• Lipsa unui sistem GIS (Sistem Informațional Geografic) care analizează locații spațiale și organizează straturi de informații în vizualizări utilizând hărți și scene 3D • Lipsa unui sistem de management informatizat pentru transportul public • Lipsa unei aplicații informatice care să ofere informații în timp real cu privire la probleme de trafic • Servicii de e-administrație slab dezvoltate
OPORTUNITĂȚI	**AMENINȚĂRI**
• Accesarea unor surse de finanțare nerambursabilă prin Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare 2021 – 2027 • Creșterea gradului de digitalizare al serviciilor publice • Implementarea unor soluții Smart City • Accesare de finanțări nerambursabile pentru crearea Strategiei Smart City și implementarea unor soluții digitale integrate • Dezvoltarea Platformei naționale de interoperabilitate, finanțată prin Programul Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare 2021–2027, care poate facilita conectarea administrației locale la schimbul de date între instituții • Finanțările și parteneriatele prin Programul Europa Digitală pentru adoptarea tehnologiilor, dezvoltarea competențelor digitale și securitate cibernetică, potrivit condițiilor apelurilor • Disponibilitatea tehnologiilor GIS și a soluțiilor de monitorizare pentru gestionarea patrimoniului, infrastructurii, consumurilor energetice și serviciilor publice • Posibilitatea colaborării cu universități, furnizori de tehnologie și centre de inovare digitală pentru testarea soluțiilor și pregătirea personalului	• Legislație instabilă • Reticența populației în utilizarea soluțiilor digitale • Investiții financiare prea mari în raport cu gradul de uzură morală al noilor tehnologii • Lipsa fondurilor pentru implementarea unor soluții digitale integrate

Sursa: Autorul

2.4. Măsuri privind dezvoltarea locală pentru perioada 2021 – 2030

Pentru fiecare direcție strategică au fost stabilite obiective specifice și măsuri concrete în acord cu viziunea Orașului Luduș și a politicilor europene, naționale, regionale și locale astfel:

DIRECȚIA STRATEGICĂ 1 – DEZVOLTARE URBANĂ DURABILĂ

Obiectivul strategic nr. 1.1. – Dezvoltare urbană durabilă prin creșterea nivelului de trai și îmbunătățirea accesibilității - rețelele de drumuri vor contribui, pe termen mediu la creșterea fluxurilor de capital, a mobilității forței de muncă, a accesibilității zonale, determinând o dezvoltare durabilă a acesteia și evident, crearea de noi oportunități de muncă

- *Măsura 1.1.1. Intervenții majore asupra rețelei stradale*
- *Măsura 1.1.2. Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport public pentru creșterea accesibilității*
- *Măsura 1.1.3. Dezvoltarea unor sisteme alternative de mobilitate Măsura 1.1.4. Managementul traficului*

Obiectivul strategic nr. 1.2. – Îmbunătățirea conectivității digitale

- *Măsura 1.2.1. Extinderea digitalizării serviciilor administrației publice locale și implementarea de soluții SMART City*
- *Măsura 1.2.2. Dezvoltarea infrastructurii TIC, în mod special infrastructura de bandă largă și îmbunătățirea conectivității digitale*

DIRECȚIA STRATEGICĂ 2 - DEZVOLTARE ECONOMICĂ ȘI COMPETITIVITATE

Obiectivul strategic nr. 2.1. – Creșterea rolului economic al orașului și creșterea competitivității – prin crearea unui mediu economic competitiv și atractiv investițiilor promovând dezvoltarea economică durabilă

- *Măsura 2.1.1. Atragerea de noi investitori*
- *Măsura 2.1.2. Crearea infrastructurii pentru dezvoltarea afacerilor*
- *Măsura 2.1.3. Măsuri pentru susținerea și dezvoltarea activităților economice*
- *Măsura 2.1.4. Creșterea competitivității prin inovare, digitalizare și dezvoltare economică*
- *Măsura 2.1.5. Valorificarea durabilă a resurselor naturale în vederea creșteriiatractivității și competitivității sectoarelor economice principale*

DIRECȚIA STRATEGICĂ 3 – MEDIU, ENERGIE, SCHIMBĂRI CLIMATICE

Obiectivul strategic nr. 3.1. - Dezvoltarea unei comunități locale prietenoase cu mediul – un oraș mai verde, fără emisii de carbon, ce utilizează surse regenerabile și alternative de energie și propune măsuri pentru combaterea schimbărilor climatice

- *Măsura 3.1.1. Extinderea și modernizarea infrastructurii tehnice de mediu la nivel regional (alimentare cu apă, canalizare și epurare ape uzate, gestionare deșeuri)*
- *Măsura 3.1.2. Ecologizarea și reabilitarea siturilor contaminate, refacerea terenurilordegradate, creșterea suprafeței spațiilor verzi*
- *Măsura 3.1.3. Reducerea emisiilor de carbon prin îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor și a sistemelor de transport*
- *Măsura 3.1.4. Promovarea utilizării energiei din surse regenerabile*
- *Măsura 3.1.5. Creșterea eficienței utilizării resurselor și sprijinirea tranziției către economia circulară (informare și conștientizare, parteneriate locale, dezvoltare proiecte pilot etc)*
- *Măsura 3.1.6. Protejarea și conservarea biodiversității*
- *Măsura 3.1.7. Atenuarea schimbărilor climatice, adaptarea la schimbările climatice, prevenirea riscurilor naturale*
- *Măsura 3.1.8. Investiții în asigurarea/îmbunătățirea unor sisteme de iluminat publicperformant și eficient energetic*

DIRECȚIA STRATEGICĂ 4 – EDUCAȚIE ȘI FORMARE POFESIONALĂ

Obiectivul strategic nr. 4.1. – Îmbunătățirea sistemului educațional

- *Măsura 4.1.1. Îmbunătățirea infrastructurii educaționale și asigurarea unui procesde învățare modern adaptat cerințelor pieței*
- *Măsura 4.1.2. Adaptarea serviciilor educaționale adresate elevilor și cadrelor didactice pentru fiecare nivel educațional*
- *Măsura 4.1.3. Creșterea competențelor digitale ale elevilor prin dezvoltarea infrastructurii și dotărilor specifice*
- *Măsura 4.1.4. Creșterea accesului la serviciile de educație pentru persoanele aparținând grupurilor vulnerabile*
- *Măsura 4.1.5. Modernizarea și îmbunătățirea accesului la infrastructura sportivăeducațională*

Obiectivul strategic nr. 4.2. - Creșterea participării la programele de formare și învățare pe tot parcursul vieții

- *Măsura 4.2.1. Îmbunătățirea sistemelor de învățământ și formare profesionalăpentru piața muncii*
- *Măsura 4.2.2. Creșterea participării și îmbunătățirea ofertei pentru formarea profesională continuă (centre comunitare pentru învățare permanentă)*
- *Măsura 4.2.3. Creșterea accesului la serviciile de formare profesională pentru persoanele aparținând grupurilor vulnerabile*
- *Măsura 4.2.4. Stimularea reconversiei profesionale a forței de muncă și a perfecționării profesionale*
- *Măsura 4.2.5. Susținerea formării profesionale a personalului din domeniul asistenței sociale*

DIRECȚIA STRATEGICĂ 5 – SĂNĂTATE ȘI INCLUZIUNE SOCIALĂ

Obiectivul strategic nr. 5.1. - Dezvoltarea serviciilor sanitare și sociale

- *Măsura 5.1.1. Modernizarea și dezvoltarea serviciilor de sănătate*
- *Măsura 5.1.2. Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii sociale (centrede zi, centre rezidențiale, centre multifuncționale)*
- *Măsura 5.1.3. Dezvoltarea infrastructurii sociale, cultural-recreative și susținereadezvoltării comunitare*
- *Măsura 5.1.4. Asigurarea condițiilor de locuire temporară pentru persoanele vulnerabile*
- *Măsura 5.1.5. Facilitarea integrării socio-economice a persoanelor vulnerabile și acomunităților marginalizate*
- *Măsura 5.1.6. Dezvoltarea și diversificarea serviciilor sociale integrate*
- *Măsura 5.1.7. Creșterea accesului la servicii medicale de bază pentru persoanelevulnerabile și comunitățile marginalizate*
- *Măsura 5.1.8. Diminuarea efectelor negative ale îmbătrânirii demografice (ex. programe de îngrijire la domiciliu, cabinete medicale mobile)*

DIRECȚIA STRATEGICĂ 6 - TURISM, PATRIMONIU CULTURAL ȘI CULTE

Obiectivul strategic nr. 6.1. – Teritoriu local atractiv pentru turism, cultură și sport

- *Măsura 6.1.1. Conservarea, restaurarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural-istoric, valorificarea patrimoniului turistic*

- *Măsura 6.1.2. Îmbunătățirea accesibilității zonelor turistice accesibilitate rutieră, sisteme de transport mai puțin poluante (transport public, piste pentru biciclete, interconectare moduri transport)*
- *Măsura 6.1.3. Modernizarea și extinderea infrastructurii turistice și îmbunătățirea serviciilor specifice (inclusiv reabilitarea spațiilor cu destinație culturală și dezvoltarea infrastructurii culturale inovatoare)*
- *Măsura 6.1.4. Promovarea activităților sportive prin dezvoltarea/reabilitarea/ dotarea infrastructurilor sportive*
- *Măsura 6.1.5. Sprijinirea inițiativelor sportive Măsura 6.1.6. Susținerea lăcașelor de cult*

DIRECȚIA STRATEGICĂ 7 – CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ

Obiectivul strategic nr. 7.1. – Creșterea capacității instituționale

- *Măsura 7.1.1. Dezvoltarea resurselor umane din cadrul administrației publice locale Măsura 7.1.2. Îmbunătățirea serviciilor de e-administrație*
- *Măsura 7.1.3. Creșterea eficienței activității administrației publice locale*
- *Măsura 7.1.4. Modernizarea administrației locale în vederea creșterii accesului populației la servicii publice*
- *Măsura 7.1.5.. Promovarea unui mod de lucru transparent, pozitiv și participativ al*
- *guvernării locale pentru îndeplinirea obiectivelor din strategia de dezvoltare locală*
- *Măsura 7.1.6. Dezvoltarea, modernizarea și diversificarea serviciilor publice de interes local*
- **Obiectivul strategic nr. 7.2. - Dezvoltarea cooperării și asocierii**
- *Măsura 7.2.1. Încurajarea și promovarea parteneriatului public-privat Măsura 7.2.2. Încurajarea schimburilor de experiență și bune practice*

DIRECȚIA STRATEGICĂ 8 – AGRICULTURĂ LOCALĂ

Obiectivul strategic 8.1. Promovarea și susținerea agriculturii locale

- *Măsura 8.1.1. Promovarea și susținerea agriculturii locale Măsura 8.1.2. Măsuri privind creșterea gradului de asociere*

2.5. Portofoliul de proiecte

Viziunea de dezvoltare, obiectivele strategice și măsurile concrete stabilite pe baza nevoilor comunității au condus la conturarea unui portofoliu de proiecte cuprinzător, care răspunde fiecărei direcții strategice din cadrul documentului de față, astfel:

Tabelul nr. 63. Portofoliul de proiecte al Orașului Luduș pentru perioada 2021-2030

Nr. crt	Obiectiv strategic/ Denumire investiție	Sursă finanțare	Stadiu	Termen estimativ de implementare
DIRECȚIA STRATEGICĂ 1 – DEZVOLTARE URBANĂ DURABILĂ				
1.	Modernizare cale de rulare a infrastructurii rutiere pe care circulă transportul public	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030
2.	Modernizarea/reabilitare străzi fără transport public	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030
3.	Reabilitare pod peste râul Mureș, amplasat pe str. 1 Decembrie 1918	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030
4.	Realizare pod nou peste râul Mureș	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030
5.	Amenajare infrastructură rutieră de legătură între str. Pârâului (Cartier Gheja) și limita județului Alba	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030
6.	Realizare străzi în noile zone rezidențiale	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030
7.	Realizarea unui plan multianual pentru lucrări necesare de reparații/mentenanță a rețelei pietonale/ stradale, cu prioritizare în funcție de zonă, complexitate și resurse financiare necesare	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030
8.	Plantarea de perdele vegetale verzi	Bugetul local /	Idee de	2021 - 2030

Nr. crt	Obiectiv strategic/ Denumire investiție	Sursă finanțare	Stadiu	Termen estimativ de implementare
	(aliniamente de arbori și arbuști) de-a lungul principalelor artere rutiere în vederea reducerii emisiilor de CO2 și a poluării generate de traficul rutier	Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	proiect PMUD	
9.	Studiu de oportunitate privind organizarea sistemului de transport public cu mijloace ecologice în Orașul Luduș	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030
10.	Achiziționare autobuze ecologice pentru serviciul de transport public local	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030
11.	Amenajare stații de trans- port public	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030
12.	Realizare infrastructură pentru transportul în comun - depou pentru vehiculele de transport public	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030
13.	Realizare infrastructură pentru transportul în comun - terminal intermodal de călători	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030
14.	Implementare sistem de management informatizat pentru transportul public	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030
15.	Derularea de campanii de informare publică referitoare la utilizarea transportului public	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030
16.	Reglementarea logisticii de aprovizionare	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030

Nr. crt	Obiectiv strategic/ Denumire investiție	Sursă finanțare	Stadiu	Termen estimativ de implementare
		Europene/ alte surse nerambursabile		
17.	Reorganizarea traseelor pentru accesul vehiculelor cu masa totală maximă autorizată mai mare de 3,5 tone	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030
18.	Realizarea unor trasee pietonale	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030
19.	Dezvoltarea rețelei de piste dedicate circulației bicicletelor	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030
20.	Sistem de închiriere biciclete (bike sharing)	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030
21.	Amenajare zonă cu prioritate pentru pietoni (“shared space” - spații partajate)	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030
22.	Dezvoltarea infrastructurii necesare utilizării autovehiculelor electrice și hibride	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030
23.	Achiziția de mijloace de transport electrice în parcul de autovehicule gestionat de autoritatea publică locală	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030
24.	Accesibilizarea spațiilor publice pentru persoanele cu dizabilități	Bugetul local / Bugetul de Stat/	Idee de proiect	2021 - 2030

Nr. crt	Obiectiv strategic/ Denumire investiție	Sursă finanțare	Stadiu	Termen estimativ de implementare
		Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	PMUD	
25.	Plan local de acțiune pentru încurajarea utilizării vehiculelor electrice, inclusiv pentru companiile private	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030
26.	Adaptarea regulamente- lor de transport urban cu taxi în vederea stimulării achiziționării de vehicule electrice/hibrid în cazul furnizorilor de servicii de taxi	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030
27.	Implementarea unui sistem de management al traficului	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030
28.	Realizarea unei aplicații informatice care să ofere informații în timp real cu privire la probleme de trafic	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030
29.	Amenajare parcare colectivă de tip Park&Ride	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030
30.	Construire parcări de reședință	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030
31.	Elaborare politică de parcare la nivel urban	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030
32.	Studiu de trafic/circulație la nivel urban	Bugetul local /	Idee de	2021 - 2030

Nr. crt	Obiectiv strategic/ Denumire investiție	Sursă finanțare	Stadiu	Termen estimativ de implementare
		Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	proiect PMUD	
33.	Elaborarea și implementare de reglementări privind introducerea de restricții ale vitezei de circulație în zonele vulnerabile	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030
34.	Elaborare și implementare reglementări privind programul de realizare a serviciilor de utilități publice	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030
35.	Derulare campanii de educație rutieră adresate tinerilor	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030
36.	Derulare campanii de educație rutieră adresate tuturor categoriilor de participanți le trafic (conducători auto, pietoni, bicicliști)	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030
37.	Dezvoltarea unei structuri interne având responsabilități de monitorizare a implementării PMUD al Orașului Luduș	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030
38.	Încheierea unui contract de servicii publice conform Regulamentului CE 1370 pentru transportul public de călători	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2030
39.	Achiziția de mijloace de transport electrice în parcul de autovehicule gestionat de	Bugetul local / Bugetul de Stat/	Idee de proiect	2021 - 2030

Nr. crt	Obiectiv strategic/ Denumire investiție	Sursă finanțare	Stadiu	Termen estimativ de implementare
	autoritatea publică locală	Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile		
40.	Achiziționare autobuze ecologice pentru serviciul de transport public local	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
41.	Reabilitare și construire poduri, podețe și punți pie tonale	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
42.	Modernizare și reabilitare drumuri agricole de exploatație și forestiere	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
43.	Preluarea în domeniul public a unor străzi din domeniu privat în noile cartiere de locuit	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
44.	Amenajări peisagistice, crearea, modernizarea, extinderea de terase verzi, parcuri și spații verzi, alinia- mente plantate	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
45.	Realizarea de sisteme de întreținere a spațiilor verzi și a vegetației naturale în zonele adiacente piețelor agroalimentare urbane	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
46.	Refacerea șanțurilor de scurgere (decolmatare și execuții de șanțuri noi) de-a lungul drumurilor	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
47.	Regularizare pârâuri	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/	Idee de proiect	2021 - 2030

Nr. crt	Obiectiv strategic/ Denumire investiție	Sursă finanțare	Stadiu	Termen estimativ de implementare
		alte surse nerambursabile		
48.	Modernizare și extindere sistem de siguranță și supraveghere video	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
49.	Digitalizarea serviciilor administrației publice locale	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
50.	Creșterea competitivității prin inovare, digitalizare și dezvoltare economică	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
51.	Implementarea unor soluții Smart City	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
52.	Crearea unei strategii Smart City	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
53.	Implementarea sistemului digital al Registrului agricol	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
54.	Creșterea capacității administrației publice locale de management integrat al resurselor culturale și naturale, inclusiv prin implementarea de soluții inovative	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
55.	Dezvoltarea serviciilor de administrație	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
56.	Digitalizarea serviciilor publice la nivel local	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030

Nr. crt	Obiectiv strategic/ Denumire investiție	Sursă finanțare	Stadiu	Termen estimativ de implementare
57.	Acces gratuit la WI-FI în spațiile publice	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
58.	Stimularea dezvoltării tehnologiei informațiilor și comunicațiilor	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
59.	Reabilitarea și modernizarea zonei centrale a orașului	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
60.	Dezvoltare urbană durabilă în spațiul public spațiile publice din interiorul ansamblurilor de locuințe colective, respectiv, ansambluri de locuințe sau zone cu locuințe de tip condominiu	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
61.	Dezvoltarea urbană a zonei autogării	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
62.	Dezvoltarea urbană integrată a zonei rezidențiale periferice destructurate, a zonelor de blocuri degradate și așezărilor informale	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
63.	Amenajare grădini, parcuri publice și parcuri dendrologice în Orașul Luduș	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
64.	Reconversia funcțională a imobilelor degradate, parțial utilizate, sau neutilizate, pentru instituții publice, locuințe sociale și alte destinații publice	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030

Nr. crt	Obiectiv strategic/ Denumire investiție	Sursă finanțare	Stadiu	Termen estimativ de implementare
65.	Construirea/amenajarea/ extinderea/ reabilitarea unei zone de promenadă pietonală, puncte de belvedere și spații destinate recreerii, dar și activităților comerciale, precum cafenele, restaurante și altele asemenea	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
66.	Modernizare străzi în orașul Luduș	PNI A. Saligny	Idee de proiect	2021 - 2030
DIRECȚIA STRATEGICĂ 2 - DEZVOLTARE ECONOMICĂ ȘI COMPETITIVITATE				
67.	Promovarea orașului în mediul de afaceri pentru atragerea investitorilor	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
68.	Facilitarea accesului la utilități pentru operatorii economici	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
69.	Promovarea programelor guvernamentale și/sau europene pentru stimularea înființării sau modernizării întreprinderilor	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
70.	Promovarea culturii antreprenoriale în rândul populației	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
71.	Promovarea și dezvoltarea economiei circulare	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
DIRECȚIA STRATEGICĂ 3 – MEDIU, ENERGIE, SCHIMBĂRI CLIMATICE				
72.	Creșterea eficienței energetice în clădiri rezidențiale	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
73.	Creșterea eficienței energetice în clădirile	Bugetul local /	Idee de	2021 - 2030

Nr. crt	Obiectiv strategic/ Denumire investiție	Sursă finanțare	Stadiu	Termen estimativ de implementare
	publice	Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ granturile SEE si Norvegiene	proiect	
74.	Îmbunătățirea izolației termice a anvelopei clădirilor publice, inclusiv măsuri de consolidare a acesteia	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
75.	Utilizarea surselor regenerabile de energie pentru asigurarea necesarului de energie termica pentru încălzire si prepararea apei calde de consum în clădirile publice	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
76.	Realizarea unei strategii pentru eficiență energetică	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
77.	Plantarea de perdele vegetale verzi	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
78.	Crearea, modernizarea, extinderea și întreținerea de amenajări peisagistice, parcuri, spații verzi, aliniamente plantate	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
79.	Extinderea și îmbunătățirea rețelei publice de apă și/sau stații de tratare a apei	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
80.	Extinderea și îmbunătățirea rețelei publice de apă uzată și/sau stații de epurare a apelor uzate	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030

Nr. crt	Obiectiv strategic/ Denumire investiție	Sursă finanțare	Stadiu	Termen estimativ de implementare
81.	Sistem de telegestiune și monitorizare pentru iluminatul stradal	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
82.	Reabilitarea, modernizarea și extinderea sistemului de iluminat public	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
83.	Trecerea rețelelor electrice în subteran	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
84.	Înlocuirea sistemelor de iluminat public cu incandescență cu iluminat prin utilizarea unor lămpi cu eficiență energetică ridicată, durata mare de viață și asigurarea confortului corespunzător, inclusiv prin reabilitarea instalațiilor electrice – stâlpi, rețele, inclusiv telegestiune	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
85.	Dezvoltarea infrastructurii prietenoase cu mediul	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
86.	Dezvoltarea unui sistem eficient de management al deșeurilor	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
87.	Realizarea de sisteme ecologice de colectare a deșeurilor vegetale și menajere și de colectare selectivă a materialelor reciclabile	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
88.	Amenajare centre de colectare selectivă a deșeurilor	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte	Idee de proiect	2021 - 2030

Nr. crt	Obiectiv strategic/ Denumire investiție	Sursă finanțare	Stadiu	Termen estimativ de implementare
		surse nerambursabile		
89.	Protejarea și îmbunătățirea factorilor de mediu	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
90.	Activități de ecologizare a râurilor	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
91.	Înființare parc fotovoltaic în orașul Luduș	Fondul pentru modernizare	Idee de proiect	2021 - 2030
92.	Dezvoltarea surselor de energie regenerabilă pentru comunități de energie din orașul Luduș	Programul Tranziție Justă	Idee de proiect	2021 - 2030
DIRECȚIA STRATEGICĂ 4 – EDUCAȚIE ȘI FORMARE POFESIONALĂ				
93.	Construire grădiniță	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
94.	Înființarea și modernizarea (inclusiv dotarea) infrastructurii de tip after-school	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
95.	Construcția/reabilitarea/ modernizarea/echiparea infrastructurii educaționale pentru învățământul general obligatoriu (școli I- VIII)	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
96.	Construire creșă	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
97.	Construire centru educațional multifuncțional	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte	Idee de proiect	2021 - 2030

Nr. crt	Obiectiv strategic/ Denumire investiție	Sursă finanțare	Stadiu	Termen estimativ de implementare
		surse nerambursabile		
98.	Înființarea/dezvoltarea infrastructurii pentru educația non - formală	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
99.	Modernizarea cabinetelor medicale școlare	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
100	Învățare pe tot parcusul vieții	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
101	Centru comunitar pentru învățare permanentă	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
102	Creșterea competențelor digitale ale elevilor prin dezvoltarea infrastructurii și dotărilor specifice	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
103	Modernizarea și îmbunătățirea accesului la infrastructura sportivă educațională	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
104	Construire bază sportivă	CNI SA	Idee de proiect	2021 - 2030
DIRECȚIA STRATEGICĂ 5 - SĂNĂTATE ȘI INCLUZIUNE SOCIALĂ				
105	Construire și dotare infra- structură de sănătate (spital)	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030

Nr. crt	Obiectiv strategic/ Denumire investiție	Sursă finanțare	Stadiu	Termen estimativ de implementare
106	Extindere, reabilitare și modernizare imobil cu destinația de centru multifuncțional	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
107	Modernizarea și dotarea Școlii Gimnaziale nr. 1	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
108	Reabilitare imobil cu destinația centru de zi pentru persoane vârstnice	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
109	Înființare centru medical de permanență	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
110	Înființarea, dezvoltarea sau extinderea/ diversificarea/ modernizarea serviciilor de suport existente destinate persoanelor din grupuri vulnerabile bazate pe nevoile specifice ale acestora	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ granturile SEE si Norvegiene	Idee de proiect	2021 - 2030
111	Investiții în achiziționarea, renovarea sau construcția de locuințe destinate grupurilor vulnerabile și a tinerilor	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ granturile SEE si Norvegiene	Idee de proiect	2021 - 2030
112	Sprijinirea dezvoltării/furnizării de servicii sociale/furnizarea de servicii, inclusiv în cadrul centrelor comunitare integrate (medico-sociale)	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
113	Sprijinirea și dezvoltarea întreprinderilor sociale	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse	Idee de proiect	2021 - 2030

Nr. crt	Obiectiv strategic/ Denumire investiție	Sursă finanțare	Stadiu	Termen estimativ de implementare
		nerambursabile		
114	Înființarea/construirea/ modernizarea și/ sau dotarea infrastructurii sociale destinate serviciilor sociale de tip nerezidențial - centre de zi	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
115	Înființarea/construirea/ modernizarea și/ sau dotarea centre și/sau unități de îngrijire la domiciliu	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
116	Înființare/modernizare centre de preparare și distribuire a hranei pentru persoane în risc de sărăcie	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
117	Construire centru de rezidență pentru persoane adulte și cu dizabilități	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
DIRECȚIA STRATEGICĂ 6 – TURISM, PATRIMONIU CULTURAL ȘI CULTE				
118	Amenajare și dotare teren de tenis str. Crângului	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
119	Amenajare tribune Stadionul Mureșul	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
120	Restaurare și punere în valoare Castel Bánffy	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
121	Revitalizare Brațul Mort al râului Mureș	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri	Idee de proiect	2021 - 2030

Nr. crt	Obiectiv strategic/ Denumire investiție	Sursă finanțare	Stadiu	Termen estimativ de implementare
		Europene/ alte surse nerambursabile		
122	Modernizarea, renovarea și/ sau dotarea căminului cultural din localitatea Gheja	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
123	Modernizarea, renovarea și/ sau dotarea căminului cultural din localitatea Roșiori	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
124	Restaurarea și conservarea clădirilor/ monumentelor din patrimoniu cultural imobil de interes local	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
125	Promovarea valorilor etno-folclorice în comunitatea locală prin achiziționarea de dotări specifice	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
126	Restaurarea, protecția, conservarea și valorificarea durabilă a obiectivelor de patrimoniu	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
127	Restaurarea monumentelor istorice, respectiv a obiectivelor cu statut de monument istoric	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ Granturi Norvegiene	Idee de proiect	2021 - 2030
128	Dezvoltarea activităților culturale și artistice	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
129	Renovarea, consolidarea și reabilitarea clădirilor existente, a clădirilor cu rol social-	Bugetul local / Bugetul de Stat/	Idee de proiect	2021 - 2030

Nr. crt	Obiectiv strategic/ Denumire investiție	Sursă finanțare	Stadiu	Termen estimativ de implementare
	administrativ, a celor destinate serviciilor, inclusiv comerciale de proximitate, centre culturale și pentru expoziții, amenajarea de scuaruri și spații, structuri de socializare și recreere în aer liber sau în construcții ușoare	Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile		
130	Acordarea de sprijin financiar nerambursabil de la bugetul local pentru acțiuni culturale, sportive și educaționale	Bugetul local	Proiect recurent	2021 - 2030
131	Amenajare spații de joacă pentru copii și dotarea aces tora cu echipamente specifice, precum și amenajarea de zone și echipamente pentru activități sportive de întreținere în aer liber	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
132	Construcția/extinderea/ reabilitarea infrastructurii turistice dezvoltată de autoritatea publică locală ca instrument de punere în valoare a potențialului turistic local	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
133	Amenajare și promovare trasee tematice sau turistice	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
DIRECȚIA STRATEGICĂ 7 – CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ				
134	Dezvoltarea resurselor umane din aparatul de specialitate al autorității publice locale	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
135	Creșterea eficienței activității administrației publice locale	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
136	Modernizarea administrației locale în vederea creșterii accesului populației la servicii publice	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
137	Achiziționarea de echipa- mente și /sau accesorii pentru serviciul de întreținere a	Bugetul local / Bugetul de Stat/	Idee de proiect	2021 - 2030

Nr. crt	Obiectiv strategic/ Denumire investiție	Sursă finanțare	Stadiu	Termen estimativ de implementare
	domeniului public	Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile		
138	Construire remiză pentru gararea echipamentelor și depozitarea accesoriilor aferente serviciului întreținere a domeniului public	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
139	Construire/extindere/reabilitare/ modernizare a sediilor/ clădirilor publice din subordinea administrației publice locale	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
140	Încurajarea înființării și organizării de forme asociative	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
141	Participarea UAT în cadrul unor programe de schimb de experiență și bune practici	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
DIRECȚIA STRATEGICĂ 8 - AGRICULTURĂ LOCALĂ				
142	Construire platformă pentru depozitarea în condiții de siguranță a gunoiului de grajd	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
143	Sprijinirea înființării grupurilor de producători agricoli	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030
144	Construire piață agroalimentară	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2030

Sursa: Primăria Luduș

2.6. Mecanismul de prioritizare

O activitate foarte importantă în implementarea cu succes a proiectului o reprezintă elaborarea unor criterii de prioritizare a investițiilor. În acest sens, se recomandă a se avea în vedere următorii doi pași:

1. *Elaborarea unei metodologii de prioritizare a investițiilor de la nivelul UAT Orașul Luduș, în conformitate cu normele legale aflate în vigoare și cu respectarea principiilor bunei-guvernanțe;*
2. *Concretizarea și delimitarea criteriilor concrete de prioritizare a investițiilor în sectoarele considerate relevante pentru dezvoltarea UAT Orașul Luduș.*

Fundamentarea metodologiei, precum și concretizarea și delimitarea criteriilor concrete de prioritizare a investițiilor respectă criteriile legale stabilite prin HG nr. 225/2014, Norme Metodologice din 26 martie 2014 privind prioritizarea proiectelor de investiții publice, cât și principiile generale investiționale, corelate cu nevoile locale și centrale. Mecanismul de prioritizare este centrat pe ideea de oportunitate și de sporire a gradului de beneficii sociale. Prioritizarea investițiilor reprezintă unul dintre conceptele cu care operează dezvoltarea locală. În continuare, se va realiza prezentarea unor termeni, prin definirea unor concepte operaționale, pentru a explica demersul metodologic adoptat. Astfel:

Tabelul nr. 64: Concepte operaționale

Investiție	Investiția este efortul financiar actual făcut pentru un viitor mai bun, creat prin dezvoltare și modernizare, având ca sursă de finanțare renunțarea la consumuri actuale sigure, dar mici și neperformante, în favoarea unor consumuri viitoare mai mari și într-o structură modernă, mai aproape de opțiunile utilizatorilor, dar probabile.[108] Noțiunea de investiție, într-o accepțiune largă, este sinonimă cu: alocare, plasare, dotare, iar într-un sens mai restrâns (financiar-contabil) reprezintă o cheltuială facultativă pentru obținerea de bunuri materiale cu valoare mare și durata de folosință îndelungată.
Prioritizare	Prioritatea reprezintă o însușire de a fi primul într-o succesiune temporală, în consecință prioritizarea reprezintă *întâietatea acordată,* în acest caz, unor proiecte.

Sursa: Autorul

În conformitate cu Normele Metodologice din 26 martie 2014 privind prioritizarea proiectelor de investiții publice, aprobate prin HG nr. 225/2014, de la nivel guvernamental se stabilesc patru principii, cărora li se adaugă un principiu auxiliar, prin care se realizează prioritizarea proiectelor de investiții publice:

1. **Oportunitatea proiectului în contextul strategiilor sectoriale sau naționale,** al cărui scop este să stabilească dacă țintele proiectului sunt relevante;
2. **Justificarea economică și socială,** al cărui scop este să stabilească dacă proiectul este justificat economic prin studiul de (pre)fezabilitate sau, după

[108] G. Prelipcean, Fundamente economice ale investițiilor, Ed. Universității, Suceava 2000, pag. 4

caz, memoriul tehnico-economic sau nota de fundamentare;

3. **Suportabilitatea și sustenabilitatea financiară**, al cărui scop este să stabilească dacă cerințele totale de finanțare ale proiectului respectă o estimare realistă a resurselor disponibile pentru sector/sub sector;
4. **Aranjamente pentru implementare/ Performanța în implementare,** al cărui scop este să stabilească cât de bine s-a făcut actuala pregătire a proiectului.

Principiul auxiliar face referire la cât de avansat este proiectul ca timp rămas, respectiv câți ani au mai rămas sau stadiu fizic, respectiv cât mai este de implementat.

Alt document consultat și care stă la baza stabilirea mecanismului de prioritizare este reprezentat de Ghidul pentru planificarea și fundamentarea procesului decizional din administrația publică locală.

Amintim, dintre criteriile de prioritizare promovate prin Ghid, următoarele:

- Existența unei Strategii de Dezvoltare Locală;
- Modul de formulare și etapizare a politicilor publice și a planurilor de investiții;
- Existența unui Plan Strategic Instituțional;
- Necesitatea analizei impactului economic, social și asupra mediului.

Pentru implementarea **mecanismului de prioritizare**, se recomandă a se avea în vedere:

- **Corelarea cu strategiile naționale de investiții** → sprijinirea procesului de corelare între strategiile naționale de investiții în infrastructură publică în vederea fundamentării prioritizării investițiilor din surse de finanțare existente și furnizarea de asistență în procesul de identificare și prioritizare a viitoarelor investiții finanțate la nivelul Orașului Luduș;
- **Criterii de prioritizare a proiectelor** → fundamentarea formulării unor criterii pentru prioritizarea proiectelor cu scopul de a încuraja investiții complementare pliate pe investiții din fonduri UE și de la bugetul de stat. Criteriile se vor stabili în funcție de scorul obținut la analiza stadiului proiectului (stadiu de idee vs. în stadii de dezvoltare avansate-documentații aflate în lucru – exemplu de prioritizare: un proiect în stadiu PT este prioritizat, comparativ cu un proiect aflat în stadiu de idee, pentru care nu s-au demarat documentații specifice). De asemenea, se va analiza *in concreto* justificarea economică și socială a proiectului, în sensul raportării proiectului la dimensiuni precum: cost- beneficiu, dimensiunea grupului-țintă, durata de timp necesara obținerii avizelor, durata implementării, sustenabilitate financiară pe termen mediu și lung;
- **Politica de infrastructură municipală**→ sprijinirea procesului de elaborare și revizuire a strategiilor, planurilor și investițiilor în domeniile de interes, care stau la baza accesării instrumentelor structurale;
- **Raportarea la experiențele anterioare** →în scopul de a decela dificultățile care pot surveni în implementare, se va face apel la proiecte deja implementate, pentru eliminarea unor pași care ar putea genera întârzieri în derularea proiectului.

În scopul prioritizării proiectelor de investiții la nivelul Orașului Luduș, se recomandă totodată utilizarea următoarei scheme logice de acțiune privind alinierea obiectivelor:

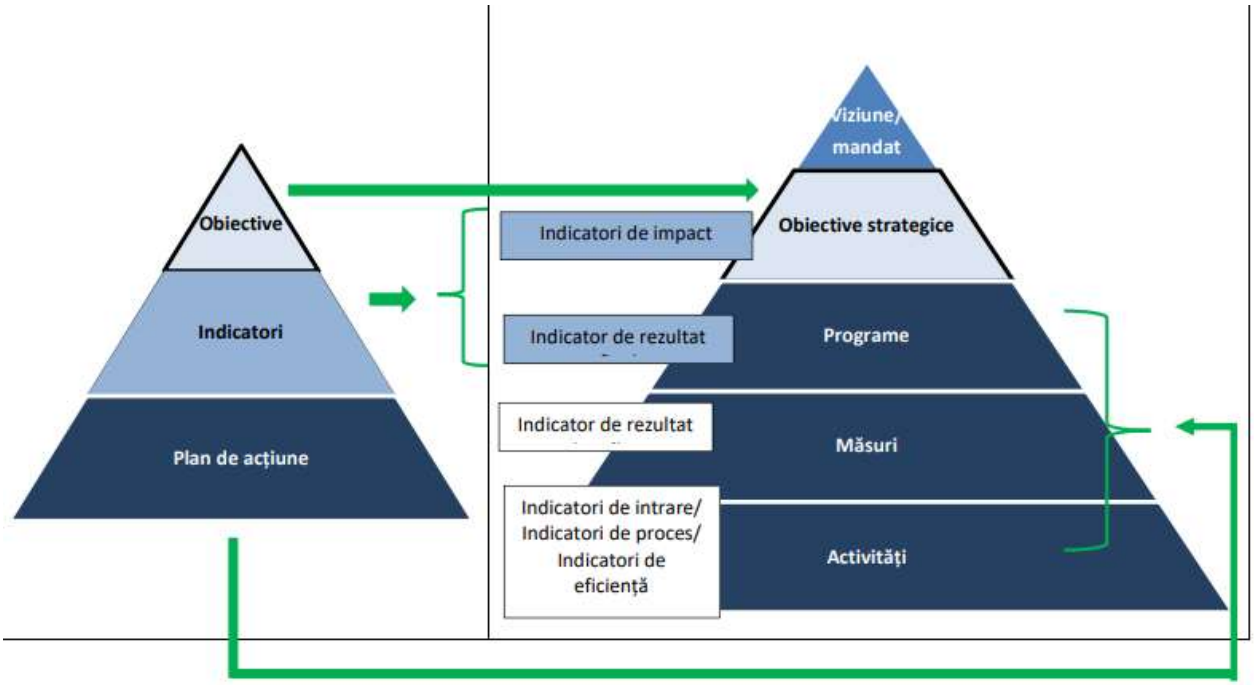

Figura nr. 26. Alinierea obiectivelor, într-un cadru logic
Sursa: Ghidul de monitorizare a strategiilor, Servicii de asistență pentru Guvernul României în vederea creării unei Unități de Strategie, Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare/ Banca Mondială

De asemenea, este oportună utilizarea unor tehnici, metode și criterii de prioritizare:

- Constituirea unui grup de lucru/comitet, pentru stabilirea unor oportunități de finanțare;
- Potențialul de impact trans-sectorial multiplicator, de rezolvare în lanț a unor situații problematice la nivel social, economic ;
- Influența asupra creșterii eficienței energetice;
- Contribuția la conservarea biodiversității și reducerea poluării aerului, solului, apei;
- Încadrarea în obiectivele strategice formulate în cadrul Strategiei;
- Capacitatea de a crea valoare adăugată;
- Analiza ex-ante a proiectului de investiții;
- Informare și consultare publică;

- Analiza ex-post a proiectului de investiții.

Mai jos, este prezentată propunerea de fișă privind modalitatea de prioritizare a proiectelor, la nivelul UAT Orașul Luduș:

Tabelul nr. 65. Fișă privind modalitatea de prioritizare a proiectelor, la nivelul UAT Orașul Luduș

Principii strategice	Cerințe/ criterii	Punctaje acordate	Aspecte de metodologie
1. Zonă de interes turistic **(5 puncte)**	1.1. Obiectiv aflat în apropierea unei stațiuni de interes național, general, local 5 puncte	**0 puncte** – obiectivele nu sunt aflate în aproprierea unei stațiuni de interes național, general, local **5 puncte** - obiectivele sunt aflate în aproprierea unei stațiuni de interes național, general, local	Identificarea în cadrul Strategiei a obiectivelor cu care proiectul se află în concordanță
2. Areal protejat **(5 puncte)**	2.1 Obiectiv aflat în apropierea unui areal protejat 5 puncte	**0 puncte -** obiectivele nu sunt aflate în aproprierea unui areal protejat **5 puncte -**	
3. Resurse turistice antropice **(10 puncte)**			
4. Accesul general la infrastructura majoră **(20 puncte)**			
5. Necesitatea economică și beneficii sociale **(20 puncte)**	5.1. Existența unui SF/raport tehnic/ memoriu 10 puncte	**0 puncte** – inexistența documentului **10 puncte**- existența unui document valid	
	5.2. Justificare socială și plus-valoare adusă comunității 10 puncte	**0 puncte**- proiect fără beneficii sociale **10 puncte**- proiect care demonstrează beneficiile aduse comunității	Se vor detalia minimum 5 indicatori cost- beneficiu
6. Sustenabilitatea economico-financiară **(20 puncte)**	6.1. Reparabilitatea sursei de finanțare – 10 puncte	**0 puncte -** buget de stat **5 puncte-** buget local+ buget de stat **10 puncte -** fonduri nerambursabile	
	6.2. Sustenabilitatea și autosustenabilitatea 10 puncte	0 puncte – proiectul nu generează venituri 5- proiectul generează venituri reduse, autosustenabilitatea fiind redusă 10 puncte- - proiectul	

Principii strategice	Cerințe/ criterii	Punctaje acordate	Aspecte de metodologie
		generează venituri fiind autosustenabil	
7. Relevanța și oportunitatea pentru dezvoltarea sustenabilă **(20 puncte)**	7.1. Aspecte concrete de evaluare și monitorizare 10 puncte	**0 puncte** – nu există indicatori **5 puncte** – indicatorii nu sunt măsurabili în mod concret **10 puncte** – indicatorii sunt corect formulați și măsurabili	
	7.2. Existența unei structuri de management care se asigură de implementarea proiectului 10 puncte	**0 puncte** – nu au fost desemnate persoane responsabile **5 puncte** – au fost desemnate persoane responsabile **10 puncte-** au fost desemnate persoane responsabile cu experiență în implementarea proiectelor	

Sursa: Autorul

2.7. Lista de proiecte prioritare și sursele de finanțare

Lista proiectelor prioritare selectate din portofoliul de proiecte, în urma aplicării mecanismului de prioritizare este următoarea:

Tabelul nr. 66. Lista de proiecte prioritare și sursele de finanțare

Nr. Crt.	Denumirea proiectului	Valoare estimată (lei)	Sursa de finanțare
1	Restaurarea și punerea în valoare a Castelului Banffy	30.000.000	PR Centru 2021-2027 PNRR Ministerul Culturii Buget local
2	Extindere, modernizare și dotare unități de învățământ preșcolar	15.000.000	PR Centru 2021-2027 PNRR Buget local
3	Construire și dotare corp nou Școala Gimnazială nr. 1 Luduș	15.000.000	PR Centru 2021-2027 PNRR Buget local
4	Modernizarea, extinderea și echiparea Liceului Tehnologic nr. 1	15.000.000	PR Centru 2021-2027 PNRR Buget local
5	Construire și dotare infrastructură de sănătate (spital)	25.000.000	PR Centru 2021-2027 PS 2021-2027 PDDTJ 2021-2027 PNRR Buget local
6	Reabilitare imobil cu destinația centru de zi pentru persoane vârstnice	5.000.000	POR Centru 2021-2027 POIDS 2021-2027 Buget local
7	Extindere, reabilitare și modernizare imobil cu destinația de centru multifuncțional	10.000.000	PR Centru 2021-2027 PIDS 2021-2027 Buget local
8	Revitalizare Brațul Mort al râului Mureș	2.000.000	PR Centru 2021-2027 PDDTJ 2021-2027 PNRR Buget local
9	Regenerarea spațiilor publice	5.000.000	PR Centru 2021-2027 AFM PNRR Buget local
10	Dezvoltarea rețelei de piste dedicate circulației bicicletelor	4.000.000	PR Centru 2021-2027 AFM

Nr. Crt.	Denumirea proiectului	Valoare estimată (lei)	Sursa de finanțare
			PNRR Buget local
11	Sistem de închiriere biciclete (bike-sharing)	3.500.000	PR Centru 2021-2027 PNRR Buget local
12	Amenajare zonă cu prioritate pentru pietoni ("shared space" - spații partajate)	5.000.000	PR Centru 2021-2027 PNRR Buget local
13	Amenajare parcare colectivă de tip Park&Ride	3.000.000	PR Centru 2021-2027 PNRR Buget local
14	Implementarea unui sistem de management al traficului	2.500.000	PR Centru 2021-2027 PNRR Buget local
15	Digitalizarea serviciilor administrației publice locale	7.000.000	PNRR Buget local
16	Înființare parc fotovoltaic în orașul Luduș - Ipoteză: parc la sol de aproximativ 3 MWp, inclusiv racordare, post de transformare, monitorizare și o rezervă pentru stocare limitată	15.000.000	Fondul pentru Modernizare - Programul-cheie 1, scheme pentru producerea energiei din surse regenerabile pentru autoconsum de către entități publice Programul Dezvoltare Durabilă și Tranziție Justă pentru județul Mureș 2021-2027 - apeluri compatibile cu investiții publice în energie verde, dacă vor fi deschise și investiția/UAT sunt eligibile InvestEU / BEI PPA/ESCO
17	Construire bază sportivă	15.000.000	CNI - Programul național de construcții de interes public sau social, Subprogramul Complexuri sportive PR Centru 2021-2027, Acțiunea 8.1 - numai dacă baza este o componentă eligibilă a

Nr. Crt.	Denumirea proiectului	Valoare estimată (lei)	Sursa de finanțare
			unui proiect integrat de dezvoltare/regenerare urbană inclus în SIDU Buget local
18	Modernizare străzi în orașul Luduș	30.000.000	CNI - subprogramul Drumuri de interes local și drumuri de interes județean Programul național de investiții Anghel Saligny PR Centru 2021-2027, Acțiunea 4.2 - numai pentru tronsoane integrate într-un proiect de mobilitate urbană durabilă, fundamentat prin PMUD și SIDU Buget local
19	Dezvoltarea surselor de energie regenerabilă pentru comunități de energie din orașul Luduș - Ipoteză: proiect-pilot distribuit de 2-3 MWp, cu stocare de 2-4 MWh, contorizare inteligentă, platformă de management și sprijin pentru organizarea comunității	20.000.000	Programul Dezvoltare Durabilă și Tranziție Justă pentru județul Mureș 2021-2027 - apeluri viitoare pentru energie regenerabilă/comunități de energie, în condițiile ghidului aplicabil Fondul pentru Modernizare - Scheme de autoconsum și producție din surse regenerabile pentru entități publice LIFE - Tranziția către energie curată; Horizon Europe - Clusterul 5 - European Energy Communities Facility ELENA/BEI InvestEU / BEI, ESCO/PPA
20	Plantarea de perdele vegetale verzi (aliniamente de arbori și arbuști) de-a lungul principalelor artere rutiere în vederea reducerii emisiilor de CO_2 și a poluării generate de traficul rutier	4.000.000	PR Centru 2021-2027, Acțiunea 3.3 - Investiții în infrastructură verde și albastră în mediul urban regional Programul Dezvoltare

Nr. Crt.	Denumirea proiectului	Valoare estimată (lei)	Sursa de finanțare
			Durabilă și Tranziție Justă pentru județul Mureș 2021-2027 LIFE - Mediu și Climă; Granturile SEE și Norvegiene 2021-2028, componenta de tranziție verde Buget local
21	Achiziția de mijloace de transport electrice în parcul de autovehicule gestionat de autoritatea publică locală	2.500.000	AFM - programul Rabla Plus PR Centru 2021-2027, Acțiunea 4.2 pentru vehiculele care sunt parte a serviciului de transport public/mobilitate Buget local
22	Realizare infrastructură pentru transportul în comun - depou pentru vehiculele de transport public	25.000.000	PR Centru 2021-2027, Acțiunea 4.2 - Dezvoltarea mobilității urbane durabile în orașele Regiunii Centru, inclusiv zonele funcționale urbane Programul Dezvoltare Durabilă și Tranziție Justă pentru județul Mureș 2021-2027 AFM - infrastructură pentru vehicule nepoluante; InvestEU / BEI Buget local
23	Creșterea eficienței energetice în clădiri rezidențiale	12.500.000	PR Centru 2021-2027, Acțiunea 3.1 - Eficiență energetică în clădiri rezidențiale Fondul Social pentru Climă 2026-2032 Buget local
24	Creșterea eficienței energetice în clădirile publice - Ipoteză: renovarea aprofundată a 2-3 clădiri publice de dimensiune medie, inclusiv instalații, management energetic și surse regenerabile pentru autoconsum.	15.000.000	PR Centru 2021-2027 - Prioritatea 3 - Eficiență energetică în clădiri publice AFM - Programul privind eficiența energetică și

Nr. Crt.	Denumirea proiectului	Valoare estimată (lei)	Sursa de finanțare
			gestionarea inteligentă a energiei în clădirile publice Fondul pentru Modernizare Buget local
25	Extinderea și îmbunătățirea rețelei publice de apă uzată și/sau stații de epurare a apelor uzate	50.000.000	Programul Dezvoltare Durabilă și Tranziție Justă 2021-2027 - Sectorul Apă și Apă Uzată, de regulă prin operatorul regional Aquaserv și în corelare cu Master Planul Programul Național de Investiții Anghel Saligny BEI/BERD Buget local
26	Reabilitarea, modernizarea și extinderea sistemului de iluminat public	10.000.000	AFM - Programul privind creșterea eficienței energetice a infrastructurii de iluminat public PR Centru 2021-2027, Acțiunea 4.2 sau Acțiunea 8.1 - numai ca parte eligibilă a unui proiect integrat de mobilitate/regenerare urbană Buget local
27	Amenajare și promovare trasee tematice sau turistice	3.000.000	PR Centru 2021-2027, Acțiunea 8.1 - Dezvoltare urbană integrată Granturile SEE și Norvegiene 2021-2028 - cultură/tranziție verde CERV, Erasmus+, Buget local

Sursa: UAT Orașul Luduș

2.7.1 Fișe sintetice ale proiectelor prioritare ale Orașului Luduș

Tabelul nr. 67. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 1

1.	**Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului**	**Fonduri nerambursabile Buget local**
2.	Titlul proiectului	Restaurarea și punerea în valoare a Castelului Banffy
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	30.000.000 PR Centru 2021-2027 PNRR Ministerul Culturii Buget local
5.	Descrierea proiectului – Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; b) Educație și instruire; c) Infrastructură locală de transport; d) Asistență socială; e) Servicii de salubritate; f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); g) Canalizare; h) Alimentare cu gaze; i) Alimentare cu energie – termică sau electrică; j) Aspecte de mediu; k) **Activități culturale;** ☒ l) Activități sportive; m) Tehnologia informației și comunicării; n) Accesul pe piața muncii; o) Start-up/dezvoltare în afaceri; p) Capacitate administrativă a instituțiilor publice
6.	Descrierea proiectului – Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA ☒ NU ☐
7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice	<u>Obiectiv general:</u> Stimularea atractivității turistice a Castelului Banffy, prin valorificarea durabilă a patrimoniului cultural (consolidarea, restaurarea și promovarea obiectivului de patrimoniu). <u>Obiective specifice:</u> a. Îmbunătățirea gradului de conservare și valorificare a Castelului Banffy; b. Reabilitarea clădirii Castelului Banffy;
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	Cultura ca factor de dezvoltare durabilă reafirmă importanța identității și a specificității locale și regionale, care implică nevoia de protejare a patrimoniului cultural și de conștientizare a valorii acestuia de către comunitate. Aceste obiective converg spre poziționarea culturii ca unul dintre pilonii dezvoltării durabile, alături de economie, domeniul

		social și problematica de mediu. Măsurile susțin contribuția culturii și patrimoniului cultural la vitalitatea teritorială, prin punerea în valoare a elementelor de identitate locală și regională și printr-o mai bună protejare a patrimoniului cultural.
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Creșterea numărului de vizitatori înainte, respectiv după intervenția asupra obiectivului de patrimoniu care beneficiază de sprijin
10.	Realizări-cheie Rezultate estimate indicatori de realizare imediată, Indicatori de rezultat)	Obiectiv de patrimoniu restaurat/ protejat/ conservat
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Idee de proiect
12.	Nivel de prioritizare	1) ☒ 2) ☐ 3) ☐ 4) ☐ 5) ☐

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 68. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 2

1.	**Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului**	**Fonduri nerambursabile Buget local**
2.	Titlul proiectului	Extindere, modernizare și dotare unități de învățământ preșcolar
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	15.000.000 lei PR Centru 2021-2027 PNRR Buget local
5.	Descrierea proiectului – Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; b) **Educație și instruire; ☒** c) Infrastructură locală de transport; d) Asistență socială; e) Servicii de salubritate; f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); g) Canalizare; h) Alimentare cu gaze; i) Alimentare cu energie – termică sau electrică; j) Aspecte de mediu; k) Activități culturale; l) Activități sportive; m) Tehnologia informației și comunicării; n) Accesul pe piața muncii; o) Start-up/dezvoltare în afaceri; p) Capacitate administrativă a instituțiilor publice
6.	Descrierea proiectului – Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA ☒ NU ☐
7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice	Obiectiv general: Necesitatea îmbunătățirii stării infrastructurii educaționale prin extinderea, modernizarea și dotarea unităților de învățământ preșcolar. Obiective specifice: a. Extinderea unităților de învățământ preșcolar; b. Reabilitarea clădirilor unităților de învățământ preșcolar; c. Dotarea unităților cu aparatură și materiale didactice moderne.
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	Educația reprezintă un domeniu cheie pentru dezvoltarea la nivel individual și social. Totodată, un sistem de educație bine finanțat și eficient poate asigura o situație în care toți cetățenii au același start în viață. Aceste obiective converg spre poziționarea educației ca unul dintre pilonii dezvoltării durabile. Cu toate acestea, sistemul de învățământ din România este subfinanțat, confruntând-se pe deasupra cu un deficit în cadrul personalului disponibil și cu condiții nefavorabile ale unităților active. Astfel, măsurile susțin contribuția

		învățământului la vitalitatea teritorială, prin susținerea infrastructurii educaționale, asigurarea condițiilor necesare și nu în ultimul rând, prin valorificarea potențialului fiecărui cetățean.
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Asigurarea accesului la educație, precum și creșterea gradului de calitate al actului educațional.
10.	Realizări-cheie Rezultate estimate indicatori de realizare imediată, Indicatori de rezultat)	Unități de învățământ preșcolar modernizate și dotate.
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Idee de proiect
12.	Nivel de prioritizare	1) ☒ 2) ☐ 3) ☐ 4) ☐ 5) ☐

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 69. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 3

1.	**Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului**	**Fonduri nerambursabile Buget local**
2.	Titlul proiectului	Modernizarea și dotarea Școlii Gimnaziale nr. 1
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	15.000.000 PR Centru 2021-2027 PNRR Buget local
5.	Descrierea proiectului – Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; b) **Educație și instruire;** ☒ **c)** Infrastructură locală de transport; d) Asistență socială; e) Servicii de salubritate; f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); g) Canalizare; h) Alimentare cu gaze; i) Alimentare cu energie – termică sau electrică; j) Aspecte de mediu; k) Activități culturale; l) Activități sportive; m) Tehnologia informației și comunicării; n) Accesul pe piața muncii; o) Start-up/dezvoltare în afaceri; p) Capacitate administrativă a instituțiilor publice
6.	Descrierea proiectului – Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA ☒ NU ☐
7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice	Obiectiv general: Îmbunătățirea stării infrastructurii educaționale prin modernizarea și dotarea Școlii Gimnaziale nr. 1. Obiective specifice: a. Modernizarea și reabilitarea clădirii Școlii Gimnaziale nr. 1; b. Dotarea Școlii Gimnaziale nr. 1 cu aparatură și materiale didactice moderne.
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	Educația reprezintă un domeniu cheie pentru dezvoltarea la nivel individual și social. Totodată, un sistem de educație bine finanțat și eficient poate asigura o situație în care toți cetățenii au același start în viață. Aceste obiective converg spre poziționarea educației ca unul dintre pilonii dezvoltării durabile. Cu toate acestea, sistemul de învățământ din România este subfinanțat, confruntând-se pe deasupra cu un deficit în cadrul personalului disponibil și cu condiții nefavorabile ale unităților active. Astfel, măsurile susțin contribuția învățământului la vitalitatea teritorială, prin susținerea infrastructurii educaționale, asigurarea condițiilor

		necesare și nu în ultimul rând, prin valorificarea potențialului fiecărui cetățean.
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Asigurarea accesului la educație, precum și creșterea gradului de calitate al actului educațional.
10.	Realizări-cheie Rezultate estimate indicatori de realizare imediată, Indicatori de rezultat)	Unitate de învățământ modernizată și dotată.
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Idee de proiect
12.	Nivel de prioritizare	1) ☒ 2) ☐ 3) ☐ 4) ☐ 5) ☐

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 70. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 4

1.	**Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului**	**Fonduri nerambursabile Buget local**
2.	Titlul proiectului	Modernizarea, extinderea și echiparea Liceului Tehnologic nr. 1
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	15.000.000 PR Centru 2021-2027 PNRR Buget local
5.	Descrierea proiectului – Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; b) **Educație și instruire**; ☒ **c)** Infrastructură locală de transport; d) Asistență socială; e) Servicii de salubritate; f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); g) Canalizare; h) Alimentare cu gaze; i) Alimentare cu energie – termică sau electrică; j) Aspecte de mediu; k) Activități culturale; l) Activități sportive; m) Tehnologia informației și comunicării; n) Accesul pe piața muncii; o) Start-up/dezvoltare în afaceri; p) Capacitatea administrativă a instituțiilor publice
6.	Descrierea proiectului – Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA ☒ NU ☐
7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice	Obiectiv general: Îmbunătățirea stării infrastructurii educaționale prin modernizarea, extinderea și dotarea Liceului Tehnologic nr. 1. Obiective specifice: a. Modernizarea Liceului Tehnologic nr. 1; b. Extinderea Liceului Tehnologic nr. 1; c. Dotarea Liceului Tehnologic nr. 1 cu aparatură și materiale didactice moderne.
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	Educația reprezintă un domeniu cheie pentru dezvoltarea la nivel individual și social. Totodată, un sistem de educație bine finanțat și eficient poate asigura o situație în care toți cetățenii au același start în viață. Aceste obiective converg spre poziționarea educației ca unul dintre pilonii dezvoltării durabile. Cu toate acestea, sistemul de învățământ din România este subfinanțat, confruntând-se pe deasupra cu un deficit în cadrul personalului disponibil și cu condiții nefavorabile ale unităților active. Astfel, măsurile susțin contribuția

		învățământului la vitalitatea teritorială, prin susținerea infrastructurii educaționale, asigurarea condițiilor necesare și nu în ultimul rând, prin valorificarea potențialului fiecărui cetățean.
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Asigurarea accesului la educație, precum și creșterea gradului de calitate al actului educațional.
10.	Realizări-cheie Rezultate estimate indicatori de realizare imediată, Indicatori de rezultat)	Unitate de învățământ modernizată și dotată.
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Idee de proiect
12.	Nivel de prioritizare	1) ☒ 2) ☐ 3) ☐ 4) ☐ 5) ☐

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 71. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 5

1.	**Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului**	**Fonduri nerambursabile Buget local**
2.	Titlul proiectului	Construire și dotare infrastructură de sănătate (spital)
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Sursa de finanțare	25.000.000 PR Regiunea Centru 2021-2027 PS 2021-2027 PDDTJ 2021-2027 PNRR Buget local
5.	Descrierea proiectului – Domeniul vizat de proiect:	a) **Servicii medicale; ☒** b) Educație și instruire; c) Infrastructură locală de transport; d) Asistență socială; e) Servicii de salubritate; f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); g) Canalizare; h) Alimentare cu gaze; i) Alimentare cu energie – termică sau electrică; j) Aspecte de mediu; k) Activități culturale; l) Activități sportive; m) Tehnologia informației și comunicării; n) Accesul pe piața muncii; o) Start-up/dezvoltare în afaceri; p) Capacitate administrativă a instituțiilor publice
6.	Descrierea proiectului – Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA ☒ NU ☐
7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice	Obiectiv general: Dezvoltare infrastructurii sanitare prin construirea și dotarea unui spital. Obiective specifice: a. Construirea unui spital; b. Dotarea spitalului cu echipamentele și aparatura necesară.
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	

10.	Realizări-cheie Rezultate estimate indicatori de realizare imediată, Indicatori de rezultat)	
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Idee de proiect
12.	Nivel de prioritizare	1) ☒ 2) ☐ 3) ☐ 4) ☐ 5) ☐

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 72. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 6

1.	**Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului**	**Fonduri nerambursabile Buget local**
2.	Titlul proiectului	Reabilitare imobil cu destinația centru de zi pentru persoane vârstnice
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	5.000.000 PR Centru 2021-2027 PIDS 2021-2027 Buget local
5.	Descrierea proiectului – Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; b) Educație și instruire; **c)** Infrastructură locală de transport**;** d) Asistență socială; ☒ e) Servicii de salubritate; f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); g) Canalizare; h) Alimentare cu gaze; i) Alimentare cu energie – termică sau electrică; j) Aspecte de mediu; k) Activități culturale; l) Activități sportive; m) Tehnologia informației și comunicării; n) Accesul pe piața muncii; o) Start-up/dezvoltare în afaceri; p) Capacitate administrativă a instituțiilor publice
6.	Descrierea proiectului – Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA ☒ NU ☐
7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice	Obiectiv general: Dezvoltarea calității serviciilor sociale prin reabilitarea imobilului cu destinație centru de zi pentru persoanele vârstnice. Obiective specifice: a. Reabilitarea imobilului cu destinație centru de zi pentru persoanele vârstnice; b. Creșterea capacității centrului.
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	În domeniul sănătății și asistenței sociale se resimte atât la nivel local, cât și la nivel național, nevoia dezvoltării serviciilor medicale și sociale de asistență comunitară, destinate în principal grupurilor vulnerabile, expuse riscului de marginalizare și excluziune socială. Măsurile impuse contribuie la creșterea gradului de incluziune socială, oferind cetățenilor din categoriile vulnerabile oportunități de petrecere a timpului liber.

9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Creșterea gradului de incluziune socială, precum și creșterea calității vieții cetățenilor.
10.	Realizări-cheie Rezultate estimate indicatori de realizare imediată, Indicatori de rezultat)	Centru de zi pentru persoane vârstnice reabilitat.
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Idee de proiect
12.	Nivel de prioritizare	1) ☒ 2) ☐ 3) ☐ 4) ☐ 5) ☐

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 73. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 7

1.	**Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului**	**Fonduri nerambursabile Buget local**
2.	Titlul proiectului	Extindere, reabilitare și modernizare imobil cu destinația de centru multifuncțional
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	10.000.000 PR Centru 2021-2027 PIDS 2021-2027 Buget local
5.	Descrierea proiectului – Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; b) Educație și instruire; **c)** Infrastructură locală de transport; d) Asistență socială; e) Servicii de salubritate; f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); g) Canalizare; h) Alimentare cu gaze; i) Alimentare cu energie – termică sau electrică; j) Aspecte de mediu; k) **Activități culturale;** ☒ l) Activități sportive; m) Tehnologia informației și comunicării; n) Accesul pe piața muncii; o) Start-up/dezvoltare în afaceri; p) Capacitate administrativă a instituțiilor publice
6.	Descrierea proiectului – Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA ☒ NU ☐
7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice	Obiectiv general: Creșterea calității vieții cetățenilor prin reabilitarea și modernizare imobil cu destinația de centru funcțional. Obiective specifice: a. Reabilitarea imobilului și modernizarea imobil cu destinația de centru funcțional
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	Inexistența unor spații de petrecere a timpului liber, de socializare, organizare de evenimente și creștere a gradului de coeziunea socială a comunității.
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Creșterea gradului de incluziune socială, precum și creșterea calității vieții cetățenilor.

10.	Realizări-cheie Rezultate estimate indicatori de realizare imediată, Indicatori de rezultat)	Centru multifuncțional reabilitat.
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Idee de proiect
12.	Nivel de prioritizare	1) ☒ 2) ☐ 3) ☐ 4) ☐ 5) ☐

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 74. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 8

1.	**Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului**	**Fonduri nerambursabile Buget local**
2.	Titlul proiectului	Revitalizare Brațul Mort al râului Mureș
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	2.000.000 PR Centru 2021-2027 PDDTJ 2021-2027 PNRR Buget local
5.	Descrierea proiectului – Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; b) Educație și instruire; **c) Infrastructură locală de transport;** d) Asistență socială; e) Servicii de salubritate; ☒ f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); g) Canalizare; h) Alimentare cu gaze; i) Alimentare cu energie – termică sau electrică; j) Aspecte de mediu; ☒ **k)** Activități culturale; ☒ l) Activități sportive; ☒ m) Tehnologia informației și comunicării; n) Accesul pe piața muncii; o) Start-up/dezvoltare în afaceri; p) Capacitate administrativă a instituțiilor publice
6.	Descrierea proiectului – Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA ☒ NU ☐
7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice	<u>Obiectiv general:</u> Urmărește revitalizarea Brațului Mort al râului Mureș prin amenajarea și înfrumusețarea spațiului public și prin modernizarea infrastructurii urbane. <u>Obiective specifice:</u> a. Reabilitarea/modernizarea Brațului Mort al râului Mureș
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	Orașul Luduș se confruntă cu probleme legate de degradarea spațiului construit, o calitate a vieții nu întotdeauna la standardele sau așteptările majorității cetățenilor și probleme legate de calitatea mediului. Acțiunile de regenerare urbană și dezvoltare urbană durabilă fac parte din strategia de dezvoltare a orașului și vor fi transpuse în realitate inclusiv prin rezultatele acestui proiect.

9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Beneficii substanțiale la nivelul comunității
10.	Realizări-cheie Rezultate estimate indicatori de realizare imediată, Indicatori de rezultat)	Valorificarea potențialul de dezvoltare al comunităților
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Idee de proiect
12.	Nivel de prioritizare	1) ☒ 2) ☐ 3) ☐ 4) ☐ 5) ☐

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 75. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 9

1.	**Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului**	**Fonduri nerambursabile Buget local**
2.	Titlul proiectului	Regenerarea spațiilor publice
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	5.000.000 PR Centru 2021-2027 AFM PNRR Buget local
5.	Descrierea proiectului – Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; b) Educație și instruire; c) Infrastructură locală de transport; d) Asistență socială; e) Servicii de salubritate; f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); g) Canalizare; h) Alimentare cu gaze; i) Alimentare cu energie – termică sau electrică; j) Aspecte de mediu; ☒ k) Activități culturale; l) Activități sportive; ☒ m) Tehnologia informației și comunicării; n) Accesul pe piața muncii; o) Start-up/dezvoltare în afaceri; p) Capacitate administrativă a instituțiilor publice
6.	Descrierea proiectului – Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA ☒ NU ☐
7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice	Obiectiv general: Urmărește revitalizarea zonelor urbane aflate în dificultate prin amenajarea și înfrumusețarea spațiului public și prin modernizarea infrastructurii urbane. Obiective specifice: a. Reabilitarea/modernizarea terenurilor publice
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	Orașul Luduș se confruntă cu probleme legate de degradarea spațiului construit, o calitate a vieții nu întotdeauna la standardele sau așteptările majorității cetățenilor și probleme legate de calitatea mediului. Acțiunile de regenerare urbană și dezvoltare urbană durabilă fac parte din strategia de dezvoltare a orașului și vor fi transpuse în realitate inclusiv prin rezultatele acestui proiect.
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Beneficii substanțiale la nivelul comunității

10.	Realizări-cheie Rezultate estimate indicatori de realizare imediată, Indicatori de rezultat)	Valorificarea potențialul de dezvoltare al comunităților
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Idee de proiect
12.	Nivel de prioritizare	1) ☒ 2) ☐ 3) ☐ 4) ☐ 5) ☐

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 76. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 10

1.	**Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului**	**Fonduri nerambursabile Buget local**
2.	Titlul proiectului	Dezvoltarea rețelei de piste dedicate circulației bicicletelor
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	4.000.000 PR Centru 2021-2027 AFM PNRR Buget local
5.	Descrierea proiectului – Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; b) Educație și instruire; c) Infrastructură locală de transport; ☒ d) Asistență socială; e) Servicii de salubritate; f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); g) Canalizare; h) Alimentare cu gaze; i) Alimentare cu energie – termică sau electrică; j) Aspecte de mediu; ☒ k) Activități culturale; l) Activități sportive; m) Tehnologia informației și comunicării; n) Accesul pe piața muncii; o) Start-up/dezvoltare în afaceri; p) Capacitatea administrativă a instituțiilor publice
6.	Descrierea proiectului – Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA ☒ NU ☐
7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice	Obiectiv general: Dezvoltarea infrastructurii de piste pentru biciclete, reducerea poluării și decongestionarea traficului, în conformitate cu Planurile de Mobilitate Urbană Durabilă ("PMUD") Obiective specifice: a. Crearea unor piste dedicate bicicletelor
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	UAT Orașul Luduș susține crearea unei infrastructuri de transport sustenabile prin modernizarea transportului public și găsirea unor metode care să ducă la decongestionarea traficului rutier la Orașului Luduș
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Beneficii substanțiale asupra mediului și sănătății publice, contribuind la îmbunătățirea calității aerului în oraș, precum și la îmbunătățirea siguranței, eficienței, accesibilității și mobilității transportului urban.

10.	Realizări-cheie Rezultate estimate indicatori de realizare imediată, Indicatori de rezultat)	Nr. piste de biciclete
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Idee de proiect
12.	Nivel de prioritizare	1) ☒ 2) ☐ 3) ☐ 4) ☐ 5) ☐

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 77. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 11

1.	**Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului**	**Fonduri nerambursabile Buget local**
2.	Titlul proiectului	Sistem de închiriere biciclete (bike-sharing)
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	3.500.000 PR Centru 2021-2027 AFM PNRR Buget local
5.	Descrierea proiectului – Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; b) Educație și instruire; **c) Infrastructură locală de transport; ☒** d) Asistență socială; e) Servicii de salubritate; f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); Canalizare; g) Alimentare cu gaze; h) Alimentare cu energie – termică sau electrică; **i)** Aspecte de mediu; ☒ j) Activități culturale; k) Activități sportive; l) Tehnologia informației și comunicării; m) Accesul pe piața muncii; n) Start-up/dezvoltare în afaceri; o) Capacitate administrativă a instituțiilor publice
6.	Descrierea proiectului – Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA ☒ NU ☐
7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice	Realizarea unui sistem de bike-sharing la nivelul orașului, în scopul reducerii dependenței de transportul motorizat
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	Inexistența unui sistem de bike-sharing care să ofere locuitorilor alternative la transportul motorizat
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Îmbunătățirea stării de sănătate a populației; Reducerea emisiilor de dioxid de carbon.
10.	Realizări-cheie Rezultate estimate indicatori de realizare imediată, Indicatori de rezultat)	Număr de stații de biciclete; Număr de biciclete

11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Idee de proiect
12.	Nivel de prioritizare	1) ☒ 2) ☐ 3) ☐ 4) ☐ 5) ☐

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 78. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 12

1.	**Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului**	**Fonduri nerambursabile Buget local**
2.	Titlul proiectului	Amenajare zonă cu prioritate pentru pietoni („shared space" – spații prtajate)
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	5.000.000 lei PR Centru 2021-2027 PNRR Buget local
5.	Descrierea proiectului – Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; b) Educație și instruire; **c) Infrastructură locală de transport; ☒** d) Asistență socială; e) Servicii de salubritate; f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); g) Canalizare; h) Alimentare cu gaze; i) Alimentare cu energie – termică sau electrică; **j) Aspecte de mediu; ☒** k) Activități culturale; l) Activități sportive; m) Tehnologia informației și comunicării; n) Accesul pe piața muncii; o) Start-up/dezvoltare în afaceri; p) Capacitatea administrativă a instituțiilor publice
6.	Descrierea proiectului – Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA ☒ NU ☐
7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice	Obiectiv general: Dezvoltarea infrastructurii prin amenajarea unei zone de tip „shared space". Obiective specifice: Creșterea gradului de coeziune a comunității.
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	Lipsa unei infrastructuri rutiere adecvate are efecte negative asupra economiei și participanților la trafic prin creșterea timpilor și costurilor de transport, prin creșterea consumului de carburant, precum și prin costuri legate de întreținerea și repararea mijloacelor de transport. Infrastructura existentă implică traversarea unor zone rezidențiale și pentru traficul de tranzit, care solicită intens sistemele rutiere existente și care duce la poluare sonoră și chimică în zonele locuite tranzitate.
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Amenajarea unei zone de tip „shared space" va avea efecte pozitive privind: reducerea emisiilor de poluanți în aer în zona locuită, fluidizarea traficului din zonă, reducerea timpului și costurilor de transport, creșterea siguranței în trafic.

10.	Realizări-cheie Rezultate estimate indicatori de realizare imediată, Indicatori de rezultat)	Amenajarea unei zone de tip „shared space”
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Idee de proiect
12.	Nivel de prioritizare	1) ☒ 2) ☐ 3) ☐ 4) ☐ 5) ☐

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 79. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 13

1.	**Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului**	**Fonduri nerambursabile Buget local**
2.	Titlul proiectului	Amenajare parcare colectivă de tip park&ride
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	3.000.000 PR Centru 2021-2027 PNRR Buget local
5.	Descrierea proiectului – Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; b) Educație și instruire; **c) Infrastructură locală de transport; ☒** d) Asistență socială; e) Servicii de salubritate; f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); g) Canalizare; h) Alimentare cu gaze; i) Alimentare cu energie – termică sau electrică; j) Aspecte de mediu; ☒ k) Activități culturale; l) Activități sportive; m) Tehnologia informației și comunicării; n) Accesul pe piața muncii; o) Start-up/dezvoltare în afaceri; p) Capacitate administrativă a instituțiilor publice
6.	Descrierea proiectului – Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA ☒ NU ☐
7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice	Obiectiv general: Îmbunătățirea infrastructurii rutiere, reducerea poluării și decongestionarea traficului, în conformitate cu Planurile de Mobilitate Urbană Durabilă ("PMUD") Obiective specifice: a. Modernizare transport public județean prin amenajarea unei parcări park&ride
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	UAT Orașul Luduș susține crearea unei infrastructuri de transport sustenabile prin modernizarea transportului public și găsirea unor metode care să ducă la decongestionarea traficului rutier la Orașului Luduș
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Beneficii substanțiale asupra mediului și sănătății publice, contribuind la îmbunătățirea calității aerului în oraș, precum și la îmbunătățirea siguranței, eficienței, accesibilității și mobilității transportului urban.

10.	Realizări-cheie Rezultate estimate indicatori de realizare imediată, Indicatori de rezultat)	Parcare tip Park&ride realizată
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Idee de proiect
12.	Nivel de prioritizare	1) ☒ 2) ☐ 3) ☐ 4) ☐ 5) ☐

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 80. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 14

1.	**Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului**	**Fonduri nerambursabile Buget local**
2.	Titlul proiectului	Implementarea unui sistem de management al traficului
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	2.500.000 PR Centru 2021-2027 PNRR Buget local
5.	Descrierea proiectului – Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; b) Educație și instruire; **c) Infrastructură locală de transport; ☒** d) Asistență socială; e) Servicii de salubritate; f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); g) Canalizare; h) Alimentare cu gaze; i) Alimentare cu energie – termică sau electrică; j) Aspecte de mediu; k) Activități culturale; l) Activități sportive; m) Tehnologia informației și comunicării; n) Accesul pe piața muncii; o) Start-up/dezvoltare în afaceri; p) Capacitate administrativă a instituțiilor publice
6.	Descrierea proiectului – Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA ☒ NU ☐
7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice	Obiectiv general: Îmbunătățirea infrastructurii rutiere, reducerea poluării și decongestionarea traficului, în conformitate cu Planurile de Mobilitate Urbană Durabilă ("PMUD") Obiective specifice: a. Modernizare transport public județean prin instalarea de sisteme GPS pe mijloacele de transport în comun b. Realizarea unui model standard comun pentru stațiile de călători de pe traseele județene c. Realizarea unei aplicații integrate care să permită monitorizarea autoturismelor, sistem de e-ticketing, informare cu privire la timpii de deplasare
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	UAT Orașul Luduș susține crearea unei infrastructuri de transport sustenabile prin modernizarea transportului public și găsirea unor metode care să ducă la decongestionarea traficului rutier la Orașului Luduș

9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Beneficii substanțiale asupra mediului și sănătății publice, contribuind la îmbunătățirea calității aerului în oraș, precum și la îmbunătățirea siguranței, eficienței, accesibilității și mobilității transportului urban.
10.	Realizări-cheie Rezultate estimate indicatori de realizare imediată, Indicatori de rezultat)	Sistem de management al traficului realizat
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Idee de proiect
12.	Nivel de prioritizare	1) ☒ 2) ☐ 3) ☐ 4) ☐ 5) ☐

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 81. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 15

1.	**Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului**	**Fonduri nerambursabile Buget local**
2.	Titlul proiectului	Digitalizarea serviciilor administrației publice
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	7.000.000 PNRR Buget local
5.	Descrierea proiectului – Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; b) Educație și instruire; **c) Infrastructură locală de transport;** d) Asistență socială; e) Servicii de salubritate; f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); g) Canalizare; h) Alimentare cu gaze; i) Alimentare cu energie – termică sau electrică; j) Aspecte de mediu; k) Activități culturale; l) Activități sportive; m) Tehnologia informației și comunicării; n) Accesul pe piața muncii; o) Start-up/dezvoltare în afaceri; p) Capacitate administrativă a instituțiilor publice
6.	Descrierea proiectului – Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA ☐ NU ☒
7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice	Obiectiv general: Îmbunătățirea capacității administrative a Orașului Luduș Obiective specifice: a. Reducerea interacțiunii dintre cetățeni și personalul administrației publice; b. Creșterea vitezei și acurateței de furnizare a serviciilor publice.
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	Necesitatea asigurării unor servicii de calitate pentru cetățeni
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Creșterea gradului de satisfacție a cetățenilor cu privire la serviciile publice asigurate de către Primărie.

10.	Realizări-cheie Rezultate estimate indicatori de realizare imediată, Indicatori de rezultat)	Număr de servicii digitalizate
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Idee de proiect
12.	Nivel de prioritizare	1) ☒ 2) ☐ 3) ☐ 4) ☐ 5) ☐

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 82. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 16

1.	**Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului**	**Fonduri nerambursabile** **Buget local** Măsura 3.1.4. Promovarea utilizării energiei din surse regenerabile.
2.	Titlul proiectului	Înființare parc fotovoltaic în orașul Luduș
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	15.000.000 lei Ipoteză: parc la sol de aproximativ 3 MWp, inclusiv racordare, post de transformare, monitorizare și o rezervă pentru stocare limitată Fondul pentru Modernizare - Programul-cheie 1, scheme pentru producerea energiei din surse regenerabile pentru autoconsum de către entități publice Programul Dezvoltare Durabilă și Tranziție Justă pentru județul Mureș 2021-2027 - apeluri compatibile cu investiții publice în energie verde, dacă vor fi deschise și investiția/UAT sunt eligibile InvestEU / BEI PPA/ESCO
5.	Descrierea proiectului – Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; ☐ b) Educație și instruire; ☐ c) Infrastructură locală de transport; ☐ d) Asistență socială; ☐ e) Servicii de salubritate; ☐ f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); ☐ g) Canalizare; ☐ h) Alimentare cu gaze; ☐ **i) Alimentare cu energie - termică sau electrică; ☒** **j) Aspecte de mediu; ☒** k) Activități culturale; ☐ l) Activități sportive; ☐ m) Tehnologia informației și comunicării; ☐ n) Accesul pe piața muncii; ☐ o) Start-up/dezvoltare în afaceri; ☐ p) Capacitate administrativă a instituțiilor publice; ☐
6.	Descrierea proiectului – Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA ☒ NU ☐
7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice)	**Obiectiv general:** Creșterea producției locale de energie electrică din surse regenerabile, prin înființarea unui parc fotovoltaic destinat acoperirii unei părți a consumului aferent serviciilor publice locale. **Obiective specifice:** a. Realizarea capacității de producere a energiei electrice din surse solare, pe un amplasament adecvat.

		b. Asigurarea racordării și a echipamentelor de măsurare și monitorizare a producției. c. Reducerea consumului de energie achiziționată și a emisiilor asociate acestuia.
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	Producția fotovoltaică poate acoperi o parte din consumul serviciilor publice și poate reduce expunerea bugetului local la variațiile costurilor energiei. Dimensionarea investiției trebuie corelată cu profilul de consum, disponibilitatea terenului și condițiile de racordare, pentru utilizarea eficientă a energiei produse.
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Reducerea cheltuielilor energetice ale serviciilor publice și a emisiilor asociate consumului de electricitate; creșterea contribuției surselor regenerabile la necesarul energetic local.
10.	Realizări-cheie Rezultate estimate (indicatori de realizare imediată și indicatori de rezultat)	**Realizări:** Parc fotovoltaic realizat și pus în funcțiune; capacitate instalată de producere a energiei din surse regenerabile (kWp). **Rezultate:** Energie electrică produsă anual (MWh/an); ponderea consumului public acoperită din producția proprie (%); emisii de gaze cu efect de seră evitate (t CO_2 echivalent/an).
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Notă conceptuală și temă de proiectare aprobate prin HCL nr. 95 din 24.06.2025.[109] Stadiul studiului de fezabilitate și al avizării se confirmă de UAT.
12.	Nivel de prioritizare	1) ☒ 2) ☐ 3) ☐ 4) ☐ 5) ☐

Sursa: Autorul

[109] Consiliul Local al Orașului Luduș, HCL nr. 95 din 24.06.2025 privind aprobarea notei conceptuale și a temei de proiectare pentru parcul fotovoltaic. Document oficial

Tabelul nr. 83. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 17

1.	**Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului**	**Fonduri nerambursabile** **Buget local** Măsura 6.1.4. Promovarea activităților sportive prin dezvoltarea, reabilitarea și dotarea infrastructurilor sportive.
2.	Titlul proiectului	Construire bază sportivă
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	15.000.000 lei CNI - Programul național de construcții de interes public sau social, Subprogramul Complexuri sportive PR Centru 2021-2027, Acțiunea 8.1 - numai dacă baza este o componentă eligibilă a unui proiect integrat de dezvoltare/regenerare urbană inclus în SIDU Buget local
5.	Descrierea proiectului – Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; ☐ b) Educație și instruire; ☐ c) Infrastructură locală de transport; ☐ d) Asistență socială; ☐ e) Servicii de salubritate; ☐ f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); ☐ g) Canalizare; ☐ h) Alimentare cu gaze; ☐ i) Alimentare cu energie – termică sau electrică; ☐ j) Aspecte de mediu; ☐ k) Activități culturale; ☐ **l) Activități sportive; ☒** m) Tehnologia informației și comunicării; ☐ n) Accesul pe piața muncii; ☐ o) Start-up/dezvoltare în afaceri; ☐ p) Capacitate administrativă a instituțiilor publice; ☐
6.	Descrierea proiectului – Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA ☒ NU ☐
7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice)	**Obiectiv general:** Dezvoltarea infrastructurii sportive a orașului Luduș, prin construirea și dotarea unei baze sportive care să permită practicarea sportului și desfășurarea activităților recreative în condiții adecvate. **Obiective specifice:** a. Realizarea terenurilor și a spațiilor necesare activităților sportive, potrivit soluției tehnice aprobate. b. Amenajarea spațiilor anexe, a acceselor și a utilităților aferente bazei sportive. c. Asigurarea dotărilor și a condițiilor de acces pentru diferite categorii de utilizatori.
8.	Justificarea proiectului: nevoi	Strategia locală evidențiază existența cluburilor

	identificate	sportive și a unor infrastructuri pentru sport și recreere. O nouă bază sportivă poate completa această ofertă, oferind condiții pentru antrenamente, activități școlare și sport de masă. Funcțiunile și capacitatea investiției trebuie corelate cu necesarul utilizatorilor și cu infrastructura existentă, pentru a asigura utilizarea regulată a bazei.
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Creșterea accesului populației la activități sportive și recreative; susținerea participării copiilor și tinerilor la sport și a organizării de activități sportive locale.
10.	Realizări-cheie Rezultate estimate (indicatori de realizare imediată și indicatori de rezultat)	**Realizări:** Bază sportivă construită și dotată; suprafață amenajată (m^2); terenuri și spații sportive realizate (număr). **Rezultate:** Utilizatori ai bazei sportive (persoane/an); activități și evenimente sportive găzduite (număr/an); grad de utilizare a infrastructurii (%).
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Stadiul documentațiilor tehnico-economice, al finanțării și al execuției se confirmă de UAT pentru obiectivul inclus în lista prioritară.
12.	Nivel de prioritizare	1) ☒ 2) ☐ 3) ☐ 4) ☐ 5) ☐

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 84. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 18

1.	**Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului**	**Fonduri nerambursabile** **Buget local** Măsura 1.1.1. Intervenții majore asupra rețelei stradale.
2.	Titlul proiectului	Modernizare străzi în orașul Luduș
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	30.000.000 lei CNI - subprogramul Drumuri de interes local și drumuri de interes județean Programul național de investiții «Anghel Saligny» PR Centru 2021-2027, Acțiunea 4.2 - numai pentru tronsoane integrate într-un proiect de mobilitate urbană durabilă, fundamentat prin PMUD și SIDU Buget local
5.	Descrierea proiectului – Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; ☐ b) Educație și instruire; ☐ **c) Infrastructură locală de transport; ☒** d) Asistență socială; ☐ e) Servicii de salubritate; ☐ f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); ☐ g) Canalizare; ☐ h) Alimentare cu gaze; ☐ i) Alimentare cu energie – termică sau electrică; ☐ j) Aspecte de mediu; ☐ k) Activități culturale; ☐ l) Activități sportive; ☐ m) Tehnologia informației și comunicării; ☐ n) Accesul pe piața muncii; ☐ o) Start-up/dezvoltare în afaceri; ☐ p) Capacitate administrativă a instituțiilor publice; ☐
6.	Descrierea proiectului – Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA ☒ NU ☐
7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice)	**Obiectiv general:** Îmbunătățirea accesibilității și a siguranței deplasărilor în orașul Luduș, prin modernizarea străzilor care necesită intervenții și integrarea acestora în rețeaua urbană. **Obiective specifice:** a. Modernizarea structurii rutiere și a suprafeței carosabile pe sectoarele selectate. b. Amenajarea trotuarelor, a acceselor și a traversărilor pietonale, inclusiv pentru persoanele cu mobilitate redusă. c. Îmbunătățirea colectării apelor pluviale și a semnalizării rutiere, în corelare cu rețelele de utilități.

8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	Investițiile rutiere menționate în strategie, finalizate în 2022 și 2026, impun corelarea noilor intervenții cu sectoarele deja modernizate. Proiectul răspunde necesității de continuare a modernizării rețelei stradale, în funcție de starea tehnică și de accesul la locuințe, servicii și zone de activitate. Selectarea străzilor trebuie susținută prin inventariere tehnică și corelată cu lucrările de utilități.
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Îmbunătățirea accesului la servicii și activități economice, a confortului deplasărilor și a siguranței participanților la trafic; reducerea disfuncționalităților generate de degradarea infrastructurii.
10.	Realizări-cheie Rezultate estimate (indicatori de realizare imediată și indicatori de rezultat)	**Realizări:** Străzi modernizate (km); trotuare amenajate sau reabilitate (m^2); infrastructură de colectare a apelor pluviale realizată (m). **Rezultate:** Populație deservită de infrastructura modernizată (persoane); ponderea străzilor modernizate în rețeaua locală (%); evoluția incidentelor rutiere pe sectoarele de intervenție.
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Stadiul se confirmă de UAT după identificarea străzilor și corelarea cu proiectele finalizate în 2022 și 2026. Intervențiile aferente acestei fișe trebuie delimitate față de lucrările deja recepționate.
12.	Nivel de prioritizare	1) ☒ 2) ☐ 3) ☐ 4) ☐ 5) ☐

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 85. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 19

1.	**Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului**	**Fonduri nerambursabile** **Buget local** Măsura 3.1.4. Promovarea utilizării energiei din surse regenerabile.
2.	Titlul proiectului	Dezvoltarea surselor de energie regenerabilă pentru comunități de energie din orașul Luduș
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	20.000.000 lei Ipoteză: proiect-pilot distribuit de 2-3 MWp, cu stocare de 2-4 MWh, contorizare inteligentă, platformă de management și sprijin pentru organizarea comunității. Programul Dezvoltare Durabilă și Tranziție Justă pentru județul Mureș 2021-2027 - apeluri viitoare pentru energie regenerabilă/comunități de energie, în condițiile ghidului aplicabil Fondul pentru Modernizare - Scheme de autoconsum și producție din surse regenerabile pentru entități publice LIFE - Tranziția către energie curată; Horizon Europe - Clusterul 5 - European Energy Communities Facility ELENA/BEI InvestEU / BEI, ESCO/PPA
5.	Descrierea proiectului – Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; ☐ b) Educație și instruire; ☐ c) Infrastructură locală de transport; ☐ d) Asistență socială; ☐ e) Servicii de salubritate; ☐ f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); ☐ g) Canalizare; ☐ h) Alimentare cu gaze; ☐ **i) Alimentare cu energie - termică sau electrică; ☒** **j) Aspecte de mediu; ☒** k) Activități culturale; ☐ l) Activități sportive; ☐ m) Tehnologia informației și comunicării; ☐ n) Accesul pe piața muncii; ☐ o) Start-up/dezvoltare în afaceri; ☐ p) Capacitate administrativă a instituțiilor publice; ☐
6.	Descrierea proiectului – Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA ☒ NU ☐

7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice)	**Obiectiv general:** Dezvoltarea producției locale de energie regenerabilă și a participării comunității la utilizarea acesteia, prin susținerea unor comunități de energie în orașul Luduș. **Obiective specifice:** a. Identificarea participanților, a necesarului de consum și a modului de organizare a comunității de energie. b. Realizarea capacităților de producție și, după caz, de stocare, dimensionate pe baza studiilor tehnice. c. Introducerea soluțiilor de măsurare și monitorizare și a regulilor de utilizare a energiei, potrivit cadrului aplicabil.
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	Tranziția energetică locală poate fi susținută prin cooperarea utilizatorilor interesați să producă și să utilizeze energie regenerabilă. Organizarea la nivel de comunitate permite corelarea investițiilor cu nevoile de consum și distribuirea beneficiilor între participanți. Proiectul presupune o analiză tehnică și organizatorică, inclusiv a modului în care pot fi sprijinite gospodăriile vulnerabile și asigurată funcționarea pe termen lung.
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Creșterea accesului participanților la energie regenerabilă, reducerea dependenței de energia achiziționată și consolidarea cooperării locale în domeniul energetic.
10.	Realizări-cheie Rezultate estimate (indicatori de realizare imediată și indicatori de rezultat)	**Realizări:** Comunități de energie constituite și operaționalizate (număr); capacități de producție instalate (kW); capacități de stocare realizate, după caz (kWh). **Rezultate:** Participanți beneficiari (număr); energie regenerabilă produsă și utilizată de membri (MWh/an); ponderea consumului acoperită din producția comunității (%).
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Propunere de proiect. Organizarea comunității, participanții, amplasamentele și stadiul documentațiilor tehnice se confirmă în etapa de pregătire.
12.	Nivel de prioritizare	1) ☒ 2) ☐ 3) ☐ 4) ☐ 5) ☐

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 86. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 20

1.	**Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului**	**Fonduri nerambursabile** **Buget local** Măsurile 3.1.2 și 3.1.7. Creșterea suprafeței spațiilor verzi și adaptarea la schimbările climatice; intervenție prevăzută în portofoliul PMUD.
2.	Titlul proiectului	Plantarea de perdele vegetale verzi (aliniamente de arbori și arbuști) de-a lungul principalelor artere rutiere în vederea reducerii emisiilor de CO2 și a poluării generate de traficul rutier
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	4.000.000 lei PR Centru 2021-2027, Acțiunea 3.3 - Investiții în infrastructură verde și albastră în mediul urban regional Programul Dezvoltare Durabilă și Tranziție Justă pentru județul Mureș 2021-2027 LIFE - Mediu și Climă; Granturile SEE și Norvegiene 2021-2028, componenta de tranziție verde Buget local
5.	Descrierea proiectului – Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; ☐ b) Educație și instruire; ☐ c) Infrastructură locală de transport; ☐ d) Asistență socială; ☐ e) Servicii de salubritate; ☐ f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); ☐ g) Canalizare; ☐ h) Alimentare cu gaze; ☐ i) Alimentare cu energie – termică sau electrică; ☐ **j) Aspecte de mediu; ☒** k) Activități culturale; ☐ l) Activități sportive; ☐ m) Tehnologia informației și comunicării; ☐ n) Accesul pe piața muncii; ☐ o) Start-up/dezvoltare în afaceri; ☐ p) Capacitate administrativă a instituțiilor publice; ☐
6.	Descrierea proiectului – Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA ☒ NU ☐

7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice)	**Obiectiv general:** Îmbunătățirea calității mediului urban de-a lungul principalelor artere rutiere, prin dezvoltarea aliniamentelor de arbori și arbuști și creșterea suprafețelor vegetale. **Obiective specifice:** a. Amenajarea aliniamentelor vegetale pe amplasamente compatibile cu circulația și rețelele de utilități. b. Utilizarea unor specii adaptate condițiilor locale și asigurarea întreținerii plantațiilor. c. Creșterea umbririi și a capacității de reținere a pulberilor și de stocare a carbonului în vegetație.
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	Integrarea vegetației de-a lungul arterelor rutiere completează măsurile de mobilitate și de îmbunătățire a mediului urban. Aliniamentele pot contribui la umbrire, confort termic și reținerea pulberilor. Amplasarea și structura plantațiilor trebuie stabilite astfel încât să păstreze vizibilitatea și ventilarea spațiului stradal. Beneficiile depind de alegerea speciilor, de dezvoltarea vegetației și de întreținerea acesteia.
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Creșterea confortului pietonal și a calității peisajului urban; contribuție la adaptarea climatică și la diminuarea expunerii la poluarea rutieră, în completarea măsurilor de reducere a emisiilor la sursă.
10.	Realizări-cheie Rezultate estimate (indicatori de realizare imediată și indicatori de rezultat)	**Realizări:** Aliniamente vegetale realizate (m); suprafață plantată (m^2); arbori și arbuști plantați (număr). **Rezultate:** Rata de supraviețuire a plantațiilor la un an și la trei ani (%); suprafață umbrită de coronament (m^2); lungimea arterelor care beneficiază de vegetație nouă (km).
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Idee de proiect PMUD, conform portofoliului SDL. Stadiul inventarierii amplasamentelor și al documentației peisagistice se confirmă de UAT.
12.	Nivel de prioritizare	1) ☒ 2) ☐ 3) ☐ 4) ☐ 5) ☐

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 87. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 21

1.	**Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului**	**Fonduri nerambursabile** **Buget local** Măsura 3.1.3. Reducerea emisiilor de carbon prin îmbunătățirea eficienței energetice a sistemelor de transport; intervenție prevăzută în portofoliul PMUD.
2.	Titlul proiectului	Achiziția de mijloace de transport electrice în parcul de autovehicule gestionat de autoritatea publică locală
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	2.500.000 lei AFM - programul Rabla Plus PR Centru 2021-2027, Acțiunea 4.2 pentru vehiculele care sunt parte a serviciului de transport public/mobilitate Buget local
5.	Descrierea proiectului – Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; ☐ b) Educație și instruire; ☐ **c) Infrastructură locală de transport; ☒** d) Asistență socială; ☐ e) Servicii de salubritate; ☐ f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); ☐ g) Canalizare; ☐ h) Alimentare cu gaze; ☐ i) Alimentare cu energie – termică sau electrică; ☐ **j) Aspecte de mediu; ☒** k) Activități culturale; ☐ l) Activități sportive; ☐ m) Tehnologia informației și comunicării; ☐ n) Accesul pe piața muncii; ☐ o) Start-up/dezvoltare în afaceri; ☐ **p) Capacitate administrativă a instituțiilor publice; ☒**
6.	Descrierea proiectului – Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA ☐ NU ☒ Proiect de achiziție și dotare a parcului auto al autorității publice locale.

7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice)	**Obiectiv general:** Reducerea impactului asupra mediului al deplasărilor efectuate pentru activitățile administrației locale, prin introducerea autovehiculelor electrice în parcul auto gestionat de aceasta. **Obiective specifice:** a. Achiziționarea autovehiculelor electrice dimensionate potrivit necesităților serviciilor locale. b. Înlocuirea etapizată a autovehiculelor convenționale selectate pe baza consumului și a utilizării. c. Asigurarea accesului la reîncărcare și a monitorizării consumurilor și costurilor de exploatare.
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	Activitățile administrației și ale serviciilor locale presupun deplasări pentru intervenții și gestionarea domeniului public. Electrificarea parcului auto poate reduce consumul de combustibili și emisiile la eșapament. Alegerea vehiculelor trebuie fundamentată prin profilul traseelor, autonomia necesară și costurile de utilizare, iar încărcarea trebuie corelată cu infrastructura disponibilă, inclusiv cu investiția în puncte de reîncărcare menționată în strategie.
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Reducerea emisiilor la eșapament generate de deplasările administrative și îmbunătățirea eficienței utilizării parcului auto; diminuarea costurilor de exploatare, în funcție de profilul de utilizare.
10.	Realizări-cheie Rezultate estimate (indicatori de realizare imediată și indicatori de rezultat)	**Realizări:** Autovehicule electrice achiziționate (număr); autovehicule convenționale înlocuite (număr). **Rezultate:** Ponderea vehiculelor electrice în parcul auto (%); consum energetic raportat la distanță (kWh/100 km); cost de exploatare (lei/km); emisii de gaze cu efect de seră evitate (t CO_2 echivalent/an).
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Idee de proiect, inclusă în portofoliul SDL și PMUD. Necesarul de vehicule și stadiul pregătirii achiziției se confirmă de UAT.
12.	Nivel de prioritizare	1) ☒ 2) ☐ 3) ☐ 4) ☐ 5) ☐

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 88. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 22

1.	**Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului**	**Fonduri nerambursabile** **Buget local** Măsura 1.1.2. Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport public pentru creșterea accesibilității.
2.	Titlul proiectului	Realizare infrastructură pentru transportul în comun - depou pentru vehiculele de transport public
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	25.000.000 lei PR Centru 2021-2027, Acțiunea 4.2 - Dezvoltarea mobilității urbane durabile în orașele Regiunii Centru, inclusiv zonele funcționale urbane Programul Dezvoltare Durabilă și Tranziție Justă pentru județul Mureș 2021-2027 AFM - infrastructură pentru vehicule nepoluante; InvestEU / BEI Buget local
5.	Descrierea proiectului – Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; ☐ b) Educație și instruire; ☐ **c) Infrastructură locală de transport; ☒** d) Asistență socială; ☐ e) Servicii de salubritate; ☐ f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); ☐ g) Canalizare; ☐ h) Alimentare cu gaze; ☐ i) Alimentare cu energie – termică sau electrică; ☐ **j) Aspecte de mediu; ☒** k) Activități culturale; ☐ l) Activități sportive; ☐ m) Tehnologia informației și comunicării; ☐ n) Accesul pe piața muncii; ☐ o) Start-up/dezvoltare în afaceri; ☐ p) Capacitate administrativă a instituțiilor publice; ☐
6.	Descrierea proiectului – Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA ☒ NU ☐

7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice)	**Obiectiv general:** Îmbunătățirea condițiilor de operare a transportului public local, prin realizarea unui depou adaptat necesităților parcului de vehicule și modernizării serviciului. **Obiective specifice:** a. Amenajarea spațiilor pentru gararea, verificarea și întreținerea vehiculelor de transport public. b. Realizarea construcțiilor, utilităților și dotărilor necesare funcționării depoului. c. Pregătirea infrastructurii pentru evoluția parcului auto, inclusiv reîncărcarea vehiculelor electrice, după caz.
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	Transportul public local asigură legături între zonele periferice și zona centrală a orașului. Funcționarea serviciului și înnoirea progresivă a vehiculelor necesită spații adecvate pentru garare și operațiuni tehnice. Depoul trebuie dimensionat împreună cu operatorul, în raport cu parcul de vehicule, programul de circulație și tehnologiile de propulsie, astfel încât să susțină continuitatea și eficiența serviciului.
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Îmbunătățirea disponibilității vehiculelor și a condițiilor de întreținere; creșterea fiabilității transportului public și susținerea introducerii unor vehicule cu emisii reduse.
10.	Realizări-cheie Rezultate estimate (indicatori de realizare imediată și indicatori de rezultat)	**Realizări:** Depou realizat și dotat; locuri de garare (număr); posturi de întreținere și, după caz, puncte de reîncărcare (număr). **Rezultate:** Vehicule deservite de depou (număr); disponibilitatea tehnică a parcului (%); reducerea curselor neefectuate din cauze tehnice (număr/an).
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Idee de proiect PMUD, conform portofoliului SDL. Amplasamentul, capacitatea și stadiul documentației tehnice se confirmă de UAT, în coordonare cu operatorul de transport.
12.	Nivel de prioritizare	1) ☒ 2) ☐ 3) ☐ 4) ☐ 5) ☐

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 89. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 23

1.	**Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului**	**Fonduri nerambursabile** **Buget local** Măsura 3.1.3. Reducerea emisiilor de carbon prin îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor.
2.	Titlul proiectului	Creșterea eficienței energetice în clădiri rezidențiale
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	12.500.000 lei PR Centru 2021-2027, Acțiunea 3.1 - Eficiență energetică în clădiri rezidențiale Fondul Social pentru Climă 2026-2032 Buget local
5.	Descrierea proiectului – Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; ☐ b) Educație și instruire; ☐ c) Infrastructură locală de transport; ☐ d) Asistență socială; ☐ e) Servicii de salubritate; ☐ f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); ☐ g) Canalizare; ☐ h) Alimentare cu gaze; ☐ **i) Alimentare cu energie – termică sau electrică; ☒** **j) Aspecte de mediu; ☒** k) Activități culturale; ☐ l) Activități sportive; ☐ m) Tehnologia informației și comunicării; ☐ n) Accesul pe piața muncii; ☐ o) Start-up/dezvoltare în afaceri; ☐ p) Capacitate administrativă a instituțiilor publice; ☐
6.	Descrierea proiectului – Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA ☒ NU ☐
7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice)	**Obiectiv general:** Îmbunătățirea performanței energetice și a confortului locuirii, prin renovarea energetică a clădirilor rezidențiale selectate la nivelul orașului Luduș. **Obiective specifice:** a. Îmbunătățirea izolației anvelopei și a performanței tâmplăriei exterioare, potrivit auditului energetic. b. Modernizarea instalațiilor comune și integrarea soluțiilor eficiente sau regenerabile, unde sunt fezabile. c. Reducerea consumului de energie și a emisiilor asociate, cu menținerea condițiilor adecvate de ventilare.

8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	Renovarea energetică a locuințelor contribuie la limitarea necesarului de energie și la îmbunătățirea confortului interior. Investițiile trebuie orientate către clădirile cu performanțe energetice reduse, identificate prin audituri, și corelate cu starea tehnică și lucrările realizate anterior. Cooperarea cu proprietarii și asociațiile de proprietari este necesară pentru pregătirea intervențiilor, finanțare și întreținerea rezultatelor.
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Reducerea necesarului energetic al locuințelor și a emisiilor aferente; îmbunătățirea confortului și a suportabilității cheltuielilor pentru energie, în condiții comparabile de utilizare.
10.	Realizări-cheie Rezultate estimate (indicatori de realizare imediată și indicatori de rezultat)	**Realizări:** Clădiri și locuințe renovate energetic (număr); suprafață desfășurată renovată (m^2). **Rezultate:** Consum anual specific de energie primară înainte și după intervenție ($kWh/m^2/an$); reducerea consumului (%); emisii de gaze cu efect de seră reduse (t CO_2 echivalent/an).
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Idee de proiect, conform portofoliului SDL. Lista clădirilor, auditurile energetice și stadiul documentațiilor se confirmă de UAT și de proprietari.
12.	Nivel de prioritizare	1) ☒ 2) ☐ 3) ☐ 4) ☐ 5) ☐

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 90. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 24

1.	**Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului**	**Fonduri nerambursabile** **Buget local** Măsura 3.1.3. Reducerea emisiilor de carbon prin îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor.
2.	Titlul proiectului	Creșterea eficienței energetice în clădirile publice
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	15.000.000 lei Ipoteză: renovarea aprofundată a 2-3 clădiri publice de dimensiune medie, inclusiv instalații, management energetic și surse regenerabile pentru autoconsum. PR Centru 2021-2027 - Prioritatea 3 - Eficiență energetică în clădiri publice AFM - Programul privind eficiența energetică și gestionarea inteligentă a energiei în clădirile publice Fondul pentru Modernizare Buget local
5.	Descrierea proiectului – Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; ☐ b) Educație și instruire; ☐ c) Infrastructură locală de transport; ☐ d) Asistență socială; ☐ e) Servicii de salubritate; ☐ f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); ☐ g) Canalizare; ☐ h) Alimentare cu gaze; ☐ **i) Alimentare cu energie – termică sau electrică; ☒** **j) Aspecte de mediu; ☒** k) Activități culturale; ☐ l) Activități sportive; ☐ m) Tehnologia informației și comunicării; ☐ n) Accesul pe piața muncii; ☐ o) Start-up/dezvoltare în afaceri; ☐ p) Capacitate administrativă a instituțiilor publice; ☐
6.	Descrierea proiectului – Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA ☒ NU ☐

7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice)	**Obiectiv general:** Reducerea consumului de energie al clădirilor publice din orașul Luduș și îmbunătățirea condițiilor de furnizare a serviciilor publice, prin renovare energetică. **Obiective specifice:** a. Îmbunătățirea performanței anvelopei clădirilor selectate pe baza auditurilor energetice. b. Modernizarea instalațiilor de încălzire, ventilare și iluminat, potrivit necesităților fiecărei clădiri. c. Integrarea surselor regenerabile și a monitorizării consumurilor, acolo unde soluțiile sunt fezabile.
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	Clădirile publice trebuie să ofere condiții adecvate utilizatorilor, cu utilizarea eficientă a resurselor bugetare. Renovarea energetică permite abordarea pierderilor și consumurilor identificate prin audituri, împreună cu modernizarea instalațiilor. Selectarea imobilelor trebuie corelată cu destinația și starea tehnică, programul de utilizare și investițiile deja realizate, pentru stabilirea unor pachete de lucrări justificate.
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Reducerea necesarului de energie și a costurilor de funcționare, în condiții comparabile de utilizare; îmbunătățirea confortului utilizatorilor și diminuarea emisiilor asociate serviciilor publice.
10.	Realizări-cheie Rezultate estimate (indicatori de realizare imediată și indicatori de rezultat)	**Realizări:** Clădiri publice renovate energetic (număr); suprafață desfășurată renovată (m^2); sisteme de monitorizare a consumurilor instalate (număr). **Rezultate:** Consum anual specific de energie primară ($kWh/m^2/an$); reducerea consumului față de situația inițială (%); emisii de gaze cu efect de seră reduse (t CO_2 echivalent/an).
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Idee de proiect, conform portofoliului SDL. Clădirile vizate, auditurile energetice și stadiul documentațiilor tehnico-economice se confirmă de UAT.
12.	Nivel de prioritizare	1) ☒ 2) ☐ 3) ☐ 4) ☐ 5) ☐

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 91. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 25

1.	**Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului**	**Fonduri nerambursabile** **Buget local** Măsura 3.1.1. Extinderea și modernizarea infrastructurii tehnice de mediu, inclusiv canalizare și epurarea apelor uzate.
2.	Titlul proiectului	Extinderea și îmbunătățirea rețelei publice de apă uzată și/sau stații de epurare a apelor uzate
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	50.000.000 lei Programul Dezvoltare Durabilă și Tranziție Justă 2021-2027 - Sectorul Apă și Apă Uzată, de regulă prin operatorul regional Aquaserv și în corelare cu Master Planul Programul Național de Investiții «Anghel Saligny» BEI/BERD Buget local
5.	Descrierea proiectului – Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; ☐ b) Educație și instruire; ☐ c) Infrastructură locală de transport; ☐ d) Asistență socială; ☐ e) Servicii de salubritate; ☐ f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); ☐ **g) Canalizare; ☒** h) Alimentare cu gaze; ☐ i) Alimentare cu energie – termică sau electrică; ☐ **j) Aspecte de mediu; ☒** k) Activități culturale; ☐ l) Activități sportive; ☐ m) Tehnologia informației și comunicării; ☐ n) Accesul pe piața muncii; ☐ o) Start-up/dezvoltare în afaceri; ☐ p) Capacitate administrativă a instituțiilor publice; ☐
6.	Descrierea proiectului – Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA ☒ NU ☐
7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice)	**Obiectiv general:** Îmbunătățirea accesului la serviciul de canalizare și a gestionării apelor uzate în orașul Luduș, prin extinderea și modernizarea infrastructurii, în funcție de necesitățile identificate. **Obiective specifice:** a. Extinderea rețelei de canalizare către zonele pentru care necesitatea și fezabilitatea sunt demonstrate. b. Reabilitarea sectoarelor de rețea și realizarea racordurilor și a stațiilor de pompare necesare. c. Adaptarea capacității și proceselor de epurare, dacă analiza operatorului justifică intervenții suplimentare.

8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	Strategia consemnează extinderea rețelei de canalizare și existența unei stații de epurare modernizate, preluate în operare în 2016. Proiectul trebuie să completeze infrastructura existentă, pe baza zonelor insuficient deservite și a deficiențelor confirmate. Intervențiile se corelează cu capacitatea de epurare și cu programul operatorului regional, pentru a asigura colectarea și tratarea corespunzătoare a apelor uzate.
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Îmbunătățirea accesului populației la canalizare, reducerea riscului de evacuări necorespunzătoare și protejarea resurselor de apă; susținerea dezvoltării zonelor deservite.
10.	Realizări-cheie Rezultate estimate (indicatori de realizare imediată și indicatori de rezultat)	**Realizări:** Rețea de canalizare construită sau reabilitată (km); racorduri realizate (număr); capacitate de epurare modernizată sau suplimentară, după caz (locuitori echivalenți). **Rezultate:** Populație suplimentară racordată (persoane); ponderea populației deservite (%); volum de ape uzate colectate și epurate corespunzător (m^3/an).
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Idee de proiect, conform portofoliului SDL. Aria de intervenție și documentațiile se confirmă în coordonare cu operatorul regional și ADI Aqua Invest Mureș.
12.	Nivel de prioritizare	1) ☒ 2) ☐ 3) ☐ 4) ☐ 5) ☐

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 92. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 26

1.	**Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului**	**Fonduri nerambursabile** **Buget local** Măsura 3.1.8. Investiții în asigurarea și îmbunătățirea unor sisteme de iluminat public performante și eficiente energetic.
2.	Titlul proiectului	Reabilitarea, modernizarea și extinderea sistemului de iluminat public
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	10.000.000 lei AFM - Programul privind creșterea eficienței energetice a infrastructurii de iluminat public PR Centru 2021-2027, Acțiunea 4.2 sau Acțiunea 8.1 - numai ca parte eligibilă a unui proiect integrat de mobilitate/regenerare urbană Buget local
4.	Surse de finanțare	Surse potențiale: buget local, buget de stat, fonduri europene și alte surse nerambursabile, în funcție de eligibilitate. Valoarea totală se stabilește prin documentația tehnico-economică.
5.	Descrierea proiectului – Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; ☐ b) Educație și instruire; ☐ c) Infrastructură locală de transport; ☐ d) Asistență socială; ☐ e) Servicii de salubritate; ☐ f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); ☐ g) Canalizare; ☐ h) Alimentare cu gaze; ☐ **i) Alimentare cu energie – termică sau electrică; ☒** **j) Aspecte de mediu; ☒** k) Activități culturale; ☐ l) Activități sportive; ☐ m) Tehnologia informației și comunicării; ☐ n) Accesul pe piața muncii; ☐ o) Start-up/dezvoltare în afaceri; ☐ p) Capacitate administrativă a instituțiilor publice; ☐
6.	Descrierea proiectului – Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA ☒ NU ☐

7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice)	**Obiectiv general:** Îmbunătățirea acoperirii și performanței sistemului de iluminat public din orașul Luduș, prin intervenții complementare investițiilor deja realizate. **Obiective specifice:** a. Extinderea iluminatului în zonele insuficient deservite și modernizarea componentelor care necesită intervenții. b. Utilizarea corpurilor de iluminat eficiente și reabilitarea infrastructurii electrice aferente. c. Integrarea noilor componente în sistemul de telegestiune și optimizarea programelor de funcționare.
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	Strategia menționează finalizarea, în 2023, a unui proiect de modernizare și eficientizare a iluminatului public. Noile lucrări trebuie fundamentate prin inventarierea sistemului și identificarea zonelor sau componentelor rămase neacoperite. Proiectul urmărește continuitatea serviciului, siguranța circulației și reducerea consumurilor, prin soluții compatibile cu dotările existente și cu limitarea iluminării excesive.
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Îmbunătățirea siguranței și confortului în spațiile publice; creșterea eficienței energetice și reducerea costurilor specifice de funcționare și întreținere a sistemului.
10.	Realizări-cheie Rezultate estimate (indicatori de realizare imediată și indicatori de rezultat)	**Realizări:** Corpuri de iluminat instalate sau modernizate (număr); rețea extinsă sau reabilitată (km); puncte integrate în telegestiune (număr). **Rezultate:** Consum anual de energie pe un perimetru comparabil (kWh/an); reducerea consumului (%); spații publice suplimentar deservite (număr); durata medie de remediere a defecțiunilor (ore).
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Proiectul anterior de modernizare a fost finalizat în 2023. Pentru intervențiile suplimentare, portofoliul SDL indică stadiul de idee de proiect; obiectul lucrărilor și maturitatea tehnică se confirmă de UAT.
12.	Nivel de prioritizare	1) ☒ 2) ☐ 3) ☐ 4) ☐ 5) ☐

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 47. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 27

1.	**Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului**	**Fonduri nerambursabile** **Buget local** Măsurile 6.1.1 și 6.1.3. Valorificarea patrimoniului turistic și îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor turistice.
2.	Titlul proiectului	Amenajare și promovare trasee tematice sau turistice
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	3.000.000 lei PR Centru 2021-2027, Acțiunea 8.1 - Dezvoltare urbană integrată Granturile SEE și Norvegiene 2021-2028 - cultură/tranziție verde CERV, Erasmus+, Buget local
5.	Descrierea proiectului – Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; ☐ b) Educație și instruire; ☐ c) Infrastructură locală de transport; ☐ d) Asistență socială; ☐ e) Servicii de salubritate; ☐ f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); ☐ g) Canalizare; ☐ h) Alimentare cu gaze; ☐ i) Alimentare cu energie – termică sau electrică; ☐ **j) Aspecte de mediu; ☒** **k) Activități culturale; ☒** l) Activități sportive; ☐ m) Tehnologia informației și comunicării; ☐ n) Accesul pe piața muncii; ☐ o) Start-up/dezvoltare în afaceri; ☐ p) Capacitate administrativă a instituțiilor publice; ☐
6.	Descrierea proiectului – Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA ☒ NU ☐ Proiect cu o componentă de amenajare și o componentă de promovare.

7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice)	**Obiectiv general:** Creșterea atractivității turistice a orașului Luduș, prin amenajarea și promovarea unor trasee care integrează resursele culturale, istorice și naturale ale localității. **Obiective specifice:** a. Definirea itinerarelor tematice în funcție de resursele locale și de accesibilitatea obiectivelor. b. Realizarea semnalizării, panourilor de interpretare și a amenajărilor necesare parcurgerii traseelor. c. Elaborarea materialelor de informare și promovarea traseelor prin canale digitale și parteneriate locale.
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	Resursele culturale, istorice și naturale prezentate în strategie pot fi valorificate prin itinerare coerente, ușor de parcurs și de identificat. Proiectul urmărește conectarea obiectivelor și îmbunătățirea informării vizitatorilor. Selectarea opririlor trebuie să țină cont de accesul efectiv, starea obiectivelor, drepturile de utilizare și condițiile de siguranță, pentru a asigura o ofertă turistică funcțională.
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Diversificarea experiențelor de vizitare și creșterea vizibilității resurselor locale; premise pentru prelungirea timpului petrecut în oraș și susținerea serviciilor turistice și comerciale.
10.	Realizări-cheie Rezultate estimate (indicatori de realizare imediată și indicatori de rezultat)	**Realizări:** Trasee amenajate (număr și km); obiective incluse (număr); panouri și elemente de semnalizare instalate (număr); materiale de promovare realizate (număr). **Rezultate:** Utilizatori ai traseelor (persoane/an), monitorizați prin numărători sau estimări documentate; accesări ale paginilor de prezentare (număr/an); gradul de satisfacție al vizitatorilor (%).
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Idee de proiect, conform portofoliului SDL. Itinerarele, acordurile de acces și stadiul documentațiilor de amenajare se confirmă în etapa de pregătire.
12.	Nivel de prioritizare	1) ☒ 2) ☐ 3) ☐ 4) ☐ 5) ☐

Sursa: Autorul

2.7.2. Surse de finanțare

Finanțările nerambursabile sunt destinate sprijinirii dezvoltării locale unde nu există resurse financiare suficiente accesibile în mod curent sau din domenii în care există în mod tradițional o nevoie de resurse financiare mai mare decât disponibilitățile (de exemplu,infrastructură activități cu caracter social etc).

Astfel pot fi acordate finanțări pentru infrastructură, educație, cultură, protecția mediului, cercetare, religie, sănătate, servicii sociale, cooperare internațională, drepturi civile și cetățenești, digitalizare, dezvoltare economică și socială etc.

Pentru finanțarea investițiilor propuse în cadrul acestei strategii, identificăm următoarele tipuri de finanțări:

- Fonduri Structurale si de Coeziune care contribuie la realizarea celor trei obiective ale Politicii de Coeziune UE;
- Fonduri de la bugetele naționale;
- Alte finanțări nerambursabile care pot proveni de la o varietate de finanțatori (inclusiv de la Uniunea Europeană):
- Guvernul României;
- guvernele sau ambasadele unor state străine;
- instituții financiare internaționale (de ex.: BERD, Banca Mondială etc.);
- fundații sau alte organizații naționale sau internaționale;
- companii (de ex.: Microsoft, Coca-Cola etc.);
- bănci active în România.

Politica de coeziune a reprezentat principala sursă de finanțare pentru exercițiul 2021-2027, aceasta finanțând investiții care contribuie la îndeplinirea celor 5 obiective principale stabilite pentru perioada 2021–2027, astfel:

- **Europă mai inteligentă**, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii.
- **Europă mai verde**, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combatereaschimbărilor climatice.
- **Europă conectată**, cu rețele strategice de transport și digitale.
- **Europă mai socială**, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, aincluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate.
- **Europă mai apropiată de cetățenii săi**, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltareconduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

Analizând obiectivele specifice ale Politicii de coeziune, observăm interesul crescut asupra digitalizării și promovării principiilor economiei circulare.

Plecând de la propunerea Comisiei din 2 mai 2018 privind cadrul financiar multianual pentru perioada 2021-2027, anexa D a Raportului de țară din 2019 privind România, inclusiv un bilanț aprofundat referitor la prevenirea și corectarea dezechilibrelor economice, prezintă punctele de vedere preliminare ale serviciilor Comisiei cu privire la domeniile de investiții prioritare și la condițiile-cadru pentru aplicarea eficace a politicii de coeziune în perioada 2021-2027. Aceste domenii de investiții prioritare au fost stabilite în contextul mai amplu al blocajelor în materie de investiții, al nevoilor de investiții și al disparităților regionale analizate în raport. Această anexă constituie baza unui dialog între România și serviciile Comisiei în vederea programării fondurilor politicii de coeziune (Fondul european de dezvoltare regională, Fondul de coeziune și Fondul social european Plus).

Implementarea programelor s-a realizat în mod descentralizat, prin 8 programe regionale, gestionate la nivelul agențiilor de dezvoltare regională.

Propunerea financiară a Cadrului Financiar Multianual de alocare pentru România, pentru perioada 2021-2027 este de 30,60 miliarde euro, în creștere cu 8% față de perioada 2014-2020, conform propunerii Comisiei Europene, distribuită la nivel de fond astfel:

- 57% către Fondul de Dezvoltare Regională (FEDR)
- 27% către Fondul Social European
- 15% către Fondul de Coeziune
- 1% către Cooperarea teritorială europeană (ETC)

Programele de finanțare ale Companiei Naționale de Investiții

Compania Națională de Investiții S.A. (CNI) funcționează în baza Ordonanței nr.25/2001 privind înființarea Companiei Naționale de Investiții CNI S.A cu modificările și completările ulterioare.

Finanțator: Guvernul României

Program de finanțare: Programul național de construcții de interes public sau social Obiectivul programului: Construirea, reabilitarea, modernizarea, dotarea și extinderea

unui obiectiv, finalizarea unui obiectiv demarat anterior de beneficiar.

Solicitanți eligibili: Autoritățile administrației publice centrale, autoritățile administrației publice locale, alte instituții publice și instituții de interes public și persoane juridice recunoscute ca fiind de utilitate publică în condițiile legii, alte entități ce funcționează în baza unor legi speciale, inclusiv persoane fizice și juridice în cazul Subprogramului „Lucrări în primă urgență”

Activități eligibile: Construirea, reabilitarea, modernizarea, dotarea și extinderea unui obiectiv, finalizarea unui obiectiv demarat anterior de beneficiar:

- Subprogramul „Săli de sport”

- Subprogramul „Bazine de înot”
- Subprogramul „Complexuri sportive”
- Subprogramul „Așezăminte culturale”
- Subprogramul „Unități și instituții de învățământ de stat”
- Subprogramul „Patinoare artificiale”
- Subprogramul „Unități sanitare”
- Subprogramul „Săli de cinema”
- Subprogramul „Lucrări în primă urgență”
- Subprogramul „Reabilitare blocuri de locuințe situate în localități din zone defa- vorizate”
- Subprogramul „Drumuri de interes local și drumuri de interes județean”
- Subprogramul „Fose septice, microstații de epurare și sisteme de alimentare cu apă”
- Subprogramul „Alte obiective de interes public sau social în domeniul construcțiilor”

Programele derulate de Administrația Fondului de Mediu

Administrația Fondului pentru Mediu este principala instituție care asigură suportul financiar pentru realizarea proiectelor și programelor pentru protecția mediului, constituită conform principiilor europene „poluatorul plătește” și „responsabilitatea producătorului”. Administrația Fondului pentru Mediu funcționează ca organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în coordonarea Ministerului Mediului.

Alternative de finanțare, altele decât fondurile structurale și de coeziune, în care autoritățile publice locale pot fi solicitanți eligibili sau parteneri

Granturile Spațiului Economic European și Norvegiene

Granturile Spațiului Economic European (SEE) și Norvegiene reprezintă contribuția Islandei, Principatului Liechtenstein și Regatului Norvegiei la reducerea disparităților economice și sociale în Spațiul Economic European și la consolidarea relațiilor bilaterale cu cele 15 state beneficiare din Estul și Sudul Europei și statele baltice.

Beneficiari eligibili: Organizațiile/entitățile din România sau din Statele Donatoare

2.7.2.1. Perspective strategice și de finanțare pentru perioada 2028-2034

Planificarea dezvoltării Orașului Luduș trebuie să ia în considerare și perspectivele de finanțare aferente perioadei ulterioare anului 2027, pentru asigurarea continuității investițiilor și pregătirea proiectelor cu implementare pe termen mediu și lung. În acest context, Comisia Europeană a prezentat, la 16 iulie 2025, propunerea privind cadrul financiar multianual al Uniunii Europene pentru perioada 2028–2034, cu un buget de aproximativ 1.980 miliarde euro, în prețuri curente.[110]

La data actualizării strategiei, noul cadru financiar se află în proces de negociere. Calendarul urmărit de instituțiile europene vizează obținerea unui acord politic până la sfârșitul anului 2026, pentru a permite adoptarea legislației în anul 2027 și începerea noii perioade bugetare la 1 ianuarie 2028. Prin urmare, valorile prezentate în continuare reflectă propunerea Comisiei Europene și pot fi modificate în urma negocierilor.[111]

Propunerea prevede reorganizarea instrumentelor de finanțare și concentrarea resurselor în jurul unor domenii strategice, între care dezvoltarea teritorială, competitivitatea, cercetarea, transformarea digitală și tranziția verde:

Tabelul nr. 93: Instrumentele și pachetele financiare propuse pentru perioada 2028-2034

Instrument propus	Pachet financiar propus la nivelul UE	Destinația principală
Planurile de parteneriat naționale și regionale	865 miliarde euro, inclusiv 50 miliarde euro din Fondul pentru atenuarea impactului social al acțiunilor climatice	Investiții și reforme pentru coeziune economică, socială și teritorială, agricultură, dezvoltare rurală și alte priorități gestionate împreună cu statele membre.
Fondul european pentru competitivitate și programul Orizont Europa, împreună	409 miliarde euro	Cercetare și inovare, tehnologii digitale, tranziție curată și decarbonizare industrială, sănătate și biotehnologii, reziliență, securitate, apărare și spațiu.

Sursa: Comisia Europeană, COM(2025) 570

Pentru dezvoltarea locală, o schimbare relevantă este propunerea de reunire a mai multor finanțări gestionate în prezent prin programe distincte în cadrul unor planuri de parteneriat naționale și regionale. Acestea ar urma să fie elaborate și implementate cu participarea autorităților naționale, regionale și locale, precum și a celorlalți actori relevanți. Abordarea propusă urmărește corelarea investițiilor și a reformelor cu nevoile teritoriale și cu rezultate măsurabile.

Tranziția verde rămâne o orientare transversală, Comisia propunând ca minimum 35% din bugetul total să contribuie la obiectivele privind clima și mediul. Această țintă ar urma să fie urmărită prin mai multe instrumente financiare, susținând continuarea obiectivelor Pactului verde european după anul 2027.

[110] Comisia Europeană, Comunicarea COM(2025) 570 privind cadrul financiar multianual 2028–2034, informații disponibile la: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025DC0570
[111] Bugetul pe termen lung al UE pentru perioada 2028-2034, informații disponibile la: https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/the-eu-s-long-term-budget-2028-2034/

2.8. Implementarea, monitorizarea și Evaluarea Strategiei de Dezvoltare Locală

2.8.1. Implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală

Identificarea, selectarea și dezvoltarea proiectelor strategice de la nivelul Orașului Luduș (întocmirea fișelor de proiecte identificate, analiza și corelarea proiectelor identificate în raport cu obiectivele sectoriale și strategice, precum și cu dezvoltarea teritorială, impactul estimat al proiectelor) s-a realizat în vederea identificării celor mai bune soluții pentru atingerea obiectivelor și priorităților locale propuse. Strategia de Dezvoltare Locală reprezintă un document cu caracter normativ și prospectiv care cuprinde o analiză reală a orașului atât din punct de vedere al situației existente cât și din punct de vedere al oportunităților dedezvoltare. Identificarea oportunităților de dezvoltare trebuie urmată de acțiuni concrete pentru implementarea acțiunilor, dar și de monitorizarea implementării.

Implementarea efectivă a strategiei de dezvoltare depinde în mod fundamental de capacitatea administrației locale, de a atrage fondurile necesare pentru a finanța acțiunile selectate și de a gestiona fondurile de la bugetul local. Absorbția fondurilor disponibile depinde însă, alături de eligibilitatea acțiunilor, de capacitatea instituțională de a iniția proiecte și de a lucra în parteneriat pentru atingerea scopurilor strategice. Implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală este un proces complex, care necesită un management și control adecvat, realizat de o structură organizatorică, un proces unitar de implementare și evaluare a rezultatelor obținute.

În vederea implementării Strategiei de Dezvoltare Locală se vor parcurge următorii pași:

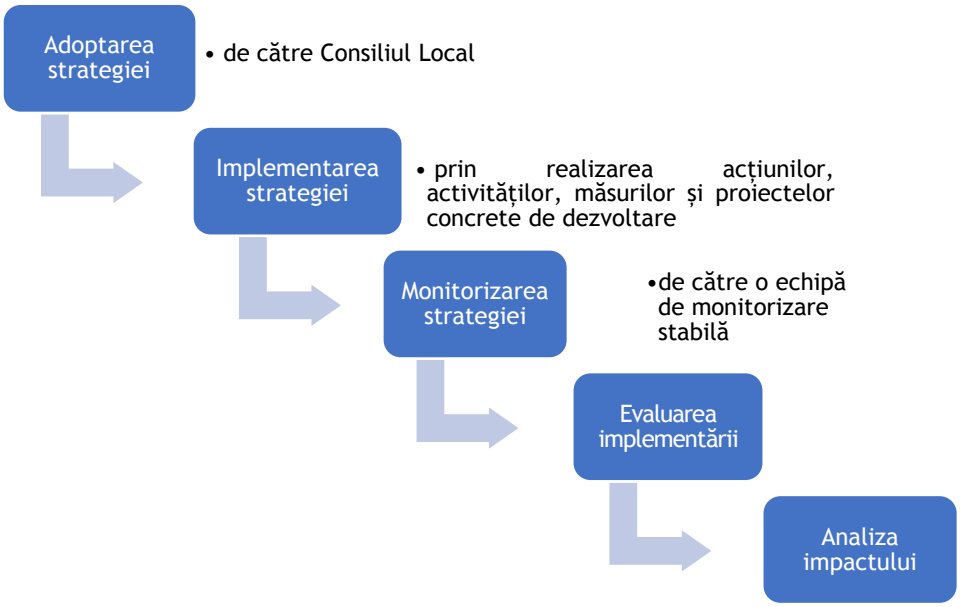

Figura nr. 27. Pașii de urmat pentru implementarea Strategiei
Sursa: Autorul

2.8.2. Monitorizarea Strategiei de Dezvoltare Locală

Monitorizarea este un instrument al planificării strategice și constă în evaluarea modalității și a modului în care sunt aplicate prioritățile de dezvoltare de la nivelul Strategiei prin intermediul proiectelor planificate, rezultatelor intermediare și finale obținute ca urmare a implementării acesteia, precum si identificarea riscurilor care apar în implementarea Strategiei.

Scopul este de îmbunătățire a eficienței si ajustare a Strategiei, în cazul în care nu se ating obiectivele, prioritățile de dezvoltare și direcțiile de acțiune stabilite.

Monitorizarea evoluției implementării strategiei este în principiu o practică formală puțin cunoscută și asumată în mediul instituțional public. Monitorizarea strategiei va furniza informația necesară evaluării, iar pentru a putea monitoriza implementarea strategiei și pentru a aprecia performanțele ei în raport cu obiectivele stabilite, este necesară stabilirea unui set de indicatori.

Strategia va fi monitorizată prin intermediul unor rapoarte anuale întocmite de către comisia de monitorizare, care va evalua:

- stadiul în care se află diversele acțiuni programate în cadrul strategiei;
- revizuirea acțiunilor, acolo unde este cazul;
- timpul estimat până la îndeplinirea acțiunilor;
- alte aspecte.

Se vor monitoriza activitățile, rezultatele și resursele strategiei astfel:

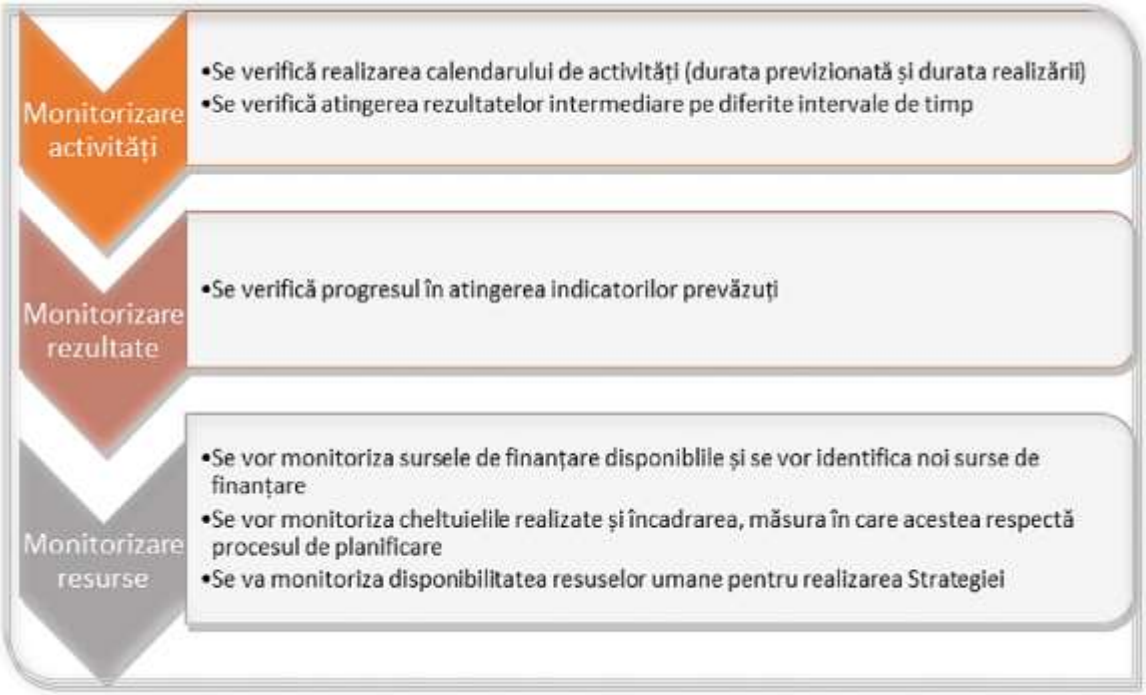

Figura nr. 28. Tipuri de monitorizare
Sursa: Autorul

Consiliul Local va trebui să aibă în vedere Strategia de Dezvoltare Locală atunci când se aprobă diferite documentații de urbanism sau alte documente strategice, astfel încât să se asigure o corelare între acestea.

2.8.3. Evaluarea strategiei și analiza impactului

Evaluarea este aprecierea activităților sau a rezultatelor implementării Strategiei, utilizând informațiile obținute pe parcursul monitorizării.

Evaluarea face o analiză a modului de implementare a Strategiei și eficienței acesteia.

Evaluarea va fi realizată de către aceeași echipă care realizează și activitatea de monitorizarea Strategiei.

Activitatea de evaluare se concretizează într-un raport de evaluare care va conține situația indicatorilor de evaluare.

În urma monitorizării și evaluării Strategiei se poate recomanda revizuirea acesteia conform noilor priorități identificate.

Evaluarea va fi realizată de către aceeași echipă care realizează și activitatea de monitorizarea Strategiei. Activitatea de evaluare se concretizează într-un raport de evaluare care va conține situația indicatorilor de evaluare. În urma monitorizării și evaluării Strategieise poate recomanda revizuirea acesteia conform noilor priorități.

Abaterile constatate vor impune luarea unor măsuri de corecție agreate de comun acord prin contractele de finanțare semnate între părți.

Evaluarea finală va fi realizată la încheierea perioadei de implementare 2021–2030 și va analiza rezultatele înregistrate până la sfârșitul anului 2030, în raport cu situația de referință din anul 2020 și cu țintele stabilite pentru finalul perioadei.

Aceasta va aprecia atât gradul de realizare a obiectivelor propuse și efectele intervențiilor asupra dezvoltării orașului, cât și modul de implementare a Strategiei, inclusiv coordonarea instituțională și utilizarea resurselor.

Abaterile identificate față de obiectivele, țintele și calendarul asumate vor fundamenta stabilirea unor măsuri de corecție, cu precizarea responsabilităților și a termenelor de aplicare. Pentru intervențiile care fac obiectul unor contracte de finanțare, măsurile propuse vor fi corelate cu prevederile contractuale și cu procedurile aplicabile.

2.8.4. Indicatori ai implementării strategiei

Colectarea și prelucrarea informațiilor de încredere, cuantificate și actualizate regulat, agregate la nivelul indicatorilor de dezvoltare durabilă, va permite măsurarea performanțelorîn atingerea obiectivelor stabilite prin prezenta strategie și raportarea corectă asupra rezultatelor.

Pentru realizarea evaluării corespunzătoare privind implementarea strategiei, se vor luaîn considerare următorii indicatori de evaluare:

Direcția strategică nr. 1 Dezvoltare urbană durabilă

- Număr de kilometri de rulare pentru transportul public reabilitați;
- Număr de străzi reabilitate;
- Număr poduri construite/reabilitate;
- Număr de kilometri de perele vegetale verzi plantate;
- Număr de autobuze ecologice utilizate în transportul public;
- Număr stații de transport public amenajate;
- Număr de construcții destinate transportului public realizate;
- Număr de trasee pietonale realizate;
- Număr de spații publice accesibilizate pentru persoane cu dizabilități;
- Număr de măsuri de modernizare și organizare a traficului;
- Număr de campanii de educație rutieră organizate;
- Număr de spații verzi realizate/modernizate;
- Număr de pârâuri regularizate;
- Număr de kilometri de sistem de supraveghere video realizați/modernizați;
- Număr de servicii publice digitalizate;
- Număr de soluții smart city implementate;
- Număr de imobile degradate refuncționalizate;
- Număr de spații destinate recreării și agrementului realizate;

Direcția strategică nr. 2 Dezvoltare economică și competitivitate

- Număr de măsuri din sfera economiei circulare promovate;
- Număr de acțiuni de sprijin antreprenorial implementate.

Direcția strategică nr. 3 Mediu, Energie, Schimbări Climatice

- Număr de clădiri rezidențiale eficientizate energetic;
- Număr de clădiri publice eficientizate energetic;
- Ponderea energiei asigurată din surse regenerabile în clădirile publice;
- Număr de kilometri de rețea de apă/canalizare reabilitați;
- Kilometri de rețele publice mutate în subteran;
- Număr de măsuri de management al deșeurilor implementate;
- Număr de centre de colectare selectivă a deșeurilor montate;
- Număr de activități de ecologizare a râurilor.

Direcția strategică nr. 4 Educație și formare profesională

- Număr de unități de învățământ modernizate/construite;
- Număr de structuri de tip after-school construite;
- Număr de creșe construite;
- Număr de cabinete școlare medicale modernizate;
- Număr de laboratoare școlare modernizate.

Direcția strategică nr. 5 Sănătate și incluziune socială

- Număr de unități de infrastructură de sănătate modernizate/construite;
- Număr de locuințe sociale construite;
- Număr de centre de zi construite;
- Număr de întreprinderi sociale înființate;
- Număr de facilități pentru incluziune socială implementate.

Direcția strategică nr. 6 Turism, patrimoniu cultural și culte

- Număr de facilități de petrecere a timpului liber realizate;
- Număr de facilități de agrement și petrecere a timpului liber realizate;
- Număr de clădiri culturale modernizate/construite;
- Număr de obiective de patrimoniu modernizate/reabilitate;
- Număr de locuri de joacă pentru copii amenajate;
- Număr de elemente ale infrastructurii turistice realizate.

Direcția strategică nr. 7 Capacitate administrativă

- Număr de angajați din administrația publică formați;
- Număr de servicii publice nou introduse;
- Număr de servicii publice digitalizate;
- Număr de schimburi de bună practică realizate.

Direcția strategică nr. 8 Agricultură locală

- Număr de platforme pentru depozitarea gunoiului de grajd construite;
- Număr de grupuri de producători sprijinite.

2.9. Consultare publică

În vederea elaborării prezentei Strategii au fost utilizate următoarele metode de cercetare/analiză:

a) **ancheta sociologică bazată pe chestionar**, în vederea identificării principalelor elemente de analiză a mediului socio-economic existent în cadrul Orașului Luduș, precum și pentru evaluarea problemelor comunitare din perspectiva cetățenilor, a autorităților/instituțiilor și a tuturor actorilor locali relevanți, astfel încât să se poată stabili/elabora direcțiile de dezvoltare ale orașului în perioada 2021-2030;

b) **analiza documentelor** în vederea identificării elementelor de structură organizatorică și a celor de organizare internă, precum și a rolului și a responsabilităților principalelor compartimente din cadrul Primăriei Orașului Luduș;

c) **analiza de conținut**, utilizată în prelucrarea datelor cu caracter statistic din sfera economică și socială în vederea conturării situației existente în cadrul principalelor direcții de dezvoltare la nivelul Orașului Luduș;

d) **consultări cu reprezentanții Primăriei Orașului Luduș.**

Pe baza rezultatelor obținute au fost diagnosticate principalele **probleme** și **nevoi** cu care se confruntă Orașul Luduș la nivel de comunitate locală, oferindu-se în capitolele anterioare propuneri de soluționare a acestora, dar și recomandări pentru asigurarea unei dezvoltări eficiente în perioada 2021-2030, în conformitate cu obiectivele naționale regionale și europene.

Implicarea actorilor locali publici și privați și societatea civilă furnizează unui real și util instrument de planificare în vederea dezvoltării durabile a orașului, aceștia fiind implicați în etapele realizării strategiei prin realizarea sondajelor de opinie și participare în cadrul dezbaterii publice on-line. Pentru consultarea actorilor principali din comunitatea locală, s-au elaborat chestionare, ce au fost distribuite în formă fizică.

În conformitate cu prevederile Legii nr.52/2003, privind transparența decizională în administrația publică, cu modificările și completările ulterioare, s-a decis realizarea on-line a dezbaterii publice privind elaborarea Strategiei de Dezvoltare Locală a Orașului Luduș, ținând cont de starea de alertă națională generată de pandemia de Coronavirus COVID-19, precum și de măsurile necesare de întreprins pentru păstrarea sănătății populației.

În perioada 24 septembrie 2020 – 4 octombrie 2020, proiectul strategiei de dezvoltare a fost supus consultării publice. Dezbaterea publică s-a efectuat exclusiv on-line prin publicarea documentelor pe pagina Web a primăriei. Propuneri, sugestii și opinii cu valoare de recomandare s-au putut transmite prin următoarele modalități:

- ca mesaj în format electronic pe adresa de e-mail a Orașului Luduș;
- prin poștă pe adresa Primăriei orașului;
- la sediul Primăriei orașului.

Până la data de 04 octombrie 2020, nu au fost formulate și transmise sugestii sau propuneri.

efectuat sondarea unui eșantion de 199 de persoane, rezidenți ai orașului precum și un număr de 45 agenți economici astfel:

Persoane fizice

Profilul persoanelor chestionate:

- Majoritatea persoanelor respondente sunt de etnie română (76,7%);
- 24,9% au vârsta cuprinsă între 46- 55 ani;
- 40,6% au studii liceale ;
- 24,4% au venituri nete peste 3000 lei/familie;
- 62,2% sunt angajați.

În ceea ce privește **infrastructura de transport**, datele colectate indică următoarele aspecte, relevante pentru determinarea nevoilor din cadrul comunității locale, a oportunităților și a măsurilor ce trebuie întreprinse în vederea creșterii calității vieții:

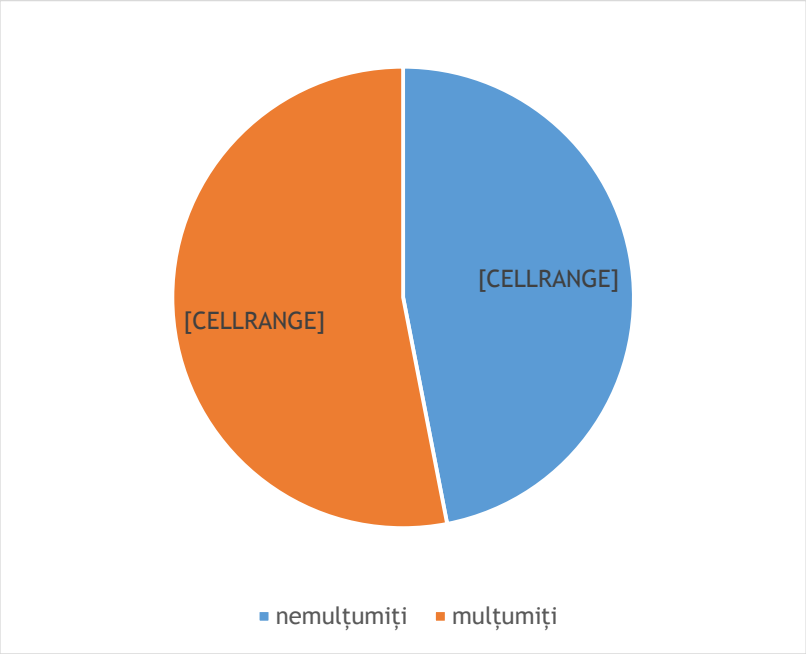

Figura nr. 29. Percepția respondenților asupra stării trotuarelor
Sursa: Autorul

Datele colectate în cadrul chestionarului reflectă faptul că 47,7% dintre respondenți se declară nemulțumiți de starea trotuarelor din oraș și localitățile aparținătoare, iar 40,2% se declară mulțumiți.

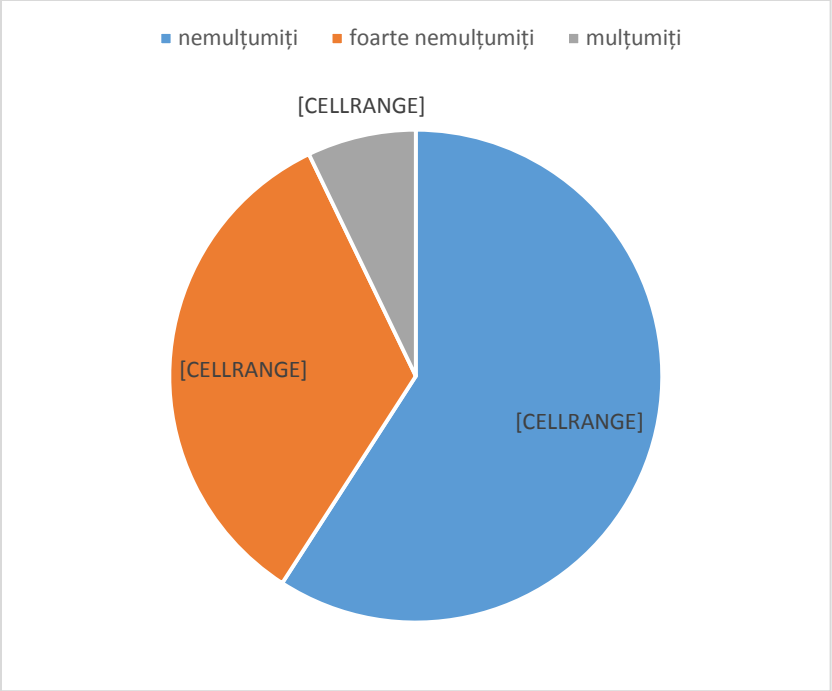

Figura nr. 30. Percepția respondenților asupra stării șanțurilor
Sursa: Autorul

Totodată, 53,8% din totalul respondenților se declară nemulțumiți de starea șanțurilor din oraș și localitățile aparținătoare, 30,7% se declară mulțumiți iar 6,5% foarte nemulțumiți. Prin urmare, percepția generală a respondenților asupra stării șanțurilor este una negativă, majoritatea respondenților declarându-se foarte nemulțumiți de acestea.

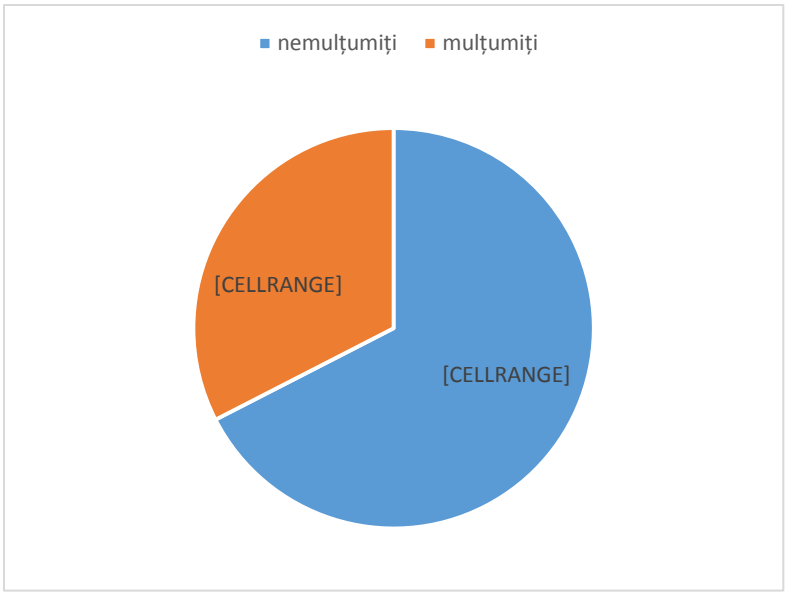

Figura nr. 31. Percepția locuitorilor asupra stării drumurilor
Sursa: Autorul

Datele colectate indică faptul că 59,9% din totalul respondenților sunt nemulțumiți de starea drumurilor din oraș în timp ce alți 28,9% sunt mulțumiți.

În concluzie, percepția generală asupra infrastructurii existente la nivelul Orașului Luduș este una negativă, doar 47,4% dintre localnici simțindu-se în siguranță pe străzile orașului. Datele colectate reflectă nevoia atragerii de investiții în ceea ce privește infrastructura rutieră. Mai mult, se remarcă nevoia modernizării infrastructurii, 65,9% dintre localnici considerând că ar fi utilă înființarea unor piste pentru biciclete în localitate.

Referitor la **infrastructura de utilități**:

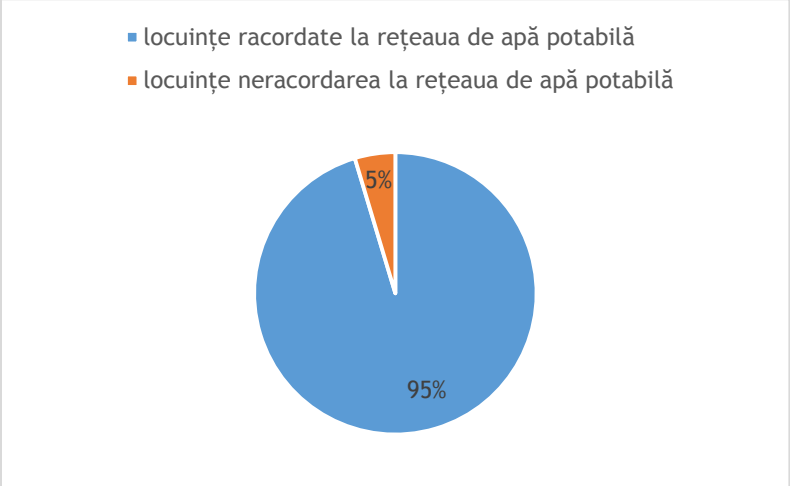

Figura nr. 32. Gradul de racordare al gospodăriilor la rețeaua de apă
Sursa: Autorul

Datele colectate în cadrul chestionarului reflectă faptul că din cei 194 de respondenți, 95,36%, sunt beneficiari ai rețelei de apă potabilă. Doar 4,64% dintre respondenții chestionarului au declarat faptul că nu beneficiază de apă potabilă în cadrul locuințelor. Astfel, se remarcă faptul că majoritatea gospodăriilor din cadrul categoriei chestionate sunt racordate la rețeaua de apă potabilă.

Concluzionând, datele colectate reflectă un grad ridicat de satisfacție al cetățenilor cu privire la infrastructura de utilități, 69,7% declarându-se mulțumiți de calitatea utilităților (apă potabilă și canalizare) din zona unde locuiesc.

Cu privire la sistemul **educațional:**

În ceea ce privește sistemul educațional, se remarcă faptul că 37,1% dintre respondenți nu cunosc situația școlilor și grădinițelor din Orașul Luduș. Doar 22,2% din populație consideră că sălile de curs din școli sunt bine dotate, iar pe de altă parte 24,7% dintre respondenți consideră că dotările sălilor de curs din școli și grădinițe sunt învechite.

Sistemul sanitar:

Referitor la sistemul sanitar, 53,8% din respondenți declară că numărul medicilor și al personalului sanitar din oraș nu este suficient, în timp ce 21% declară că numărul medicilor și al personalului sanitar din oraș este suficient. Totodată, 34,9% dintre aceștia declară că infrastructura sanitară din Orașul Luduș și din satele aparținătoareeste slab dotată.

Asistență socială:

În cadrul chestionarului, 52,3% din respondenți declară că persoanele vârstnice dependente trebuie sprijinite cu prioritate.

Turism:

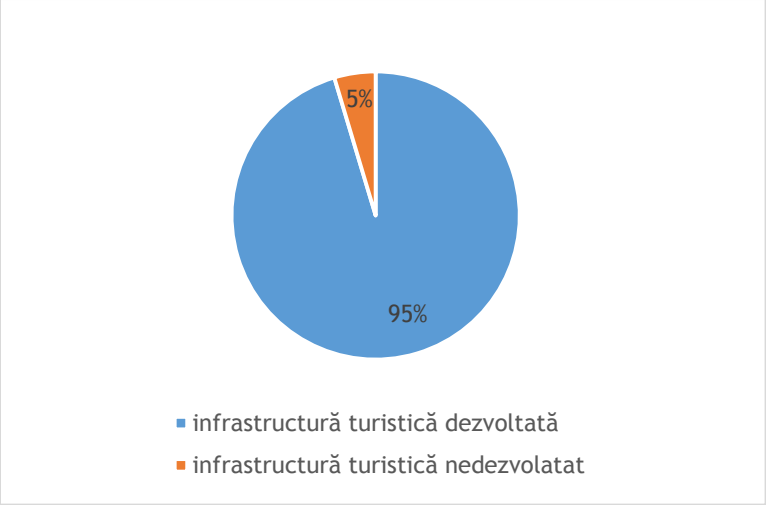

Figura nr. 33. Percepția locuitorilor asupra turismului local

Sursa: Autorul

Datele colectate în cadrul chestionarului turismul local nu este dezvoltat (95,4% dintre respondenți), iar 55,8% din respondenți sunt interesați să activeze în acest domeniu.

Agricultură și dezvoltare rurală

În ceea ce privește agricultura, datele relevă faptul că 57,9% din respondenți sunt de părere că activitățile în agricultură nu sunt sprijinite suficient, iar 61,7% nu practică agricultura. Totodată, din cele 195 de răspunsuri furnizate 74,4% nu fac parte dintr-un grup de producători.

Economie

La nivel economic se remarcă faptul că 72,4% din societatea civilă dorește dezvoltarea cu prioritate a sectorului de producție, urmat de sectorul de servicii cu 31,8%.

Administrație

În ceea ce privește administrația publică, conchidem faptul că 42,8% din respondenți sunt de părere că instituția Primarului are capacitate ridicată în ceea ce privește gestionarea proiectelor de dezvoltare, Mai mult, digitalizarea este considerată necesară în vederea dezvoltării comunității (65,8%dintre respondenți).

În opinia cetățenilor principalele probleme la nivel local sunt:

- Îmbătrânirea populației și migrația tinerilor;
- Poluarea aerului/solului/poluarea fonică;

- Modul de colectare al deșeurilor;
- Fenomenul de depopulare;
- Calitatea slabă a învățământului;
- Rata ridicată a șomajului;
- Infrastructura rutieră;
- Servicii de sănătate limitate.

Agenți economici

Profilul agenților economici chestionați:

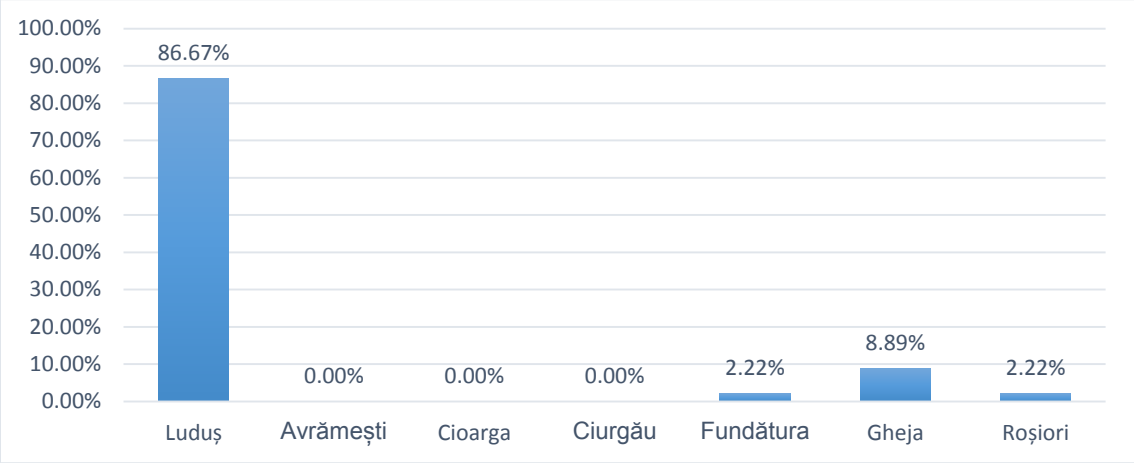

Figura nr. 34. Sediul social al agenților economici chestionați
Sursa: Autorul

Datele colectate în cadrul chestionarului reflectă faptul că 88,9% din respondenți dețin sediul social și 96,9% punctul de lucru în Luduș.

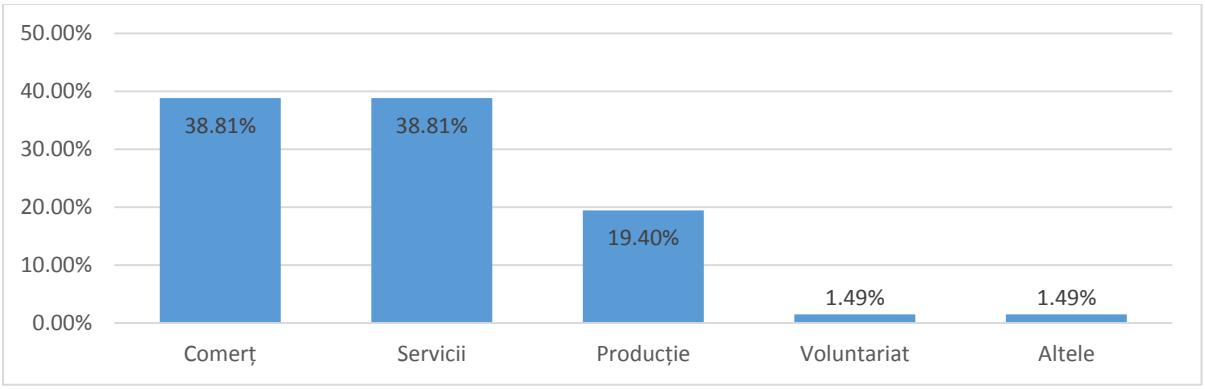

Figura nr. 35. Domeniile de activitate ale agenților economici din cadrul chestionarului
Sursa: Autorul

Datele colectate în cadrul chestionarului reflectă faptul că 38,81% din respondenții chestionarului activează în sectorul serviciilor și 55,6% în comerț. Dintre domeniile menționate se mai remarcă și producția – 19,40% și voluntariatul 1,49%. Desfacerea produselor se realizează piața locală (72,7%). Principalele obstacole întâmpinate în dezvoltarea afacerilor sunt:

- Lipsa personalului calificat în zonă;
- Lipsa interesului pentru voluntariat;
- Lipsa resurselor financiare și relaționarea dificilă cu băncile;
- Acces greoi la fondurile europene datorită sistemului birocratic;
- Starea infrastructurii din zonă și alimentarea cu utilități.

În ceea ce privește dezvoltarea locală, majoritatea operatorilor economici sunt de părere că unitatea administrativ teritorială Luduș se înscrie într-un grad mediu de dezvoltare.

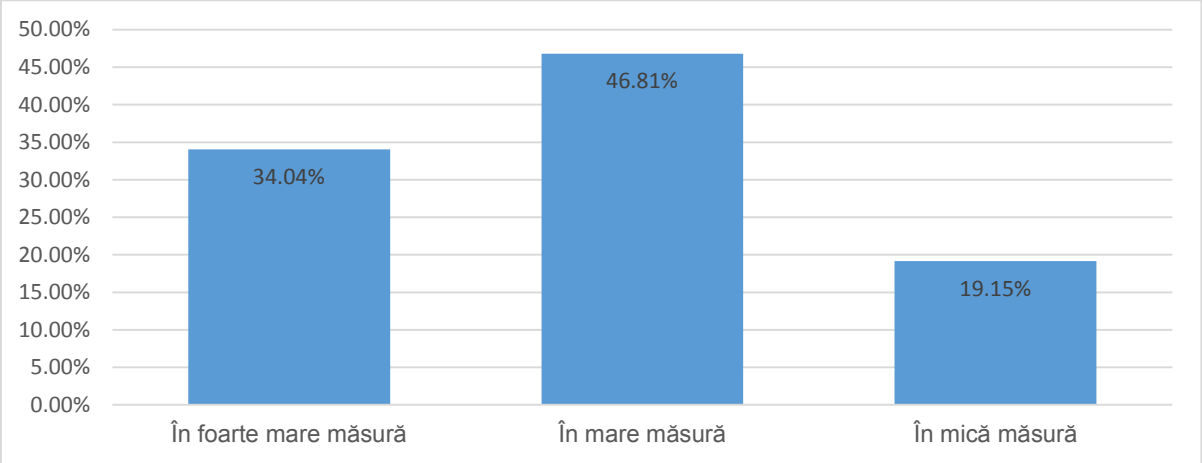

Figura nr. 36. Percepție respondenților cu privire la sprijinul acordat de către Primăria Luduș
Sursa: Autorul

Operatorii economici consideră că angajații primăriei îi sprijină în mare măsură în dezvoltarea problemelor zilnice. – 46,81%, doar 19,15% dintre aceștia declarând faptul că nu sunt sprijiniți de către autoritățile locale.

În opinia operatorilor economici principalele probleme la nivel local sunt:

- Fenomenul de îmbătrânire a populației/migrația tinerilor;
- Investiții publice sau private;
- Infrastructura rutieră deficitară;
- Probleme de mediu: poluarea aerului/solului/poluarea fonică;
- Depopularea zonei urbane.

Educația și sănătatea sunt principalele sectoare de activitate care ar trebui dezvoltate cuprioritate în Orașul Luduș.

2.10. Bibliografie

1. Administrația Fondului pentru Mediu, Programe de finanțare pentru protecția mediului;
2. Administrația Națională „Apele Române”, Inundabilitate cu risc mare, zona Chețani–Luduș;
3. Administrativ Serv Luduș S.R.L., Dotare utilaje; Transport. Prezentarea serviciului de transport public local, a traseului și a contractului de delegare nr. 41596 din 11 octombrie 2019;
4. Agenția Executivă Europeană pentru Climă, Infrastructură și Mediu (CINEA), Programul LIFE — Subprogramul „Tranziția către o energie curată”;
5. Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru, Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021–2027. Capitolele „Analiza socioeconomică”, „Analiza SWOT” și „Strategia de dezvoltare regională”;
6. Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru, Buletin de date și informații statistice;
7. Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru, Prezentare Regiunea Centru;
8. Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru, Programul „Regiunea Centru” 2021–2027;
9. Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru, Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru 2021–2027;
10. Agenția pentru Dezvoltare Regională Vest, Programul Sănătate 2021–2027;
11. Agrointeligența, Fabrica Luduș a început vânzarea borhotului de sfeclă de zahăr, un super-aliment în furajarea vacilor;
12. Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „Aqua Invest Mureș”, Strategia privind serviciul de alimentare cu apă și de canalizare pentru perioada 2024–2030. Anexă la Hotărârea Consiliului Local al Municipiului Târgu Mureș nr. 310/2024;
13. Asociația de Dezvoltare Intercomunitară de Transport Public Feroviar „Tren Metropolitan Mureș”, Studiu de oportunitate privind introducerea și, ulterior, dezvoltarea serviciilor de Tren Metropolitan Mureș;
14. Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „Ecolect Mureș”, Prezentarea asociației și a sistemului de management al deșeurilor;
15. Asociația Visit Mureș, Prezentarea excursiei din 16 martie 2024, cu referire la Castelul Bánffy din Gheja;
16. Asociația Visit Mureș, Visit Mureș - Platformă de promovare turistică a județului Mureș;
17. Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice (ANRSC), Evidența licențelor valabile pentru serviciul de salubrizare;

18. Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM), Piața comunicațiilor electronice la sfârșitul anului 2025. Comunicat „Peste 7 milioane de conexiuni de internet fix la finalul anului 2025”;
19. Banca Mondială, Atlasul zonelor urbane marginalizate din România;
20. Comisia Europeană, Propunerea privind cadrul financiar multianual al Uniunii Europene pentru perioada 2021–2027;
21. Comisia Europeană, Raportul de țară din 2019 privind România;
22. Comisia Europeană, Comunicarea COM(2025) 570 privind cadrul financiar multianual 2028–2034;
23. Comisia Europeană, Obiectivele politicii de coeziune pentru perioada 2021–2027;
24. Comisia Europeană, Orizont Europa — Programul-cadru pentru cercetare și inovare 2021–2027;
25. Comisia Europeană, Programul Europa digitală — DIGITAL;
26. Comisia Europeană. (f.a.). Strategia UE în domeniul biodiversității pentru 2030.
27. Comisia Europeană — Direcția Generală Politică Regională și Urbană (DG REGIO);
28. Compania AQUASERV S.A, Stație de epurare nouă în Luduș și o stație de epurare reabilitată în Iernut. Comunicat din 4 februarie 2016;
29. Compania AQUASERV S.A., Extindere stație de tratare Luduș. Documentație de achiziție și informații privind contractul de proiectare și execuție semnat la 30 septembrie 2025;
30. Compania AQUASERV S.A., Comunicare privind contractul de finanțare al proiectului regional, cod SMIS 354488. Aprilie 2026;
31. Compania AQUASERV S.A., Extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată în județul Mureș. Documente de prezentare a investițiilor POS Mediu 2007–2013, inclusiv lucrările pentru sistemele Luduș–Iernut;
32. Compania Națională de Investiții S.A., Informare privind depunerea solicitărilor de includere pe lista-sinteză prin platforma digitală, începând cu 1 ianuarie 2026;
33. Compania Națională de Investiții S.A., Programul național de construcții de interes public sau social. Prezentarea programului și a subprogramelor de finanțare.;
34. Consiliul Județean Mureș, Monitorul Oficial al Județului Mureș nr. 48/2022. Documentația tehnică privind sistemul de alimentare cu apă Luduș;
35. Consiliul Local al Orașului Luduș, Hotărârea nr. 133/2009 privind relațiile de înfrățire și cooperare;
36. Consiliul Local al Orașului Luduș, Hotărârea nr. 145/2009 privind preluarea Cinematografului „Flacăra”;
37. Consiliul Local al Orașului Luduș, Hotărârea nr. 115 din 27 aprilie 2010 privind

relațiile de înfrățire și cooperare;

38. Consiliul Local al Orașului Luduș, Hotărârea nr. 72 din 30 mai 2023 privind aprobarea Strategiei de Dezvoltare Locală a Orașului Luduș;
39. Consiliul Local al Orașului Luduș, Hotărârea nr. 119 din 24 septembrie 2024 privind înființarea Serviciului Voluntar pentru Situații de Urgență și Protecție Civilă Luduș;
40. Consiliul Local al Orașului Luduș, Hotărârea nr. 144 din 25 noiembrie 2025 privind aprobarea Protocolului de colaborare între Primăria Orașului Luduș și Asociația „Crescătorilor de Păsări și Animale Mici Luduș 2011”;
41. Consiliul Local al Orașului Luduș, Hotărârea nr. 52 din 25 martie 2025 privind aprobarea structurii organizatorice a Spitalului Orășenesc „Dr. Valer Russu” Luduș;
42. Consiliul Local al Orașului Luduș, Hotărârea nr. 90/2025 privind aprobarea variantei actualizate a Regulamentului de organizare și funcționare a parcărilor publice de reședință;
43. Consiliul Local al Orașului Luduș, Hotărârea nr. 95 din 24 iunie 2025 privind aprobarea notei conceptuale și a temei de proiectare pentru parcul fotovoltaic;
44. Consiliul Local al Orașului Luduș,Hotărârea nr. 59 din 19 iunie 2026 privind aprobarea indicatorilor tehnico-economici pentru obiectivul „Tren Metropolitan Mureș” și acordarea unui mandat special reprezentantului orașului;
45. Consiliul Local al Orașului Luduș, Hotărârea nr. 71 din 28 iulie 2026 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea, autorizarea și executarea serviciului de transport în regim de taxi și în regim de închiriere în orașul Luduș;
46. Consiliul Local al Orașului Luduș, Hotărârea nr. 76 din 28 iulie 2026 privind modificarea organigramei și a statului de funcții ale aparatului de specialitate al primarului;
47. Consiliul Uniunii Europene, Rezoluția din 26 noiembrie 2018 privind Strategia Uniunii Europene pentru tineret 2019–2027;
48. Consiliul Uniunii Europene, Pactul verde european;
49. Consiliul Uniunii Europene și Consiliul European, Bugetul pe termen lung al UE pentru perioada 2028–2034;
50. Direcția pentru Agricultură Județeană Mureș, Raport de activitate. Date privind fondul funciar și agricultura județului Mureș, utilizate în analiza sectorului agricol;
51. Distribuție Energie Electrică România S.A., Sucursala Mureș;
52. Fonduri-structurale.ro., Au fost modificate ghidurile solicitantului aferente priorităților 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 și 9 din Programul Transport 2021–2027;
53. Guvernul României, Ordonanța nr. 25/2001 privind înființarea Companiei Naționale de Investiții „C.N.I.” S.A.;

54. Guvernul României, Hotărârea nr. 1.030/2007 privind aprobarea stemei orașului Luduș;
55. Guvernul României, Ordonanța de urgență nr. 111/2010 privind concediul și indemnizația lunară pentru creșterea copiilor;
56. Guvernul României, Hotărârea nr. 225/2014 pentru aprobarea Normelor metodologice privind prioritizarea proiectelor de investiții publice;
57. Guvernul României, Ordonanța de urgență nr. 57/2019 privind Codul administrativ. Articolele citate: 5, 75, 96, 106, 129, 152, 154 și 196;
58. Guvernul României, Hotărârea nr. 1.073/2021 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 226/2021 privind stabilirea măsurilor de protecție socială pentru consumatorul vulnerabil de energie;
59. Guvernul României, Ordonanța de urgență nr. 95/2021 pentru aprobarea Programului național de investiții „Anghel Saligny". Consultată la 14 aprilie 2022;
60. Guvernul României, Hotărârea nr. 1.575/2022 privind aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare urbană integrată pentru orașe reziliente, verzi, incluzive și competitive 2022–2035 — Politica Urbană a României și a Planului de acțiune 2022–2030;
61. Guvernul României, Hotărârea nr. 1.010/2024 privind aprobarea Strategiei naționale privind adaptarea la schimbările climatice pentru perioada 2024–2030, cu perspectiva anului 2050, și a Planului național de acțiune aferent;
62. Guvernul României, Ordonanța de urgență nr. 35/2025 privind sprijinirea consumatorilor casnici de energie electrică aflați în situație de sărăcie energetică;
63. Guvernul României, Ordonanța de urgență nr. 87/2025;
64. Guvernul României, Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021–2030;
65. Guvernul României, Strategia națională de renovare pe termen lung pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, atât publice, cât și private, și transformarea sa treptată într-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonat până în 2050;
66. Guvernul României, Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030. Consultată la 9 august 2021;
67. Inspectoratul Școlar Județean Mureș, Oferta de școlarizare pentru învățământul antepreșcolar, anul școlar 2026–2027;
68. Institutul Național de Statistică, baze de date online;
69. Interreg Europe, Programul Interreg Europe 2021–2027;
70. ListăFirme, Baza de date privind societățile comerciale din orașul Luduș. Date economico-financiare utilizate pentru analiza întreprinderilor, a cifrei de afaceri

și a numărului de salariați;

71. Ministerul Afacerilor Interne, Ordinul nr. 51/2024;
72. Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Programul pentru Acvacultură și Pescuit 2021–2027;
73. Ministerul Culturii, Lista monumentelor istorice 2015 — județul Mureș. Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 bis din 15 februarie 2016;
74. Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, Strategia de Dezvoltare Teritorială a României — România policentrică 2035;
75. Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, Planul Național de Redresare și Reziliență al României;
76. Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, Programul Sănătate 2021–2027;
77. Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, Programul Asistență Tehnică 2021–2027;
78. Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, Programul Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare 2021–2027;
79. Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, Programul Dezvoltare Durabilă și Tranziție Justă 2021–2027;
80. Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, Programul Educație și Ocupare 2021–2027;
81. Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, Programul Incluziune și Demnitate Socială 2021–2027;
82. Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, Programul Tranziție Justă 2021–2027;
83. Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, Programul Transport 2021–2027;
84. Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene, Regulamentul (UE) 2021/783 de instituire a unui program pentru mediu și politici climatice (LIFE);
85. Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene, Decizia (UE) 2022/2481 de instituire a programului de politică pentru 2030 privind deceniul digital;
86. Parlamentul României, Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții;
87. Parlamentul României, Legea nr. 61/1993 privind alocația de stat pentru copii;
88. Parlamentul României, Legea nr. 10/1995 privind calitatea în construcții;
89. Parlamentul României, Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul;
90. Parlamentul României, Legea nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național — Secțiunea a IV-a — Rețeaua de localități;
91. Parlamentul României, Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în

administrația publică;

92. Parlamentul României, Legea poliției locale nr. 155/2010;
93. Parlamentul României, Legea nr. 196/2016 privind venitul minim de incluziune;
94. Parlamentul României, Legea nr. 226/2021 privind stabilirea măsurilor de protecție socială pentru consumatorul vulnerabil de energie;
95. Prelipcean, G. (2000). Fundamente economice ale investițiilor. Suceava: Editura Universității;
96. Primăria Orașului Luduș, Planul Urbanistic General al Orașului Luduș;
97. Primăria Orașului Luduș, Raport privind starea economică, socială și de mediu a orașului Luduș pe anul 2025;
98. Primăria Orașului Luduș, Regulament de organizare și funcționare a activităților de pescuit recreativ și sportiv pe brațul mort al râului Mureș;
99. Primăria Orașului Luduș, Regulamentul de organizare și funcționare al aparatului de specialitate al primarului Orașului Luduș;
100. Primăria Orașului Luduș, Strategia de dezvoltare locală a orașului Luduș pentru perioada 2014–2020;
101. Radio România Târgu Mureș, A crescut suprafața agricolă pentru subvenții, în Mureș. Articol din 1 august 2025, cu informații comunicate de conducerea APIA Mureș;
102. RetuRO Sistem Garanție Returnare S.A.,Raportare finală pe localități, ianuarie–decembrie 2025;
103. Școala Gimnazială „Ioan Vlăduțiu” Luduș, informații disponibile online;
104. Școala Postliceală „Med Farm Speranța”, Prezentarea filialei Luduș și a ofertei educaționale,
105. Spitalul Orășenesc „Dr. Valer Russu” Luduș, informații disponibile online;
106. URBACT, Programul Interreg URBACT IV 2021–2027;